

flacăra

anul XXXIII
43 (1532)
VINERI
26 OCTOMBRIE
1984

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

Strălucita, binecuvîntata cumpănă a toamnei!

Ca un omagiu lucrătorilor
pămîntului,

**Tovarășul
Nicolae Ceaușescu
și tovarășa
Elena Ceaușescu
au onorat
prin prezența
la Slatina
Ziua Recoltei
1984**

(paginile 2 și 3)

Cuvîntul dor este unic în limbile pămîntului. El e încărcat și de vis, de aspirație; are mi-reasma Cîmpilor române, a culmii celei mai înalte a Munților Carpați, a fagurelui de miere din limba hrisoavelor bătrîne; e o constelație de luceferi ce răsar din umbră de cetini, e dorul durut al unei istorii bimilenare de lupte și aspirații de neastîrnare, de libertate, de dreptate pe care nu numai că am visat-o, că au visat-o voievozii cei viteji, mulțimea voievodală a celor mulți și voievozii literelor române, nu numai am aspirat dar ne-am jertfit și luptat pentru ca dorul nostru ne-mărginit să devină faptă. Istoria vi-tează și vioroasă a poporului nostru stă mărturie că am știut să ne apărăm datina, pămîntul, steaua necăzătoare în care credeam. Dar tot istoria stă mărturie că a trebuit să vină acel August și mai ales a trebuit să vină istoricul Congres al IX-lea al partidului pentru ca libertatea, omenia să ne fie redată în deplinătatea lor. Să ne fie redată independența de stat și zborul nestîngherit al gîndirii. La acel istoric Congres, marele bărbat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a redat partidului numele său firesc, a redat poporului istoria pentru că, așa cum spunea președintele țării noastre, un popor care nu-și cunoaște istoria e ca un copil orfan, care nu-și cunoaște părinții.

ROMÂNIA — ORIZONT 2000

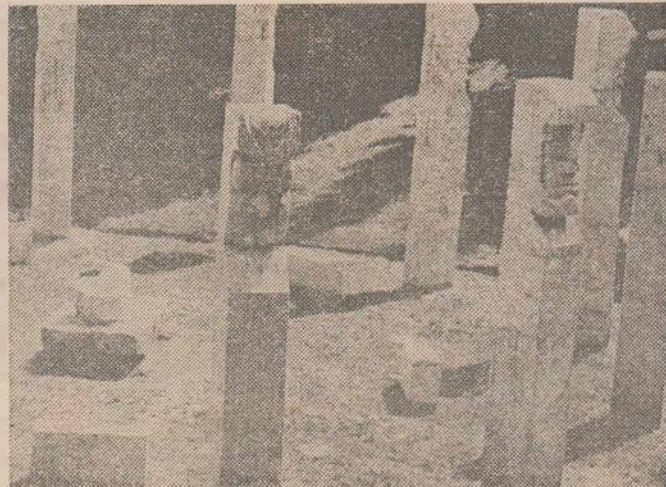
**Dorurile noastre
au întruchipare**

secretarului său general sint chezașia ca tot acest program riguros științific și vizionar va fi realizat.

E o sursă fecundă și generoasă de inspirație pentru toți artiștii patriei. Pentru noi toți, pentru a-i crea dulcea României, la trecutul-i mare, mare viitor. Dorurile noastre nu sint frunze pe cărare, iată, ele au întruchipare. Pentru ca aspirațiile curate ale dorurilor noastre să fie împlinite și încununete de hora nemuritorilor luceferi ce răsar mereu și mereu din umbră de cetini.

VASILE REBREANU ■

File din Pantheonul neamului românesc

**Drama de la Moisei, față în față cu imaginea
contemporană a satului locuit de fiii martirilor**

(paginile 16-17)

Dialog și eficiență economică

● În județul Olt ●

Dialogul nemijlocit și rodnic cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale în probleme esențiale ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră a devenit o componentă permanentă a stilului de muncă al secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În acest cadru se situează și recenta vizită de lucru făcută de conducătorul partidului și statului nostru, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Olt. În timpul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat împreună cu oamenii muncii

de pe cuprinsul județului modul în care se îndeplinesc obiectivele actualului cincinal, prevederile mărețului program de construire a socialismului și comunismului în țara noastră. În același timp au fost analizate posibilitățile, căile și modalitățile concrete prin care județul poate să-și aducă o contribuție tot mai importantă la progresul economiei românești, la sporirea avuției naționale și la ridicarea bunăstării poporului, la îndeplinirea obiectivelor cuprinse în proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

Și de această dată, reînfrățirea cu tovarășul Nicolae Ceaușescu a constituit pentru cei ce trăiesc și muncesc pe aceste meleaguri un nou prilej pentru a-și exprima nemărginita dragoste, stima și recunoștința pentru tot ce a făcut și face ca înfrățirea ținutului lor, a întregii țări să fie mereu mai prosperă, pentru ca viața oamenilor să devină tot mai frumoasă și mai bogată în împliniri. Într-o vibrantă unitate de cuget și simțire, oamenii muncii din unitățile vizitate, toți locuitorii județului și-au manifestat, alături de întreaga țară, dorința fierbinte ca

la Congresul al XIII-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, văzând în această realizare garanția cea mai sigură a înfloririi necontenite a patriei, a înaintării ferme a României pe drumul socialismului și comunismului.

Desfășurată în preajma „Zilei recoltei”, vizita de lucru în județul Olt a oferit secretarului general al partidului posibilitatea de a analiza la fața locului, cu lucrătorii ogoarelor și cu specialiștii din cercetare, probleme majore ale dezvoltării și modernizării agriculturii. Ca de fiecare dată, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat nemijlocit orientări și sarcini concrete colectivelor și conducătorilor din unitățile vizitate. Astfel, la Complexul pentru Creșterea și Ingrășarea Porcilor din Scornicești, secretarul general al partidului, apreciind rezultatele obținute, a indicat ca în fiecare unitate agricolă să se dezvolte creșterea porcilor în sistem gospodăresc, cu amenajări mai ieftine și mai eficiente, folosindu-se ca hrană resursele din zonă. S-a recomandat, de asemenea, să se realizeze o instalație pentru tocarea hranei destinate porcilor, în vederea dozării ei mai judicioase și a evitării risipei. În timpul vizitei la aceeași unitate tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că există suficiente rezerve pentru ca toate cooperativele agricole de producție, inclusiv cea din Scornicești, să obțină 8.000 de kilograme de grâu la hectar, iar întregul consiliu agroindustrial din localitate să realizeze în medie peste 20.000 de kilograme de porumb stiuleți la hectar, situându-se astfel la nivelul producției obținute de C.A.P. Scornicești. La Stațiunea de Cercetare și Producție Pomivitică Strejești, s-a recomandat specialiștilor să realizeze viitoarele plantații, atât cele pomicele, cât și cele viticole, numai în regiunile de deal, unde beneficiază de condiții pedoclimatice foarte bune, valorificând superior un pământ impropriu altor culturi. La Ferma Zootehnică Frâșinet, apreciind metodele de preparare a furajelor grosiere, a cerut factorilor de răspundere să ia măsuri pentru extinderea acestor metode în toate unitățile din țară.

Vizita a prilejuit un dialog fructuos și cu oamenii muncii din unități industriale, în cadrul căruia au fost abordate probleme de mare însemnătate privind realizarea producției fizice și a exportului, creșterea susținută a eficienței economice. Și în acest sector oamenii muncii, cadrele de conducere au beneficiat de indicațiile date la fața locului de tovarășul Nicolae Ceaușescu. La Întreprinderea de Osii și Boghiuri din Balș, de exemplu, s-a indicat oțelarilor, conducerii întreprinderii să acționeze cu mai multă perseverență pentru sporirea producției de oțel, pentru atingerea în cel mai scurt timp a capacității de producție la nivelul planificat. În vederea utilizării la maximum a capacității turnătoriei, s-a recomandat să fie organizată o secție specială pentru piesele mici, precum și linii destinate fabricării prototipurilor de osii și boghiuri ce se produc în serie mică. La Întreprinderea de Produse Cărbunoase din Slatina s-a indicat să se acorde prioritate acțiunilor de modernizare a instalațiilor mai vechi, pentru ca întreaga producție să se realizeze la cote de calitate și eficiență superioară. La Întreprinderea de Aluminiu din aceeași localitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acționeze pe mai departe pentru reducerea importului, pentru asimilarea de noi sortimente și aliaje de aluminiu solicitate de economia noastră națională. Apreciind eforturile în direcția reducerii consumului energetic, care în prezent se situează la nivelul realizărilor pe plan mondial, secretarul general al partidului a cerut specialiștilor să elaboreze un proces tehnologic menit să ducă la reducerea în continuare a consumului de energie electrică.

În urma noului dialog al conducătorului partidului și statului nostru cu producătorii de bunuri materiale din această parte a țării s-au desprins concluzii de importanță majoră pentru ridicarea întregii activități la un nivel superior de calitate și eficiență, pentru dezvoltarea economico-socială a județului în actualul cincinal și în perspectivă. Puternic mobilizați de îndemnul și indicațiile secretarului general al partidului, oamenii muncii din unitățile economice vizitate și, odată cu ei, locuitorii întregului județ și-au exprimat hotărârea nestrămutată ca, alături de oamenii muncii din întreaga țară, să-și îndeplinească în mod exemplar sarcinile ce le revin, să întâmpine Congresul al XIII-lea al partidului cu noi și importante realizări.

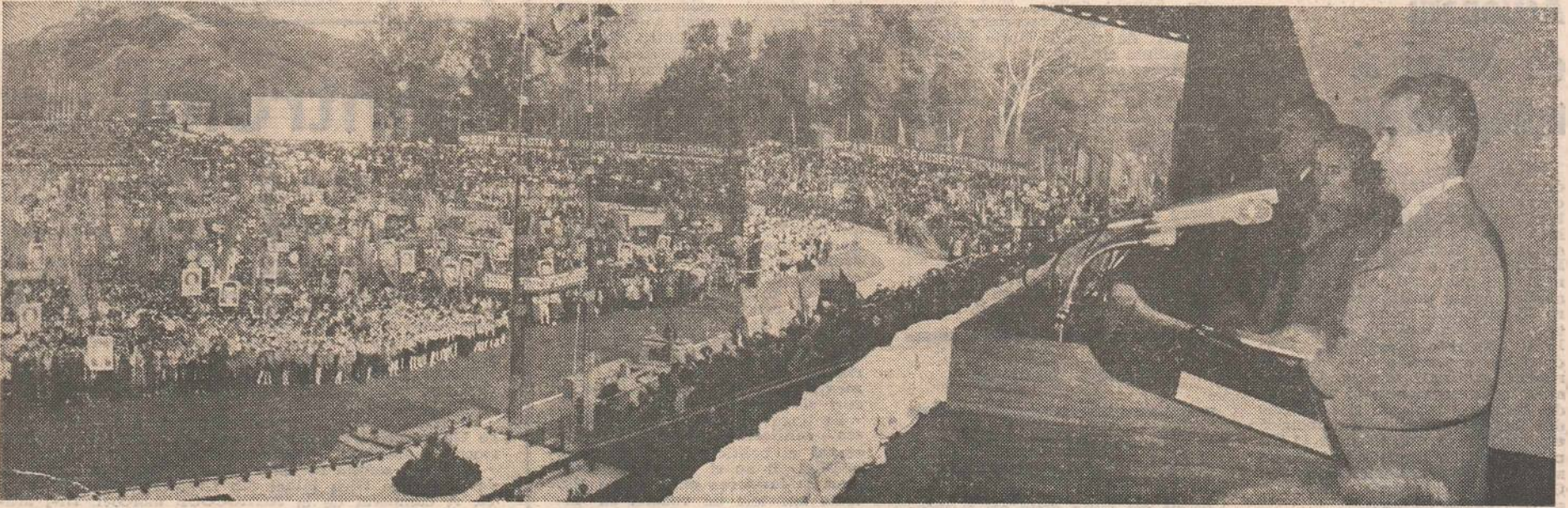
La Stațiunea de Cercetare și Producție Pomivitică Strejești

În timpul dialogului de lucru cu oamenii muncii de la una din unitățile agricole din județul Olt

● Sărbătorirea Zilei Recoltei la Slatina ●

Aspect de la marea adunare populară din municipiul Slatina

Desfășurată sub semnul amplei mobilizări a oamenilor muncii din agricultură în vederea înlăturării prevederilor Programului național pentru realizarea unor producții agricole sigure și stabile, în vederea obținerii unor importante succese în cinstea celui de-al XIII-lea Congres al partidului, „Ziua recoltei” 1984 a fost o sărbătoare a tuturor lucrătorilor ogoarelor și, în același timp, prilej de bilanț al activității din agricultură.

Anul acesta tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a luat parte la sărbătorirea „Zilei recoltei” în județul Olt, în semn de deosebită apreciere pentru rezultatele bune obținute de lucrătorii ogoarelor din această parte a țării în creșterea producției agricole vegetale și animale, care și-au adus astfel o contribuție sporită la înlăturarea importantului program de dezvoltare și modernizare a agriculturii noastre socialiste, la ridicarea bunăstării întregului popor. Oamenii muncii din agricultura județului Olt s-au prezentat în această zi simbol al anului agricol cu rezultate pe măsura eforturilor depuse, cu producții record ce le asigură locuri de frunte în întrecerea socialistă, contribuind astfel la înlăturarea noii revoluții agrare — cerință esențială a strategiei dezvoltării generale a României socialiste. Primirea entuziastă, deosebit de călduroasă care i s-a făcut secretarului general al partidului de către locuitorii județului Olt constituie o expresie semnificativă a îndreptății satisfacției pentru rodnicia muncii lor, a bucurii nețârmurite de a se întâlni din nou, în aceste momente sărbătorești, cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, fiu iubit al melcagurilor Oltului, conducătorul stimat și prețuit al întregului nostru popor.

Și cu ocazia sărbătoririi „Zilei recoltei”, la marea adunare populară din municipiul Slatina consacrată acestui eveniment, lucrătorii ogoarelor, toți oamenii muncii din județul Olt, la unison cu întreaga țară, într-o atmosferă de vibrant entuziasm și unitate deplină, și-au manifestat dorința fierbinte ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales, la cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, în funcția supremă de secretar general al partidului, chează sigură a viitorului luminos al patriei.

În cuvântarea rostită de conducătorul partidului și statului nostru la marea adunare populară, pornindu-se de la exemplul celor 9 unități agricole cărora prin Decret prezidențial li s-a acordat înalta distincție de „Erou al Muncii Socialiste”, pentru contribuția deosebită adusă la înlăturarea politicii partidului și statului de dezvoltare a agriculturii socialiste și pentru producția mare de porumb obținută în anul 1984 — distincție înmănată de președintele țării chiar în cadrul sărbătoririi „Zilei recoltei” —, se pune un accent deosebit pe concentrarea eforturilor țărănimii pentru obținerea de recolte tot mai mari, pentru sporirea continuă a producției la hectar, atât la grâu și porumb, cât și la celelalte culturi, pentru realizarea sarcinilor în domeniul zootehnic. Legat de aceasta, a fost scoasă în evidență cu claritate ideea că ceea ce au realizat unitățile fruntașe la grâu, la porumb și la alte culturi stă la îndemina tuturor unităților agricole, toate au posibilitatea să obțină titlul de „Erou al Muncii Socialiste”, dacă muncesc tot așa de bine, dacă se străduiesc la fel. Pentru că recoltele mari sînt expresia unei munci eroice, bine organizate, a unei activități care demonstrează că întreaga unitate, toți oamenii muncii împreună cu conducerea fac totul pentru a-și îndeplini sarcinile pe care le au, pentru a răspunde chemării partidului, pentru a servi interesele țării, ale bunăstării poporului nostru.

Însă recoltele mari nu reprezintă un scop în sine, ci un mijloc pentru realizarea belșugului și progresului țării. De aceea, odată cu obținerea acestor producții mari trebuie să se facă totul pentru a asigura livrarea la timp și în întregime a produselor pentru fondul de stat și pentru fondul de autoaprovizionare. „Recoltele bune — a relevat secretarul general

al partidului — trebuie să asigure condițiile necesare pentru buna aprovizionare generală, dar și pentru alte necesități ale statului nostru, inclusiv pentru un export mai mare, pentru o creștere mai puternică a contribuției agriculturii la dezvoltarea generală a patriei”.

Sărbătorită în momentul cînd mai rămăsese doar o lună de zile pînă la Congresul al XIII-lea, „Ziua recoltei” 1984 a prilejuit o vibrantă chemare din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu adresată tuturor oamenilor muncii de a întâmpina marele forum al comuniștilor cu noi și importante succese în dezvoltarea multilaterală a economiei naționale, în înflorirea continuă a României socialiste. „Trebuie să facem totul — se spune în cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Slatina — pentru a termina toate lucrările agricole, inclusiv arăturile de toamnă, pentru a lua toate măsurile în vederea stringerii în întregime a recoltei și a furajelor, pentru pregătirea temeinică de iarnă în sectorul zootehnic, în așa fel încît întreaga noas-

tră agricultură, toate unitățile să întîmpine Congresul al XIII-lea cu încheierea în bune condiții a lucrărilor din acest an și cu pregătirea temeinică pentru recolta anului viitor”. În același timp, se impune ca oamenii muncii din industrie să acționeze cu toată priceperea și hotărîrea pentru îndeplinirea în bune condiții a planului la toți indicatorii și pentru punerea unor baze solide producției anului 1985, astfel încît delegații din toate județele, care vor veni la Congres, să poată raporta că oamenii muncii de pretutindeni au depus toate eforturile pentru a se prezenta cu rezultate cit mai bune și pentru a asigura realizarea planului pe acest an și trecerea, cu toate forțele, la îndeplinirea planului pe 1985, a Directivelor și hotărîrilor ce vor fi adoptate la Congresul al XIII-lea — directive care dau o perspectivă minunată ridicării patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, creșterii continue a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii.

Cu prilejul sărbătoririi de anul acesta

a „Zilei recoltei”, sub semnul unei ample mobilizări, lucrătorii ogoarelor s-au angajat să muncească cu toată dăruirea în vederea îndeplinirii în cele mai bune condiții a Programului național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile, astfel încît recolta anului 1985, ultimul an al actualului cincinal, să marcheze un nou și important salt calitativ, sporind astfel contribuția agriculturii la progresul general al țării, la creșterea bunăstării întregului popor; ei și-au afirmat hotărîrea ca, în lumina indicațiilor și orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, să acționeze, alături de oamenii muncii din industrie, din alte sectoare ale producției materiale, pentru a întâmpina marele forum al comuniștilor cu succese de seamă în dezvoltarea multilaterală a economiei noastre naționale, în înflorirea continuă a patriei.

ION CODRU

În mijlocul oamenilor muncii de la Întreprinderea de Confecții din Scurtești

Exercițiul viu și concret al democrației

● Bărbați la „Crinul” ● Pietrele de moară și Dacia service ● De la cimp pină în sacoșele oamenilor ●

Acționarii
de astăzi ai
întreprinderii

Iti dai seama că întreprinderea de tricotaie „Crinul” București are o vechime de 85 de ani doar când îi citești certificatul de naștere. A luat ființă în 1899, în imobilul construit de Societatea de tricotaie București. La nominalizarea acționarilor din anul 1941 s-a stabilit că acestea aveau următoarea structură în procente: români 36, elvețieni 30, americani 14, cehoslovaci 12 și diversi alți acționari. Producția se compunea din veste țărănești, broboade plusate. Ulterior s-au adăugat flanele și pantalonii de bumbac, tricotaie și bonetărie din lână și bumbac. Forța motrică era produsă de un motor de 14 CP pentru secțiile rundstul și depănat, precum și pentru iluminat. Celelalte mașini erau, în mare parte, conduse cu mîna.

La „Crinul” s-au schimbat multe. Multe din schimbări pot fi puse pe seama progresului general al tehnicii, dar cele mai multe se explică prin progresele uriașe înfăptuite în ultimii 40 de ani. Și în cincinalul în care ne aflăm s-au înregistrat și se vor mai înregistra ritmuri înalte de creștere a volumului producției industriale. Acest spor se va obține pe seama creșterii gradului de valorificare a materiei prime și a productivității muncii. Dar cei mai mult s-au schimbat oamenii, concepția lor despre muncă și viață, siguranța că munca este apreciată și remunerată doar după cantitatea și calitatea ei, siguranța în ziua de azi și de mâine. S-au deprins cu ideea că întreprinderea în care lucrează nu este doar un loc de unde trebuie să-și cistige o pline, cum se spunea înainte, ci a doua lor familie, că acționarii de astăzi ai întreprinderii nu sînt alții decît ei, producători, beneficiari și proprietari.

Conducerea întreprinderii este

formată aproape în exclusivitate din femei: Iuliana Niță, directorul de partid, Maria Chiriac, președinta sindicatului, Lucica Dumitrescu, președinta O.D.U.S., Florica Catianis, președinta Consiliului educației politice și activității cultural-sportive, Maria Costea, șefa atelierului proiectare.

Dovadă că oamenii muncii de la „Crinul” își fac cu prisosință datoria este că mai mult de jumătate din produsele întreprinderii merg la export. Cît desore intern, confecțiile „Crinului” sînt contractate de comert de cum les de pe standurile C.T.C. În atelierul de proiectare, pe lângă crearea și urmărirea tehnologiilor, se prospec-tează anual circa o mie de mode-

Oameni și obști

le noi pentru fiecare țară în parte și piața internă. În primele 7 luni ale anului au fost create 850 noi modele. Într-un an moda se schimbă de cel puțin două ori și diferă de la țară la țară. Nu e ușor să îți pui pasul cu ea, dar altfel nu se poate. Un sector de activitate important al întreprinderii, a cărui activitate poate ridica corespunzător calitatea produselor. Printre creatoarele de modele sînt de numim pe Paulina Dragoș, Elena Petrescu și Liliiana Virban, absolvente ale Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu”. Secția textile, subsecțiile creație vestimentară și imprimări.

Printre cele mai cunoscute muncitoare din întreprindere sînt de bună seamă cele mai pricepute și mai harnice: Maria Nistor, Elena Radu și Elena Iordache, frunțase pe întreprindere, Eugenia Moga, Elena Coheci, Zola Ciută, Georgeta Zimț și Oprica Toma, frunțase ale secțiilor unde își desfășoară activitatea.

Sub atenta îndrumare a organizației de partid, organizațiile F.D.U.S., sindicatul, O.D.U.S., pe lângă rezolvarea principalelor probleme legate de producție, au în vedere cu atenție și grija crearea

unui climat de muncă și viață cît mai adecvat asigurarea pentru fiecare om al muncii a unor condiții cît mai bune pentru a-și putea exprima personalitatea, talentul și inițiativa muncitorească.

De la începutul anului, întreprinderii i-au fost repartizate 25 de apartamente moderne, confortabile, croite pe măsura familiilor care le-au ocupat, peste 100 de bilete în stațiunile de odihnă și tratament. Femeilor însărcinate sau celor cu copii mici li se asigură lucru în schimbul 1. De asemenea celor care își completează studiile. Se organizează an de an concursuri profesionale dotate cu premii. Noii angajați sînt trimiși în întreprindere cu toată grija. Li se arată întregul proces tehnologic și sînt îndrumați spre meseria care li se potrivește și care le place. Așa cum spunea tovarășa Maria Chiriac, președinta sindicatului, oamenii își ajută colegii la necazuri și participă la bucuriile lor.

Pe lângă acțiunile vizînd ridicarea calificării, a nivelului profesional și politic, un rol deloc neglijat îl au și cele menite să ducă la formarea omului nou din toate punctele de vedere. În întreprindere funcționează cu regularitate un cerc de istorie, la care muzeograful Constantin Mandache ține conferințe interesante în fata unei asistente atente și interesate.

Există pericolul ca cei care au citit acest reportaj să rămînă cu impresia că la „Crinul” nu muncesc decît femei. Nu e adevărat. Muncesc și aproape 300 de bărbați, care se îndeletnicesc îndeosebi cu repararea și întreținerea utilajelor sau sînt croitori destoinici. Ultima ispravă a bărbaților de la „Crinul” este cistigarea cu echipa de fotbal, a cupei „A 40-a aniversare”, pe sector. În materie de sport, ei sînt categoric în frunte.

Dacă am caracteriza viața și munca de la „Crinul” într-un cuvînt, am spune că și aici ele se desfășoară în liniște, că fiecare din oamenii muncii din întreprindere au asigurate toate condițiile pentru a se desăvîrși ca oameni și muncitori.

OPREA GEORGESCU ■

O formă a democrației noastre

Controlul oamenilor
muncii

Însotim o echipă de control a oamenilor muncii de la întreprinderea de mașini electrice București în Piața Drumul Taberei. Echipa este formată din Tudor Anton, Ilie Voicilă și Vasile Zar. Primul din ei participă la această activitate obștească de mai bine de 25 de ani. ceilalți, mai tineri, doar de 5-6 ani. Echipa este însoțită și de Gheorghe Stănilă, de 15 ani șeful celor 20 de echipe de control muncitorească ale întreprinderii, cooptat și în activul Comisiei municipale de coordonare a controlului oamenilor muncii.

Sînt oameni ai muncii cu experiență îndelungată în această activitate de interes obștesc. Pentru neafășare de preturi la telină, conopidă, gogosari și ardei gras au fost amendatți, cu cîte 50 de lei, 12 producători.

Pe raza complexului comercial, al cărui șef este George Galiceanu, e curățenie și ordine. Ambalajele sînt în stocuri admisibile, semăna că au fost ridicate ritmic.

În biroul șefului pieței, Paraschiv Stejereanu, pătrunde gospodina Nina Mihai din Drumul Taberei 28, Bloc T2. A cumpărat de la AGROCOOP morcovi. Ni-i arată. Mulți sînt de mărimea unui degetar. Sacosa gospodinei e mai mult plină de frunze. La unitatea respectivă, echipa constată că morcovii sînt nesortați. La fel și ardeii capia sînt ofiliți, zbirciți (nu au aspect comercial, se consemnează). Drumul lor din cîmp pînă la sacoșele oamenilor a fost lung și cu escale nedorite. Șefa unității, Florica Bîltac, oferă explicații ridicole, risibile, puțin sub limita agresivității.

Și unele din produsele I.L.F., ardei, cartofi, arată de parcă n-ar fi fost sortați. Ne gîndim și propunem ca echipe de control muncitorească, numeroase și exigente, să-și desfășoare activitatea în depozitele unde se sortează și se expediază marfa. În cele din urmă, buna activitate a unei piețe depinde în primul rînd de cantitatea și calitatea produselor puse pe tarabă.

Echipa mai întocmește o situație a produselor existente și a celor care lipsesc, în vederea dirijării corespunzătoare a fondului de marfă, livrat de producători și unitățile de stat.

Concluzarea dintre echipa de control și cei care răspund de buna funcționare a pieței ni s-a părut directă, simplă, operativă sau într-un cuvînt constructivă.

Pentru Ziua recoltei, în acest teritoriu unde satul își dă mîna cu orasul în modul cel mai elocvent, s-au luat din timp măsuri — tonete suplimentare, ture prelunge-gite, sortări mai îngrijite — pentru a face față abundenței de mărfuri și afluxului de cumpărători.

G. OPREA ■

Spre
bunăstare,
cu viteza
bunului gospodar

Reprofilarea unei ferme. Poiana Mare a doljenilor detine un record: este cea mai mare comună din țară, astfel că străbătută în lung și-n lat numără șaptezeci și cinci de kilometri pătrați. Un record greu de depășit, mai ales că stabilirea lui nu presupune o competiție propriu-zisă și că, de fapt, localnicii sînt cei ce-și hotărîsc singuri drumul din care ei înșiși să iasă învingători. Stabilind și depășind propriile lor recorduri. De astă dată nu am tînut să le aflăm aceste recorduri, ci mai degrabă faptele și inițiativele ce-i conduc spre ele. Mai ales că, de cele mai multe ori, nu finiuș este cel mai important, cît acțiunea care îl precede. Așa s-a întîmplat și cu membrii cooperantilor de la ferma de ovine care au hotărît să schimbe profilul fermei de vaci într-unul de oi. Procesul de metamorfoză a început o dată cu introducerea rasei de oi Corriedale, adusă din Noua Zeelandă și Australia și, cînd devenise o necesitate crearea unor spații care să permită creșterea și adaptarea oilor. Fostele grajduri de vaci au fost transformate în saivane. Inițial

au fost reprofileate trei grajduri. S-au demolat jgheburile de hrană și pîrghiile de legare a animalelor, s-au schimbat acoperișurile, s-au adăugat copertine exterioare. Poate de aceea nici nu te miri prea mult cînd constăți că, o dată ce-ai intrat în fermă, ea are mai mult aerul unor adevărate secții industriale decît al unor saivane modern concepute. Toată suflarea comunei a fost antrenată într-o amplă acțiune de strîns materiale feroase. În schimbul celor peste o sută de tone de fier vechi colectat au primit o cantitate identică, convertită în teavă de diferite dimensiuni. Materialele au fost prelucrate și din ele s-au construit șoproane și boxe, comune și individuale, pentru oi, iar cu timpul, numărul saivanelor a ajuns la zece. Majoritatea au o întindere de 2500-3000 metri pătrați și o capacitate de 2500 de capete. Șeful fermei, Gheorghe Picu, om de-al locului, spunea că pînă să intre oile în stabulație vor mai fi ridicate încă două șoproane de 1600 mp și unde vor fi depozitate furajele fibroase, necesare hranei oilor. „În toate aceste lucrări am antrenat oamenii, fiind interesat de sprijinul lor, nu doar ca specialist, dar și ca președinte al organizațiilor F.D.U.S. pe comună. Cred că am reușit să atrag în munca obștească oamenii, primind sprijin de la pensionari și specialist, de la tîran și tînar tîdecist, și nu de puține ori de la femeile din comună. Mi-ar fi greu să fac o enumerare a celor mai destoinici, pentru că ferma este pur și simplu opera brațelor de muncă colective”.

Pietrele de moară și stația „Dacia-service”. Pentru că în comună trăiesc și muncesc aproape 17 000 de oameni, pentru că ei locuiesc în cele 3600 de case și pentru că la fiecare a treia casă se află o mașină, era mai mult ca necesară o sta-

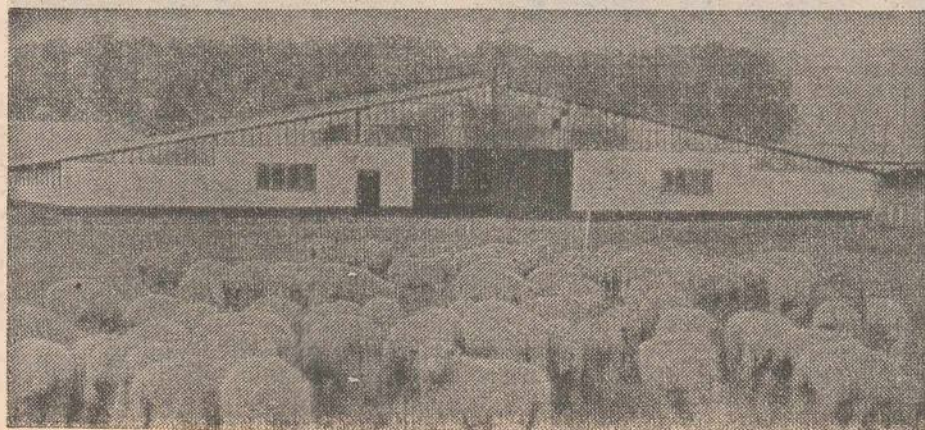
ție de servicii auto. Ideea nu era nouă și nici nu părea o imposibilitate înființarea ei. Numai că intențiile celor de la filială, din Craiova, erau orientate spre Calafat. Amplasarea ei aici, deși era aprobată, solicita crearea unui spațiu special ce însemna la urma urmei investiții. Așa că maestrul mecanic Petre Palea l-a sugerat lui Ene Gheorghe, șeful filialei, posibilitatea construirii acesteia chiar în Poiana Mare. Motivul era că, în realizarea ei se putea conta pe sprijinul și ajutorul oamenilor din comună, iar spațiul, de astă dată, nu mai era o problemă. Un fost proprietar donase consiliului popular o moară, care o cedează la rîndu-i pentru stația service-auto. Din fosta moară nu mai dăinuie decît cele două pietre de moară ce constituie piesele de decor ale stației. Și de astă dată ajutorul localnicilor s-a dovedit eficient. Mobilizați și implicați în schimbarea la față a morii, acesteia i s-au aplicat adevărate „tratamente” cosmetice: retușuri, revizurii și adăugiri, ca să apară în cele din urmă o secție modernă, dotată cu hală de lucrări mecanice și de tinichigerie, cu magazie de piese și garanții, cu anexe.

O „anexă” de milioane. Ferma de legume a cooperativei are 75 de ha din care castraveți 45 ha, gogosari 10 ha, fasole păstăi 15 ha și bame 5 ha. Anual sînt planificate spre realizare cîte 2500 tone de legume care la rîndu-le sînt prelucrate în conserve de legume și fructe. S-a renunțat la prea dificila și nerentabila

prelucrare de către I.P.I.L.F. Calafat, care-i este acum beneficiar. Întregul flux tehnologic este manual și compartimentat pe două schimburi. Cele o sută de femei au în grija lor nu numai conservarea legumelor și fructelor, dar și supravegherea plantei încă din rîsad, de unde trece prin toate fazele de creștere pînă ajunge la recoltare și de aici mai departe spre prelucrare. Toate sînt localnice, tinere, au ca medie de vîrstă 25-26 de ani și s-au specializat la cursuri de profil în Calafat. În ziua cînd am fost acolo fotoreporterul le-a surprins într-o atitudine de muncă, se preambala compotul de struguri. În magazie stau în rafturi aliniate și suprapuse conserve de gogosari, castraveți și mazăre, gemuri de caise, prune și piersici, mindria gospodariilor, ei înșiși beneficiari și producători. Cantitățile sînt evaluate în tone iar sumele încasate sînt de ordinul milioane. Și pentru că se simt bine boșii vor să-și extindă zona „anexă” pentru anul viitor și cu un microabator, regie proprie, și cu livezi de cași, pruni și piersici, iar o idee stăruitoare de multă vreme e să obțină sucuri naturale din zmeură. Cînd să plecăm niste mînji ajunseseră în galop pînă aproape de noi incit pentru moment au părut mirați și nedumeriți de obstacolul neașteptat, doar o clipă, cît să se întoarcă învâluși într-un nor de praf.

MARIA BOGDAN ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

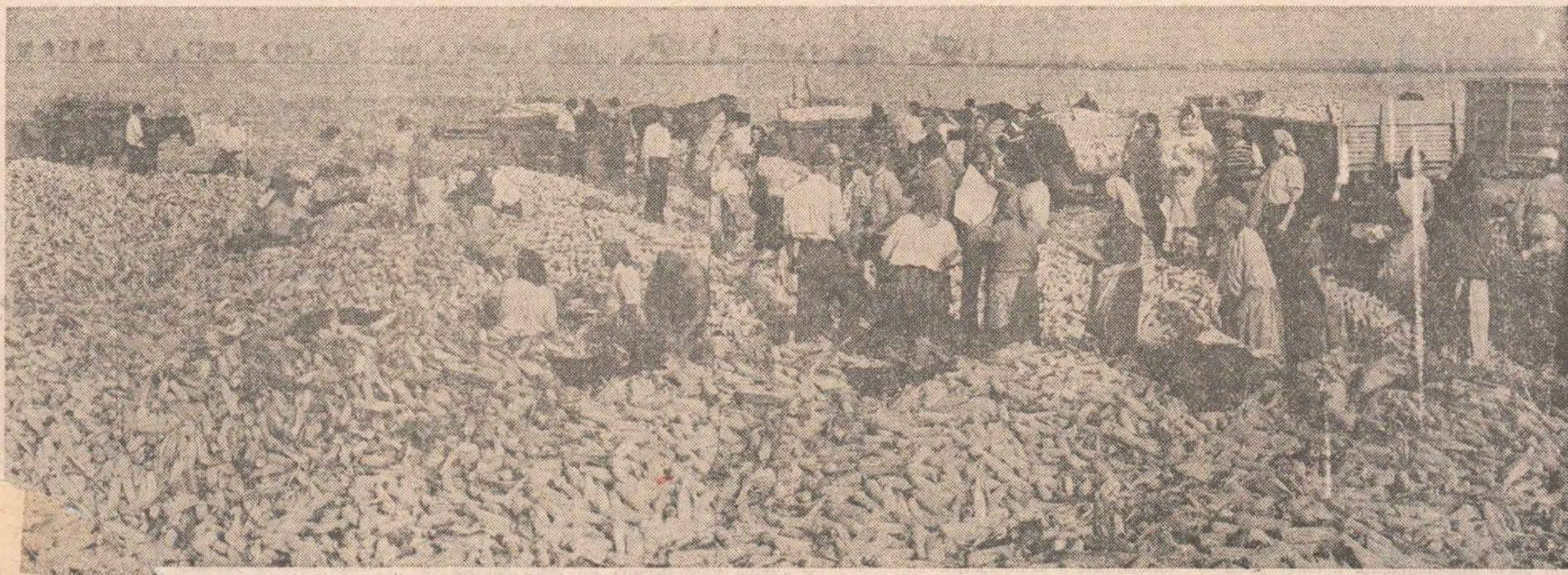

Titlul suprem al muncii pe frontispiciile comunelor Vădăstrița și Urzica

flacăra 5

Sub zodia civilizației socialiste

● Cum se obțin 24 530 de kilograme de porumb pe un hectar ? ● 2 400 de miini de țaran ●

Primele ore ale bucuriei

Sîntem pe hotarele coope-
rativei de producție Vădăstrița din a pe țară a re-
sată a doua în competiții cu titlul de
„Eroul record, distins” pentru ob-
ținerea unei producții Socialiste de 24 530 kg
știuleți la hectar pe întreaga suprafață
cultivată cu porumb.

Cînd s-a aflat vestea acestui succes,
simbala trecutului, oamenii erau în cîmp la
încărcatul și transportatul porumbului
pentru fondul de stat, dar emoția a fost
altă de puternică încît femeile ar fi vrut să
meargă, chiar toate, la premiere. Bucuria
le copleșise, ne spune șefa lor de fermă,
ingineră Ioana Sirmon. Președintele coo-
perativei, Marin Enăceanu, precizează că :
„Anul trecut s-au obținut 14 600 kg știule-
ți la hectar, iar cele 10 tone în plus la
fiecare hectar dovedeau că, într-adevăr,
la C.A.P. Vădăstrița s-a realizat o produc-
ție record numai și numai datorită fap-
tului că s-a muncit eroic. Aproape încă
o dată același volum de muncă, dacă ju-
decăm după producția adunată la sfîrșit
de toamnă ! Numai că explicația nu stă
într-un ritm îndrăcit de muncă, și anul
trecut oamenii lucrau, înfrățiți cu pămî-
ntul, zi-lumină. Sau poate că și anul tre-
cut am muncit tot îndrăcit de mult, dar
rezultatele nu ne-au răsplătit așteptările.
Am să folosesc încă o dată cuvîntul in-
drăcit, dar n-am să-l mai rostesc cu
ciudă, am să-l strig ca pe o izbîndă, pen-
tru că am descoperit și secretul nopților
noastre nedormite, rămase fără rezultate
scantate. De data asta am muncit
îndrăcit de bine ! Nu numai eu sau noi,
ci aproape întreg județul Olt. Dacă ați
și citiți ne-au înțeles și ne-au ajutat !
Văzuseră cît eram de îndrăciți ! facem
parte din singurul C.U.A.S.C., (Vișina)
care are două unități agricole premiate
cu „Eroul Muncii Socialiste”, încă un
semn că pe o rază mai mare de activi-
tate dorința noastră de a reuși pînă la
urmă, i-a contaminat și pe vecini.”

„Iată că am ajuns și la răspunsul vesni-
cei întrebări gazetărești — „Care este
secretul acestor mari recolte ?” Răspun-
sul vreți să ni-l detaliați dumneavoastră
tovarășe inginer-șef Constantin Min-
dreanu ?

— Secretul nu este pentru nimeni un
secret. Nu ce să facem nu știm, ci cum
să facem, cum să muncim și mai bine,
cum să ne organizăm. Și nu am cedat
în fața nici unei norme agrotehnice, am
irigat, am prășit, am asigurat un agrô-
fond superior, am fertilizat organic, am
mai prășit o dată cînd a fost nevoie,
la anul vom mai prăși chiar și a treia
oară dacă va fi nevoie. Vom avea grijă
ca fiecare lucru făcut să fie de cea
mai bună calitate. Să nu ne putem
reproșa nimic nici nouă nici nimănui.
Asta înțelegem noi acum, după experi-
ența și recentul nostru succes, ce
încamnă o bună organizare. În plus,
vom simți concret și o recompensă mai
bună. Recompenșele suplimentare la po-
rumb vor ajunge la 330 kg pe membru
cooperator, iar cu cît familia va fi mai
numeroasă retribuția crește corespunzător.

I-am fotografiat la cîmp pe fericiții
sărbătoriți. Președintele le-a făcut și o
plăcută surpriză ; a adus cu el caseta cu
decorația primită, deși oficial o va face
în cadrul adunării generale. Femeile nu
și-au putut ascunde bucuria și steluța
aurie fixată pe plușul imaculat al cutiei
recea din mină în mină, uitînd cu de-
săvîrșire de aparatul de fotografiat.

De la Vădăstrița am trecut și pe la ve-

cini lor de la Urzica, deasemeni deco-
rații pentru o producție medie de peste
24 de tone de știuleți la hectar pe în-
treaga suprafață cultivată cu porumb, a
treia cooperativă agricolă de producție a
județului Olt (în ordinea producției ob-
ținute), deținătoare a titlului de „Eroul
al Muncii Socialiste”. Întrebat de noi cum
a fost întîmpinat de către oameni, după
ce tovarășul secretar general al partidu-
lui, Nicolae Ceaușescu, i-a înmînat înalta
distingere, președintele cooperativei, Flo-
rian Predica ne-a mărturisit : Momentul
l-au urmărit la televizor, întrebările lor
erau legate de ce-am văzut la sărbă-
toarea recoltei, ce surori erau expuse la
diferite culturi, vroiau să le povestesc
despre ce se interesa tovarășul Nicolae
Ceaușescu, ce indicații ne dădea. Sigur
că am avut ce să le povestesc, cu alt
mai mult cu cît în seara aceea la noi în
Urzica erau trei nunți. Contabilul-șef
Ion Ionescu, care a fost împreună cu
mine la Slatina, a rămas seara la o nunță
și eu la alta. Toată seara și chiar pînă
noaptea tîrziu, în jurul nostru cei sub 30
de ani dansau, iar noi ceilalți nu discutam
decît de-ale noastre, de-ale pămîntului,
de-ale urmărilor acestui eveniment în
viața noastră. Sistemul de acord global
pe echipe cu răspundere individuală este
cel mai avantajos pentru omul harnic.
În noaptea asta, știu că ne-am făcut
bilanțul : anul trecut am muncit bine
pînă în toamnă dar a rămas recoltă pe
cîmp, oamenii au făcut producție mun-
cînd din zori pînă-n noapte, dar nu am
dus-o pînă la capăt. Anul acesta pre-
ședintele C.U.A.S.C.-ului, Florea Voinea
n-a putut răbda o situație ca aceea și
simțîndu-i pe oameni demobilizați le-a
zis-o scurt : Munciiți, și veți primi !
Eu răspund de plata voastră ! E greu să
crezi un om numai pe vorbe, dar cînd
l-am văzut cum se luptă și rezolvă tot
ce-și pune-n cap ne-am recăpătat forțele
și am făcut multe eforturi, muncînd
cum scrie la carte. Sute de zile și chiar și
de nopți eram controlați și verificați în
amănunțime. Cîtă ambiție are omul ăsta,
Voinea ; era undă trebuia în fiecare mo-
ment, zi și noapte. Parecă se îndrăjise. Și
a meritat. Avem rezultate foarte bune.
Sîntem pe locul trei sau patru, pe țară,
la orz cu 8 285 kg. De pe 2 hectare de
tomate pentru semințe scoatem 400 000 lei
peste plan, care le revine oamenilor care
l-au lucrat și nu-s pînă-ntr-o sută de
înși. La nivel de C.A.P. avem 40—50 de
culturi ce merg bine. Un lucru e clar
pentru toată lumea : anul trecut s-a-nchis
pe pierderi, ori acum sîntem siguri că nu.

Fotoreportaj de ELENA GHERA ■

Berbecul rămâne

„...În perioada de conservare, pe Jean nu-l poți găsi decât aici, în beciuri, purtând cizme și halat alb și bombănind uneori!”

Atât Gheorghe Petre, directorul Agenției de Turism Ploiești, cât și Nicolae Coman, contabilul șef al aceleiași instituții și Radu Cristache, șef de unitate la restaurantul „Central” din localitate — o întreagă erarhie așadar, luată de sus în jos — au ținut să-mi precizeze încă din capul locului, adică din primele minute ale întâlnirii noastre, că el, adică acest nea Jean, este omul numărul unu în ceea ce privește priceperea, grija, pasiunea cu care se ocupă, precum un veritabil gospodar la casa sa, de aprovizionarea și conservarea legumelor și fructelor pentru perioada de iarnă. În loc să-mi ofere și înșiși niște date cu care se puteau lăuda (și aveam să constat că există din plin astfel de date!), au socotit de cuviință să-mi atragă atenția încă de la început asupra numelui unui simplu bucătar: Eugen Poselt (Jean), 43 ani, care, împreună cu fratele său Aurel, răspunde de gestiunea unei bucătării a cărei cifră de lucru se ridică la suma de un milion lei!

Restaurantul BERBEC din Ploiești (făcând parte din complexul hotelier „Central”), are o tradiție cunoscută de mult timp și în afara zonei: a existat și mai există încă un anume cetățean Berbec, a avut, inițial, o circiumă, pe vremuri; acum citiva ani a ieșit la pensie — mi se spune că va fi invitat, peste 2 ani, la aniversarea centenarului localului ce-i poartă numele, frumos gest! Până una-alta, și în lipsa lui nea Jean care lucrează în cealaltă tură, coborim, însoțiți de Radu Cristache și de Aurel Poselt, în pivnițele localului — în beciuri, cu alte cuvinte. O primă impresie: magazia de conserve de legume pentru iarnă este, totodată, o veritabilă expoziție de produse ale genului; rastelelor pe care sunt așezate, precum cărțile într-o bibliotecă, borcane pline-virf distribuite într-o savantă și mai ales apetisantă paletă de culori: conopidă, castraveci, zarzavaturi pentru ciorbe, mărar, ardei grași umpluți cu varză albă sau roșie, struguri murăți cu pere și mere („se prețeau mai ales la fripturile de pasăre, la curcan mai cu seamă”) ardei lute, bureți în oțet, pepeni murăți („la oțet punem, cind fierbe, în afară de piper și dafin, cuișoare și boabe de coleandru — tăiați în felii subțiri, sint delicioși mai ales la fripturile pregătite la grătar”), ardei capia etc. — în prezent, toate acestea însumând 6 tone. Silozul de cartofi al localului: aceeași curățenie exemplară, lipsa oricărui miros neplăcut prin geamurile de acrisire; au fost achiziționate 35 tone de cartofi, s-au sortat „la singe” rămânând 35 de tone — dar sint, acestea, tone de cartofi splendorici, iar aspectul lor precum și sistemul lor de acrisire iti dau certitudinea unor viitoare porții de piure sau cartofi-pai de toată frumusețea. Și aceeași curățenie și amenajare impecabilă a rafturilor în silozul de ceapă, acum gol, așteptând însă transportul celor peste 2,5 tone ce urmează să fie înmagazinate aici și pentru care s-au făcut demersurile necesare la I.L.F. Ploiești și C.A.P. Bucov.

„Cît timp există pe piață legume proaspete, nu ne atingem de ceea ce ați văzut aici — ne afirmă Radu Cristache. Avem o magazie aparte pentru cartofii și zarzavatul de consum curent”. Îl întreb — formulă clasică — ce înseamnă a fi un bun gospodar? „Înseamnă să te asiguri din timp cu tot ceea ce e necesar, și nu să aștepti neapărat Ziua Recoltei!... Trebuie să prevezi sortimentele care s-ar putea să fie deficitare, să te aprovizionezi din timp. Mai înseamnă să-ți alegi niște oameni de nădejde care să facă față oricăror situații, apoi este greșit să te gîndești numai la cantitatea de legume necesară, lăsînd calitatea acestora pe planul doi, atunci degeaba muncești!... Apoi mai este vorba și de gustul oamenilor care vin să-ți servești, sint miile de oameni, printre care mulți turiști străini, care, scotesc eu, trebuie să se simtă ca niște invitați în familia unor prieteni. Ei și, în sfîrșit, a fi un bun gospodar mai înseamnă și să ai un Eugen Poselt...”

Personalul restaurantului BERBEC din Ploiești numără 98 de oameni; conform funcțiilor pe care le dețin, parte dintre

aceștia pregătesc porții și servesc — zilnic — peste 3500 de clienți. Planul de desfacere la alimentația publică (producția culinară plus băuturi) s-a realizat aici în fiecare an, s-a și depășit chiar (în acest an de pildă, și la data în care au fost consemnate aceste rînduri, 23 octombrie, planul era realizat în proporție de 110%, asta însemnînd o depășire de cea. un milion și jumătate de lei). „Dacă așa sta în birou, așteptînd pară mălăiață, s-ar alege praful de tot! — îmi mărturisește Radu Cristache. N-am stat, așa cum n-a stat nici nea Jean (iarăși, Jean!), și vedeți și dumneavoastră cam cum stau lucrurile la noi!”

În cartea de onoare a complexului dau peste diverse notații, pline de căldură și de aprecieri la adresa personalului: Grupul turist dr. Schäfer din Austria, Grupul turist U.R.S.S.-834, Membrii Ansamblului artistic al Armatei populare Ungare și încă mulți alții. Mă mulțumesc să redau, în încheiere, una dintre însemnări care, dincolo de umorul involuntar pe care îl conține, mi se pare semnificativ pentru gospodării de la BERBEC: „Laudă — Grupul de studenți polonezi A.G.H. din Krakovia, în cursul dublei prezențe aici, a întîlnit o deosebită servire și o bună bucătărie. Sătui de bucătărie (urmează denumirea unei țări prietene! — H.P.), am redobîndit, în restaurantul dumneavoastră, pofta de mîncare!” Și urmează semnăturile a 43 de turiști.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Noile griji ale vechilor
toamne

„Bucătăria a mers și merge în pas cu civilizația.” — nota odată Păstorel Teodoreanu în „Gastronomicile” sale. Afirmatia mi s-a părut a se potrivi și pivnițelor sau cămărilor noastre de astăzi, iar gîndul mi-a venit cînd am vizitat „Depozitul universal Berceci”, una dintre marile „cămări” ale Bucureștiului.

Nu știu dacă v-ați pus problema cum trebuie să arate o astfel de „cămară” în care se adună hrana pentru iarnă a unui oraș de mărimea capitalei. Eu, una, gîndeam că este vorba de niște depozite mari, dar cît sint de mari și cum arată ele, nu-mi imaginam.

Inginerul Constantin Petrescu, șeful Stației de păstrare și depozitare a legumelor și fructelor din I.L.F. Berceci, m-a întregat, de cum m-a văzut, ce știu despre păstrarea îndelungată a produselor. „Trebuie să fie vorba de ceva mai mult decît știe orice gospodină — m-am grăbit să răspund — eu fac aprovizionarea de iarnă pentru o familie, dumneavoastră pentru un oraș. Bănuiesc că e o mare diferență!” „Atunci — mi-a spus — notați!”, și m-am grăbit ca o școlăriță silitoare pentru o adevărată oră de curs, care a urmat. Astfel, am aflat — pentru început — se face o împărțire statistică a cantității de produse pe trimestre. Măsurile care se iau sint diferite, în funcție de perioada de timp cît trebuie păstrate, ca și în funcție de produse. Spre exemplu, la ora actuală, la Depozitul Universal Berceci se află în stoc 7215 tone de ceapă uscată. Pentru siloz, deci păstrare îndelungată, au fost sortate 3200 tone, din care 2600 tone se află deja, în celulele frigorifice. Restul se va consuma în lunile imediat următoare, așa încît au fost depozitate în lădițe, ferite de intemperii. Cartofii au fost și ei sortați pe soiuri, 16900 tone sint deja insulozate la Glina, noul și modernul depozit al Bucureștiului, ca și în vechile silozuri de la Heliade, Progresu, Căteju, Viteju, Poștea. Deasemenea, se mai află în „cuștodia” județelor furnizate, alte 15100 tone, 13000 tone sint „p-drum”, și 5700 tone vor fi livrate unităților de desfacere pentru consumul imediat. Cartofii sint uscați, dovadă a grijei județelor de a-i recolta la timp, așa încît, există certitudinea că vor fi „stăpîniți” la păstrare — este expresia inginerului Petrescu, pe care am reținut-o.

În ceea ce privește varza și rădăcinașele, discuția este prematură, mi se explică, abia a început recoltarea la sfeclă roșie, pătrunjel, păstîrnac, țelină sau hrean. Au sosit doar 500 tone de mor-

covi, care au fost introduși rapid în celulele frigorifice. În așteptarea produselor care mai sint încă pe cîmp, au fost curățate „farmaceutic” toate containerele și încăperile cu temperatură scăzută.

După „ora de teorie” pe care mi-a ținut-o în biroul său, inginerul Petrescu m-a invitat să văd „cam cum arată cămara”. Abia la fața locului am realizat valoarea cifrelor pe care le notasem — ca pe niște cifre. Cele 500 de tone de morcovi și cele 2600 tone de ceapă din celulele frigorifice, însemnau stive uriașe de containere, întrecînd de citeva ori înălțimea unui om. M-am simțit deodată mică și, pentru o clipă am avut sentimentul că legumele au devenit uriașe, ca în basmele din vremea copilăriei. În orice caz, bratul care le-a stivuit și care le va scoate de aici, cînd le va veni rîndul, nu poate fi decît imens. Aveam să remarc la plecarea și macaraua care străjuia parca, cerul limpede al zilei de octombrie. Cred că începam să înțeleg atunci, cu adevărat, ce înseamnă „cămara” unui întreg oraș — sau, dacă ar fi să judecăm după temperatură, „pivnița” în care se păstrează hrana bucureștenilor.

Însoțitorul meu a continuat explicațiile și „pe teren”. Depozitul Universal Berceci se întinde pe 14 ha, iar cu depozitele satelit, ajunge să ocupe o suprafață de 32 ha, în care sint instalate 70 de celule frigorifice, avînd o capacitate de două tone fiecare. Pe toată această întindere de teren, sint obligații controalele și supravegherea tehnologică de trei ori pe zi. A fost asigurată o bază materială și o forță de muncă suficientă pentru a interveni imediat în cazul apariției unui focar de boli printre legume. Există echipe speciale pentru curățarea celulelor și containerelor, iar altele se ocupă permanent de verificarea temperaturii de păstrare, diferită de la produs la produs.

Cînd am ieșit din acea „pivniță” modernă — celula frigorifică, — de fapt, un frigider cît o casă, soarele mi s-a părut mai puternic și mai strălucitor. În curte, am remarcat animația: se descărcau lăzi de vinete, se sorta varză, se întorcea ceapa pusă la uscat. Inginerul Petrescu m-a contrazis: „A, acum e liniște! Să vedeți pe seară, cînd vin mașinile din cursă, cu produsele... „soferii iadului” ce mai!” A ris scurt. L-am privit în soare pe acest om, cu gîndul că am în fața mea pe unul dintre cei care au în minile lor hrana a sute de mii de oameni. Inginerul Constantin Petrescu știe bine că o greșală de-a sa, sau de-a celor din jurul său, poate face zadarnică munca ogoarelor. Mi-am dat seama de asta din felul în care a cumpănit fiecare dintre hotărîrile pe care le-a luat cînd mă aflam în preajma-i. Era gospodarul care-și cunoaște bine casa și curtea, era omu care-și cunoaște bine meseria. Si am plecat de la Depozitul Universal Berceci, cu conștiința că avem o toamnă bogată, că hărnicia celor ce-au trudit pămînturile este răsplătită cu prisosință, iar roadele muncii lor, se află pe miini bune.

LIANA MOLNAR ■

La Alexandria poate
să vină iarna dar,
deocamdată, nu!

În graba lor aproape istorică și aproape continentală nu-i imaginam pe bucureșteni în ipostaza de-a mulțumi. Și, iată, ce-mi este dat să descopăr tocmai la Alexandria (Teleorman): Vă rugăm să primiți mulțumirile noastre din inimă pentru sprijinul neprecupțit acordat aprovizionării Capitalei cu legume, fructe, cartofi la un înalt nivel cantitativ și calitativ al produselor (...) avem satisfacția să vă informăm că și datorită acestui sprijin în Capitală „Ziua Recoltei” a fost o adevărată sărbătoare a roadelor, satisfăcînd în cele mai bune condițiuni exigențele și cerințele populației pentru aprovizionarea toamnei-iană. Semnează: Biroul Executiv al Trustului Horticol București. Privind textul mă gîndeam cu vocea abia șoptită: oare ce se ascunde în spatele acestor mulțumiri într-adevăr din inimă? M-a ajutat să dezvălui „misterul” directorul comercial al I.L.F. Teleorman, Florian Florescu, unul dintre „stîlpii” ilefîști teleormăneni. Unitățile de profil teleormăneni au livrat Capitalei pînă la această înalțată dată de octombrie nu mai puțin de 67100 tone diverse legume de cîmp, cartofi, fructe, struguri etc. ! Dintre beneficiarii numim: I.L.F.-urile Militari și Berceci, Agrocoop, Antrefrig, I.C.V.L.F., fabrica de conserve Buftea. O cantitate enormă și numai marfă de categoria I și extra. Dar tot teleormănenii au fost aceia care au livrat țării și alte cantități însemnate de legume, intrucît anul agricol 1984 a fost de excepție în privința producerii legumelor. Așadar, între 2000 tone și 7500 de tone diverse legume au fost livrate și județelor Argeș, Cluj, Harghita, Hunedoara, Covasna, Brașov, Sibiu, Bistrița-Năsăud, Sălaj ș.a. Nu întîmplător am stăruit asupra

acestui aspect și asupra acestui însemnat tonaj de legume, veți vedea îndată.

Exceptînd cartofii, ceapa și merele, se poate spune, fără teamă de a greși că teleormănenii au deja asigurate produsele agro-alimentare pentru cămările de iarnă ale gospodinilor. Din planul de cooperare cu alte județe rezultă că la Alexandria trebuiau să sosească 9900 tone de cartofi și 5700 tone de mere. Dacă ei, ca buni gospodari au fost serioși în livrarea produselor agricole către terțe părți, așteaptă din partea partenerilor cel puțin aceeași seriozitate. Descinzînd în silozul uriaș de depozitare, cu o capacitate de peste 5000 tone (producție olandeză!), ne întîmpină inginerul tehnolog Mariana Ardeleanu. Din 9900 de tone cartofi aflăm că au intrat în depozit abia 1970 de tone! Deci, mult prea puțin față de necesar! Pe piață și în magazinele I.L.F. nu am găsit nici un cartof la această oră, totuși, a recoltării cartofilor!! Județele Sibiu, Bistrița-Năsăud, Botoșani și altele nu și-au onorat contractul ferm cu beneficiarul din Alexandria. Delegatul Alexandriei la Suceava, Aurelian Otioc, relatează un caz și mai incredibil: vagoane de cartofi destinate lor, cu acte în bună regulă, au fost returnate de cine știe ce delegat fantomă în alte părți, și-n alte județe. Discutînd despre direcții, credem că direcția generală economică a I.L.F. ar trebui să vegheze și să horticulturii atari stări de lucruri. Pe preîntîmpine nu este atît de acută problema merelor consecință, n-o purta a cartofilor, și-n acest depozit-sistem pe tapet.

Acet depozit-sistem pe tapet. Este olandez și ultramodern execuționează ireproșă urmă cu 14 ani funcționează pe gume și plauzibil: legumele au întîrziat în vegetație cel puțin 30-40 de zile. Recoltatul legumelor s-a succedat cu marele cules al porumbului, florisorului, sfeclii de zahăr și sfeclii furajere ș.a. Optimizarea transportului, strîngerea și depozitarea ultimelor legume din cîmp sună acum mai mult ca un imperativ al momentului. Să fie îndreptată privirea spre marile producătoare de ardănoase și tomate precum Cernei, Beiu, Bogdăna, Crîngeni, Storbăneasa, Moșteni, Balta Sărată, Drăgănești Vlașca.

Și, totuși, care mai este situația spațiilor de depozitare la Alexandria și din orașele Roșiori, Videla, Zimnicea, Turnu Măgurele?! Din nefericire spațiile de depozitare se rezumă la silozuri la sol, silozuri reci, aeriene, barăci, magazii improvizate. Ce se poate întîmpla, însă, cînd nici în aceste silozuri aeriene nu există ce depozita?! Situația cartofului este cel puțin jălnică la Alexandria.

Și mai este încă ceva. Discutînd despre legume nu se poate să omitem de 10 ani se tot moșmodește la o seră de 14 ha în Alexandria. La Turnu Măgurele și la Alexandria funcționează combinatul chimic și respectiv „Rulmentul”. Nu este păcat că apa caldă reziduală, care ajunge pe conductă la 110-120 de grade (tirgumăgureni dorm iarna cu geamurile deschise) se irosește și nu se utilizează această apă termală reziduală la încălzirea serelor?! O mîină bună de gospodar poate urni treburile din loc. Pentru că, realmente, teleormănenii dau multe legume Capitalei și județelor țării, iar cînd se află în impas, cum se află de data asta cu cartofii, nu se prea grăbește nimeni să-i ajute. Măsurile de autoaprovizionare, dar și de cooperare cu alte județe le vedem transpuse în fapt doar cu competență și seriozitate inginerescă, deopotrivă.

DORIN SĂLĂJAN ■

O expoziție sui-generis: magazia de conserve de legume pentru iarnă la restaurantul „Berbecul” din Ploiești

Fotografie de GRIGORE TUĐOȘE ■

Activist de partid, activist de popor

România azi

● Calitatea de martor ● Toamna în orașul lui Amza Pellea ● Energie într-un kilogram de substanță ●

Opinia unui alegător

„Datoria participării“

Trăim, cum zicea acel foarte tânăr poet al revoluției noastre, în miezul unui ev aprins, mistuitoarea iubire de patrie, care a ținut trează prin vremi de atâtea ori potrivnice credința românească în ziua de mine mai dreaptă, își află, iată, sub ochii noștri, și prin voința și devotamentul și spiritul nostru de sacrificiu, da, de sacrificiu, o fericită împlinire, pentru că dincolo de toate greutățile care mai sînt și nu sînt deloc ușoare și pe care, firește, noi, comunistii, nu le vom ascunde și ignora niciodată, pămîntul românesc e azi vatra fertilă a unei mari și tulburătoare renasteri naționale și sociale și economice și politice. Vocatia cetății, milenară, și poate cea mai frumoasă dintre însușirile de cuget și

simțire ale poporului nostru, alături de bucuria proverbiale noastre omenii, s-a desăvîrșit în spațiul istoric al socialismului și mai cu seamă în anii Epocii Ceaușescu, atunci cînd ea a cunoscut și cunoaște o afirmare fără precedent capabilă să impună față de toate epocile dinaintea și diferentă nu numai de standard de civilizație, ci, subliniez, de istorie. Grăbiți cum sîntem, chiar noi, martorii și de fapt creatorii noii istorii, adesea înclinăm să considerăm, și ne-am obișnuit să considerăm, fapt viu grăitor pentru conștiința fortei noastre economice, foarte firesc saltul cu adevărat urias făcut de țara noastră sub conducerea partidului comunist și în mod cu totul exemplar de cînd la cîrma acestui partid se află, vizionar, marele patriot și strateg al cauzei socialismului românesc, președintele Nicolae Ceaușescu, a cărui realizare în funcția supremă de partid susținută cu dragoste fierbinte de întreaga suflare românească reprezintă garanția de graniță a viitorului comunist al patriei noastre. Am venit în București ca mulți, poate, dintre dumneavoastră, în urmă cu aproape patru decenii, un răstimp pînă la urmă atît de neînsemnat într-o istorie, și pot să vă spun că privit din perspectiva zilei de azi, orașul-capitală era cîminte provincial. Unde sînt azi modernele stații ale Metroului din fața ultramodernului Complex al politehnicii, Bucureștiul se terminase de mult, locul se numea și se pare „la farmacie“ și seara, cînd fumul tizicului se ridica pînă la cer, calca ferată era traversată de blinde cirezii de vite, porumbul se legăna sub luna de gheață a toamnelor tîrzii, și un unchi-al meu care toată viața visase să ajungă la București, după ce își încropise o casă de păianți aici, constata-se dezamăgit că pînă la Calea Victoriei făcea exact cît de sub mînuia oltenestă ai Vlcei! Cine mai știe azi vile care creșteau oțite pe locurile unde se desfășoară evantaiul marelui oraș satelit Titan Balta Albă, cine își amintește cîmpurile pustii unde se înalță azi elegantul cartier Jiului-Scinteia și marile ansambluri arhitec-

tonice ale Complexului expozițional, cine își mai amintește înghesuita Calea a Mosilor sau ce era, pînă de curînd, Bulevardul Nicolae Titulescu? Dar imaginea edilitară nouă a Bucureștilor, inspirat încoronată astăzi de lucrările de anvergură unică ale noului centru civic, sortit să definească atît de pregnant și de simbolic pentru cei de azi și pentru viitorul spiritului renașterii al Epocii Ceaușescu nu este, cum bine știți, decît expresia exploziei industriale care a făcut din România, în ultimii douăzeci de ani, unul din partenerii cei mai serioși ai existenței relații internaționale contemporane, respectat pe toate meridianele o dată cu standardul României socialiste, simbol exemplar al marilor principii ale independenței și suveranității naționale, ale unei politici de sine stătătoare, militînd cu o energie și cu o originalitate unanim recunoscute pentru ideea respectului reciproc și al bunei înțelegeri, pentru pace și pentru viitorul sigur și mai bun al omenirii întregi. Să ne gîndim doar la industria de avioane, la I.M.G.B. la Transfăgărășan, la Canalul Dunăre — Marea Neagră, la industria petrochimică, la Metroul amintit mai înainte și vom înțelege ce înseamnă nu numai pentru noi, românii, forța economiei românești actuale.

Care este, vă veti întreba, datoria scriitorului, a artistului, a slujitorului culturii într-un astfel de climat al unei neconștite și mereu neostenite bălăii pentru mai bine și căreia ideea de eroism nu-i mai este, de mult, străină, ci doar una din înfățișările cele mai semnificative? Datoria de martor, cîinst și drept și devotat, s-ar putea răspunde în primul moment, dar mărturia singură nu mai este nici ea îndestulă față de complexitatea procesului revoluționar care definește azi spiritualitatea românească socialistă. Scriitorul, artistul, omul de cultură nu mai pot rămîne doar martori, ei trebuie să fie, și spre mîndria culturii noastre socialiste ei sînt, prin tot ceea ce au înfăptuit mai bun în acești ani, participanți direcți și pătimași ai construcției socialiste; opera lor are da-

torie fundamentală căreia se cîvine să-i subjuge întreaga finalitate de a fi o măturie activă, mobilizatoare, capabilă să determine o și mai mare încredere în om și în virtuțile lui, în șansa, depinzînd numai de el, ca lumea toată să fie mai bună și mai dreaptă și ziua de mine sigură, ogîndindu-se în seninul de cristal al cerului unei păci trănice. Nu voi pleda, firește, pentru o artă și literatură a culorilor roze, demagogic optimiste, atît de străine, de altfel, esteticii comuniste, dar nu voi putea să nu susțin și aici cu toată convingerea faptul că niciodată ca în acești ani scriitorul, artistul, n-au avut o mai inspirată și mai fertilă sursă de inspirație, și mă refer la uriasa convulsie și prefacere produsă de revoluția socialistă și la caracterul atît de original în care se construiește azi în România un nou tip de spiritualitate. Iar această originalitate își află, la rîndul ei, izvorul viu și forta modelatoare în opera de gînditor comunist a conducătorului partidului și poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în tezele teoretice ale căruia vom întîlni, neconștit, subliniat ideea imperioasă „necesități a prezentei scriitorilor și artiștilor în clocolul vieții și muncii constructive și a participării lor directe, la această viață și muncă“. „Inspirîndu-se din impresionantul tablou pe care îl oferă marea citorie socialistă și participînd ei înșiși la munca eroică pentru zidirea noii orînduri — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — scriitorii și artiștii vor putea dura opera nemuritoare, măturii emoționante ale celei mai grandioase epoci din istoria României“. Iată, de fapt, idealul estetic al slujitorilor culturii socialiste românești, iată și argumentul care mă îndreptățește să afirm că nu există azi, în România, artist autentic care să nu se revendice de la grandioasa Epocă Ceaușescu și care să nu considere drept cea mai înaltă mîndrie a lui aceea de a fi, prin opera sa, recunoscut ca activist al Partidului Comunist Român.

DINU SĂRARU ■

In spiritul și litera Directivelor

Independența energetică a țării

Nu sînt decît opt ani de cînd, la o expoziție tehnico-științifică în care se prezentau noi soluții pentru producerea energiei din alte surse decît cele bazate pe lemn, cărbune, hidrocarburi sau apă, un specialist cunoscut în domeniul acesta — plin de sine și, din păcate, destul de limitat la dogmele clasice ale energiei — privind o instalație de biogaz a exclamat, fără să-și ascundă disprețul: Fugi, domnule, doar n-o să ne apucăm să adunăm deseuri și deșeurii organice, ca să producem energie! Destinul, uneori ironic cu ambițiile noastre, a făcut ca, tocmai el, inginerul energetician cu experiență, care ridea de sursele de energie neconvenționale, să devină, în cîțiva ani, „promotorul unor instalații originale de biogaz, de randament ridicat și, culmea-culmilor, în măsură să folosească orice fel de deșeu organic, inclusiv vreascuri și frunze putrede. Peșme, omul a înțeles ceea ce nu pricepea acum opt ani, că energia nu se scoate numai din ce i-a fost atît de comod omului și la îndemînă — petrol, cărbune, lemn și cursuri de apă — că ea există pretutindeni, că noi sîntem scufundați într-un ocean infinit de energie, că numai lenea noastră tehnologică a condus lumea întreagă la o criză de energie, denumită astfel pe nedrept. Căci nu e vorba în fond de o criză reală de energie, ci numai de una pur tehnologică — este, de fapt, expresia neputinței unei uriașe industrii energetice a lumii de a extrage și folosi imensele rezerve de energie înmagazinate în orice substanță din universul nostru. Pentru a fi mai concreți, să apellăm la legile fizicii și să facem o socoteală simplă: potrivit acestor legi, într-un singur kilogram din orice substanță, este înmagazinată o energie echivalentă cu circa 25 miliarde kilowatt-ore, iar într-o tonă, desigur, de o mie de ori mai multă. Producția mondială de energie, la nivelul întregului an 1983, se înscrisa sub această cifră — adică a fost mai mică decît 25 de mii de miliarde de kilowatt-ore. Presupunînd că am putea, tehnologic vorbind, să extragem doar 10% din energia totală conținută într-o tonă din orice substanță — materie primă sau deșeu, solidă, lichidă sau gazoasă — am fi în măsură să producem 250 miliarde kilowatt-ore. Din păcate, tehnologiile energetice de azi sînt încă foarte departe de această limită, în fond și ea destul de modestă. Într-adevăr, dacă luăm în considerație energia de combustie a unei tone de benzină superioară, așa cum se produce în prezent, ar trebui să ardem circa 20 milioane tone benzină pentru a egala doar acel 10% din energia totală și real conținută de însăși tona respectivă de benzină în si-

nul ei profund, acolo unde încă nu avem acces tehnologic decît, destul de greu, prin mijlocirea reacțiilor nucleare.

Prin urmare, energie există pentru eternitate și la orice nivel de consum, dar sistemul tehnologic actual, de producere a ei, este încă destul de primitiv, oricît ar zîmbi colegii energeticieni la o asemenea afirmație. Acesta este adevărul în confruntare cu realitatea absolută, neînfrumusețată de false mîndrii tehnologice. Criza tehnologică mondială, prin care trecem cu toții, dublată de vigoasă și noua revoluție tehnico-științifică, pe care a evocat-o de curînd, cu atîta pregnanță, conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aduce în fața creatorilor și cercetătorilor români din fizică, chimie și energetică o problemă de importanță capitală: lăsînd deschise, în continuare, porțile risipei energetice de pînă acum ar însemna să comitem un act în flagrantă contradicție cu dezvoltarea economică și socială pe care o prefigurează Directivele Congresului al XIII-lea al partidului. Căci marile obiective ale înfloririi multilaterale a patriei noastre nu pot fi împlinite decît asigurînd economiei naționale întreaga energie de care are nevoie, cu randamente tot mai mari de extragere a ei din substanțele care o poartă în sinul lor. Programul de dezvoltare armonioasă a patriei noastre are în vedere, înainte de toate, atingerea independenței energetice prin închiderea tuturor robinetelor de risipă a energiei, prin aducerea în circuitul economic a unor noi surse și resurse de energie. Dar, în același timp, așa cum reiese limpede din litera Directivelor, se pune și problema cardinală a depășirii limitelor tehnologice de azi, a barierele care ne împiedică să stăpînim tehnicile de obținere a energiei din magazia infinită a materiei, de acolo unde natura o mai ține încă în latență. E nevoie de curaj, de multă cutezanță și de autodepășirea propriilor noastre limite de gîndire.

Îndrăznesc a afirma, cu prilejul enunțării acestor gînduri despre independența energetică a țării, că într-o seamă de experiențe, realizate în laborator, în care am căutat să ne convingem dacă se poate, dacă este posibil să ne depășim frontierele propriei noastre îngrădiri, au fost obținute primele date care ne spun în mod clar: se poate, este posibil! Nu știu exact cînd, dar împreună cu alte laboratoare și unități din chimie, fizică și energetică, vom reuși pînă la urmă să prefacem acest mugure de speranță într-o realitate tehnologică industrială, de concepție strict românească.

Prof. univ. ION MĂNZATU ■

Sărbătorile unui oraș de cîmpie

Băileștii e o reședință olteană a piinii, dar are și rang citadin, și nu de ieri. Așezarea a fost declarată „oraș“ în anii de început ai secolului, investirea sa cu pretențiosul statut făcîndu-se, ni se povestește, „dintr-un moft boieresc“, unul din latifundiarii locului nesuporțind iz fărănesc pe simandicoasa sa carte de vizită. Nimic din darurile, harurile sau întocmirile acestui sat prăfuit nu legitima investitura urbană. Era totuși un loc frumos, dar nu frumos la modul obișnuit, căci frumusețea lui o crea cîntăva catastrofă. Da, catastrofele anotimpurilor, catastrofele istoriei, suprapuse absurd în timp. Cîndva, în veacurile de restriște, cocioabele din marginea urbei erau luate pe sus de revărsările Balasanului (azi riu cîminte, micuț, cît să-l bei din căciulă), dar peisajul nu se ștergea, dimpotrivă. Primăvara, zeci de căsuțe albe și curate, împodobite cu zugrăveli la uși și ferestre, arătau ca niște ouă încondatele printre salcîmi și zarzări înfloriți. Ca o compensație, deci, la ravagiile catastrofei era frivolitatea strălucitoare a primăverilor sau a toamnelor. În rest, sîrăcie, pustietate și dezolare, melancolia stagnării, amestecate cu inerție și paseism.

Cel ce ne spune toate acestea este Constantin Dumitru, primarul orașului, vechi activist, om de numele căruia se leagă multe din împlinirile de azi ale urbei. Împreună cu domnia-sa și cu Tiberiu Greblă, secretarul adjunct al Comitetului orașenesc de partid, încercăm, în aceste zile de febrilă activitate economic-urbanistică dedicată celui de-al XIII-lea Congres al partidului, un rond în prezentul și viitorul acestei așezări care azi, pentru prima oară, își merită numele de oraș, în accepția exigentă a vremii noastre.

Băileștii acestor zile este o așezare conformă cu conceptul de oraș industrial-agrar formulat de secretarul general al partidului, recent reluat în Proiectul de Directive. Rolul profund înnoitor al Congresului al IX-lea și aportul nemijlocit, de înaltă eficiență, al secretarului general au imprimat și aici, ca pretutindeni, o strălucitoare pecete, cu ample irradieri în timp și în spațiu. Vizita făcută aici în 1979 de tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a înscris ca un istoric eveniment, cu consecințe de rodnicie pe care vremea le-a relevat la modul major.

Cifrele dezvoltării, așa cum ni le înfățișează primarul Dumitru, ne umplu file întregi din carnetul de note. Un oraș care, în răstimp de aproape două decenii, și-a întrecut producția de marfă industrială (azi de circa 1 miliard și jumătate de lei), raportîndu-se la sporuri și la producția industrială pentru export, este evident un oraș prosper, înălțînd demnitățile celor ce-l locuiesc. Întreprinderi moderne, unele de talie republicană (în-

treprinderea de celule prefabricate, întreprinderea mecanică, întreprinderea de piese turnate ș.a.), traversează ca o șiră vertebrală urbea, închegîndu-i și întărîndu-i noua alcătuire. Din cei 22 780 de locuitori, peste 10 000 lucrează în industrie, prestări de servicii și desfacerea mărfurilor. Dar Băileștii e și o vatră a piinii, o capitală dunăreană a griului, deși pămîntul e nisipos și bîntuit (ca în anul acesta) de secete grele, endemice. Pe un teritoriu agricol de 17 360 de hectare (din care 16 640 irigate) s-au cules în vara asta 5 005 kilograme de orz și 4 047 kilograme de grâu. S-a făcut și porumb bun, iar arăturile și însămînțările sînt „în grafic“.

Am putea alina serii întregi de alte cifre deștăind impetuosul urcuș al economiei și vieții civice a orașului, dar e mai bine să traducem cifrele în piatră, lăsînd piatra să se constituie singură — conform planurilor întocmite de partid — în cadrul urbanistic al zilei de azi. Acest cadru include, pe lângă citorii economice, o sumă de edificii obștești de reală ținută urbană, care pun în peisajul locului (nu exagerăm!) prețioase accente de artă, precum clubul muncitoresc cu 800 de locuri, invidiabil, de orice mare oraș, ca și blocuri cu 1 200 de apartamente. O splendidă (iar nu exagerăm) grădina publică de 5 hectare, dotată cu toate subtilitățile unui „parc romantic“, cum e cel al Craiovei, lîngă alte 47 de hectare de parcuri și zone verzi, imprimă în tabloul trepidantei vieți economice a orașului un binevenit accent de odihnă și reverie. (Căci Băileștii știe să și petreacă, să se destîndă și să viseze, știe să fabrice nu numai piine și piese industriale, ci și confort pentru spirit, știe, și nu de ieri, ce înseamnă vinul bun, cafeaua bună, umorul subtil, de tip oltenesc, care duce la persiflare, la anecdote, la epigramă. Nu întîmplător se ține aici, cu oaspeți din toată țara, Festivalul și concursul creatorilor și interpretilor de satiră și umor intitulat „De la o glumă la alta!“). Și construcția orașului, e încă în toi, anexîndu-și mereu noutăți. Noutăți care pentru localnici sînt sărbători.

Împreună cu primarul Dumitru și cu Tiberiu Greblă ne-am aruncat ochii și în viitorul orașului. Operație înedită aici, pentru că aici, ca în orice sediu al stagnării și paseismului, era obiceiul să-ți avziri ochii doar în trecut, în trecutul îndepărtat, cît mai departe de azi, cît mai dincolo de ieri. Ni s-au pus în față zeci de machete, hectare întregi de planuri trasate pe hirtie, configurînd ziua de mine a orașului de pe tîrmul Balasanului. Din cartea civilizației orașului este grea de pe-acum, cristalizările care vor veni dînd filelor ei — filele unei așezări din nisipuri — o țarie de rocă.

ILIE PURCARU ■

● **Omul mai are nevoie de țărițe ?** ● **A fost omologat Biomaltul** ●

La câțiva ani, după ce am consemnat intrarea în funcțiune la Galați, în cadrul Facultății de chimie alimentară, a unei stații pilot de cercetare și micro-producție menite să materializeze cercetările cadrelor didactice și ale studenților în acest domeniu atât de sensibil și de implicat în sănătatea populației, am revenit tocmai pentru a vedea în ce măsură ideile de atunci au prins sau nu realitate. Descoperim că acest colectiv valoros, competent și atent la orientările cele mai moderne din lume privind sectorul său de activitate și-a îndreptat atenția și obiectul cercetării asupra unor direcții de mare interes și acuitate — și anume asupra valorificării științifice pentru industria medicamentului a unor plante medicinale din flora spontană și de cultură și, mai ales, asupra creării unor produse alimentare de protecție a organismului și chiar terapeutice asupra cărora numeroși cercetători din domeniul nutriției de pe glob se apleacă.

Ne vom opri, în cele ce urmează la câteva din rezultatele obținute de colectivul condus de către remarcabilul om de știință care este prof. dr. ing. Brad Segal, cu aportul colegilor săi conf. dr. ing. Rodica Segal, conf. dr. ing. Constantin Moraru, șef lucr. ing. Drăguța Georgescu, șef lucr. ing. Antoaneta Stoicescu, șef lucr. ing. Georgeta Dima, în colaborare cu I.M.F. Iași, cu Spitalul Județean și Spitalul TBC din Galați.

Fitoterapia are nevoie de un cadru legal.

Articolul apărut în „Flacăra” din 15 iunie a.c. „Nu mai puțină considerație, ci interesul cuvenit” sesizează esența problematicii plantelor medicinale. Este inadmisibil ca în condițiile actuale să gândim și să acționăm atât de încet. Nu putem să lășăm lucrurile să evolueze spontan, antrenate de entuziasmul pulsatoriu al citorva pasionați. Epoca ceaiurilor medicinale a apus demult! Este preistoria fitoterapiei. Oricât de miraculoase ar fi plantele, ele rămân leacuri și nu medicamente. Aceasta datorită faptului că prezența substanțelor active variază în limite largi, în funcție de numeroși factori: condiții climatice, sol, timpul de recoltare, chiar ora de recoltare etc. Atunci când nu se cunoaște doza activă, nu se face tratament ci tămăduire. În prezent, fitoterapia nu poate fi abordată decât prin obținerea unor extracte în condiții perfect controlate, cu o aparatură adecvată, cu o bună cunoaștere a constituenților și aceasta se poate realiza numai de către echipe complexe: farmacisti, medici, biologi, biotehnologi, toxicologi etc. Ca biotehnolog, specialist în procese de prelucrare a produselor biologice, în condiții protective, cu una din cele mai moderne stații pilot din țară și printre puținele din lume, stăm la dispoziția unui astfel de organism care ar trebui să ființeze. Colaborarea noastră cu I.M.F. Iași, cu prof. dr. Emilian Grigorescu și șef lucr. dr. Elionora Gafițeanu a demonstrat marile posibilități care există atunci când problemele sunt abordate sistematic de către personalități competente.

Dar trebuie să existe și interesul aplicării extractelor, nu numai considerația... (n.r. — sublinierea ne aparține).

Spitalul TBC Galați aplică cu succes un extract din brad realizat în stația noastră pilot; de doi ani directorul acestuia, medicul emerit dr. Chiril Baranetchi a făcut o comunicare în care se menționează obținerea unor rezultate mai mult decât bune. Rezultatele sînt cunoscute, și cu toate acestea este inexplicabil faptul că Spitalul TBC Galați a rămas un caz izolat, chiar la nivelul județului Galați. Într-adevăr, mai mulți medici, din inițiativă particulară, au solicitat extractul de brad, dar aș vrea să subliniez o problemă de etică profesională, absolut necesară. Folosirea fitopreparatelor trebuie să îmbrace un cadru legal. Vom refuza solicitările individuale ale diferiților medici, animați de intenții bune, sintem siguri, dar vinătoarea pe cont propriu pe teren plantelor medicinale este periculoasă și nu putem subscrie. Subscriem însă, la necesitatea și oportunitatea organizării aceluia cadru legal adecvat.

Doresc însă, a reține că preocuparea noastră principală este realizarea de produse alimentare de protecție, o gamă nouă de preparate la granița dintre medicament și aliment. Dacă vă interesează, vă putem expune punctul nostru de vedere în legătură cu această nouă orientare, în scopul sensibilizării tuturor factorilor interesați.

Prof. univ. dr. ing. Brad Segal

Efectele multiple ale extractului de brad

Comunicarea dr. Chiril Baranetchi este o serioasă lucrare științifică, rodul unor cercetări și experimentări clinice efectuate sustinut, cu o metodologie adecvată, ale cărei rezultate impun astfel un nou medicament în terapeutică unor afecțiuni ale căilor respiratorii, ce merită într-adevăr generalizat în întreaga rețea sanitară. Pe lângă eficiența terapeutică, are avantajul lipsei de reacții adverse, ca și al eficienței economice, costind mult mai ieftin față de alte droguri și metode de tratament.

„Este cunoscută acțiunea favorabilă a Pinaceelor, în special a bradului (*Abies Alba*) în afecțiunile căilor respiratorii, notează dr. Baranetchi. Uleiul volatil de brad în compoziția căruia intră numeroși factori activi exercită o acțiune antiseptică și calmantă a inflamațiilor pulmonare și a căilor respiratorii, stimulează secrețiile mucoaselor, fiind un bun expectorant. Suplimentar s-a constatat că, în cazul în care se creează o concentrare de 2.000 gamma uleiuri volatile pe m.c. de aer, are loc o ionizare a atmosferei cu o creștere a concentrației ionilor negativi. În prezent, uleiul volatil de brad și alte

pinacee sînt utilizate în fiziobalneoterapie, în boli ale sistemului nervos, în reumatism, în nevralgii de natură difterită. Acțiunea antiseptică a extractului de brad se exercită în proporție de 1:10.000 față de stafilococul auriu și 1:1.000 față de *E. coli* și drojdi. Efectul bactericid se explică prin inhibarea unor enzime tiolice, a adenozintrifosfatazelor, fosforilazelor, a dihidrazelor, acizilor succini și glutamic. S-a înregistrat și un efect antiviral. Ținînd cont de toate aceste considerații, la noi, la Galați, s-a pus la punct o tehnologie de obținere a unui extract de brad care conține toți componenții volatili și nevolatili din acele de brad, după o tehnologie originală. Este vorba, desigur, de metoda colectivului de la Facultatea de chimie alimentară prin care extractul respectiv, cum ne explica prof. dr. ing. Segal Brad, este obținut la o temperatură de 20—26° C, ceea ce asigură păstrarea componentelor în stare nativă, evitîndu-se degradările ce se înregistrează, de regulă, la obținerea uleiurilor volatile prin prelucrare termică.

Medicul emerit C. Baranetchi a luat

nutriției se impune ca urmare a unor efecte nocive pe care alimentația lumii moderne a adus-o omului. Se știe că, în ultimele decenii s-au înregistrat în alimentație mutații importante dintre care amintim preferința crescîndă pentru consumul de produse rafinate, cu un grad înalt de prelucrare — mai albe, mai limpezi, mai colorate —, dar din păcate, cum demonstrează studiile și analizele de laborator, mai puțin nutritive și chiar dezechilibrante. Dacă am lua numai preferința (de-a dreptul de masă și la noi în țară) pentru piinea albă care a determinat procedee de măcinare și cernere atât de intense încît se ajunge ca 70—80 la sută din conținutul inițial de vitamine și săruri minerale să se elimine. Să ne gândim însă, la faptul că de-a lungul evoluției societății omenestii, cerealele au reprezentat principala sursă de vitamine B și E.

Preferința pentru dulce a determinat — iarăși se știe — o creștere a consumului de zahăr, pînă la valori ce reprezintă principala cauză a dezechilibrelor nutritive existente la ora actuală, cum găsim studiile de nutriție și de igienă publică. E demonstrat că un consum ridicat de zahăr duce la o epuizare progresivă a organelor producătoare de hormoni, în mod deosebit pancreasului, la apariția obezității, creșterea dislipidemiilor cu consecințe dintre cele mai grave — mărirea numărului de bolnavi cu afecțiuni cardiovasculare, a incidentei cardiilor dentare, a diabetului și a altor boli de metabolism și nutriție. Dacă într-o vreme s-a considerat că celuloza este indezirabilă, că este cauza unor tulburări digestive sau, în orice caz, a unui disconfort digestiv, încurajîndu-se astfel rafinarea produselor alimentare, lată că noile cercetări demonstrează contrariul.

Plăcînd de la aceste realități ca și de la studiile cele mai moderne de biologie celulară, care au pus în evidență faptul că apariția și dezvoltarea unor maladii metabolice (cancer, boli ale vaselor de

ricolul îngrășării noastre, fără să ne mai tortureze disputa dintre placerea de a o minca și teama de a pune kilograme în plus, și totodată cu un aport crescut de celuloză. Cu ajutorul taninelor de griu, condiționate și macinate special și adăugate, în proporții de 5 la sută, făinii, se poate obține o piinea cu conținut sporit de fibre alimentare, la nivelul produselor realizate în strainătate și supranumite chiar „piinea bogată în celuloză” destinată prevenirii maladiilor amintite mai sus. Pentru industrie, pentru cei ce ne vor fabrica această piinea de toate zilele și pentru toate mersurile noastre, profesorul Segal atrage atenția că, suplimentarea făinii cu țărițe obișnuite poate avea un efect antinutritiv „datorită acidului litiic ce blochează utilizarea mineralelor, celuloza însăși exercitînd o acțiune depresivă”. În aceste condiții s-a studiat o nouă soluție și anume utilizarea maltului epuizat rezultat la fabricarea berii. Pericolul de mai sus este astfel înlăturat datorită unui constituent al maltului, fitaza, care îmbogățește piinea în elemente utile, în special în fosfor, ca și în vitamine, iar celuloza, parțial hidrolizată enzimatic, este mai puțin iritantă. Maltificarea cerealelor în condiții speciale a dat posibilitatea obținerii unui malt bogat în vitamine, și mai ales din grupul B, în enzime și fitohormoni, ce poate fi utilizat pentru vitaminizarea și îmbogățirea a numeroase produse alimentare. Continuînd cercetările și testările au obținut un extract de malt cu aport deosebit în substanțe nutritive, cu gust dulce și aromă plăcută, omologat sub denumirea de **Biomalt** care a intrat în producție la întreprinderea de bere din Timișoara și pe care, deocamdată timid, au început a-l folosi industria zaharoaselor, industria laptelui și panificația. Deci, alimentele viitorului încep să depășească stadiul laboratoarelor de cercetări și sînt tot mai aproape de noi.

Aroma lui de miere de albine, dar mai cu seamă conținutul de 10 ori mai mare în vitamine din grupul B, se pare că l-au impus și că, în următorii ani, vor intra în funcțiune noi secții industriale de **Biomalt**.

Zilele acestea am fost într-o stație de vinificație chiar din județul Galați, la I.A.S. Bujoru, și am văzut munți de țescovină scoasă afară după stoarcerea mustului, așteptînd să fie transportată la gropile de siloz pentru animale. E bine și așa, deocamdată, dar față de ceea ce demonstrează stația-pilot a facultății de chimie alimentară că se poate obține din țescovina de struguri și fructe, te apucă o tristețe, cum spune poetul, iremediabilă. Aici devine coloranți, arome și mai ales veritabile medicamente pentru afecțiunile cardiovasculare. Prelucrată imediat după presare, după stoarcerea mustului, devine un concentrat, similar ca gust cu mustul, însă de 100 de ori mai bogat în flavone, produs ce concurează cu „Flavan”-ul franțuzesc recomandat suferinșilor cardiovasculari. Din țescovina de struguri roșii, gălățeni au scos anticiane, substanțe pe baza cărora, în colaborare cu I.M.F. Iași, cu colectivul prof. dr. Em. Grigorescu sînt în curs de a realiza un alt preparat farmaceutic asemănător **Difrarelului**, medicament din import. Tot ca produs de protecție în afecțiunile cardiovasculare este și **Siropul de erateg** (de păducel) care, lipsit de toxicitate poate fi folosit înedlung, fără riscuri pentru organism, ca adjuvant prețios în tratamentul bolilor de inimă. Astfel de produse din păducel cu efecte în afecțiunile cardiovasculare există în țări cu o industrie farmaceutică extrem de dezvoltată, cum sînt S.U.A., Franța, R.F.G. etc. În aceeași bună colaborare cu I.M.F. Iași, se testează, în Clinica de nutriție, efectul terapeutic al sfelei roșii liofilizate, ca hepatoprotector și pansament gastric. Tot în aceeași clinică se testează și un alt produs interesant obținut din drojdie de bere, cu acțiune hepatoprotectoare, produs ce se conturează ca un mijloc de protecție în ciroze, dovîndu-și în cursul testărilor, capacitatea de regenerare a ficatului lezat. S-a emis chiar ipoteza utilizării lui și ca fortifiant în geriatrie.

Pădurile din zona Tecuciului sînt bogate în glădiță (*Gleditsia triacanthos*) ale cărei fructe asemănătoare cu roșcovele s-au dovedit a avea compoziție extrem de utilă în gastroenterite, în special la copii, în colite spastice, ulcer duodenal, colecistite acute. Cercetătorii gălățeni, avînd în vedere investigațiile asupra compozițiilor cit și experimentele clinice, speră, ca în aceeași fructuoasă colaborare cu I.M.F. Iași, să poată pune la punct, cit mai curînd preparate farmaceutice chiar superioare **Ceratoniei** din import, putînd avea un spectru mult mai larg de utilizare. Chiar în intoxicații cu metale grele, în arsuri și plăgi infectate, pectina posedată de aceste fructe de glădiță determinînd accelerarea procesului de epitelizare și regenerare.

„Cercetările privind obținerea produselor alimentare și farmaceutice de protecție — conchide prof. dr. ing. Segal — se desfășoară în paralel cu studiul privind problema prioritară a industriei alimentare de exploatare superioară a biomasei vegetale care reprezintă un cîmp vast de investigații în vederea valorificării optime a bogățiilor naturale ale țării”.

Bradul contra astmului

În studiu un lot alcătuit din 389 bolnavi, din care 193 bărbați și 196 femei, cu următoarele afecțiuni — 127, cu bronșite cronice, 119, cu bronșite astmatiforme, 98, cu astm bronșic și 45 cu faringotraheobronșite acute care n-au beneficiat de tratament obișnuit, clinic.

Administrarea s-a făcut zilnic sub formă de aerosoli, cu 2 ml de extract hidroalcoolic completat cu ser fiziologic pînă la 6—7 ml. Soluția s-a încălzit pînă la 37—38°, iar durata seșinței, durînd 6—7 minute, pînă la epuizarea soluției introduse în aparatul de aerosoli. În afecțiunile acute — afecțiuni acute tenante care n-au răspuns la tratamentul obișnuit, cunoscute —, s-au aplicat 5—10 seșințe. În cele cronice — în medie 20 de seșințe. Efectele? În stările acute s-a constatat dispariția iritației căilor respiratorii prin dispariția edemului mucoasei, dispariția tusei, a expectorației și ameliorarea stării generale a pacientului. La cronici s-a evidențiat dispariția sau diminuarea ca frecvență a tusei, de asemenea a expectorației care, din mucopulență se transformă în mucoasă, dispariția durerilor toracice și ameliorarea pînă la normalizare a respirației, cu dispariția dispneei. În bronșitele astmatiforme și în astmul bronșic s-a dovedit în general aceleași efecte, efectul cel mai important și demn de reținut fiind rărirea și chiar dispariția crizelor, la unii bolnavi survinînd la intervale tot mai mari și cu intensitate tot mai mică, demonstrînd astfel și rolul antiastmatic al extractului. În bolile acute s-au obținut rezultate bune în sută la sută din cazuri, iar în cele cronice — în 80—90 la sută. De menționat că în bronșitele cronice, cu expectorație purulentă, s-au asociat și antibiotice cu spectru larg, în funcție de sensibilitatea germenilor și răspunsul la tratament al bolnavului. Încercînd diverse moduri de tratament, medicul a concluzionat că rezultatele cele mai bune le-a obținut, în afecțiunile cronice, prin asocierea medicamentelor cunoscute, cu administrarea, sub formă de aerosoli, a extractului de brad. „Preparatul nu este nociv, este ieftin și este foarte bine tolerat”, ține să precizeze un specialist de talia medicului emerit Chiril Baranetchi.

Prin urmare, este încă un argument care poate să impună noul produs în fața forurilor medicale, care poate sustine generalizarea metodei de tratament, în folosul altor suferinzi, cu atât mai mult cu cit este vorba de boli ce invalidează, sau în orice caz, diminuează puterea de muncă a atitor oameni, mai ales din zonele, unde condițiile climatice determină factorii de risc pentru asemenea îmbolnăviri și pe care nu ai cum să-i influențezi și cu atât mai puțin să-i eviți.

Produse alimentare cu rol de protecție

Și la noi în țară, ca protulindeni în lume, această nouă tendință în domeniul

Un tratament pe înțelesul tuturor pentru scleroza în plăci

Supunem atenției

● Ce stă la-nemina unui om care vrea să se vindece singur? ●

ADRIAN PĂUNESCU : Intrucit foarte mulți cititori ne-au scris cerindu-ne să-i ajutăm să ajungă la Valeriu Popa cu cazuri de scleroză în plăci, leuconevraxită etc. și, așa cum am spus, nu stă în puterea noastră să ne ocupăm de cazuri, intrucit sint și foarte multe și nici nu-i obligația unei redacții să aranjeze întâlniri între bolnavi și cei ce îi pot trata, ne permitem să facem ceea ce nu se face și anume, să rugăm pe inginerul Valeriu Popa să facă public tratamentul pe care l-a urmat bolnava Husaru Maria din Timișoara, despre care am scris în Flacăra din 6 iulie 1984. Trebuie să recunoașteți și dumneavoastră, stimați cititori, că așa ceva e destul de rar, ca posesorul unui tratament, în loc să-l exploateze și să-l ascundă, să-l dea publicului cu toată generozitatea.

Dar iată ce ne-a spus Valeriu Popa, doar povestindu-ne ce a făcut Maria Husaru și neîndemind neapărat pe cineva să facă așa. Dacă vreunul dintre bolnavii fără nici o șansă consideră că poate să se regească în această șansă, am fi fericiți să fi fost părtași la un caz sau la mai multe cazuri de însănătoșire, despre care am vrea - desigur - să aflăm vești prin scrisorile pe care le așteptăm la redacție. Noi credem că acei pe care Valeriu Popa i-a ajutat au datorita să ajute la rindul lor pe alții și să ajute cauza elucidării acestui caz atât de interesant, care este Valeriu Popa.

Deci, ce a făcut Maria Husaru ?
VALERIU POPA : Mai întâi să dau definiția pe cale nutritivă a ceea ce cred eu că este scleroza în plăci.

- Credeți intuitiv sau cercetând ?
- Cercetând lucrările celor care s-au ocupat pe cale naturală de această maladie incurabilă.

- De ce nu este cunoscută metoda în medicina curentă ?

- Pentru că medicina curentă a mers pe folosirea medicamentelor mereu industrializate, chimizate, care au dat în primele începuturi niște satisfacții momentane, însă cu timpul boala a revenit și s-a agravat. Or, trebuie recunoscut că vindecarea cea mai bună este **autovinderea**, care se face prin cunoaștere, autocunoaștere prin cunoaștere și acționare sinceră în consecință.

Vreau să menționez că vor câștiga această partidă (autovinderea) toți cei care vor recunoaște că sint vinovați, au încredere în ei înșiși și încep lupta asemeni unui individ aflat în pericol de înec, ale cărui rezerve lăuntrice sint atât de puternice încât cei care ar încerca să-i salveze fără să-și ia măsuri de protecție pot fi chiar ei periclități de înec. Toți au șanse, însă câștigă partida 10-15 la sută dintre cei care încep autovinderea.

- Un om care simte că se înecă e atât de puternic în dorința lui de a se salva încât dacă alt om vrea să-l ajute...

- Și nu este atent, individul supus înecului îl prinde și îl imobilizează și îl poate îneca și pe el. Această rezervă trebuie înțeleasă și aruncată în luptă, înlăturând frica și neîncrederea, atât la cel în cauză cât și la cei din jurul său.

- Spuneți, deci, ce a făcut Maria Husaru, fosta bolnavă de scleroză în plăci.

- Și alții. Mai întâi, ce este scleroza în plăci, leuconevraxita, diseminată ? Este starea când se distruge sistemul nervos în urma flămânzării nervilor și a creierului mare și mic. Boala aceasta este cea mai clară ilustrare a acțiunii distrugătoare a amidonului și a alimentelor din aluat, deci este o boală metabolică. „În timpul celor 50 de ani de cercetări ale mele, zice Sovurin, nu am întâlnit nici un caz de vindecare totală la oamenii ce folosesc pine, produse din aluat - pine albă, alimente ce conțin amidon, și invers - oamenii ce trec la alimentație cu legume și fructe crude, folosind în același timp și maximum 3 litri de sucuri și spălând des intestinul gros, se vindecă complet.”

- Care este, de fapt, formula ?
- Formula sucurilor ?
- Formula vindecării.

- Dumneavoastră vreți să mă întrebați cum acționează ?

- Eu vreau să vă rog : ce trebuie să facă un om care vrea să se vindece, ce a făcut bolnava de s-a vindecat de scleroză în plăci ?

- Dimineața, între orele 7 și 11, i s-a recomandat să consume sucuri din următoarele fructe și legume :

470 g suc de mere ionatane obținut din 750 g fructe, 250 g suc de morcovi obținut din 400 g legume, 100 g suc de varză albă obținut din 200 g legume, 100 g suc de sfeclă roșie obținut din 150 g legume, 50 g suc de păstîrnac obținut din 100 g legume, 25 g suc de ceapă obținut din 40 g legume, 5 g suc de usturoi obținut din 3 căței, 50 g miere de albine.

Prinz la ora 13

125 g griu încolțit, 25 g miez de nucă,

500 g pere, 25 g miere de albine.

Cina la ora 19

125 g griu încolțit, 25 g miez de nucă, 500 g mere ionatane, 25 g miere de albine.

Cantitățile la alimentele recomandate pentru mesele de prinz și seara pot fi crescute după cerințele organismului. Gramajul prescris poate fi măsurat în centilitri cu un tub gradat aproximativ.

- Aceste cantități pe care le spuneți - 470 g sau 25 g - sint fixe ?

- Sint fixe intrucit combinația de reacția necesară numai în proporțiile acestea pentru purificarea singelui. La baza acestor metode de tratament stă ideea readucerii singelui în parametrii inițiali - un pH între 7,35-7,42-7,45 - cu celelalte elemente componente ale lui.

- Ce a mai făcut bolnava ?

- Pe lângă nutriție, a fost contribuția mea personală prin ideea împachetării oicioarelor bolnavei într-un costum flanelat, din bumbac (pantaloni bărbătești pentru piele), care se umezește în fierură de paie de ovăz, și se îmbracă. Același lucru se face și cu o pereche de ciorapi groși, tot muiați în lichid. După această operație se trage un sac de nailon pînă la subsuori. Peste briu se încinge un prosop, care să nu fie prea rigid, și se fixează sacul de nailon cit mai ermetic cu un cordon, dar să nu lezeze circulația singelui. În condițiile acestea a stat bolnava o oră și jumătate, după care s-a dezbrăcat, s-a spălat cu o soluție de oțet de mere și apă în proporție 1 : 1 - aceasta pentru a spăla toxinele care au rezultat în urma transpirației. Această formă de tratament s-a făcut o seară da - o seară nu, timp de 42 de zile, respectiv 21 de bdi. După aceasta s-a făcut o pauză de 10-15 zile. După aceea s-a reluat pînă cind s-a obținut o redobîndire a sănătății.

Atenție : cind ieșiți din baie, nu mai circulați, mergeți direct în pat spre a vă feri de răceală și în timpul tratamentului, de gripă.

Cum s-a obținut fiertura ? Într-un vas de 10 litri se introduc paiele de ovăz tocate sau presate, peste care se toarnă apă și se procedează la fierbere timp de o oră - o oră și jumătate, astfel încît să scadă circa 3 centimetri din volumul apei din cratiță. Se lasă să se răcească, se strecoară și în lichidul respectiv se înmoaie costumul. Conținutul rămas nu se aruncă, ci se folosește pînă la terminare.

- Și acesta este tratamentul pentru scleroza în plăci și leuconevraxită ?

- Sigur, mai sint și punctele de automasaj pe talpă. Este bine, precizez, să se facă automasaj. Acolo unde nu se poate, unde situația nu permite ca individul să-și facă automasaj, este admis să fie făcut și un masaj de către un membru al familiei sau altă persoană, care trebuie să se găsească în stare de sănătate.

- De ce ?

- Pentru că un individ în stare de boală emite vibrații energetice care pot dăuna bolnavului celui alt. Punctele care trebuie masate, sau de preferință automasate, și care se găsesc în talpă sint : rinichiul, canalul uretral, vezica urinară, stomacul, duodenul, pancreasul, ficatul, bifa, intestinul gros ascendent, transversal, descendent.

- În ordinea aceasta ?

- În ordinea aceasta trebuie făcut și continuînd cu zona rectală, cu paratiroida, zona capului, coloana vertebrală.

- Atenție : toate acestea, în proiecția lor de pe talpă. Spun asta pentru că pot fi oameni neobișnuiți cu termenii pe care-i folosim noi și care să nu înțeleagă că nu este vorba de talpă. Poate că ar fi bine să alăturăm și un desen al zonelor care trebuie masate.

- O și facem. Trebuie continuat cu coloana cervicală, coloana vertebrală dorsală, coloana vertebrală lombară.

- În ce direcție se face masajul, urmînd ce sens - al acelor de ceasornic ?

- Al acelor de ceasornic, deci de la stînga la dreapta. Trebuie continuat cu zona coccixului și zona limfatică superioară, inferioară și marea limfă.

Clisma trebuie făcută cu un litru și jumătate de ceai de mușețel, care se obține din două linguri de ceai de mușețel, prin infuzie. Se face zilnic, de două ori pe zi, dimineața și seara, pe stomacul gol.

Redau în cele ce urmează metoda de încălzire a griului. Un kilogram de griu din recolta anului acesta se pune într-un vas cu 5 litri de apă, se lasă 8 ore la un loc încălzit. După aceea, se aruncă apa, se spală și iarăși se pune să stea cu apă timp de 8 ore. Din nou se aruncă apa și se spală, și iar se ține 8 ore cu apă. După aceasta se spală și se pune pe un tifon, pe o masă, și se lasă pînă începe să încolțească. Cind crește colțul de 1 mm și rădăcinile de 1,5 mm, se introduce în sticle de lapte cu gîtul larg și se ține în frigider și se consumă în timpul săptă-

minii în cantitățile prescrise. Bine ar fi să se pregătească zilnic, progresiv.

Este necesar ca apropiatii bolnavului să nu-l agaseze cu sfaturi și sperieturi.

Vreau să atrag atenția pentru acei care nu sint hotărîți în totalitate să se autovindece prin metoda arătată mai sus, să nu o facă decit în momentul în care s-au decis, intrucit greșeli comise pe timpul tratamentului - de a consuma alte alimente decit cele indicate - pot duce la înrăutățirea bolii. Aceasta deoarece în timpul autotratamentului cu nutriția aceasta curată se ajunge la diminuarea focarelor microbiene care s-au dezvoltat în exces ca urmare a unei nutriții negli-jente.

- Fără cunoașterea valorii reale a tuturor alimentelor.

- Focarele acestea microbiene, bacteriene, virotice care s-au dezvoltat în exces se diminuează în timpul tratamentului de care vorbim, iar consumarea de alimente care nu sint admise face ca focarele microbiene care s-au diminuat, dar care sint, firește, foarte puternice, că altfel n-ar fi rămas, în momentul recreării mediului în care s-au dezvoltat, explodează în proporție geometrică.

De aceea, spun încă o dată : acest autotratament mai degrabă să nu fie început decit să fie încalcat. Exemplu : o profesoară de la Timișoara a polțit două bucățele de brînză, cit mărimea unei nuci.

- După cite luni de tratament ?

- După 6 luni de tratament ; și a căzut din nou la pat, redresîndu-se foarte greu.

- Și acum ce face ?

- A trecut din nou pe severitate.

- Ceea ce spuneți dumneavoastră, Valeriu Popa, seamănă foarte bine cu sfaturile bătrînilor : „Măi băiete, mai bine nu te scoli după prima răceală decit s-o iei pe-a doua. Să nu te întoarcă boala”. Țineți minte, nu ?

- Da, da.

- Vă rog să continuați. Spuneți-ne de ce în toate dietele pe care le-ați folosit, nu prescrieți carne ? Să merg mai departe : e vreun regim alimentar în care să prescrieți carne ?

- Nu numai că o consider inutilă, dar carnea e și dăunătoare.

- În toate cazurile ?

- În toate cazurile. Cum, de altfel, este și consumul de zahăr, de produse din făină albă, produse cu mult amidon. Pentru autovindere, carnea și celelalte produse nu sint indicate în nici o boală. Proteinele atât de mult recomandate pot fi găsite în cereale crude, în semințe, nuci, în laptele crud și, pentru anumite afecțiuni, în ouăle crude. Acolo unde sint folosite căldura în exces, frigul în exces, conservarea (adică murături prin aciditate sau alcalinitate)...

- Sau adică ?

- Adică murături făcute cu sare sau oțet.

- Cum se și fac.

- Nu este bine să se consume nici de cei bolnavi, nici de cei sănătoși. Prin fierbere se ajunge la transformarea calciului organic în calciu anorganic și în felul acesta are loc dezvoltarea diferitelor forme microbiene, bacteriologice, virotice în exces care în final, introduse în organism, permit instalarea unor boli greu de invins, de multe ori boli incurabile.

- Bolnavul mai ia medicamente ?

- Numai la început și, treptat, se elimină medicamentele.

- Dumneavoastră puneți în discuție, de fapt, bucătăria europeană în genere. În anii trecuți se făceau simțite încercări palide de a fi contestate metodele bucătăriei cu multe sosuri, cu multe prăjeli, dar dumneavoastră acum aproape că desființați bucătăria.

- Pentru redobîndirea sănătății, practic cei care o doresc trebuie să închidă atât aragazul cit și frigiderul și toate mijloacele care diminuează valoarea nutritivă a alimentelor, așa cum natura ni le oferă.

- Dar nu ni le oferă tot timpul. Iarna nu ni le oferă.

- Cei care vor să fie în echilibru fizic și psihic, se pregătesc. Pentru fiecare sezon se găsesc legume, fructe, semințe care printr-o sistemă bine gîndită, fiecare poate să le folosească pentru menținerea sănătății sale.

- Dar legumele cum pot fi păstrate ?

- Legumele pot fi păstrate așa cum se obișnuiește - în pivnițe în nisip, în canale practicate în curte, acoperite cu paie, cu frunze, așa cum o făceau înaintașii noștri.

- Și cei de la bloc, deci majoritatea ?

- Cei de la bloc și cei care au bolnavi ce trebuie tratați este bine să-și găsească la prieteni, la cunoscuți care vor să-i ajute, să conserve legumele, fructele aproape natural - în curțile acestora sau în pivnițe. De aceea, sistemul de autotratament este destul de greu, mai cu seamă în condițiile actuale ale civilizației și cîștigă cei care se întorc la natură.

- La sat.

- Da, și luptă ca să-și redobîndească ceea ce ieri au distrus, urmare a necunoașterii.

Cred că problema conservării cit mai curate și naturale a legumelor și fructelor nu poate rămîne doar a cetățenilor. Organisme și instituții ar putea, mai puțin costisitor decit în condițiile de pînă azi, să lanseze acest nou și, de fapt, tradițional mod de păstrare a alimentelor necesare vieții.

- Voiam să vă mai întreb ceva. Este la modă o metodă de spălare a gurii cu ulei timp de 10-15 minute.

- Metoda doctorului P.T. Karskuc.

- Ce părere aveți dumneavoastră ?

- Părerea mea este că acesta a redescoperit o idee care la alte popoare era și este folosită pe scară largă, în special în India : cei care au înțeles importanța metodei își raclează limba cu un cuțit de lemn sau...

- Ce-i face ? O raclează ?

- O raclează, adică o curăță cu o lamă de cuțit de lemn sau cu o linguriță lată.

- De ce ?

- Eliminarea toxinelor din organism se face pe mai multe căi : urină, defecație, transpirație etc., însă cea mai mare cantitate de toxine nocive se observă în ficat care dimineața pe limba fiecăruia dintre noi, mai cu seamă cind sintem bolnavi.

- Cea mai mare cantitate ?

- Cea mai puternică. Dar cei care nu cunosc nocivitatea toxinelor pentru organism ignoră curățirea gurii, intrucit se știe și se spune că, scuzați expresia, gura este sinonimă cu un grup sanitar neîngrijit, deoarece resturile de alimente, temperatura, diferitele forme microbiene, bacteriologice din aer și din alimente găsesc teren propice pentru a se dezvolta. De aci cruntele suferințe ale danturii - gingivita, parodontoză, carile etc.

- Am impresia că suferințele dinților sint doar ceea ce se arată nemijlocit. Suferințele mai adînci sint cele care se vor manifesta mai tirziu, prin acumularea acestor toxine.

- Prin reintroducerea din nou în organism a acestor bacterii, virusi.

- Mi-aș permite să sesizez că bolile gurii nu sint decit un avertisment cu privire la bolile pe care le putem dobîndi prin gură. Continuați.

- Îmi permit să dau și eu o explicație metodei prezentate de P.T. Karskuc. Mulți rid de ea, nu o înțeleg.

- Dumneavoastră o considerați pozitivă ?

- Eu o consider foarte pozitivă. Și de ce ? Așa cum am arătat mai sus, eliminarea toxinelor se face pe căile naturale, deci aceste toxine care ajung pe limbă în timpul nopții fac ca limba să aibă un pH între 7 și 8, ceea ce este posibil de măsurat de fiecare dintre dumneavoastră - și chiar indicat. Încearcați să vă verificați cu o hirtie de turnesol cu diviziuni 1 la 10. Trebuie să aveți dimineața pH-ul limbii între 7 și 8, iar dacă vă interesează mai multe despre dumneavoastră, faceți și verificarea urinii, care trebuie să aibă pH-ul între 5 și 6. Cind pH-ul crește la urină către 7 sau 8, atenție că peste 3 zile apare o eventuală boală. Cei care au citit lucrarea doctorului Jarvis cunosc toate acestea.

- Iar la salivă ?

- 7-8. Puțini își spală dinții DUPĂ ce au mîncat. Noi o facem dimineața și seara. Natural ar fi ca după fiecare masă să-și faci toaleta gurii, spălînd bine și limba.

- Dumneavoastră, Valeriu Popa, mi-ați spus mie, acum cîtiva ani, citeva modalități de curățire a cavității bucale. Vă mărturisesc că ele sint excepționale. N-aș vrea să păm prioritari cu orice preț, mai ales că dumneavoastră nu prea țineți la patent după cum observ, ci dați din acumularea dumneavoastră tuturor. Dar, vă rog să-mi spuneți ce-i învățați pe apropiații dumneavoastră, acum cîtiva ani - și nu numai pe mine, în acești 6-7 ani, ci pe cei pe care îi cunoașteți de multă vreme - ceea ce înșivă ați învățat din practica vieții și din cărțile citite. Am impresia că nu numai această terapie cu ulei vegetal mestecat în gură este de largă utilitate. Dumneavoastră recomandați acum doi ani unuia și altuia să tină 10-15 minute apă sărată în gură și să-și clătească gura. În ce boli, nu mai țineți minte ?

- De la început nu vreau să micșorez cu nimic meritele celui care a lansat această metodă. Dimpotrivă, caut s-o întăresc. Dar n-aș vrea să se creadă că nu sint și alte posibilități pentru eliminarea acestor toxine pe care organismul le scoate la suprafață prin sistemul de auto-apărare.

- Tata-mare al meu își clătea gura cu sare. Și dantura și-o freca mereu cu sare.

- Să vedeți ce se întimplă.

(Continuare în pag. 10)

ADRIAN PĂUNESCU

Să gândim
cu capetele noastre

Descoperiri redescoperite

● Noi amănunte în cazul Constantin A. Geantă ●

Să judecăm drept

Omul care face rău făcând bine

Am primit de curind la redacție un memoriu semnat de 35 de actuali și foști beneficiari ai tratamentelor cu plante medicinale, propuse de fitoterapeutul Constantin A. Geantă, satul Bătrini, comuna Starchiojd, județul Prahova. Toți aceștia ne roagă să avem în vedere situația disperată a binefăcătorului lor, aflat pe punctul de a-și întrerupe munca de colectare și distribuire a ierburilor de leac din pricina unor consăteni răuvoitori „oameni pizmași care trudes de ani de zile să demonstreze că activitatea lui Constantin Geantă se desfășoară în afara legii”. În memoriu sunt citate mai multe articole din Legea sanitară și din Legea nr. 2 privind impozitul agricol, prin care legiuitorul reglementează modul în care se poate efectua colectarea și valorificarea plantelor medicinale. În mod expres, semnatarii petiției doresc să semnaleze însă eficiența soluțiilor terapeutice descoperite de Constantin Geantă, pe care, de altfel, se grăbesc să le probeze cu ajutorul unor declarații suplimentare. Nu le punem la îndoială buna credință deoarece nici un bolnav nu este dispus să glumească cu suferința sa. Autorii declarațiilor ne asigură, așa cum vom arăta de îndată, că au găsit în satul Bătrini un nesecat izvor de sănătate, că prin diligențele lui C. Geantă, farmacia naturii și-a descoperit virtuți curative necunoscute chiar în laboratoarele de fitoterapie. Iată și câteva nume: Ionescu Teodor, inginer, str. Filibiliu 8, sect. III; Lucica Codrescu, casieră, str. dr. Drăghescu 11, sect. V; Marin Rădulescu, pensionar, șos. Pantelimon 256, sect. II; Ion Drăgan, ziarist, str. Drumul Taberei 122, sect. IV; Puiu Frusina, com. Coșereni, jud. Ialomița; Neagu Alexandru, inginer, str. Baba Novac 20, sect. III. Iată în rezumat și câteva din declarațiile celor ce au folosit plantele medicinale: Elena Andrei, com. Plătărești, jud. Călărași: „Mi s-a depistat un început de ciroză. După doi ani de tratament, mă simt complet restabilită”. Marin Mihăiescu: „Un ulcer vechi mi-a provocat de trei ori melenă. C. Geantă m-a făcut complet bine”. Constantin Georgescu, str. Salbiei 3, București sect. V: „Plantele lui C. Geantă mi-au ameliorat sensibil un diabet vechi”. Popescu Gh., Calea Griviței 212, bl. J, ap. 11: „Suferința mea, adenom de prostată, a scăzut mult după tratamentul cu ceaiurile prescrie de fitoterapeutul din Bătrini”. Marin Dumitracu, intr. Birsei 2, sect. III: „Am făcut toate tratamentele posibile pentru rezolvarea unei grele suferințe abdominale.

Remediul l-am găsit în cele din urmă la Constantin Geantă ale cărui ceaiuri m-au făcut complet sănătos”. Alți semnatarii semnalează vindecarea sau ameliorarea unor afecțiuni ale ficatului, rinichilor și cordului.

Constantin Geantă, azi în vîrstă de 76 de ani, se ocupă de fitoterapie de mai bine de patru decenii. Cunoștințele sale se rezumă însă nu numai la preluarea unor tradiții de medicină populară. Știința culegerii și preparării ierburilor pentru infuzii și decocturi a învățat-o de la o farmacistă din Brăila, specialistă a domeniului, iar ulterior a lucrat la celebrul laborator „Vorel” din Piatra Neamț. A consultat, de asemenea, toate lucrările mai vechi sau mai recente consacrate plantelor medicinale. „Nu este greu să cunoști și să alegi plante medicinale, ne-a mărturisit Constantin Geantă. Cu toate acestea, puțini cunosc cu adevărat momentul optim de recoltare și felul în care ierburile, florile și rădăcinile tămăduitoare se pun la uscat sau se conservă. Nu fac un secret din asta. Eu regret că farmacistii, medicii, botaniștii nu m-au vizitat pentru a le divulga „tainele” meseriei mele. De fapt nu sînt ale mele. Sînt ale celor care m-au învățat, ale medicilor bătrinești, tradiționali, ale experienței pe care am cîștigat-o în 40 de ani de practică. Totuși constă în modul de dozare a ierburilor. Pentru o anumită afecțiune eu combin într-un pachet 18-20 specii: cicoare, coada șoricelului, sunătoare, frunze de mesteacăn, de alun, podbal, păducel, mătase de porumb, centaură, busuiocul stupilor și așa mai departe. La început am făcut-o pentru familia mea, pentru prieteni, rude, cunoscuți. Apoi am început să fiu solicitat de bolnavi din județ, iar acum vin de mă caută oameni din toată țara. Ce nu face omul pentru sănătate? Mă apropii de 80 de ani și mă bucur că n-am trăit de pomană. A face bine semenilor tăi e, cred, cel mai frumos lucru din lume”.

Dar cum arătam la începutul acestor rînduri, Constantin Geantă nu are numai bucurii. Necazurile îi vin din partea unor consăteni, vecini apropiați, care au scris și au semnat zeci de denunțuri împotriva lui. Pe această bază, de curind, miliția comunei a făcut o descindere la locuința lui C. Geantă. A fost întocmit un proces-verbal prin care acuzatul este avertizat să-și întrerupă comerțul cu plante medicinale pînă cînd va avea încuviințarea legală de la organele în drept.

Denunțul este semnat de cetățenii Ilie

G. Niculae, Petecilă I. Toma, Mihai Dumitru și Ștefan C. Gheorghie. Cu primii doi am avut prilejul să stăm de vorbă cu ocazia deplasării noastre în satul Bătrini. Iată ce ne-au declarat, în rezumat, aceștia: „Constantin G. Geantă desfășoară o activitate ilegală prin care lezează interesele statului. El nu poate comercializa o cantitate atât de mare de plante de aceea cumpără o mare parte a ierburilor și florilor medicinale de la diferite persoane din sat pe care le comercializează la prețuri de speculă. Situația a făcut ca organizația Plafar din comună să nu-și poată îndeplini îndatoririle. Din această cauză achizitorii Ștefan Gheorghie, Elena Ciobanu și Ilie Niculae nu au izbutit să-și facă planul de achiziții. Este inadmisibil ca un singur om să cîștige atât de mulți bani din plante medicinale. Noi notăm toate numerele de mașini care opresc la poarta lui Geantă și le comunicăm postului de miliție. Deținem, de asemenea, și lista celor care îi procură plante contra cost”.

Să descercăm puțin firul acestor acuzații, rostite de altfel cu multă patimă și minie. Pentru activitatea sa de culegător și distribuitor de plante medicinale, Constantin Geantă plătește un impozit anual stabilit de Administrația financiară a județului Prahova. În dispoziția de plată, întocmită în acest scop, citim următoarele: „Numitul adună din natură plante medicinale pe care le desface la domiciliu și în țirguri fără să posede autorizație de funcționare. Conform calculului tehnic din procesul verbal de verificare realizează: venit brut 4800 lei, cheltuieli 600 lei, venit impozabil 4200 lei”. Prin chitanța nr. 1576 din 15 aprilie 1984, Constantin Geantă face dovada că a plătit la Administrația financiară a județului Prahova suma de 1840 lei. De notat, totuși, că în conformitate cu Legea nr. 2 privind impozitul agricol, cel în cauză ar fi scutit de plata impozitului. Iată și textul de lege: „Gospodăriile agricole ale populației nu datorează impozit pentru animalele de muncă și de producție, păsările de curte, precum și pentru veniturile realizate din apicultură, sericultură sau din valorificarea fructelor de pădure, ciuperșilor, plantelor medicinale din flora spontană și a altor plante culese din natură”. Mai menționăm că C. Geantă a posedat autorizația de funcționare nr. 3/1981, eliberată de Trustul Plafar București, pe care însă nu și-a mai reînnoit-o.

În 1981, în urma unor denunțuri, Cabinetul de epidemiologie din Vălenii de Munte îl amendează cu suma de 3000 lei pentru contravenția de practicare a asistenței medicale igienice și pentru că a tratat diferite persoane cu medicație din flora spontană a plantelor medicinale, plante pe care — se susține — nu le cunoaște îndeajuns, periclitînd astfel sănătatea oamenilor. Constantin Geantă se adresează Judecătoria din Vălenii de Munte care, prin sentința civilă nr. 605 (14 aprilie 1981), hotărăște următoarele: „Admite plîngerea introdusă de petiționarul Geantă Constantin, domiciliat în comuna Starchiojd, sat Bătrini, jud. Prahova, împotriva procesului verbal de contravenție nr. 53/5 septembrie 1980, încheiat de Laboratorul de epidemiologie Vălenii de Munte și în consecință anulează procesul verbal de contravenție sus-menționat și exonerează pe petiționar de plata amenzii de 3000 lei”.

Cele de mai sus demonstrează că bătrînul vindecător înțelege să-și onoreze obligațiile către stat și că, totodată, nu desfășoară o activitate ce încalcă dispozițiile Legii sanitare. El a încercat să obțină și o autorizație de funcționare, dar Direcția sanitară a județului Prahova i-a răspuns că acest lucru nu este de competența ei, iar Sanepidul județean a dat același răspuns. Nu cunoaștem adevărul în legătură cu cealaltă acuzație, dar dacă Geantă Constantin cumpără și revinde plante medicinale, atunci el face înfruntat un lucru nepermis. Nepermisă este și vânzarea pachetelor de ceaiuri la prețuri ce depășesc mercurialul afișat în țirguri. În această privință el este obligat să respecte legile și dispozițiile în vigoare.

Ei bine, cititorii noștri vor observa, desigur, chiar numai citind relatarea de mai sus, un lucru cel puțin curios. Împotriva lui Constantin Geantă sînt formulate felurite acuzații, dar nimeni nu neagă că omul acesta, care se pricepe să aleagă ierburile de leac cum puțini știu s-o facă, desfășoară o activitate utilă în combaterea bolilor. Nimeni, absolut nimeni nu s-a plîns pînă în prezent că plantele medicinale cumpărate ar fi avut efecte nedorite. Nici chiar cei ce-l acuză că nu susține acest lucru. Organele locale ale puterii de stat (deci și cei ce au întocmit procesul verbal pomenit mai sus) ne-au declarat că privesc cu multă înțelegere și îngăduință activitatea lui C. Geantă, rugîndu-ne chiar să intervenim la Ministerul Sănătății sau în altă parte (nimeni nu știe unde!) pentru ca acesta să poată munci spre binele oamenilor pe baza unor temeuri și înlesniri legale.

LIVIU TIMBUS
OPREA GEORGESCU

Un tratament pe înțelesul tuturor pentru scleroza în plăci

(Urmare din pag. 9)

— Și cu bicarbonat de sodiu.

— Da, se clătește gura cu apă sărată, în toate zonele, mișcînd lichidul în toate direcțiile, sau se amestecă o linguriță de mălai cu o linguriță de sare, prin gură în același fel, timp de 10 minute. Se obține un efect excelent. Sigur, se aruncă lichidul obținut, se clătește bine gura cu apă caldă (40-50 grade Celsius) și după aceea se procedează la spălătul cu peria și cu pasta de dinți.

Dar în cele ce urmează redăm modul de tratament prescris de P.T. Karskuc:

„Folosim ulei (preferabil de floarea soarelui). Luăm o lingură de ulei în gură și fără să-l înghițim, o „sugem” așa cum procedăm cu bomboanele, 15-20 de minute. Procedura trebuie făcută calm, fără încordări și nervi. „Sugem” uleiul în gură, înainte, înapoi, între dinți, fără să înghițim nici o picătură din el.

Procedura este bine să se facă pe stomacul gol, dimineața. De asemenea, dacă vrem să accelerăm tratamentul, trebuie să repetăm metoda de 2-3 ori pe zi, însă totdeauna pe stomacul gol.

La început uleiul este gros în gură, după 15-20 de minute de „sugere” se face apos și alb ca laptele. După procedură trebuie scuipat uleiul apos, direct în chiuvetă. WC, pentru că este plin de microbi și foarte periculos în transmiterea diferitelor boli. Trebuie să spălăm gura foarte bine cu apă, pentru că și cea mai mică rămășiță din acest ulei constituie un focar de molipsire.

Dacă uleiul nu este alb ca laptele, ci galben, aceasta înseamnă că procedura de „sugere” nu s-a făcut corect și în timpul necesar. De aceea, trebuie să repetăm procedura.

Două din primele rezultate vizibile ale acestei proceduri sînt: întărirea arterelor coronariene și albirea dinților. De asemenea, bolnavul simte o înviore generală a corpului și îmbunătățirea generală a organismului.

Trebuie să subliniem că este posibil ca în timpul tratamentului să apară crize, în special la persoanele care suferă de boli cronice. Bolnavul poate să simtă înrăutățirea bolii lui. Aceasta din punct de vedere științific înseamnă că a început dizolvarea focarelor bolii în organism. La unele persoane organismul poate reacționa sub formă de temperatură (febră), dar și acest semnnal constituie o dovadă că organismul bolnavului a început să acționeze energic, să se „apere” față de diferitele focare de boală. În cazul în care apar accentuări ale bolii, este absolut necesară continuarea procedurii propuse fără întrerupere, care în ultima instanță va ajuta bolnavul să se vindece și de alte boli.

Timpul pentru aplicarea acestei metode este atât cit este necesar pentru vindecarea bolnavului. Așadar, fiecare cointerestat poate să stabilească singur de cite ori va repeta procedura propusă făcînd comparație între starea sănătății sale înainte și în timpul tratamentului. Este posibil ca unele boli să se vindece foarte repede — în 2-3 zile, iar în boli cronice este necesar chiar un an.”

Tratamentul cu ulei poate fi folosit și în cazurile de scleroză în plăci.

— Întorcîndu-ne la ceea ce ați ajutat dv. să supraviețuiască, aș putea să observ că nici a priori vindecarea nu e o metodă rapidă.

— Da, ea durează circa 2/3 de la data pronunțării bolii.

— Acesta e un avertisment firesc, pentru că în firea naturii e să-și păstreze ritmul. Orice violare a ritmului se resimte în durata efectului. Și iată în finalul dialogului o scrisoare profund îmbucurătoare cu atât mai mult cu cit ea arată evoluția sănătății unei ființe care a citit mai mult printre rînduri, a intuit ceea ce noi, acum, din milă, compasiune și omenească solidaritate cu cei suferinzi, am expus, pentru toată lumea, în detaliu. Așteptăm scrisori de la bolnavi care să ne arate evoluția lor, rugîndu-i în același timp să nu mai forțeze nici redacția, nici Fe Valeriu Popa la explicații suplimentare și la intervenții care nu se înscriu în actualele posibilități ale celui în cauză.

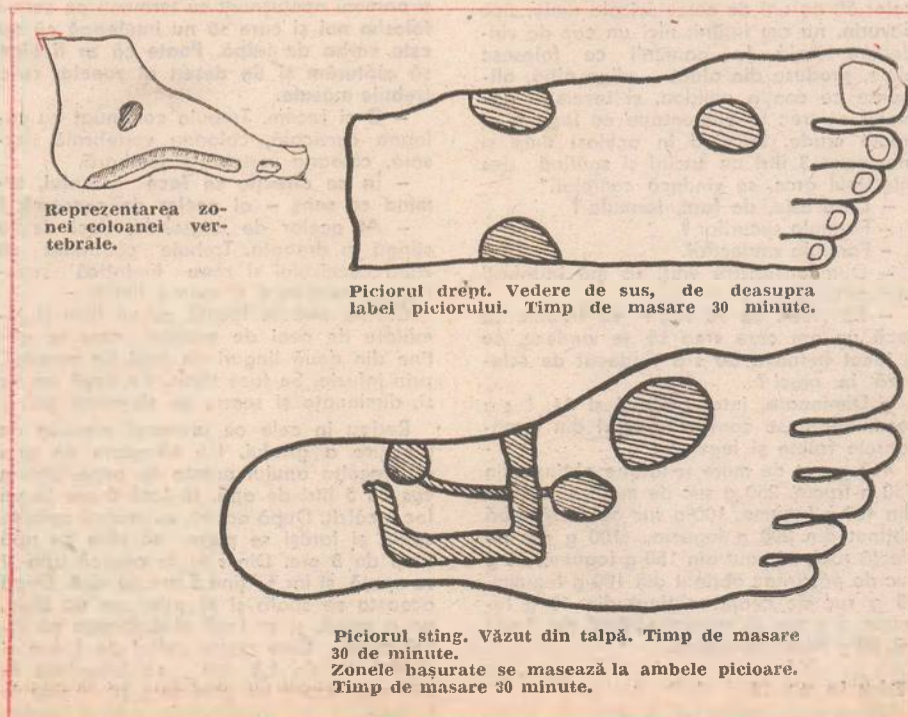
Scrisoarea Grigoriei Purcaru din București, strada Prisaca Dornei 6, bloc D5, scara 1, apartament 158, etaj VII, sector 3:

Printre problemele pe care revista „Flacăra” le tratează în paginile sale este unul cel mai de preț al omului „SĂNĂTATEA”. Am simțit nevoia să fac această afirmație intrucit un om sănătos nu poate ști fiindcă nu are de ce este suferință. Eu însă am contractat această boală pe care a avut-o Husariu Maria.

Spun eroina deoarece a reușit să învingă această boală cu care și eu am început lupta după ce desprinsese din paginile revistei dv. Personal cred și sînt convinsă că se va scrie în scurt timp despre un al doilea caz rezolvat. Pe scurt vă voi prezenta evoluția bolii: exact ca la Husariu Maria cu deosebirea că nu mă doare nimic și nu m-a durut nimic. August

1982 — apar primele semne. Decembrie 1982 mă internez la Spitalul nr. 9 Dr. Gh. Marinescu din București. Prof. dr. Vlad Voiculescu îmi stabilește diagnosticul „Leuconevraxită”. Iulie 1983 sînt pensionată gr. II. August 1984 sînt pensionată gr. I. Iar acum să vă prezint lucrul care îmi dă o extraordinară speranță. Urmind sfaturile desprinse din conduita de tratament a lui Husariu Maria mă simt mai bine ca după toate medicamentele pe care le-am luat pînă în prezent. Mă deplasez sprijinită la baie și bucătărie, lucru pe care nu-l mai făceam din ianuarie 1984. Îmi dau perfect de bine seama că trebuie intervenit prin fantastică calitate a tov. ing. Valeriu Popa care să stabilească regimul alimentar pe care trebuie să-l urmez, funcție grupa energetică afectată și de temperaturul meu.”

— Sănătate!

Un tratament pe înțelesul tuturor pentru scleroza în plăci

Supunem
atenției

● Ce stă la-ndemina unui om care vrea să se vindece singur? ●

ADRIAN PĂUNESCU: Intrucit foarte mulți cititori ne-au scris cerindu-ne să-i ajutăm să ajungă la Valeriu Popa cu cazuri de scleroză în plăci, leuconevraxită etc. și, așa cum am spus, nu stă în puterea noastră să ne ocupăm de cazuri, intrucit sunt și foarte multe și nici nu-i obligația unei redacții să aranjeze întâlniri între bolnavi și cei ce îi pot trata, ne permitem să facem ceea ce nu se face și anume, să rugăm pe inginerul Valeriu Popa să facă public tratamentul pe care l-a urmat bolnava Husaru Maria din Timișoara, despre care am scris în Flacăra din 6 iulie 1984. Trebuie să recunoașteți și dumneavoastră, stimați cititori, că așa ceva e destul de rar, ca posesorul unui tratament, în loc să-l exploateze și să-l ascundă, să-l dea publicului cu toată generozitatea.

Dar iată ce ne-a spus Valeriu Popa, doar povestindu-ne ce a făcut Maria Husaru și neîndemna neapărat pe cineva să facă așa. Dacă vreunul dintre bolnavii fără nici o șansă consideră că poate să se regăsească în această șansă, am fi fericiți să fi fost părtași la un caz sau la mai multe cazuri de însănătoșire, despre care am vrea - desigur - să aflăm vești prin scrisorile pe care le așteptăm la redacție. Noi credem că acei pe care Valeriu Popa i-a ajutat au datorită să ajute la rindul lor pe alții și să ajute cauza elucidării acestui caz atât de interesant, care este Valeriu Popa.

Deci, ce a făcut Maria Husaru?
VALERIU POPA: Mai întâi să dau definiția pe care nutritivă a ceea ce cred eu că este scleroza în plăci.

- **Credeți intuitiv sau cercetând?**
- Cercetând lucrările celor care s-au ocupat pe cale naturală de această maladie incurabilă.

- **De ce nu este cunoscută metoda în medicina curentă?**

- Pentru că medicina curentă a mers pe folosirea medicamentelor mereu industrializate, chimizate, care au dat în primele începuturi niște satisfacții momentane, însă cu timpul boala a revenit și s-a agravat. Or, trebuie recunoscut că vindecarea cea mai bună este **autovindecarea**, care se face prin cunoaștere, autocunoaștere prin cunoaștere și acționare sinceră în consecință.

Vreau să menționez că vor câștiga această partidă (autovindecarea) toți cei care vor recunoaște că sunt vinovați, au încredere în ei înșiși și încep lupta asemeni unui individ aflat în pericol de inec, ale cărui rezerve lăuntrice sunt atât de puternice încât cei care ar încerca să-i salveze fără să-i ia măsuri de protecție pot fi chiar ei periclități de inec. Toți au șanse, însă câștigă partida 10-15 la sută dintre cei care încep autovindecarea.

- **Un om care simte că se inecă e atât de puternic în dorința lui de a se salva încât dacă alt om vrea să-l ajute...**

- Și nu este atent, individul supus înecului îl prinde și îl imobilizează și îl poate îneca și pe el. Această rezervă trebuie înțeleasă și aruncată în luptă, înlăturând frica și neîncrederea, atât la cel în cauză cât și la cei din jurul său.

- **Spuneți, deci, ce a făcut Maria Husaru, fosta bolnavă de scleroză în plăci.**

- Și alții. Mai întâi, ce este scleroza în plăci, leuconevraxita, diseminată? Este starea când se distruge sistemul nervos în urma flămînzirii nervilor și a creierului mare și mic. Boala aceasta este cea mai clară ilustrare a acțiunii distrugătoare a amidonului și a alimentelor din aluat, deci este o boală metabolică. „În timpul celor 50 de ani de cercetări ale mele, zice Sovurin, nu am întâlnit nici un caz de vindecare totală la oamenii ce folosesc piine, produse din aluat - piine albă, alimente ce conțin amidon, și invers - oamenii ce trec la alimentație cu legume și fructe crude, folosind în același timp și maximum 3 litri de sucuri și spălînd des intestinul gros, se vindecă complet.”

- **Care este, de fapt, formula?**
- Formula sucurilor?
- Formula vindecării.

- **Dumneavoastră vreți să mă întrebați cum acționează?**

- **Eu vreau să vă rog: ce trebuie să facă un om care vrea să se vindece, ce a făcut bolnava de s-a vindecat de scleroză în plăci?**

- **Dimineața, între orele 7 și 11, i s-a recomandat să consume sucuri din următoarele fructe și legume:**

470 g suc de mere ionatane obținut din 750 g fructe, 250 g suc de morcovi obținut din 400 g legume, 100 g suc de varză albă obținut din 200 g legume, 100 g suc de sfeclă roșie obținut din 150 g legume, 50 g suc de păstîrnac obținut din 100 g legume, 25 g suc de ceapă obținut din 40 g legume, 5 g suc de usturoi obținut din 3 căței, 50 g miere de albine.

Prinz la ora 13
125 g griu încolțit, 25 g miez de nucă,

500 g pere, 25 g miere de albine.

Cina la ora 19

125 g griu încolțit, 25 g miez de nucă, 500 g mere ionatane, 25 g miere de albine.

Cantitățile la alimentele recomandate pentru mesele de prînz și seara pot fi crescute după cerințele organismului. Gramajul prescris poate fi măsurat în centilitri cu un tub gradat aproximativ.

- **Aceste cantități pe care le spuneți - 470 g sau 25 g - sînt fixe?**

- Sînt fixe intrucit combinația de reacția necesară numai în proporțiile acestea pentru purificarea singelui. La baza acestor metode de tratament stă ideea readucerii singelui în parametrii inițiali - un pH între 7,35-7,42-7,45 - cu celelalte elemente componente ale lui.

- **Ce a mai făcut bolnava?**

- Pe lîngă nutriție, a fost contribuția mea personală prin ideea împachetării oicioarelor bolnavei într-un costum flanelat, din bumbac (pantaloni bărbătesc pentru piele), care se umezește în fiertură de paie de ovăz, și se îmbracă. Același lucru se face și cu o pereche de ciorapi groși, tot muiați în lichid. După această operație se trage un sac de nailon pînă la subsuori. Peste briu se încinge un prosop, care să nu fie prea rigid, și se fixează sacul de nailon cit mai ermetic cu un cordon, dar să nu lezeze circulația singelui. În condițiile acestea a stat bolnava o oră și jumătate, după care s-a dezbrăcat, s-a spălat cu o soluție de oțet de mere și apă în proporție 1 : 1 - aceasta pentru a spăla toxinele care au rezultat în urma transpirației. Această formă de tratament s-a făcut o seară da - o seară nu, timp de 42 de zile, respectiv 21 de băi. După aceasta s-a făcut o pauză de 10-15 zile. După aceea s-a reluat pînă cînd s-a obținut o redobîndire a sănătății.

Atenție: cînd ieșiți din baie, nu mai circulați, mergeți direct în pat spre a vă feri de răceală și în timpul tratamentului, de gripă.

Cum s-a obținut fiertura? Într-un vas de 10 litri se introduc paie de ovăz tocate sau presate, peste care se toarnă apă și se procedează la fierbere timp de o oră - o oră și jumătate, astfel încît să scadă circa 3 centimetri din volumul apei din cratiță. Se lasă să se răcească, se strecoară și în lichidul respectiv se înmoaie costumul. Conținutul rămas nu se aruncă, ci se folosește pînă la terminare.

- **Și acesta este tratamentul pentru scleroza în plăci și leuconevraxită?**

- Sigur, mai sînt și punctele de automasaj pe talpă. Este bine, precizez, să se facă automasaj. Acolo unde nu se poate, unde situația nu permite ca individul să-și facă automasaj, este admis să fie făcut și un masaj de către un membru al familiei sau altă persoană, care trebuie să se găsească în stare de sănătate.

- **De ce?**

- Pentru că un individ în stare de boală emite vibrații energetice care pot dăuna bolnavului celui alt. Punctele care trebuie masate, sau de preferință automasate, și care se găsesc în talpă sînt: rinichiul, canalul uretral, vezica urinară, stomacul, duodenul, pancreasul, ficatul, bila, intestinul gros ascendent, transversal, descendent.

- **În ordinea aceasta?**

- În ordinea aceasta trebuie făcut și continuînd cu zona rectală, cu paratiroida, zona capului, coloana vertebrală.

- **Atenție: toate acestea, în proiecția lor de pe talpă. Spun asta pentru că pot fi oameni neobișnuiți cu termeni pe care-i folosim noi și care să nu înțeleagă că nu este vorba de talpă. Poate că ar fi bine să alăturăm și un desen al zonelor care trebuie masate.**

- **O și facem. Trebuie continuat cu coloana cervicală, coloana vertebrală dorsală, coloana vertebrală lombară.**

- **În ce direcție se face masajul, urmînd ce sens - al acelor de ceasornic?**

- Al acelor de ceasornic, deci de la stînga la dreapta. Trebuie continuat cu zona coccixului și zona limfatică superioară, inferioară și marea limfă.

Clisma trebuie făcută cu un litru și jumătate de ceai de mușețel, care se obține din două linguri de ceai de mușețel, prin infuzie. Se face zilnic, de două ori pe zi, dimineața și seara, pe stomacul gol.

Redau în cele ce urmează metoda de încolțire a griului. Un kilogram de griu din recolta anului acesta se pune într-un vas cu 5 litri de apă, se lasă 8 ore la un loc încălzit. După aceea, se aruncă apa, se spală și iarăși se pune să stea cu apă timp de 8 ore. Din nou se aruncă apa și se spală, și iar se ține 8 ore cu apă. După aceasta se spală și se pune pe un tifon, pe o masă, și se lasă pînă începe să încolțească. Cînd crește colțul de 1 mm și rădăcinile de 1,5 mm, se introduce în sticle de lapte cu gîtul larg și se ține în frigider și se consumă în timpul săptă-

minii în cantitățile prescrise. Bine ar fi să se pregătească zilnic, progresiv.

Este necesar ca apropiatii bolnavului să nu-l agaseze cu sfaturi și sperieturi.

Vreau să atrag atenția pentru acei care nu sînt hotărîți în totalitate să se autovindece prin metoda arătată mai sus, să nu o facă decît în momentul în care s-au decis, intrucit greșeli comise pe timpul tratamentului - de a consuma alte alimente decît cele indicate - pot duce la înrăutățirea bolii. Aceasta deoarece în timpul autotratamentului cu nutriția aceasta curată se ajunge la diminuarea focarelor microbiene care s-au dezvoltat în exces ca urmare a unei nutriții neglijente.

- **Fără cunoașterea valorii reale a tuturor alimentelor.**

- Focarele acestea microbiene, bacteriene, virotice care s-au dezvoltat în exces se diminuează în timpul tratamentului de care vorbim, iar consumarea de alimente care nu sînt admise face ca focarele microbiene care s-au diminuat, dar care sînt, firește, foarte puternice, că altfel n-ar fi rămas, în momentul recreării mediului în care s-au dezvoltat, explodează în proporție geometrică.

De aceea, spun încă o dată: acest autotratament mai degrabă să nu fie început decît să fie încalcat. Exemplu: o profesoară de la Timișoara a poțit două bucățele de brînză, cit mărimea unei nucii.

- **După cite luni de tratament?**

- După 6 luni de tratament; și a căzut din nou la pat, redresîndu-se foarte greu.

- **Și acum ce face?**

- A trecut din nou pe severitate.

- **Ceea ce spuneți dumneavoastră, Valeriu Popa, seamănă foarte bine cu sfaturile bătrînilor: „Măi băiete, mai bine nu te scoli după prima răceală decît s-o iei pe-a doua. Să nu te întorcă boala”. Țineți minte, nu?**

- Da, da.

- **Vă rog să continuați. Spuneți-ne de ce în toate dietele pe care le-ați folosit, nu prescrieți carne? Să merg mai departe: e vreun regim alimentar în care să prescrieți carne?**

- Nu numai că o consider inutilă, dar carnea e și dăunătoare.

- **În toate cazurile?**

- În toate cazurile. Cum, de altfel, este și consumul de zahăr, de produse din făină albă, produse cu mult amidon. Pentru autovindecare, carnea și celelalte produse nu sînt indicate în nici o boală. Proteinele atât de mult recomandate pot fi găsite în cereale crude, în semințe, nuci, în laptele crud și, pentru anumite afecțiuni, în ouăle crude. Acolo unde sînt folosite căldura în exces, frigul în exces, conservarea (adică murături prin aciditate sau alcalinitate)...

- **Cum adică?**

- Adică murături făcute cu sare sau oțet.

- **Cum se și fac.**

- Nu este bine să se consume nici de cei bolnavi, nici de cei sănătoși. Prin fierbere se ajunge la transformarea calciului organic în calciu anorganic și în felul acesta are loc dezvoltarea diferitelor forme microbiene, bacteriologice, virotice în exces care în final, introduse în organism, permit instalarea unor boli greu de învins, de multe ori boli incurabile.

- **Bolnavul mai ia medicamente?**

- Numai la început și, treptat, se elimină medicamentele.

- **Dumneavoastră puneți în discuție, de fapt, bucătăria europeană în genere. În anii trecuți se făceau simțite încercări palide de a fi contestate metodele bucătăriei cu multe sosuri, cu multe prăjeli, dar dumneavoastră acum aproape că desființați bucătăria.**

- Pentru redobîndirea sănătății, practic cei care o doresc trebuie să închidă atât aragazul cit și frigiderul și toate mijloacele care diminuează valoarea nutritivă a alimentelor, așa cum natura ni le oferă.

- **Dar nu ni le oferă tot timpul. Iarna nu ni le oferă.**

- Cei care vor să fie în echilibru fizic și psihic, se pregătesc. Pentru fiecare sezon se găsesc legume, fructe, semințe care printr-o sistemă bine gîndită, fiecare poate să le folosească pentru menținerea sănătății sale.

- **Dar legumele cum pot fi păstrate?**

- Legumele pot fi păstrate așa cum se obișnuiește - în pivnițe în nisip, în canele practicate în curte, acoperite cu paie, cu frunze, așa cum o făceau înaintașii noștri.

- **Și cei de la bloc, deci majoritatea?**

- Cei de la bloc și cei care au bolnavi ce trebuie tratați este bine să-și găsească la prieteni, la cunoscuți care vor să-i ajute, să conserve legumele, fructele aproape natural - în curțile acestora sau în pivnițe. De aceea, sistemul de autotratament este destul de greu, mai cu seamă în condițiile actuale ale civilizației și cîștigă cei care se întorc la natură.

- **La sat.**

- Da, și luptă ca să-și redobîndească ceea ce ieri au distrus, urmare a necunoașterii.

Cred că problema conservării cit mai curate și naturale a legumelor și fructelor nu poate rămîne doar a cetățenilor. Organisme și instituții ar putea, mai puțin costisitor decît în condițiile de pînă azi, să lanseze acest nou și, de fapt, tradițional mod de păstrare a alimentelor necesare vieții.

- **Voiam să vă mai întreb ceva. Este la modă o metodă de spălare a gurii cu ulei timp de 10-15 minute.**

- Metoda doctorului P.T. Karskuc.

- **Ce părere aveți dumneavoastră?**

- Părerea mea este că acesta a redescoperit o idee care la alte popoare era și este folosită pe scară largă, în special în India: cei care au înțeles importanța metodei își raclează limba cu un cuțit de lemn sau...

- **Ce-i face? O raclează?**

- O raclează, adică o curăță cu o lamă de cuțit de lemn sau cu o linguriță lată.

- **De ce?**

- Eliminarea toxinelor din organism se face pe mai multe căi: urină, defecație, transpirație etc., însă cea mai mare cantitate de toxine nocive se observă în fiecare dimineață pe limba fiecăruia dintre noi, mai cu seamă cînd sîntem bolnavi.

- **Cea mai mare cantitate?**

- Cea mai puternică. Dar cei care nu cunosc nocivitatea toxinelor pentru organism ignoră curățirea gurii, intrucit se știe și se spune că, scuzați expresia, gura este sinonimă cu un grup sanitar neingrijit, deoarece resturile de alimente, temperatura, diferitele forme microbiene, bacteriologice din aer și din alimente găsesc teren propice pentru a se dezvolta. De aci cruntele suferințe ale danturii - gingivită, parodontoză, cariile etc.

- **Am impresia că suferințele dinților sînt doar ceea ce se arată nemijlocit. Suferințele mai adînci sînt cele care se vor manifesta mai tirziu, prin acumularea acestor toxine.**

- Prin reintroducerea din nou în organism a acestor bacterii, virusi.

- **Mi-aș permite să sesizez că bolile gurii nu sînt decît un avertisment cu privire la bolile pe care le putem dobîndi prin gură. Continuați.**

- Îmi permit să dau și eu o explicație metodei prezentate de P.T. Karskuc. Mulți rid de ea, nu o înțeleg.

- **Dumneavoastră o considerați pozitivă?**

- Eu o consider foarte pozitivă. Și de ce? Așa cum am arătat mai sus, eliminarea toxinelor se face pe căile naturale, deci aceste toxine care ajung pe limbă în timpul nopții fac ca limba să aibă un pH între 7 și 8, ceea ce este posibil de măsurat de fiecare dintre dumneavoastră - și chiar indicat. Încercați să vă verificați cu o hirtie de turnesol cu diviziuni 1 la 10. Trebuie să aveți dimineața pH-ul limbii între 7 și 8, iar dacă vă interesează mai multe despre dumneavoastră, faceți și verificarea urinei, care trebuie să aibă pH-ul între 5 și 6. Cînd pH-ul crește la urină către 7 sau 8, atenție că peste 3 zile apare o eventuală boală. Cei care au citit lucrarea doctorului Jarvis cunosc toate acestea.

- **Iar la salivă?**

- 7-8. Puțini își spală dinții DUPĂ ce au mîncat. Noi o facem dimineața și seara. Natural ar fi ca după fiecare masă să-și faci toaleta gurii, spălînd bine și limba.

- **Dumneavoastră, Valeriu Popa, mi-ați spus mie, acum cîțiva ani, citeva modalități de curățire a cavității bucale. Vă mărturisesc că ele sînt excepționale. N-aș vrea să părem prioritari cu orice preț, mai ales că dumneavoastră nu prea țineți la patent după cum observ, ci dați din acumularea dumneavoastră tuturor. Dar, vă rog să-mi spuneți ce-i învățați pe apropiații dumneavoastră, acum cîțiva ani - și nu numai pe mine, în acești 6-7 ani, ci pe cei pe care îi cunoașteți de multă vreme - ceea ce înșivă ați învățat din practica vieții și din cărțile citite. Am impresia că nu numai această terapie cu ulei vegetal mestecat în gură este de largă utilitate. Dumneavoastră recomandați acum doi ani unuia și altuia să tîină 10-15 minute apă sărată în gură și să-și clătească gura. În ce boli, nu mai țineți minte?**

- De la început nu vreau să micșorez cu nimic meritele celui care a lansat această metodă. Dimpotrivă, caut s-o întăresc. Dar n-aș vrea să se creadă că nu sînt și alte posibilități pentru eliminarea acestor toxine pe care organismul le scoate la suprafață prin sistemul de autoapărare.

- **Tata-mare al meu își clătește gura cu sare. Și dantura și-o freca mereu cu sare.**

- **Să vedeți ce se întimplă.**

(Continuare în pag. 10)

ADRIAN PĂUNESCU

Să judecăm drept

Omul care face rău făcând bine

Am primit de curind la redacție un memoriu semnat de 35 de actuali și foști beneficiari ai tratamentelor cu plante medicinale, propuse de fitoterapeutul Constantin A. Geantă, satul Bătrini, comuna Starchiojd, județul Prahova. Toți aceștia ne roagă să avem în vedere situația disperată a binefăcătorului lor, aflat pe punctul de a-și întrerupe munca de colectare și distribuire a ierburilor de leac din pricina unor consăteni răuvoitori „oameni pizmași care trudes de ani de zile să demonstreze că activitatea lui Constantin Geantă se desfășoară în afara legii”. În memoriu sint citate mai multe articole din Legea sanitară și din Legea nr. 2 privind impozitul agricol, prin care legiuitorul reglementează modul în care se poate efectua colectarea și valorificarea plantelor medicinale. În mod expres, semnatarii petiției doresc să semnaleze însă eficiența soluțiilor terapeutice descoperite de Constantin Geantă, pe care, de altfel, se grăbesc să le probeze cu ajutorul unor declarații suplimentare. Nu le punem la îndoială buna credință deoarece nici un bolnav nu este dispus să gumească cu suferința sa. Autorii declarațiilor ne asigură, așa cum vom arăta de îndată, că au găsit în satul Bătrini un nesecat izvor de sănătate, că prin diligențele lui C. Geantă, farmacia naturii și-a descoperit virtuți curative necunoscute chiar în laboratoarele de fitoterapie. Iată și citeva nume: Ionescu Teodor, inginer, str. Filibiliu 8, sect. III; Lucica Codrescu, casieră, str. dr. Drăghescu 11, sect. V; Marin Rădulescu, pensionar, șos. Pantelimon 256, sect. II; Ion Drăgan, ziarist, str. Drumul Taberei 122, sect. IV; Puiu Frusina, com. Coșereni, jud. Ialomița; Neagu Alexandru, inginer, str. Baba Novac 20, sect. III. Iată în rezumat și citeva din declarațiile celor ce au folosit plantele medicinale: Elena Andrei, com. Plătărești, jud. Călărași: „Mi s-a depistat un început de ciroză. După doi ani de tratament, mă simt complet restabilită”. Marin Mihăilescu: „Un ulcer vechi mi-a provocat de trei ori melenă. C. Geantă m-a făcut complet bine”. Constantin Georgescu, str. Salbiei 3, București sect. V: „Plantele lui C. Geantă mi-au ameliorat sensibil un diabet vechi”. Popescu Gh., Calea Griviței 212, bl. J, ap. 11: „Suferința mea, adenom de prostată, a scăzut mult după tratamentul cu ceaiurile prescrise de fitoterapeutul din Bătrini”. Marin Dumitracu, intr. Birsei 2, sect. III: „Am făcut toate tratamentele posibile pentru rezolvarea unei grele suferințe abdominale.

Remediul l-am găsit în cele din urmă la Constantin Geantă ale cărui ceaiuri m-au făcut complet sănătos”. Alți semnatori semnaleză vindecarea sau ameliorarea unor afecțiuni ale ficatului, rinichilor și cordului.

Constantin Geantă, azi în vîrstă de 76 de ani, se ocupă de fitoterapie de mai bine de patru decenii. Cunoștințele sale se rezumă însă nu numai la preluarea unor tradiții de medicină populară. Știința culegerii și preparării ierburilor pentru infuzii și decocturi a învățat-o de la o farmacistă din Brăila, specialistă a domeniului, iar ulterior a lucrat la celebrul laborator „Vorel” din Piatra Neamț. A consultat, de asemenea, toate lucrările mai vechi sau mai recente consacrate plantelor medicinale. „Nu este greu să cunoști și să alegi plante medicinale, ne-a mărturisit Constantin Geantă. Cu toate acestea, puțini cunosc cu adevărat momentul optim de recoltare și felul în care ierburile, florile și rădăcinile tămate-duitoare se pun la uscat sau se conservă. Nu fac un secret din asta. Eu regret că farmaciștii, medicii, botaniștii nu m-au vizitat pentru a le divulga „tainele” meseriei mele. De fapt nu sînt ale mele. Sînt ale celor care m-au învățat, ale medicinei bătrinești, tradiționale, ale experienței pe care am cîștigat-o în 40 de ani de practică. Totuși constă în modul de dozare a ierburilor. Pentru o anumită afecțiune eu combin într-un pachet 18-20 specii: cicoare, coada șoricelului, sunătoare, frunze de mesteacăn, de alun, podbal, păducel, mătase de porumb, centaură, busuiocul stupilor și așa mai departe. La început am făcut-o pentru familia mea, pentru prieteni, rude, cunoșcuți. Apoi am început să fiu solicitat de bolnavi din județ, iar acum vin de măcară oameni din toată țara. Ce nu face omul pentru sănătate? Mă apropii de 80 de ani și mă bucur că n-am trăit de pomană. A face bine semenilor tăi e, cred, cel mai frumos lucru din lume”.

Dar cum arătam la începutul acestor rînduri, Constantin Geantă nu are numai bucurii. Necazurile îi vin din partea unor consăteni, vecini apropiați, care au scris și au semnat zeci de denunțuri împotriva lui. Pe această bază, de curind, miliția comunei a făcut o descindere la locuința lui C. Geantă. A fost întocmit un proces-verbal prin care acuzatul este avertizat să-și întrerupă comerțul cu plante medicinale pînă cînd va avea încuviințarea legală de la organele în drept.

Denunțul este semnat de cetățenii Ilie

G. Niculae, Petecilă I. Toma, Mihai Dumitru și Ștefan C. Gheorghe. Cu primii doi am avut prilejul să stăm de vorbă cu ocazia deplasării noastre în satul Bătrini. Iată ce ne-au declarat, în rezumat, aceștia: „Constantin G. Geantă desfășoară o activitate ilegală prin care lezează interesele statului. El nu poate comercializa o cantitate atât de mare de plante de aceea cumpără o mare parte a ierburilor și florilor medicinale de la diferite persoane din sat pe care le comercializează la prețuri de speculă. Situația a făcut ca organizația Plafar din comună să nu-și poată îndeplini îndatoririle. Din această cauză achizitorii Ștefan Gheorghe, Elena Ciobanu și Ilie Niculae nu au izbutit să-și facă planul de achiziții. Este inadmisibil ca un singur om să cîștige atât de mulți bani din plante medicinale. Noi notăm toate numerele de mașini care opresc la poarta lui Geantă și le comunicăm postului de miliție. Deținem, de asemenea, și lista celor care îi procură plante contra cost”.

Să descurmăm puțin firul acestor acuzații, rostite de altfel cu multă patimă și minie. Pentru activitatea sa de culegător și distribuitor de plante medicinale, Constantin Geantă plătește un impozit anual stabilit de Administrația financiară a județului Prahova. În dispoziția de plată, întocmită în acest scop, citim următoarele: „Numitul adună din natură plante medicinale pe care le desface la domiciliu și în țiguri fără să posede autorizație de funcționare. Conform calculului tehnic din procesul verbal de verificare realizează: venit brut 4 800 lei, cheltuieli 600 lei, venit impozabil 4 200 lei”. Prin chitanța nr. 1 576 din 15 aprilie 1984, Constantin Geantă face dovada că a plătit la Administrația financiară a județului Prahova suma de 1 840 lei. De notat, totuși, că în conformitate cu Legea nr. 2 privind impozitul agricol, cel în cauză ar fi scutit de plata impozitului. Iată și textul de lege: „Gospodăriile agricole ale populației nu datorează impozit pentru animalele de muncă și de producție, păsările de curte, precum și pentru veniturile realizate din apicultură, sericicultură sau din valorificarea fructelor de pădure, ciupercilor, plantelor medicinale din flora spontană și a altor plante culese din natură”. Mai menționăm că C. Geantă a posedat autorizația de funcționare nr. 3/1981, eliberată de Truștul Plafar București, pe care însă nu și-a mai reînnoit-o.

În 1981, în urma unor denunțuri, Cabinetul de epidemiologie din Vălenii de Munte îl amendează cu suma de 3 000 lei pentru contravenția de practicare a asistenței medicale igienice și pentru că a tratat diferite persoane cu medicație din flora spontană a plantelor medicinale, plante pe care — se susține — nu le cunoaște îndeajuns, periclitînd astfel sănătatea oamenilor. Constantin Geantă se adresează Judecătorei din Vălenii de Munte care, prin sentința civilă nr. 685 (14 aprilie 1981), hotărăște următoarele: „Admite plingerea introdusă de petiționarul Geantă Constantin, domiciliat în comuna Starchiojd, sat Bătrini, jud. Prahova, împotriva procesului verbal de contravenție nr. 53/5 septembrie 1980, încheiat de Laboratorul de epidemiologie Vălenii de Munte și în consecință anulează procesul verbal de contravenție sus-menționat și exonerează pe petiționar de plata amenzii de 3 000 lei”.

Cele de mai sus demonstrează că bătrînul vindecător înțelege să-și onoreze obligațiile către stat și că, totodată, nu desfășoară o activitate ce încalcă dispozițiile Legii sanitare. El a încercat să obțină și o autorizație de funcționare, dar Direcția sanitară a județului Prahova i-a răspuns că acest lucru nu este de competența ei, iar Sanepidul județean a dat același răspuns. Nu cunoaștem adevărul în legătură cu cealaltă acuzație, dar dacă Geantă Constantin cumpără și revinde plante medicinale, atunci el face într-adevăr un lucru nepermis. Nepermisă este și vânzarea pachetelor de ceaiuri la prețuri ce depășesc mercurialul afișat în țiguri. În această privință el este obligat să respecte legile și dispozițiile în vigoare.

Ei bine, cititorii noștri vor observa, desigur, chiar numai citind relatarea de mai sus, un lucru cel puțin curios. Împotriva lui Constantin Geantă sînt formulate feburile acuzații, dar nimeni nu neagă că omul acesta, care se pricepe să aleagă ierburile de leac cum puțini știu s-o facă, desfășoară o activitate utilă în combaterea bolilor. Nimeni, absolut nimeni nu s-a plîns pînă în prezent că plantele medicinale cumpărate ar fi avut efecte nedorite. Nici chiar cei ce-l acuză făcîș nu susțin acest lucru. Organele locale ale puterii de stat (deci și cei ce au întocmit procesul verbal pomenit mai sus) ne-au declarat că privesc cu multă înțelegere și îngăduință activitatea lui C. Geantă, rugîndu-ne chiar să intervenim la Ministerul Sănătății sau în altă parte (nimeni nu știe unde!) pentru ca acesta să poată munci spre binele oamenilor pe baza unor temeuri și înlesniri legale.

LIVIU TIMBUS
OPREA GEORGESCU

Un tratament pe înțelesul
tuturor pentru scleroza în plăci

(Urmare din pag. 9)

— Și cu bicarbonat de sodiu.

— Da, se clătește gura cu apă sărată, în toate zonele, mișcînd lichidul în toate direcțiile, sau se amestecă o linguriță de mălai cu o linguriță de sare, prin gură în același fel, timp de 10 minute. Se obține un efect excelent. Sigur, se aruncă lichidul obținut, se clătește bine gura cu apă caldă (40-50 grade Celsius) și după aceea se procedează la spălătul cu peria și cu pasta de dinți.

Dar în cele ce urmează redăm modul de tratament prescris de P.T. Karskuc:

„Folosim ulei (preferabil de floarea soarelui). Luăm o lingură de ulei în gură și fără să-l înghițim, o „sugem” așa cum procedăm cu bomboanele, 15-20 de minute. Procedura trebuie făcută calm, fără încordări și nervi. „Sugem” uleiul în gură, înainte, înapoi, între dinți, fără să înghițim nici o picătură din el.

Procedura este bine să se facă pe stomacul gol, dimineața. De asemenea, dacă vrem să accelerăm tratamentul, trebuie să repetăm metoda de 2-3 ori pe zi, însă totdeauna pe stomacul gol.

La început uleiul este gros în gură, după 15-20 de minute de „sugere” se face apos și alb ca laptele. După procedură trebuie scuipat uleiul apos, direct în chiuvetă, WC, pentru că este plin de microbi și foarte periculos în transmiterea diferitelor boli. Trebuie să spălăm gura foarte bine cu apă, pentru că și cea mai mică rămășiță din acest ulei constituie un focar de moltiplicare.

Dacă uleiul nu este alb ca laptele, ci galben, aceasta înseamnă că procedura de „sugere” nu s-a făcut corect și în timpul necesar. De aceea, trebuie să repetăm procedura.

Doau din primele rezultate vizibile ale acestei proceduri sînt: întărirea arterelor coronariene și albirea dinților. De asemenea, bolnavul simte o înviore generală a corpului și îmbunătățirea generală a organismului.

Trebuie să subliniem că este posibil ca în timpul tratamentului să apară crize, în special la persoanele care suferă de boli cronice. Bolnavul poate să simtă înrăutățirea bolii lui. Aceasta din punct de vedere științific înseamnă că a început dizolvarea focarelor bolii în organism. La unele persoane organismul poate reacționa sub formă de temperatură (febră), dar și acest semnnal constituie o dovadă că organismul bolnavului a început să acționeze energic, să se „apere” față de diferitele focare de boală. În cazul în care apar accentuări ale bolii, este absolut necesară continuarea procedurii propuse fără întrerupere, care în ultima instanță va ajuta bolnavul să se vindece și de alte boli.

Timpul pentru aplicarea acestei metode este atât cît este necesar pentru vindecarea bolnavului. Așadar, fiecare cointerestat poate să stabilească singur de cite ori va repeta procedura propusă făcînd comparație între starea sănătății sale înainte și în timpul tratamentului. Este posibil ca unele boli să se vindece foarte repede — în 2-3 zile, iar în boli cronice este necesar chiar un an.

Tratamentul cu ulei poate fi folosit și în cazurile de scleroză în plăci.

— Intorcîndu-ne la ceea ce ați ajutat dv. să supraviețuiască, aș putea să observ că nici autovindecarea nu e o metodă rapidă.

— Da, ea durează circa 2/3 de la data pronunțării bolii.

— Acesta e un avertisment firesc, pentru că în firea naturii e să-și păstreze ritmul. Orice violare a ritmului se resimte în durata efectului. Și iată în finalul dialogului o scrisoare profund îmbucurătoare cu atât mai mult cu cît ea arată evoluția sănătății unei ființe care a citit mai mult printre rînduri, a intuit ceea ce noi, acum, din milă, compasiune și omenească solidaritate cu cei suferinzi, am expus, pentru toată lumea, în detaliu. Așteptăm scrisori de la bolnavi care să ne arate evoluția lor, rugîndu-i în același timp să nu mai forțeze nici redacția, nici Fe Valeriu Popa la explicații suplimentare și la intervenții care nu se înscriu în actualele posibilități ale celui în cauză.

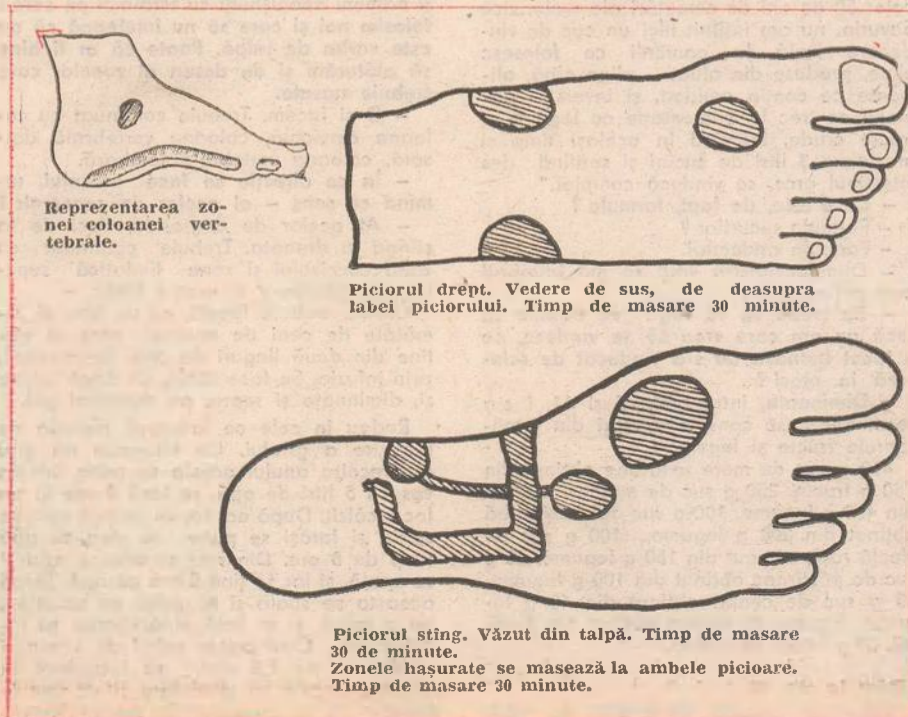
Scrisoarea Grigoriei Purcaru din București, strada Prisaca Dornei 6, bloc D5, scara 1, apartament 158, etaj VII, sector 3:

Printre problemele pe care revista „Flacăra” le tratează în paginile sale este unul cel mai de preț al omului „SĂNĂTATEA”. Am simțit nevoia să fac această afirmație intrucît un om sănătos nu poate ști fiindcă nu are de unde ce este suferința. Eu însă am contractat această boală pe care a avut-o Husariu Maria.

Spun eroina deoarece a reușit să învingă această boală cu care și eu am început lupta după cele desprinse din paginile revistei dv. Personal cred și sînt convinsă că se va scrie în scurt timp despre un al doilea caz rezolvat. Pe scurt vă voi prezenta evoluția bolii: exact ca la Husariu Maria cu deosebirea că nu mă doare nimic și nu m-a durut nimic. August

1982 — apar primele semne. Decembrie 1982 mă internez la Spitalul nr. 9 Dr. Gh. Marinescu din București. Prof. dr. Vlad Voiculescu îmi stabilește diagnosticul „Leuconevraxită”. Iulie 1983 sînt pensionată gr. II. August 1984 sînt pensionată gr. I. Iar acum să vă prezint lucrul care îmi dă o extraordinară speranță. Urmind sfaturile desprinse din conduita de tratament a lui Husariu Maria mă simt mai bine ca după toate medicamentele pe care le-am luat pînă în prezent. Mă depășez sprijinită la baie și bucătărie, lucru pe care nu-l mai făceam din ianuarie 1984. Îmi dau perfect de bine seama că trebuie intervenit prin fantastica calitate a tov. ing. Valeriu Popa care să stabilească regimul alimentar pe care trebuie să-l urmez, funcție grupa energetică afectată și de temperamentul meu”.

— Sănătate!

Inteligențe de vîri, pentru o lume de vîri

Omul la tribuna socială

Interviu cu Gheorghe Marcu, șeful catedrei de chimie a Universității Babeș Bolyai - Cluj-Napoca, director al Institutului de chimie

Mă trag dintr-o familie din Săliștea Sibiului. Părinții mei s-au mutat înainte de război în Rimnicu Vilcea, pe vremuri oraș de pensionari și de agonie. Tatăl meu a fost focist la calea ferată dar era un om priceput în multe meserii, fapt care s-a răsfrînt și în educația pe care mi-a dat-o, în cultul pentru muncă, pentru profesie, pentru breaslă. Am fost un elev ambițios și silitor. Așa am rămas toată viața: un elev. Mi-am ales chimia, dintre toate meseriile pe care aș fi putut să mi le aleg, pentru că mă chema să dezleg tainele atomului, una din obsesiile epocii. De altfel, tatăl meu mă împingea zilnic la întocmirea de la școală cu o întrebare-refren care îmi sună și azi în memorie ca un memento: și ce ai mai aflat azi că este atomul, fiule? Prin toată viața și activitatea mea nu am făcut altceva decît să încerc să răspund la această întrebare chinuitoare. În acest fel am ajuns să mă înscriu la Facultatea de chimie din Cluj.

De ce tocmai la Cluj? Clujul rămăsese în conștiința oamenilor drept centru universitar cu tradiții puternice, cu oameni de știință și cultură recunoscuți pe mapamond, cu o viață universitară concentrată, plină de poezie și încărcată de nostalgie. Pe de altă parte părinții mei, ardeleni, îneau mult să mă duc student la Cluj unde se duceau toți fiii satelor din jurul Săliștei Sibiului. A fi student la Cluj în acea vreme era aproape similar cu a avea un titlu nobiliar. Evident nu asta m-a făcut să merg student la Cluj pentru că în vremea aceea turbure, de după război, în atmosfera aceea de foamă, de mizerie, de frig și ceață deasă, într-un oraș care încerca să se salveze din ruine, paradoxal, rangurile și titlurile de noblete rămăseseră pentru unii o obsesie. Îmi aduc aminte că am trăit un sentiment de stupeoare cînd unul dintre colegii mei m-a întrebat emfatic: Marcu, ce fel de nume e ăsta, n-am auzit de el, n-are firmă, n-are blazon. E adevărat. Nu avea blazon. Știam că poate fi cu blazon numai înobilat prin atitudinea mea față de muncă și față de societate. Ei bine, tot ceea ce am obținut ca om de știință, ca profesor, ca activist politic în viața aceasta am obținut prin mine însumi. Numele meu, dacă reprezintă ceva în știință, în conștiința foștilor mei studenți reprezintă prin el însuși prin titlurile nobilitare ale moșilor și strămoșilor mei.

Din primii ani de facultate am fost numit asistent, astfel încît devenisem asistentul... propriilor mei colegi. Primul meu laborator de chimie a fost construit într-un șopron din Rimnicu Vilcea, apoi în pivnița casei, apoi într-un antru din casa părintească pentru că, în sfîrșit, aici, la facultate, la Cluj, să pot lucra într-un laborator utilat după ultimele depeșe ale științei și să mă bucur de inițierea unor mari dascăli universitari. Gîndiți-vă că bazele științelor chimice în Universitatea din Cluj le-a pus savantul de renume mondial Gheorghe Spacu! Evoluția mea ca student și apoi ca profesor a fost lentă și rapidă, cum vrei să o luați. Nu am vrut să rămîn la catedră. Nu am vrut să rămîn dascăl. Am cerut să plec în producție. Am lucrat un timp la București și apoi la Brăila. Dar m-am trezit chemat insistenț la Cluj, la catedră, de către profesorii mei și în cele din urmă am revenit, înghesuit într-o cămăruță mică, retribuit modest, neîndestulător, dar liber să cîștig și să lucrez într-un domeniu atât de vast al științei cum e acesta al chimiei anorganice. Prin urmare, în 1949 eram asistent universitar, în 1956 eram lector, în 1962 conferențiar și în 1968 profesor. Paralel cu activitatea de dascăl am început în 1951, în Institutul de chimie, nou creat la Cluj, o activitate de cercetare pe care o continui și azi. Aici am urcat treptat și fără salturi miraculoase ierarhiile științei: am fost pe rînd cercetător, șef de laborator, cercetător principal, șef de sector și începînd din 1970, director.

Mă întrebați ce înseamnă pentru mine Universitatea din Cluj-Napoca? Întrebarea nu mă prinde nepregătit pentru că am fost timp de două legislaturi profesor. Adevărul este că o instituție atât de complexă ca aceasta, cu profiluri atât de diferite, cu tradiții excepționale în toate domeniile științei și culturii, copleșeste. Universitatea din Cluj-Napoca nu a fost niciodată numai un centru pur al științei și teoriei, nu a fost numai un centru spiritual al epocii, un laborator unde se prepară viitorii intelectuali ci a trecut dincolo de granițele amfiteatrelor, sensibilă la tot ce se întîmplă în lume, emitînd pe toate lungimile de undă lumină și progres. Universitatea din Cluj Napoca este o școală a școlilor, a școlii de matematică, a școlii de chimie, de geologie, de științe ale naturii, de fizică nucleară, de filologie etc. în care s-au făcut mari descoperiri și mari invenții întrate în patrimoniul civilizației. A fost și a devenit mai mult ca oricînd o instituție universală, cu un anumit stil de lucru, cu un anumit stil în relațiile dintre oameni, cu o democrație academică, de respect al valorilor de cult al muncii intelectuale. Ce aș fi devenit dacă nu ajungeam student al acestei universități, e greu de spus. Dar e absolut cert că nu aș fi făcut nimic important dacă nu aș fi avut sansa de a trăi în acest timp, în această epocă de prefaceri esențiale pentru destinul unui popor. Pentru că, vedeti dumneavoastră, sîntem un popor talentat, un popor a cărui principală bo-

gălie este inteligența. Universitatea o aceea care șlefuieste pînă la diamant aceste inteligențe și le pregătește pentru a răspunde în cel mai înalt grad exigențelor societății. Și o universitate ca aceea din Cluj-Napoca, aflată într-o colaborare continuă cu institutele sale de cercetări și cu marile uzine din oraș pregătește inteligențe de vîri pentru o lume de vîri, o lume care se desăvîrșește pe sine din mers. Este o mare șansă pentru noi toți că trăim într-un oraș cum este Clujul, un oraș care a crescut sub ochii noștri. Amintiți-vă că orașul acesta, cunoscut pentru universitatea lui și pentru viața sa culturală intensă, la nivel european, avea după război doar 80 de mii de locuitori. Acum are 320 de mii! Industria sa era anonimă. Cîteva întreprinderi de profil marginal o făcuseră cele-

ale societății, fără a scăpa din vedere canalele fundamentale de cercetare. De aceea, în laboratoarele institutului nostru lucrează în acest moment într-o colaborare armonioasă, chimiști, ingineri chimiști, fizicieni, matematicieni, programatori la masinile de calcul (avem două masini de acest fel), ingineri mecanici, electroniști, ingineri proiectanți (pentru utilajele pe care le producem), ingineri agronomi etc. Ar fi fost dăcăt să ne închidem într-un spațiu de cercetări limitat prin propria noastră voință cînd în acest oras, după cum vă spuneam, există atât de diverse profiluri industriale care așteaptă de la noi idei și soluții de înaltă competență științifică pentru ca producția să-si ridice coeficientul de calitate la nivel mondial. Avem cercetători extrem de valorosi. Totul e să le dăm vo-

luntă să lucreze, să-si pună ideile în aplicare. Și institutul nostru face acest lucru cu o largă perspectivă de investițare. Dar am înțeles întotdeauna exact și imediat comandamentele societății și am răspuns prompt prin cercetarea noastră la comenzile economiei. De fapt, pentru economia noastră lucrăm și din perspectiva ei forăm înainte, în timp, la nivelul la care trebuie să ajungă industria peste cîtiva ani.

Viitorul e al oamenilor care-l cuceresc, nu al celor care-l așteaptă

bră mai ales la nivel meșteșugăresc. În patruzeci de ani orașul e de nerecunoscut. E un alt oraș. Un oraș puternic, cu o industrie grea în plină expansiune, cu o industrie fină în plin proces de evoluție și de revoluție. Un oraș bogat, cu un nomenclator de meserii impresionant, cu întreprinderi chimice, metalurgice, textile, de încălziminte, de construcție de mașini grele sau ușoare, cu o pondere însemnată în tezaurul țării. În acest context universitatea nu are decît de cîștigat. Pentru ea se deschid perspective de cercetare și de învățămînt ideale în orice moment al existenței. Simți că tot ceea ce înveți devine imediat necesar în viața de zi cu zi. Te simți mai util ca om de știință, ca dascăl și pur și simplu ca om al epocii în care trăiești cînd privești în jurul tău și simți că ești necesar cu toate cunoștințele tale, cu toată forța ta de muncă. E fantastic cum s-a deschis acest oraș în care mergeam la trapez în jurul orașului, oraș mohorit și masiv prin construcții gotice și baroce, uitat în istorie. Din cînd în cînd e momentul să și primim de unde am plecat. Ca să ne dăm seama ce mai avem de făcut dar și ca să ne revizuiim uneori punctele de vedere asupra vieții. Am făcut enorm. Nu am putut face totul. Mai avem multe de făcut. Sîntem uneori nemulțumiți de noi înșine. Avem dreptul să fim nemulțumiți. Cu o condiție: să transformăm această nemulțumire în forță de propulsie pentru a duce mai departe, pentru a perfecționa ceea ce am realizat. Dar ceea ce am realizat este fantastic. Nu fac parte din categoria oamenilor care privesc des înapoi. Ba dimpotrivă, îmi place să privesc numai înainte. Timp de privit înapoi e cit un suspin sau cit un suris. Atît. Dar nu mă pot împiedica să recunosc și să atrag atenția generațiilor mai tinere din amfiteatre că am pornit de la aproape nimic și am ajuns departe. Vorbesc acum și în calitate mea de membru în Consiliul popular județean, deci de cunoscător al realităților acestui oraș. Orașul acesta face parte din biografia mea. De aceea mă simt mîndru că sînt cetățean al acestui oraș. În ce mă privește, prin tot ceea ce am realizat în viața mea am încercat să-i fiu de folos, să-mi fac datoria, considerînd că în sarcinile mele de serviciu intră tot ceea ce pot da eu mai bun societății, indiferent de retribuții, de stimulente materiale sau de alte promisiuni. Pentru ceea ce fac nu cer nimic decît posibilitatea de a mă reinarma pentru muncă, de a mă informa și din cînd în cînd de a mă bucura de natură și artă. Atît. Și la Cluj am toate condițiile să mă bucur de viața pe care o trăiesc.

Cînd am oreluat conducerea Institutului de chimie eram 72 de cercetători. Acum sîntem 400! Semn că este nevoie de noi. Și, atenție!, schema nu este umflată. Promovarea în institut se face printr-o severă selecție de valori. Sîntem un institut care produce nu numai idei ci produce direct, pentru industrie, elemente de înaltă finete, de mare sinteză, în tonaj mic dar cu o pondere covîrșitoare pentru economie. Amplificarea aceasta a institutului e consecința faptului că nu ne-am închis în limitele unui profil îngust pe care să-l cercetăm pînă la epuizare ci ne-am adaptat permanent apelurilor imediate ale economiei.

Sansa noastră a fost că am prins o epocă de mare înțelegere pentru destinul omului de știință. Fiți atenți: noi, oamenii de știință, lucrăm și înainte, lucrăm tenace, lucrăm fideli temele noastre de cercetare, dar în afara cunoașterii exacte a ansamblului economic în care ne implantăm, în afara lumii. De aceea s-a și vorbit despre unii oameni de știință că se închid într-un turn de filde. Nu erau întotdeauna inovatori ei de această situație. Am trăit momentul în care partidul nostru a ridicat la alt nivel criteriile de apreciere a cercetării în raport cu exigențele societății. Faptul că există o politică de stat

privind perspectivele științei și cercetării, că știința e pusă în drepturile ei, la valoarea ei, că oamenii de știință sînt consultați și chemați să lucreze pentru bunul mers al societății, creează premisele unei fantastice descătușări a energiilor creatoare. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a schimbat optica, ne-a făcut să intrăm mai adînc și mai responsabil, în epicentrul fenomenelor vieții și să ne frîmintăm ca să găsim soluții pentru o societate în plin progres, în plină revoluție științifică și tehnică. Astăzi nu se mai poate construi o societate fără să apelezi la oamenii de știință. Apoi, am avut șansa ca institutul nostru să treacă din 1974 sub patronajul Institutului central de chimie condus de tovarășul academician, doctor inginer Elena Ceaușescu și din acel moment am știut că avem un rost, o tematică profund orientată, o bază materială sigură pentru cercetările noastre. Pentru că noi nu facem nimic altceva în institutul nostru decît să ajutăm economia țării. Cercetările noastre vin în sprijinul agriculturii, al economiei de energie, al refolosirii materiilor prime sau al valorificării tuturor elementelor utile și evident al industriei chimice prin substanțe și prin aparatură.

Astfel încît Directivele celui de-al XIII-lea Congres al Partidului nu ne prind nepregătiți. Sarcinile care ne revin coincid cu planurile noastre tematice de cercetare și de producție. A venit timpul să lucrăm cu un coeficient de calitate extrem de ridicat și în mod intensiv. Timpul ne presează. Din această perspectivă va trebui să elaborăm tehnologii noi, moderne, neconvenționale pentru producerea unor rețere importante în chimie dar și în alte domenii adiacente, să renunțăm la unele mentalități și să lucrăm în perspectiva noilor generații tehnologice. Va trebui să ne punem mîntea la contribuție, să inventăm, să imaginăm o nouă lume a proceselor tehnologice. Iată, spațiu imens pentru deslănțuirea fanteziei. În institutul nostru de cercetări nimeni nu ridică din umeri și pleacă mai departe în fața unei idei noi, nimeni nu neagă înainte de a cerceta, totuși au dreptul să propună soluțiile cele mai revolutionare în domeniul lor de cercetare pentru că de aceea sîntem oameni de știință, ca să imaginăm viața cu mare curaj și dintr-o perspectivă foarte largă. Esențial este să avem încredere în felul nostru de a gîndi, pentru că, în domeniul chimiei, de pildă, nu sînt oameni mai destepti ca noi. Nu avem dreptul să ne subestimăm. Sîntem în stare să producem, să facem știință, să facem industrie la cel mai înalt nivel și putem face totul chiar mai bine decît alții! Din această perspectivă privim noi viitorul elaborat de documentele ce vor fi subuse dezbaterii la cel de-al XIII-lea Congres al Partidului. Esențial este să facem totul cu pasiune, cu dăruire, cu încredere. Viitorul e al celor care-l cuceresc nu al celor care îl așteaptă dur și simplu.

Interviu consemnat de
ADRIAN DOHOTARU

Valoarea școlii

Sîntem la Liceul Industrial Radu Negru din Făgăraș, liceu de elită, cu renume. Cînd facem această afirmație, ne gîndim că în ultimii doi ani liceul a ocupat locul I în întrecerea socialistă pe județ iar din cei 72 de absolvenți ai anului acestuia, 60 sînt studenți. Din clasa de matematică-fizică doar doi absolvenți n-au reușit performanța. Și-au încercat șansele la medicină, unde au obținut medii peste 8, insuficiente însă. Pînă și absolvenții de la clasa mecanică, clasa îndeobște socotită prin alte părți lipsită de șansă, au avut un procent de admitși la facultate de peste 70 la sută. Toți elevii trepți înli au fost admitși la treapta a doua. (Cei cu media 6,83 și mai mari aici, cei cu medii mai mici repartizați la Liceul industrial de chimie din localitate.) Profesorul de Limba Română Ion Funariu, directorul adjunct al liceului, a stat ca orice părinte la porțile Facultății de medicină din Cluj avînd emoții mai mari decît fiica sa. (Să spulberăm suspansul și să spunem că fetița lui este acum studentă.) O mamă l-a întrebat de unde sînt. De la Radu Negru, din Făgăraș. Inseamnă că intrăți, nu vă mai faceți griji. Cîți sînt de acolo? Cincizeci, a exagerat Ion Funariu, creînd panică în grupul de părinți. Rezultatele liceului sînt remarcabile și în celelalte domenii de activitate. Inițiativa, entuziasmul, ambiția profesorilor și elevilor sînt prezente în toate acțiunile. Să mai amintim locul întii și titlul de laureat la faza pe țară a Festivalului Național „Cîntarea României”, ediția a IV-a pentru formația de dans, avînd ca temă zborul ciocirlei și pentru ansamblul folcloric Horia, inspirat dintr-un obicei al locului, coborirea clobanilor, toamna, cu turma în sat. Olimpiadele școlare sînt permanente prilejuri de îmbogățire a palmaresului. La faza pe județ, din 180 de elevi, 103 s-au întors

cu premii. Să notăm că la Olimpiada de Limba Română, faza pe județ, un liceu industrial a ocupat locurile I, II, III, și două mențiuni.

De ce am făcut această introducere, vă rugăm să ne credeți, palidă față de multiplele realizări ale profesorilor și elevilor de la Radu Negru? Pentru a demonstra un lucru, credem noi, evident. Într-o atmosferă de emulație, seriozitate și disciplină, dirijată de oameni care au înțeles că nu este suficient să muncești cu copiii, ci este obligatoriu să li te dedici, rezultatele sînt deosebite în toate domeniile de activitate. Așa cum afirmă simplu și frumos profesorul de matematică Horațiu Judele, directorul liceului, omul nou al zilei de mîine poartă astăzi uniforma de elev.

Avem elevi care au ocupat locuri fruntașe la concursurile pe meserii, la protecția muncii. Bineînțeles, lucrările sînt inspirate din practica producției. Tot cu ajutorul elevilor am realizat aparatele necesare cabinetelor didactice ale liceului. Se păstrează o legătură permanentă cu producția, se fac planuri de teme de lucrări de comun acord între ingineri, maștri și profesori. Autotestorul, aparat pentru testarea cunoștințelor, al elevului Sorin Iarba, acum în clasa XI-a, a luat premiul la faza națională de comunicări și referate ale elevilor. Practica a devenit pentru elevi un prilej de afirmare, o materie care, fără exagerare, îți dă o meserie. Mai devreme m-ați întrebat care este metoda pe care o folosim cu elevii. Una simplă. I-am convins că metoda noastră locală, cinci ore de studiu în fiecare zi de vacanță, este cea mai bună. Fără adoptarea ei, elevii știu că nu pot face față concurenței. Profesori și elevi ne străduim să demonstrăm că nu sîntem un liceu provincial, că valoarea unei școli nu depinde de mărimea localității în care se găsește, ci de calitatea muncii profesorilor și elevilor.

OPREA GEORGESCU

● Un act de naștere de la 1775 ● Un port dat în folosință în anul 1984 ● Nădejdea infiripată din coasta nenorocirii ●

Ecit se poate de adevărat, se zice : pe vremea când politica nu prea-l ajuta pe om să știe cu cine votează nici măcar când era trează de-a binelea, venind la Zimnicea un înalt personaj a fost întâmpinat la gară și poftit să urce într-o trăsură, alături de un demitar local; la un moment dat, pe când trăsura înainta de-a lungul străzii ce duce spre centru, oaspetele și-a scos batista și-a așezat-o pe un ochi. Întrebat ce vrea să însemne asta, a răspuns: n-am ce să văd cu un ochi, dar cu doi! Să privim acum în jur și să spunem: Zimnicea este doar un oraș nou. Cutremurul din 1977 îl prăvălise cu fruntea în țărână dar a fost ajutat să se ridice și să arate astăzi nu numai înnoit dar și, cu adevărat, frumos, spre lauda constructorilor din toată țara care au muncit pe șantierul reconstrucției din temelii a acestui oraș ce nu mai păstrează, la urma urmei, din ceea ce a fost, decât numele. Pe strada care duce de la gară spre centru, pe peretele unui bloc scric, cu litere mari, Caraș-Severin. În jurul blocului, niște copii se joacă pe iarbă. Așa se cuvenea să fie, desigur. Dar că așa chiar este, ar trebui să apară ca un fapt de-a dreptul senzational oricui s-a ferit să ajungă să-și toacească simțurile ca pajungă săpat și lustruit de roți și oricui n-a uitat că se poate vorbi despre însemnătatea excepțională a stării normale. Viața continuă, iată, la Zimnicea, unde niște copii se joacă și vestea asta parcă ar vrea să fie o floare adusă în dar tuturor celor ce-au înălțat case pentru familiile acestor copii. În totul, zice secretarul primăriei, Florian Chiriță, s-au făcut aici 2.500 de apartamente. Și pe lângă ele, constructorii din Maramureș au ridicat magazinul Donarș, cei din județul Neamț Casa de cultură, cei din Sibiu clădirea primăriei, poșta și banca.

În acest decor în care vopsseau abia dacă a apucat să se usuce bine și încă se mai simte, parcă, izul de tenețială proaspătă și de var, învățătorul pensionar Ion Andrițoiu, ajuns la 66 de ani sănătos tun și voinic, constituie de bună seamă o apariție singulară, privită cu simpatie de orașul al cărui număr nu prea mare de locuitori, 17.000, îngăduie încă să se cunoască destul de bine unii pe alții. Conform unui program îndeplinit cu o tenacitate de la care mersul trenurilor ar avea oricând ceva de învățat, în fiecare zi la ora 10,30, nici mai târziu și nici mai devreme, învățătorul intră în grădina publică și, rar odihnindu-se pe vreo bancă, se învîrte pe aleile ei până la 12 fix. Ca să-l întîlnim, am ascultat sfatul băiatului lui, Gabriel, directorul Casei pionierilor din Zimnicea, și al secretarului adjunct al comitetului orașenesc de partid, Ionel Benga. Am mers toți trei în parcul despre care se zice că ar fi cel mai frumos din județul Teleorman. E inutil să precizăm că trei ceasuri aveam și că niciunul nu se potrivea cu celălalt. Dar când învățătorul a intrat pe poarta pe unde, bineînțeles, își face întotdeauna intrarea, am știut că pentru toată lumea este aceeași oră. „Dacă luăm Zimnicea ca situație economică, zice Ion Andrițoiu, Zimnicea era un oraș agrar“. Când a venit el aici, în '45, gorceian fiind de fel, în jurul parcului forfoteau niște circiumi, dintr-alea tapetate cu fum și la ale căror mese își lustruiește nasturii sărăcia. Singular - cerealist mai în vogă era unul Robe, dar începuse să intre în declin, îmbătrânise de tot și faima lui aducea cu o blană de vulpe din care au zburat cam toți perii. Încă o figură mai era, cu cele două mori ale lui, un anume Dincă Gheorghiu, cavalier tomatie și rămas așa în ciuda faptului că pe-atunci, la Zimnicea, încă se mai răpeau fetele. Operațiunea aceasta, neavînd în ea nimic banditesc, pornea de la o înțelegere prelabilă între mire și mireasă iar capitolul fugii propriu-zise era executat, îndeobște, cu trăsura lui Tânase Bragadireanu, cel mai amoral, ca să spunem așa, birjar din Zimnicea. Altfel, în orașul acesta în care Ion Andrițoiu cu greu se poate hotărî să creadă că ar fi existat mai mult de vreo trei case mai de soi, tinerii, pe urma bătrînilor, cădeau pînă la urmă în ceea ce infernalul Argezi, ridicîndu-și gheara ca să despice inima adevărului, numise că este „siropul gros al zilelor bizite de muste“. Din acel sirop n-ar mai fi de desprins mare lucru. Distanța dintre un oraș agrar și o comună nefiind, uneori, decît un pas, iar altele nici atît, Ion Andrițoiu adaugă: în rest era ca în orice sat.

Mai era desigur, portul. Și despre infiriparea lui se vorbise chiar pe la 1775, cînd Alexandru Ipsilanti dădea de lucru slujbașilor să cerceteze în ce locuri ar fi cu cale pe malul Dunării „ca să se facă schele la care să aibă a se cobori toată marfa ce este în țară pentru alșverș“. După încă o sută de ani se zice că ar fi existat pe-aici „enorme magazine de cereale“. Nu prea se mai știe exact pe unde erau și mai dăm de o urmă a lor doar în monografia scrisă de profesorul Hariton Marinescu, localnic. Același profesor pe care n-avem de unde să știm, fiindcă era plocat la băi, dacă l-o fi durut inima cînd a scris: „Despre Zimnicea toate statisticile arată că este orașul cu cei mai mulți analfabeți“. Era vorba probabil despre procentul rezultat din raportarea la populația totală, căci altfel este greu de crezut că Zimnicea ar fi putut să se ridice, chiar și în această privință, prin număr absolut deasupra altor orașe cu

care se află pe aceeași latitudine, precum Marsilia, Nisa ori Florența. Cîț privește portul, pînă la urmă tot în port am aflat, din niște scripte mai vechi, că a fost înființat de fapt în 1879, pe un braț al Dunării, numit Dunărica. Abia la 1900 s-a mutat pe locul unde se află azi, cu fața la Dunăre, în marginea ostrovului ce se cheama Bujorescu. La 1902-Serviciul Hidraulic construiește peste Dunărica un pod de tabliere metalice, lung de 72 de metri și laț de 6, și leagă după aceea cu o șosea pietruită, de doi kilometri, portul de oraș. Alt pod metalic a fost ridicat în anii de dinaintea primului război mondial, cînd dinspre oraș a fost prelungită calea ferată, pînă în port, cu două linii, cărora li s-au mai adăugat încă trei, mai târziu. În pragul războiului al doilea, platforma portului era pietruită pe 18.000 și acoperită cu pavele de granit pe alte cîteva mii de metri pătrați, iar amenajările malului se întindeau pe 1100 de metri dintre care 410 reprezentau cheul operativ. Atunci a fost construit și un siloz, de 600 de tone, pentru cereale, de la a cărui centrală a pătruns, pentru prima oară în Zimnicea, lumina electrică. Și tot cam atunci, din moment ce are 42 de ani, s-a născut și șeful de azi al portului, Florea Manea.

Florea Manea era încă foarte tânăr cînd i s-a încredințat funcția de șef de port, în 1965. Avea să răspundă pe-atunci de 10 oameni. Cîteodată, cînd se ivea prilejul, mai ve-

să asigure aproximativ jumătate din necesarul de materie primă al Combinatului siderurgic Hunedoara. În scurt timp, el va începe să primească de la Hunedoara și de la Călan produse metalurgice pentru export. În felul acesta, trenurile care pleacă încărcate din Zimnicea, n-or să se mai împoaceze cu vagoanele goale, pe aici trecînd, cum spune Florea Manea, unul din ceea ce se cheamă a fi „curenții de mărfuri“, adică un itinerar optim în transportul combinat pe apă și pe calea ferată. Portul are acum o capacitate de aproape 800.000 tone pe an și un lucru e sigur: traficul minereului acoperă în întregime această capacitate de lucru. Nu e mai puțin adevărat, pe de altă parte, că pe platforma de care dispune portul există posibilitatea de a mai fi aduse încă vreo cîteva macarale pe lângă cele două, de cîte 16 tone. O astfel de macar Bocușă are plan de 350.000 de tone anual și dacă numărul lor ar spori este limpede că și capacitatea portului ar crește considerabil. Iar asta chiar se va întîmpla, la Zimnicea, din moment ce șeful portului știe că vor mai fi amplasate aici, urgent, încă două macarale de felul și mărimea celor ce lucrează acum. În sfîrșit, mai adaugă el, în plan se află și instalarea unei macarale de 50 de tone, cu ajutorul căreia vor putea fi preluate rulourile de tablă, de cîte 20, 30 și chiar 40 de tone unii, care vor veni de la Galați pentru a fi prelucrate la Întreprinderea de țevi sudate, aflată chiar în marginea portului.

Zimnicea, viața a doua

neau și zilieri. Cînd prilejul acela dispărea la orizont ca un convoi de șlepurii în trecere prin fața portului, începea așteptarea în răgazul căreia oamenii, vorba cuiva, ar fi putut să se dede în voie ticăloșiei de a bea tutun. Adevărul fiind că azi fumînd, mine fumînd, muncind o zi iar două scoțînd fum pe nas, vine vremea să te întreb, la ziua chenzinei, ce dai de mîncare la copii. Portul mișca pe-atunci cam 40.000 de tone pe an, mai mult cereale și lemne. Pe urmă a început să primească balast, tot mai mult, și-au apărut aici și macarale plutitoare. În anul acela nenorocit al cutremurului, din totalul de 230.000 de tone, cereale și lemne n-au fost decît vreo 30.000, restul era pietrișul și nisipul scoase din Dunăre și aduse la Zimnicea pentru reconstrucția orașului. Tot atunci se începuese construirea unei fabrici de zahăr și a Întreprinderii de țevi sudate. Și asta explică de ce, chiar atunci cînd orașul se liniștise și viața începea să curgă la Zimnicea într-o mîncă nouă, în 1981 portul încă primea 230.000 tone de balast. Iar un an mai târziu, cînd întreprinderile acestea se ridicaseră și ele pe picioare, cantitatea imensă de balast pe care o primea portul, 340.000 de tone, nu se mai explica decît într-un singur fel: iar portul se afla în reconstrucție. Lucrările începuseră în martie 1979. Și nu era vorba despre modernizarea vechiului port, ci despre construirea, pe locul lui, chiar a unui port nou. Din ceea ce s-a făcut aici mai demult fiind păstrat doar silozul pentru cereale. Atît. Vechiul desen al portului a dispărut ca și cum un profesor ar fi șters cu guma pe o hîrtie liniile trase în joacă de un copil. Iar operă nouă este, fără îndoială, impresionantă.

Portul a fost dat în funcțiune parțial în noiembrie anul trecut și în întregime în vara acestui an. Platforma lui a fost înălțată cu vreo cîțiva metri și de-a lungul unui șir de 1.500 de piloni de beton, a fost turnat, tot din beton, cheul cel nou. E făcut pe vecie, zice Florea Manea. Și are o dană pentru cereale, una pentru pasageri, două pentru mărfuri generale, două pentru produse metalurgice și încă două pentru mărfuri în vrac. Din 15 iulie au fost date în funcțiune și liniile noi de cale ferată, patru la număr, și de-atunci portul a început să primească minereu de fier. De la Constanța, unde e încărcat pe vasele fluviale, minereul vine pe canalul de la Agigea la Cernavodă și ajunge la Zimnicea în două zile. Aici este încărcat în vagoane și trimis la Hunedoara și la Călan. Portul Zimnicea, spune Florea Manea, trebuie

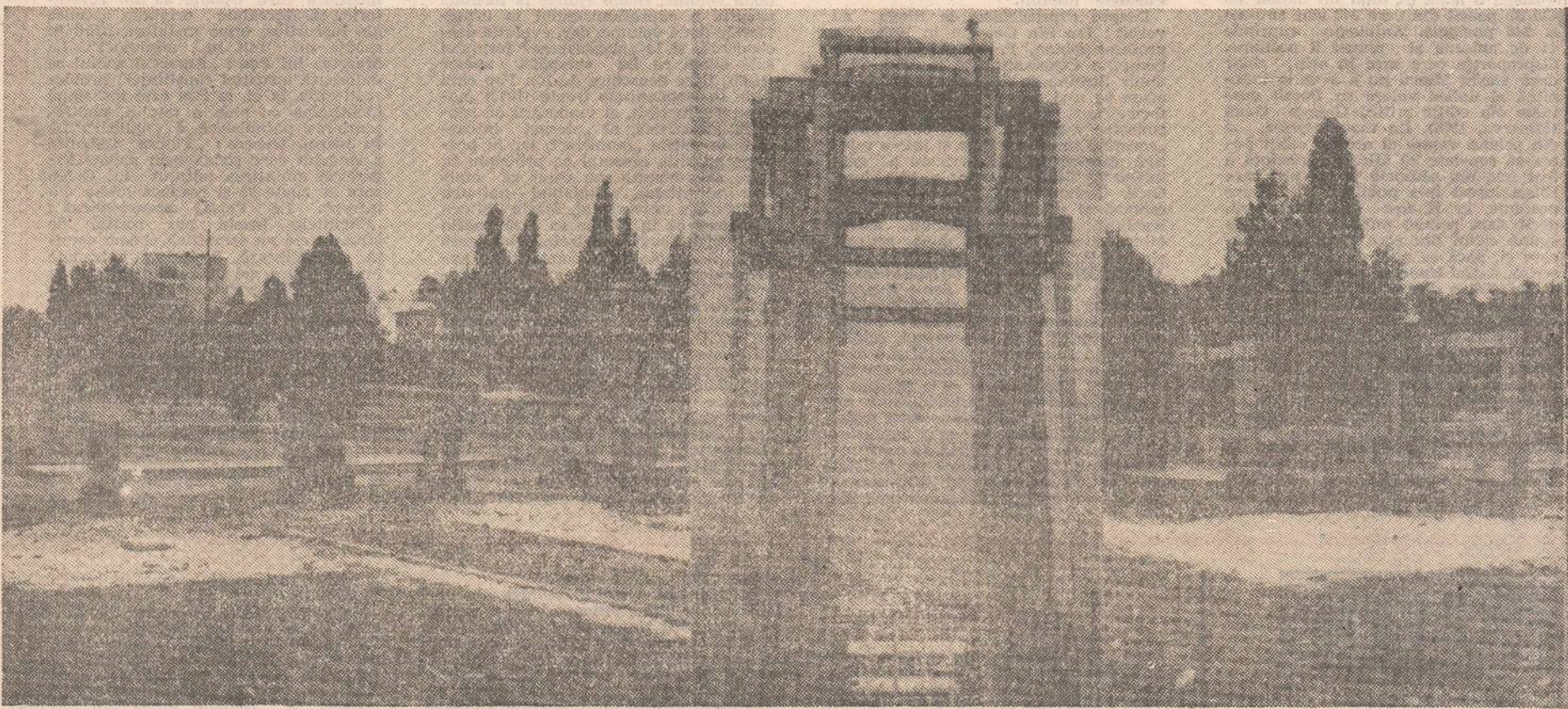
fi executate mai repede operațiunile de încărcare și descărcare, Florea Manea îmi arată așa-zisul cheu de apărare, întins în apa Dunării pe 160 de metri ca o linie de piatră în prelungirea cheului propriu-zis al platformei. Din capătul cheului drept, malul se trage înapoi, pe o lățime de cîteva zeci de metri, și în fișa de apă întinsă acum între malul natural și cheul de apărare, portul își va putea extinde platforma oricînd va fi nevoie. Și dacă urmași chiar vor avea nevoie s-o facă, ei vor descoperi că în vremea aceasta a noastră au existat oameni inteligenți care s-au gîndit să le dea o mîin de ajutor. Nici o morală, într-adevăr, nu-i poruncește omului să fie inteligent, dar nu e mai puțin adevărat că nici nu-l condamnă, dacă este. Rămîne la alegerea lui. Iar cei care au construit portul nou al Zimnicei au ales bine, fără îndoială. Și n-au uitat că la un port nou trebuie multe, nu numai macarale dar și, bunăoară, un atelier de întreținere și reparații pentru tot felul de utilaje portuare. Un astfel de atelier a și fost construit. Zidarii abia și-au terminat lucrul în urmă cu vreo săptămînă și urmează acum ca în spațiul întins al halei să fie montate utilajele care au fost aduse și ele, toate, între timp. Alături, două clădiri vechi, în care s-au aflat pînă nu demult sediile instituțiilor portuare, se împuținează vînd cu ochii sub lama buldozerelor. Un omagiu bătrînelor ziduri care și-au făcut și ele, cum au putut, datoria! Dacă s-ar putea să simtă ce se întîmplă cu ele, desigur că și-ar da duhul împăcate. Foarte aproape a fost ridicată o clădire nouă, cu etaj, mult mai încăpătoare, unde se află birourile Navromului, căpitănicii, ale vamei și miliției. În birourile acestea varul încă nu s-a uscat bine pe pereți, nici chiar în holul unde se află gazeta de perete reprezentată deocamdată numai printr-o ramă de lemn. În cadrul ei, tragem nădejde că ar putea să-și găsească loc și o însemnare intitulată cam așa: la casă nouă, oameni noi. Căci din vara aceasta, de la 15 iulie încoace, numărul oamenilor s-a dublat. Acum sînt 50. În urmă cu o lună portul încă mai avea doar un operator de dană iar acum arc patru. Și mulți sînt în curs de angajare chiar în aceste zile. Unii, aflu, și-au dat demisia de pe unde lucrau și au fînt să se angajeze aici. „S-a zvonit că e de lucru în port și oamenii vin, zice Florea Manea. Avem o carte de vizită bună“. Pînă în iulie încă se mai lucra doar după program de zi. De atunci se muncește în trei schimburi și chiar dacă becurile reflectoarelor se ard în prostie, că nu rezistă, se zice, nici trei nopți, asta nu poate să întonece bucuria șefului de port: „Nu se mai aprinsese demult lumina pe-aici“. Lumina asta fiind doar un vis nelămurit pe-atunci, în '65, cînd se trezise șef peste niște bătrîni docheri ca Dumitru Smirdioșanu, Hristache Sfanț sau Paraschiv Bolinaș, care seadeau vara lîngă un plop, lîngă siloz, în capătul de sus al portului, și acolo așteptau să fie chemați cînd era ceva de făcut. Ultimul dintre ei a ieșit la pensie în '70. Erau oameni curați la suflet și fără îndoială că harnici de felul lor. Acum, cînd Florea Manea privește în jur, în cuvintele lui poate să răzbătă și o mulțumire ca din partea acelor bătrîni cărora le-o fi fost șef, dar i-a respectat ca pe părinții lui: „E portul cel mai modern, nu-i așa?“ Și pentru că ține să ne arate cum se înfățișează cheurile de beton cenușiu-albăstrui cînd sînt văzute chiar de pe oglinda Dunării, coborîm pe remorcherul de manevră al portului. Comandantul, Enc Valerică, este din Titu, cam departe de Dunăre, recunoaște, dar de pe Dunăre oricum n-ar mai pleca niciodată, la 34 de ani abia a apucat să învețe ca lumea meseria și probabil că are s-o aducă aici ca bucatărească și pe nevasta lui, Niculina, deocamdată muncitoare la o întreprindere de aparataj electric. Acum, cînd peste port aproape că s-a lăsat seara, echipajul de 24 de oameni al remorcherului Luduș se pregătește să ridice ancora și să plece la vale, vreo doi kilometri, unde 10 barje așteaptă să le vină rîndul să fie aduse în port pentru a fi descărcate. Remorcherul Luduș le pricea din convoaiele care vin de la Agigea, pe canalul dintre mare și Dunăre, și li alinaiază, la ancoră, în locul acela aflat mai jos de port, unde pe timpul nopții trebuie să le asigure semnalizarea luminoasă de protecție. Ieri după-amiază a fost furtună, vînt de 90 de kilometri la oră, au fost valuri mari și remorcherul, ca un cîine ciobănesc care păzește o turmă de oi, a plecat într-acolo mai devreme, căci vasele tot joacă pe apă și legăturile trebuie ținute mereu sub ochi, să nu se slăbească vreuna. Și fără îndoială că intră și acest efort și aceste griji ale echipajului de pe Luduș în firul neîntrerupt al muncii din portul Zimnicei, unde cheltuielile pentru reconstrucția lui se vor putea amortiza în 14 ani. Aici, la Zimnicea, unde nădejdea s-a infiripat adeseori din coasta nenorocirii ca un fir de iarbă de după o lespede grea, orașul e un oraș nou iar portul e un port nou. Ca ele să ajungă astfel, ceea ce s-a putut continua, s-a continuat. Ceea ce a trebuit luat de la capăt, a fost luat de la capăt. Zimnicea, orașul și portul, trăiesc viața a doua. Și pot spune împreună că viața-i frumoasă.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Arc solar

Există oare o artă mai veche pe acest teritoriu, pe acest pământ, decît ingenua artă a lemnului? Poate doar ceramica, cioburile din vasele persane de acum 7000 de ani, cele din Egipt și de la noi, de la Cucuteni, din mileniul 4 înaintea erei noastre. Lemnul, spre deosebire de fratele său, ucliorul, putrezește sub ploii și sub pământ; case, necropole, turle înalte și modeste porți sînt arse de soare și de foc; se tocesc încet în văzduh și ape. Rămîne însă spiritul nemuritor al caselor din Maramureș și Bucovina, din Făgăraș și de pe valea Oitului. Se înlocuiește la 10 ani șindrila, la 100 pragul, la 300 de ani grinda de stejar. Nimic din materia vechei case nu mai rămîne, dar ființează frumusețea și bunătatea ei de incintă familială românească. Nu se întimplă așa, oare, cu celulele unui organism omenesc,

carora le supraviețuiește de 10 ori tîmpa întreagă?

În spiritul marii tradiții a civilizației de lemn, a purității și ingenuității construcțiilor țărănești, de tot felul, moară și piuă, poartă și cerdac, turlă și teasc de ulei, de vin ori de carte, tinerii artiști, școlii la Cluj-Napoca pînă în 1980, Ion Marchis și Ion Grama, au ridicat pe valea Săsarului, într-o intersecție de șosele noi dintr-un cartier bîimărean central, a cărui vîrstă nu depășește nicăieri două decenii, o cuadruplă poartă de lemn de stejar, înaltă de 12 metri cu o deschidere liberă de bolti spre cerul Maramureșului. Astfel, cartierele cele noi, trase la riglă, ca peste tot în lume, capătă personalitate, devin inconfundabile prin natura care le înconjoară cu munți împăduși, și prin ecoul monumental al lemnului în „Arc solar”.

Mult au căutat prin păduri artiștii, însoțiți de ajutoarele lor lemnarii Ioan Bogdan, Eugen Reș, Grigore Rednic, Viorel Bota, Ioan Matei, Ioan Propsz, Vasile Groza, trunchiurile cele mari, de 200 de ani, le-au ascultat miezul, au desenat din

ele paralelipede lungi și exacte de 30/30, de 40/40 și de 50/50. Cu tăietura lungă și bine strînută în gater pînă la 12 și 15 metri, ca să le iasă lucrarea dintr-un lemn, fără înăditură. Inginerul Liviu Țapu, și el un suflet de țaran autentic, a calculat toate încheieturile, în trei nivele, la cote tot mai înalte pe verticală, încît se vede peste tot doar lemn pe lemn, curat și auriu. Înălțimea boltilor pătrate, care au ecou de octoii, sprijină în stea octogonală, în opt colțuri de orizont cerul țării, tricolorul curcubeelor care purced din toamna bîimăreană pînă la marea cea mare... Pe drumuri neschimbate de la începutul lumii, știute numai de stele, se oprește o dată pe an scipirea „Luceafărului”.

De mult „Steaua ciobanului” călăuzea oastea cea voinică a desălecării dincolo de munți, în toate țările frățești ale Moldovei și Transilvaniei, Bucovinei și Banatului, se unea ceea ce era unit prin obirșii și grai din Țara Crișurilor pînă pe valea Oitului și a Dunării. În orizonturi succesive, de munți și văi unduitoare, doinite,

steaua poeziei noastre după rostirea iric-filosofică a lui Eminescu se așază în cheie de boltă peste cele patru porți unite în încheieturi de lemn ca arborii frățești. Aici se adună, ca un răspuns, ecoul venit din patru zări românești. Patru porți unite într-o triadă de bolti adună ecoul a patru milenii de păstorit, cu a patru secole de trudă înțeleaptă întru refacerea unității statale celei vechi de alte două milenii, ca a patru decenii de afirmare liberă în făurirea propriei istorii.

În jurul monumentului cu rezonanță de instrument muzical, sau de tiparniță veche, teasc cu litere de lemn, s-au adunat tinerii maramureșeni ca să rostească și să asculte poezie, muzică, să-și asculte sufletul. Deasupra lor ecoul ridică parcă la infinit miezul de gînd brîncușian al lucrării celei temeinice, dinspre pământ spre cer, unde la zenit se aprind luminătorii cei mari, unde nu-i nici noapte, nici zi, numai lumină.

RADU NEGRU ■

A doua carte cu prieteni

E-n aer o urzeală-n sfișiere

În singurătatea somptuoasă a toamnei, printre frunze de bronz ce lunecă pe sub lemnul vechi al palatelor medievale, sub erupția lunii ca un miraj albastru, așez în cutii de lemn de tek umbră de povești pentru prietenii din oglizile tineretii.

Iată-mă azi, cînd afară sună ameli-tor în cimpuri mohorul și doi pruni vin prin aer să-și scuture creștetul în geamul meu, legînd un iezer cu flori de măr de suplicul a doi cerbi fugind pe sub ghiată, pentru Mircea Ciobanu. Dar mai întîi un cîntec din el: „Ca ploii asupra tobei, cade lemnul / des împărțit, și unda taie unde, / o-nlocuie cu două și descrețește — / o, ploii de lemn, împinse de la faldul / arenei la multimea scursă-n uliți! / Și piața e-ncăpere nesătulă / de zgomote, iar podiul vibrare, / el însuși tobă sub alai, cînd craii / treziți anume vin să ia prelna / femeie pentru care s-a plătit / și-acum, deșert, se clatină-n tre fundii”.

Acestui vrăjitor scormonind în furtuni nervoase pentru a da la iveală nume halucinante (Palada din romanul Istoriei), care se trage din apele vii ale Romanșilor și de la întorsura Buzăului (avea o bunică grecoaică pe care o chema Bella) și care și-a trăit anii cei mai frumoși pe strada Mîntuleasa din București, îi spun astăzi că nu voi uita niciodată noaptea de toamnă pe care am petrecut-o lingă malul Dunării, aproape de vadul Brăilei, și am ridicat-o la ceruri, adică în zorii zilei următoare, plină de vin roșu pe obraji proaspeți și de cîntecul apelor colindate de niște pescari lunateci sau

de niște soldați visînd nunți inchipuite.

Iezervul cu flori de măr, dragă Mircea, se afla în fundul curții de la Pîrșcov al lui Vasile Voiculescu. Tu, care-ai auzit despre Vasile Voiculescu tîrziu, cînd erai în armată și susții că nimeni ca tine n-ar putea să scrie atît de frumos despre poeziile lui încă nepublicate, va trebui să-ți inchipui că acolo era un ochi de apă, liliachiu, ca un ochi de vițel sau de minz visînd ugerul lunii mai și că deasupra lui se legănau meri înfloriți și niciodată timp nu îmbătrînea, pentru că din adîncul munților venea în fiecare seară Zahai Orbul purtînd pe brațe mici bisericuțe de sare în care se închinău neîncetat duhuri verzi și albastre. Exact ca-n gîndurile tale: „...E-n aer o urzeală-n sfișiere / și lama-nchipuită care trece / prin pinzele de sus aduce sunet / și dă măsură frigului. O, turma / cu licăr și venin! Să-i taie calea / surpate locuri, laturi noi de ripă. / și-n goluri trasă și de șir să cadă... / iar tu fii prinsul pantelor! Sub însăși / membrana lor, din mal în mal întinsă, / așterne-te și tac în ascultarea / acestor duhuri care mor, dar numai / unuia singur să nu-i crezi ecoul...”.

Țesătură imbecabilă de vers! Cuvînt strecurate din aur de biblii... Eu îl știam încă de pe atunci pe Imbecabilul Necunoscut, cum îl numești tu pe Vasile Voiculescu și, fiindcă am venit pe lume pe același mal de riu cu el, cînd se înfulea iarna, cînd se pornea viforul și pe deasupra nestîrșitelor

(Continuare în pag. 22)

FANUȘ NEAGU ■

Fragmente critice

Nordul și Sudul

Ralea observă că berlinezul, ca orice om de nord, e trist. E trist chiar cînd mînîcă. Un suris e o sărbătoare rară în această parte a lumii. Cînd asistă la reprezentarea unei comedii bufie, neamțul nu aplaudă. E mereu taciturn, serios, necomunicabil. „Ce trist trebuie să fie spiritul unui popor care nu știe să ridă” — conchide eseistul vizitînd acest oraș îndată după primul război mondial. Aceste remarci sînt surprinzătoare la un om inteligent ca Mihai Ralea. Ele trădează o mentalitate îngustă de a judeca popoarele: popoare vesele și popoare triste, popoare care rid și popoare care nu rid etc... Oamenii din sud, pentru că au mult soare, trebuie să fie numaidecît euforici, iar nordicii, asupriți de iernile lungi, trăiesc în solitudine și tristețe... O judecată prea simplă. Elementul climateric este important în viața spiritului, dar nicidecum decisiv. De ar fi altfel, am avea o împărțire bizară a lumii: popoarele din partea septentrională sînt condamnate în eternitate să fie posomorite și grave, în timp ce meridionali, excitați de căldură, nu pot scăpa de veselia lor contagioasă. Se întimplă însă ca literatura spaniolă (meridională) să fie dominată de un puternic sentiment al tragicului, iar grecii (popor exploziv, solar) să prefigureze, încă din antichitate, o civilizație și o artă a culpabilității. Tragedia s-a născut, în orice caz, în Sud sub soarele necruțător de la Micene. Omul este modelat de peisaj, desigur, dar peisajul nu-i modifică prea mult actele existențiale fundamentale. En-

glezii (nordici) au reputația de a fi flegmatici. Falstaff nu pare mai puțin specific, pentru tipologia Nordului, decît Hamlet.

Ralea crede, de asemenea, că hieraticul este un atribut al spiritului german. Și asta pentru că nicăieri magia medievală nu s-a prelungit mai mult (pînă în zorii epocii moderne) ca aici. Dovadă ar fi literatura și arta fantastică... O idee, iarăși, primitivă. Fantasticul modern s-a născut, prin Poe, în America și a cucerit Europa spiritului la nord ca și la sud. Hoffmann a impus, e adevărat, un tip de fantastic, dar fantasticul n-a rămas numai la nord. Și, apoi, fantasticul german nu-i atît de mohorit. Este, uneori, în arta germană o uluitoare explozie a feericului... În fine, s-a spus mereu (Ralea acceptă și acest punct de vedere) că germanii sînt auditivi, nu vizuali. Ei ar avea, în consecință, o mare muzică, dar o slabă pictură. Eseistul român se grăbește să tragă în stilul său, o încheiere dezarmantă pentru spirit: „Că nu sînt vizuali se poate ușor vedea din monstruosul prost-gust pe care-l vezi în tot ce e culoare și formă. Afară de pictura ultimului deceniu și de cei foarte vechi, L. Cranach, Dürer ori Holbein — mult mai importanți pentru profunzimea concepției decît pentru elementul decorativ ori plastic — se poate spune că Germania nu

(Continuare în pag. 23)

EUGEN SIMION ■

Cronica literară

Lucian Blaga comentat

Privită din punct de vedere al destinației sale, antologia de Poezii din Lucian Blaga cu tabel cronologic, prefață și comentarii de Marin Mincu (colecția Lyceum, Albatros, 1983), este, cred, o carte binevenită și, nu mă îndoiesc, utilă. Ea e menită să adăncească studiul marelui poet, predat mult prea puțin în școală, dacă nu mă înșel, doar cu poezia *Lucrătorul* (în gimnaziu) și cu poemele *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii și Gorunul* (în liceu).

Blaga a scris în total un număr de 439 de poezii din care 243 sînt antume și 246 postume. Antologia cuprinde 44 de antume și numai 3 postume, disproporție care sare în ochi, chiar dacă Marin Mincu nu a avut la îndemînă al doilea volum cu *Poezii postume* din ediția critică George Gană (Minerva, 1984). Cu toate acestea, și din primul volum al acestei ediții putea să constate că *Mirabila sămîntă* a fost una din ultimele poezii pe care Blaga însuși le-a publicat. Cit despre postume, ar fi fost mai important, decît data primei publicări, să ni se spună ciclul din care face parte fiecare și, dacă se știe, data cînd a fost scrisă. Astfel *Unde un cîtec este*, scrisă în 1953, e din ciclul *Corăbii de cenusă*, *Vara sfîntului Mihai* (1954), din ciclul *Cîntecul focului*, iar *Oda simplisimei flori* din ciclul *Ce aude întocmîr* (1957-1960). Nu s-a ales din ciclul *Virsa de fier* (primul în ordine) nici o poezie. *Mirabila sămîntă* nu a fost integrată de Lucian Blaga vreunui volum sau ciclului. Face parte din categoria antumelor apărute în perioadă.

Justificarea antologiei apare în prefață. Aici se face mai întîi o situație a poeziei românești și universale din primele decenii ale secolului XX.

Simplificînd, poezii române sînt tradiționaliste (Goga, Voiculescu, Crainic, mai puțin Pillat și Adrian Maniu) sau simboliste (Anghel, Minulescu, Bacovia). Sînt omiși Macedoneski cu *Flori sacre* din 1912 (un neoromantic în propria-i caracterizare), Șt. O. Iosif, Ștefan Petică, D. Iacobescu și N. Davidescu. De la francezi lipsesc cel puțin Apollinaire (*Alcools* e din 1913) și Paul Valéry (*La Jeune Parque* e din 1917), de la germani Rilke cu *Elegiile dîneze* (1912-1922) și Gottfried Benn (cu *Morgue*, 1912, *Söhne*, 1913, *Fleisch*, 1917, *Das moderne Ich*, 1919). Lipsesc de asemenea austriacul Georg Trakl, mort în 1914, dar care publicase un volum în 1913, alte două, cu titlul *Sebastian im Traum* fiind postume, din 1915. O culegere completă, *Die Dichtungen*, a apărut în 1919, o dată cu *Poezii lumii*.

Despre expresionism la Blaga au vorbit: Ion Sin Georgiu în 1922, un profesor sîbian, P. Drăghici, în 1930, Pompiliu Constantinescu în 1933, Vladimir Streinu în 1938 (dar credea că acum se mai eliberase de acest „mod formal”), G. Călinescu în 1941 (i-l recunoștea numai în teatru ca o „ținută „constînd în schematism și într-o relație stilizată și deci caricatură a gesturilor”). Tema a tratat-o pe larg Ov.S. Crohmălciceanu în *Literatura română și expresionismul* (1971). În legătură cu expresionismul, Marin Mincu citează îndeosebi două articole ale lui Paul Hatvani din revista *Die Aktion*, *Die Ethik der Geisteskranken* (1914) și *Versuch über den Expressionismus* (1917) cu aceste propoziții: „Expresionismul a descoperit mișcarea și știe că pînă și repausul, echilibrul și enorma inerție a lumii și a destinului nu sînt decît mișcări... Cîvîntul însuși este mișcare și la început a fost cuvîntul”; „Expresionismul nu așază conștiința mai presus decît toate, ci în toate... Opera de artă expresionistă nu este numai legată de conștiința artistului, ci și identică ei. Artistul creează lumea după chipul și asemănarea sa. El domină asemenea unei di-

vinătăi”; „Lumea este expresia mea”; „Forma devine conținut”.

Ca și Ion Pop în *Lucian Blaga — universul liric* (1981), Marin Mincu e de părere că în constituirea eului expresionist Blaga a parcurs trei etape. Am avea mai întîi (în *Poezii lumii și Pașii profetului*) un eu stihial în expansiune, dominator, curînd absorbit de cosmos și anonimizat, apoi (în volumele *În marea trecere* și *Lauda somnului*) un eu difuz, metafizic, intrat în criză deoarece ia act că între el și lume s-a produs o ruptură citită în semnele alienante din jur, în sfîrșit (în *La cumpăna apelor*, *La curțile dorului*, *Nebănuitele trepte* și postume) un eu „domestic ce se întoarce către bucuriile intime și patriarhale ale vieții”. Cu alte cuvînte de la poetica expresionistă din primele două volume, Blaga ajunge la formula proprie a expresionismului în următoarele două volume, dar, evoluție descendentă, și la „clasicizarea” formulei sale odată cu *La cumpăna apelor* (1933). Spre deosebire de Ion Pop care vede în *Nebănuitele trepte* (1943) momentul eliberării, al vindecării de tristetea metafizică, al „eternei întoarceri” în patria „mumelor”, iar în postume apariția erosului ca principiu în stare să atenuze sau chiar să anuleze alteritatea, restabilind unitatea originară a universului, Marin Mincu consideră că în ultima sa fază poezia lui Lucian Blaga „nu trebuie înțeleasă decît ca o potolire a combustiei expresioniste prin pactarea vizibilă programatică și, de aceea, aproape didactică, cu sistemul liricii tradiționale”. Această etapă nu reprezintă, în opinia sa, decît „o reușită parțială a poetului; este amendabilă tendința spre erotizarea facilă și ancorarea în formele folclorizante”. Este motivul pentru care antologia nu include decît patru poezii din *La cumpăna apelor*, două din *La curțile dorului*, două din *Nebănuitele trepte* și doar trei postume. Este interesant că despre o clasicizare a expresionismului în opera sa Blaga vorbea încă din 1930 adre-

sîndu-se lui P. Drăghici: „Expresionismul meu, dacă vrei cu orice preț să-l numești așa, e — mai ales în ultima fază a *Lauda somnului* — un ce atît de organizat și tînde așa de mult spre cristalizare încît i s-ar putea, cred, da și atributul de neoclasie”.

Aceluiași (fost coleg de liceu) îi scria cu nouă ani mai înainte trimîndu-i *Pașii profetului*: „*Moartea lui Pan* după părerea mea e clasică...” Scrisoare din 1929 în legătură cu apelul la folclor: „Asemănările dintre acesta și creațiile mele sînt pe teme de înrudire inconștientă”.

Cu aceste întîmpinări, se cuvine să subliniem și numeroase cazuri cînd comentariile lui Marin Mincu la poeziile lui Blaga conving. Astfel la poezia *Legendă*: „Crearea de noi mituri corespunde viziunii sale despre metaforă care trebuie să fie revelatorie, să dezvăluie originile ascunse ale lucrurilor, orice metaforă fiind în esență un mit în miniatură”. La *Moartea lui Pan*: „Amurgul zeului se datorează apariției conștiinței problematizante, la el, la Pan care înseamnă identitatea cu sine a totului, nediferențierea paradisiacă a naturii”. La *În marea trecere*: „Figura simbolică a singelui care strigă prin păduri sugerează amintirea mitului lui Orfeu care se zbate să-și readucă iubita din infern”. La *Peisaj transcendent*: „Cuvintele însele par rostite de sfînci; ele nu semnifică, ci doar anunță, semnalizează, la infinit, antrenate într-un mare gol de semnificat; acest gol este interpretat ca sfîrșit, ca destrămare, stingere universală”. La *Perspectivă*: „În viziunea lui Blaga, formele originare (monadele) zac în noaptea existenței încrezate; ele sînt autosuficiente (lumi comprimate) și mișcarea lor, imperceptibilă în sine, este o laudă a somnului, adică a lumii embrionare, nemanifestate”. La *Mirabila sămîntă* trebuia să se spună că Eutopia e „locul favorabil” visat de poetul englez Francis Turner Palgrave în *The Visions of England* (1831).

AL. PIRU

Dincolo de zbor

Filmul **ZBOR PERICULOS** — regizat de prolificul regizor **Francisc Munteanu**, după un scenariu semnat de Mihai Vasilescu — se referă la împlinirea sau neîmplinirea unor căsnicii. Acțiunea se derulează liniar și relativ convingător, fără salturi spectaculoase sau accidente cutremurătoare (de genul cărora au fost narate în vreo trei sau patru „pelicule-areoport” americane). Viața unui cuplu deci: EL (pilotul), preocupat numai de zborurile sale și de responsabilitățile ce-i incumbă de aici; EA (sotia — nu i se precizează nici o meserie sau nu am reținut noi ? !), neglijată de către cel dintîi, obligată așadar să ajungă la formula divorțului — divorț care însă, firește, nu va avea loc. Cam asta.

Firește, filmul poate transmite, poate analiza o dramă, chiar și dacă ea, drama, se consumă într-un cerc închis, „spectaculos cinematografic” născîndu-se în acest caz din profunzimea analizei efectuate, din prezentarea unor **tipologii anume**; din păcate **ZBOR PERICULOS** nu atinge aceste performanțe, analiza fiind făcută la suprafață, conform unor scheme pe alocuri jenant chiar de moralizatoare. Și nu atît „povestea” e de vină, cît faptul că regia (surprinzător pentru un Francisc Munteanu ?) s-a mulțumit să filmeze plat un dialog și așa departe de a fi scriitor (trei sferturi din film, cred, este filmat la maniera replică — contrareplică sau plan-contraplan ! ?), cu repetări inutile (accidentul pe care îl vedem la începutul filmului este **repevit** apoi, în amănunt și de două ori, de către eroii peliculei), cu „gafe” îndrăznesc a spune (precum „căderea” balizării unui aeroport internațional de tipul celui de la Otopeni, pe timp de zeci de minute bune ? !), ce sînt departe de a face reclamă capacităților tehnice — **reunoscute** pe plan internațional, de altfel! — ale aviației civile române...

Multe dintre scăderile de mai sus sînt estompate însă de o distribuție nimerit aleasă, și ne vom mulțumi să-i amintim numai pe **Vladimir Găitan** și **Enikő Szilagyi-Dumitrescu** (în rolul celor doi parteneri ai cuplului ce va reuși să se salveze de la destrămare), pe **Ion Dichiseanu** (în rolul prietenului moralist, firește), sau pe **Marin Moraru**, într-un delicios rol secundar — poate cel mai autentic personaj al filmului.

Un film corect în cele din urmă, dar care nu ne poate anula dorința de a vedea, totuși, într-un viitor pe care îl sperăm apropiat, și un film adevărat, profund, impresionant despre niște oameni cu o atît de tulburătoare meserie cum este cea a pilotajului avioanelor de cursă lungă.

HORIA PĂTRAȘCU

Două debuturi

Două cărți, *Marele prag și Sfera paralelă*, apărute de curînd în colecția *Fantastic-Club* a Editurii Albatros (ce păcat că alte edituri nu au astfel de colecții!), și, implicit, autorii lor, debutanți, **Alexandru Ungureanu** și, respectiv, **Gheorghe Păun**, vin să confirme o părere mai generală potrivit căreia proza românească de anticipație, sau, cum i se mai spune, literatura S.F.-istă, a dat la iveală, după lungi și, după cum se vede, fructuoase așteptări (dar să nu uităm, totuși, cîte cărți insignifiante s-au scris sub semnul acestei literaturi cu o extraordinară priză la cititor !), un nou val de scriitori a căror primă calitate este valoarea literară însăși a textului. În amîndouă cărțile, — prima: un roman intrucitiv eterogen (unele capitole, că să le zicem așa, le-am lecturat în diverse publicații, unde au fost tipărite ca nuvele sau povestiri de sine stătătoare), dar, grație unei inspirații de ultimă oră, suficient de bine articulată, ca să dea, în final, impresia unui roman de dinainte conceput ca atare, a doua: o suită de povestiri pendulînd între literatura de anticipație și literatura fantastică — mult discutat element tehnic, cel care limita literatura de anticipație la ample și bizare descrieri ale viitorului din perspective strict tehnologice, este substanțial sub-

ordonat universului uman.

Nu neapărat virtuțile tehnice ale unei îndepărtate lumi viitoare l-au preocupat pe **Alexandru Ungureanu**, ci modul de-a fi, de-a acționa, de-a gândi și de-a simți al eroului său, un tînăr întru totul pămînten al zilelor noastre, al secolului nostru chiar, un tînăr animat de un nezdruccinat sentiment al demnității umane, al libertății, al adevărului, al cunoașterii și al împlinirii prin dragoste, prin totală dăruire, Memorabilă și s-friicoșitoare, sumbră și, totuși, cu un dram de speranță, firavă ca un fir de iarbă în Sahara, este cea terifiantă imagine a uzinei subterane, o diabolică perfecțiune pentru anularea totală a omului menit să fie doar mină de lucru, și atît, o mină de lucru ce se confundă cu însăși unealta. Mai tîrziu, în labirint, sau în infernală mașină de inventat vise, sau într-un ciudat război între două lumi total incompatibile, această temă, a omului ce se opune anulării sale cu toată ființa sa și din toate puterile, tînjînd pustiitor după o dragoste mare și-adevărată, revine obsesiv, cu vehemență și aplomb, în mai toate întîmplările prin care trece eroul romanului. Nu despre omul viitorului înconjurat de-o sumedenie de cuceriri tehnice, firești la urma-urmelor, ci despre omul viitorului confruntîndu-se cu o lume ostilă demnității, libertății, frumuseții în sine, iubirii, aceasta este principala mutație pe care, cu o mină sigură, de-adevărat scriitor, o înfăptuiește, în romanul său, **Alexandru Ungureanu**, fără

a părăsi nici o clipă zona literaturii de anticipație.

Celălalt scriitor, **Gheorghe Păun**, fascinat de o posibilă conviețuire a două lumi paralele în timp, de unde și posibilitatea, foarte rară, de-a se întîlni, de-a comunica (într-un sat oarecare există o ripă prin care se poate trece, din lumea noastră, în cealaltă lume, sau într-un muzeu, un tînăr chiar se trezește în cealaltă lume, sau în lumea noastră a ajuns, cine știe cum, o sferă albastră, un fel de televizor, pe care, însă, oamenii celeilalte lumi îl vor recupera, sau într-un alt sat, un bătrîn, vechi de cînd lumea, îl va „pedepsi”, tulburîndu-l psihic, pe inginerul care a vrut neapărat să-l infrunte, să-l spulbere mitul), alcătuieste o seamă de întîmplări cu o tentă aparținînd mai mult literaturii fantastice, decît celei de anticipație. Alte povestiri, precum *Planeta natală* (cumplăți imagine a Pămîntului după un presupus cataclism mondial !), sau *Întîlniri de gradul trei*. Ultima cursă, apoi *Sabotajul*. Poetul din *Belona*, *Jungla finală*, și *Protezoaurul*, dar, mai ales, *Garoafa* (doi roboți, diferiți ca dotare, se-apropie, vag, de marelui sentiment al iubirii) poartă mai accentuat amprenta anticipației, ilustrînd nu numai inventivitatea pe-alocuri ironică, amară și lirică a viziunilor sale, cît mai ales un talent literar surprinzător pentru un om sub al cărui nume au apărut cîteva lucrări științifice deosebit de apreciate.

VICTOR NIȚA

Între istorie și utopie romanescă

Cea de-a doua carte din trilogia **Solemnităților** (**Ion Tugui** — **Solemnitățile fericiților**, Editura Cartea Românească 1983) dezvoltă, ca și cea dintîi — **Solemnitățile supușilor** — aceeași epică arborecentă, înaintînd cu lentoare de fluviu, balansînd larg între istorie și utopie romanescă. În substanța sa densă, proliferantă, romanul lui **Ion Tugui** primește amprenta inconfundabilă a tipului de imaginație specific prozatorului „din nord”. Pe prozatorul **Ion Tugui** îl caracterizează luxurianta invenție epică, inclinația irepresibilă către „fantasticul de resurse magice (dar și parabolice), convertirea spontană a demoniului în utopie edenică, proiectată întotdeauna pe o axă a speranței.

Bucovina este aici, fără îndoială, contextul și pretextul unei ample construcții epice. Lucrînd în „metaistorie” travaliu epic al prozatorului eliberează în mod evident sensuri de istorie propriu-zisă. În **Solemnitățile fericiților** sînt de căutat nu atît documentul, cît atestarea etnopsihologică a lui, nu exactitatea datării, ci reperele transitorice ale istoriei acestui tînut. Bucovina — teatru de manevre istorice, trăindu-le consecințele ca pe un destin profund, deloc întîmplător, devine aici nu numai un loc, ci și un timp sustras curgerii istorice, boicotînd-o tenace prin vocația sa pentru eternitate. Aceasta este în fond „teza” trilogiei de care ne ocupăm (în această fază a ei), pe care construcția epică îngrijită, exploataînd neconținut formula parabolică, ne-o pune la îndemînă fără ostentatie.

Prozator fiind și asumîndu-și cu inteligență condiția, **Ion Tugui** nu-și propune elucidări de ordin istoric, ci aproape exclusiv din sfera reflexelor în spiritualita-

te ale istoriei. Neamul **Vicovanilor**, trăitori în satul **Vicuseni**, încarnează o colectivitate cu o etnie precisă, robustă, capabilă chiar de a-si disimula vremelnice tradiții, tocmai pentru a o apăra. Destinul lor absoarbe destinul provinciei. De această dată în confruntare cu împrejurările, tulburi pentru Bucovina, ale primului război mondial. În centrul întîmplărilor stă, în acest volum, **Leon Vicovan**, fiul vornicului, cu cei patru fii ai săi — patru ipostaze ale forței distructive a războiului: **Vasile**, ajuns prizonier la ruși, trăiește la **Samarkand** o tulburătoare poveste de dragoste cu o tînără uzbekă; **Mihai** devine locotenent austriac, loial pînă la fanatism armatei sale; **Petru** este și el soldat al armatei imperiale luptînd prin Italia, se întoarce acasă mutilat, nu numai sufleteste; în sfîrșit, **Traian** dezertează din armata austriacă, refuzînd lupta împotriva alor săi și își petrece anii războiului ascuns în **Vicuseni**, într-o stare de sălbăticie progresivă.

Un personaj cheie în **Solemnitățile fericiților** este **Barbos Vultanu**, figură stranie de răsopotit, **Falstaff** bucovinean, cu apucături de **Tartuffe**. În minile cărui se invită pe nesimțite destinul ostiei din **Vicuseni**. Familia lui, copie — parodică, după cum se vede la un moment dat — a **Sfîntei Familii**, funcționează în carte ca seismograf al stării de lucruri din întregul tînut. Creșterea și descresțerea (și cîteva rînduri) a prestigiului și averii lui **Vultanu** urmează parca ritmului buimăcitor în care se schimbă „stăpînirile” în țara din nord. Unii vin, alții pleacă, unii decad, alții se ridică, o somnoroasă inerție a credințelor face victime (cîinci fete sînt impuscate de austrieci pentru că vroiau să îngrijească răniți ruși, un copil e spînzurat, pentru că a primit zahăr de la soldații imperiali). Sub acest crud vertice al intereselor politice și economice, obstea își trăiește timpul ei aproape fără repere, un timp-durată jalonat numai de amintiri (**Raluca** îl așteaptă pe **Vasile**, **Traian** dezertorul își clădește din amintiri o iubită

cu chipul învățătoarei **Iulia**), de nasteri (botezul lui **Corneliu Miron** **Argestru** prilejuește cîteva excelente pagini, în care observația realistă se metamorfozează treptat, devenind viziune onirică, scenariu fantasmagoric; copilăria lui **Arhip Vultanu** se încarcă și ea de semnificații mesianice), de speranțe (scenele de hipnoză colectivă din casa **Casandrei Isopecu**), de trăiri: **Laurentiu Vicovan**, scriitorul, își trăiește experiența de corespondent de război și apoi de prizonier în lagărul de la **Thalerhof** (acest din urmă episod păcătuiește totuși prin tonul literaturii „clasice” a lagărelor de concentrare). Gesturi stranii (isteria subită a **Raluca**), obsesii (cea a binoculilor întîi de toate, care se impune ca unealtă a fericirii pentru **Vicusenii**, jalnic miloc de supraviețuire prin iluzie), apoi pelerina cu dungi verzi si roșii, si ea vestmintă al speranței, cu semnificație aproape soteriologică (dacă ne gîndim la simbolistica ei cromatică), credințe și ercursi la granița magiei cu sarlatania (leacurile lui **Agapomian**), un erotism handicapat de infertilitate (femeile vicusenilor nasc greu și rar) punctează curgerca epică solemnă, largă, conferîndu-i o stranie vibrație.

Trînd o viață a lor și numai a lor, plasată interstital față de fluxul strivitor al istoriei, neamul **Vicovanilor**, al căror vornic e numit la un moment dat „vornic al morților”, moare pentru a reinvia. Cartea se încheie pe o scenă care ar fi idilică, dacă n-ar avea rostul unei conjurări a armoniei necesare: în ograda de puscină a scriitorului, acum întors în vatra **Vicusenilor**, un lup canadian păstorește oi, pe care omul le numește, cu sentimentul reîntemeierii unei lumi.

Solemnitățile fericiților aspiră, pe cît se pare, la meritele epopeii, dar și ale monografiei. În lîtera cărții — cele dintîi, în spiritul ei — în ce privește pe cele din urmă. O concluzie înțeleaptă în acest sens trebuie să aștepte însă încheierea deplină a acestei ample întreprinderi.

TANIA RADU

TUDOR GHEORGHE:

„Sint Barbu Lăutarul al generației mele“

Celui ce scrie aceste rânduri, și parcă numai lui?, îi este dor mereu de Tudor Gheorghe. Îl vedem rar, e toată ziua pe drumuri, mult dincolo de granițele Băniei. În ultimii doi ani i-a fericit cu cîntecele lui pe românii americani (și pe americanii pursinge, desigur), pe canadieni, pe austrieci, pe maltezi, pe sicilienii, pe ruși, pe greci, pe italieni, pe nu mai știm ce continentali și intercontinentali, acum își face bagajele pentru Franța. L-am întrebat pe Ionel Dincă, directorul Naționalului craiovean: „De ce-l tot lăsați pe Tudor Gheorghe să umble pe drumuri? Ce, el n-are casă, n-are teatru?” Ne-a răspuns: „Îl las, că e destul să dea și pe scena mea două-trei recitaluri și-mi face planul pe o jumătate de an“.

Cînd se ivește Tudor Gheorghe pe scenă, dezvelindu-și sub reflectoare chelia frumos lustruită, mustața de vajnic haiduc de pe Jii și ochii țintind spre sală de sub arcade adînci, ochi care devoră lumea și viața într-o neastîmpărată febră posesivă, lumea se ridică în picioare, aplaudă și ovacionează. Cînd cîntă Tudor Gheorghe e o tăcere de început de lume, de veac și de țară, îl scaldă valurile de electricitate ale unei săli cucernice (sau în delir, între două cîntece), ale unei săli tulburate și răscolite, căci el aduce pe scenă vocea strămoșilor, vocea dinții a ființei neamului, care face ca tihna vieții noastre diurne să fie de tot alungată. Cînd recită Tudor Gheorghe, cuvîntul românesc devine greu, incovoie limba, dezvăluindu-și splendoarea într-o cizelură și o surpriză a reliefulor care, la fel, iau lumea pe sus. Și lumea se lasă luată, condusă prin labirintul de efecte și de nuanțe al artistului, isprăvind prin a-l răsplăti cu o furtună de aplauze. Cînd, între două cîntece sau între două versuri, Tudor țace, aerul din jur devine deodată material, foarte dens, nu mai poți face un gest, o mișcare, aerul ăsta te-a prins ca într-o cușcă.

L-am întrebat:

— Ce sinteți, menestrel, rapsod, folkist? Toate etichetele astea v-au fost lipite pe frunte.

— Sint lăutar.

— Lăutar?

— Lăutar. De ce mă priviți așa? Da, cuvîntul s-a cam vestejit, uneori și din vina lăutarilor, dar mai mult dintr-a noastră. Ne-am boierit, ne-am dedat cam prea mult la alte muzici din lume, rar mai avem timpul, disponibilitatea, răgazul să ascultăm cum plînge vioara unui lăutar. Inima multora este doar banda magnetică, uneori imprimată numai cu zgomote și cu interjecții. Dar asta-i altă poveste.

— Deci de-acum așa o să vă numim: lăutarul Tudor Gheorghe. Lăutarul generației tinere Tudor Gheorghe.

— Sint lăutarul generației mele, așa cum un Barbu Lăutarul sau un Laie Chioru au fost ai vremii lor. Sint din stirpea acelor cîntăreți și cobzari care au marcat cite un punct, modest dealtfel, dar de nesters, în memoria afectivă a neamului.

Dacă Tudor Gheorghe zice că-i lăutar, așa să fie. În ce ne privește, credem că-i doar Tudor Gheorghe, omul care a circumscriș un întreg și vast perimetru de sensibilitate națională cristalizată în folclor sub egida unui singur nume. Știm, e mort după lăutari, stă zile și nopți lingă ei, să-i asculte; îi caută prin toate coclaurile, face cu ei expediții de arheologie muzicală, dezgropă cu ei lucruri uitate, pierdute, cele prin care ne legitimăm înapoi în timp, valorificînd pînă și semiturile unui spirit. La nunta lui, făcută acum cîțiva ani în satul natal, în Podarii Doljului, steaua cîntăreților a fost Dindiri, faimosul lăutar al Gorjului. Uitate Tudor de nuntași, îl asculta pierit pe Dindiri, ziceai că se dizolvă în el cum se dizolvă un Țuculescu într-o tapiserie. Apoi a luat vioara din mîna lui Dindiri și a cîntat și el. Lăutărește a cîntat, îmbrăcîndu-și cîntecul în dimie, în țărăneasca și aspra dimle, care e aspră doar pe dinafară, pe dinăuntru fiind lina unduitoare și caldă a gîndului și simțirii ce-au născut „Miorița“. Atunci, ca și-n atîtea alte dați, l-am auzit pe Tudor aducîndu-ne, proaspăt, vocea strămoșilor.

— De fapt, Tudor Gheorghe, ce înseamnă pentru dv. lăutarul român?

— Este țaranul care cîntă, prin vocea celui mai dăruit dintre ai lui. Era o vreme, o știu din copilăria mea, cînd tot satul cînta. Am nostalgia toamnelor cu clăi de foi de porumb în curți și cu clăi la care se făcea folclor. Am nostalgia flăcăilor din Podari care cîntau, unii dumezecește, tuturor le plăcea să cînte, să se audă și să fie auziți. Era unul Gică, mai în fiecare noapte trecea, cîntînd, pe

uliță, îl știam tot repertoriul. Știam după cîntec și după cum îl cînta dacă își întilnise iubita și se iubise sau nu cu ea. Erau mulți care cîntau așa, singuri, seara, pe uliță. Cîntecul era o stare permanentă a țaranului nostru, care, cum zic specialiștii de azi, ducea atunci un „traic folcloric“, cu tot ce comportă acest statut social.

— Iar astăzi...

— Astăzi, cînd satul etnografic a dispărut, și folclorul lui s-a împuținat, era firesc să se întimplă așa. Nu faceți față asta tristă, nu-i cazul să plîngem dispariția „traicului folcloric“ și a satului tradițional, o dată ce ei, țaranii noștri, nu le plîng. Dimpotrivă, știți bine, ci se bucură de noul care le intră în viață; sub complexe și adesea copleșitoare înfățișări, timpul rapid în care e asimilat acest nou făcînd dovada unui organism sănătos, dornic de a-și schimba formele închistate de viață. Dar cîntecul și dragostea pentru el nu se pierd, e prematur să le prohodim. Azi de dimineață, cînd mergeam spre teatru, am văzut un țaran, făcuse cumpărături din oraș, știți ce cumpărături? O piine și un disc cu Ileana Ciuculete. Discul îl învelise cu grijă într-o foaie de plastic, iar piinea o ținea pur și simplu sub braț, n-o protejase cu nimic.

— Mai vorbiți-ne, vă rugăm, despre lăutarul nostru.

— Haideti să vă spun o poveste interesantă. E și cu lăutari, și cu altceva.

Cînd Tudor Gheorghe spune povești, și teribil îi place să spună, parcă în odaia în care stăm se aprinde deodată o sobă. Iar Tudor te poartă jur-imperejurul ei. La un ceas cînd arta povestirii a amuțit aproape definitiv, și pretutindeni, el ne așază roată în jurul acestei sobe, cu miinile întinse, intuind frigul tomatic din noi, cel de mult despărțit de sat și de arta lui, și apucîndu-se să ne întieze în niște taine simple, pe care le deține numai focul sau știința de mare povestitor a acestui mag poet. El este, ca rapsod (căci, orice-ar zice, e și rapsod), poate singurul dintre cei de astăzi care ne dovedește că între povești și viață nu este nici o contradicție, că viața cuprinde povestea în însăși structura ei, și că povestea nu-i altceva decît existență, existență hipertrofiată pînă la poveste. Toate poveștile lui Tudor Gheorghe pornesc, invariabil, de la sat, de la lumea și arta lui. Dar poveștile lui, precum este și cea care urmează, nu sint „rurale“ (el fiind, orice-ar zice, și „lăutar“, dar mai ales „artist cult“), din toate degajîndu-se modernitatea lui de viziune și spirit, luminată prin lentila veacurilor ce ne apropie sau ne desparte de satul nostru străvechi. Dar să-l ascultăm:

— În locurile mele, de-aici, din miază-zua țării, a început să circule de la un timp muzică din Banatul sîrbesc. Măi, mi-am zis eu, cînd am auzit-o prima oară, ia stai puțin, parcă muzica asta o știu! Și o știam, cum să n-o știu? Era muzică de-a noastră, doljenească, mehedinteană, teleormăneană, preluată de cei de dincolo și asezonată cu armonii sîrbești, care răpesc sau, dacă vreți, îndulcesc forța cîntecului de pe la noi. Un cîntec cum este cel „Peste deal răsar luna, / De la mîndra vin acuma“, o frumoasă doină bănățeană, uitată la noi, îl cîntă acum lăutarii sîrbi, care, trebuie să vă spun, sint foarte buni. Numai că, așa cum vă ziceam, ei sint adepți ai armonizărilor. Cu lăutarul nostru e altfel, el niciodată n-a simțit nevoia să-și armonizeze cîntecele, pentru că firul lor melodic e simplu, dar și tensionat, dramatic, n-are nevoie de artificii în comunicarea cu publicul. Că unii din lăutarii noștri au preluat, au repreluat vreau să zic, cîntecul olteneș sau munteșesc prefăcut de sîrbi și-l cîntă sub eticheta lor, asta-i altă poveste, o să v-o spun altă dată.

— Spuneți-ne-o, totuși.

— Se pierd deseori, în cazul nostru, forța din spatele unei melodii, forța care înseamnă cuvîntul, textul dramatic. Se pierd fiindcă celor ce cîntă li se bagă pe git texte recent fabricate, prefabricate era să zic, în nepotrivire de caracter cu firul melodic, ceea ce-i face pe cîntăreți să recurgă și ei la artificii, la complicări mai mult sau mai puțin „savante“, la armonizări, la „ziceri“ pe două-trei voci (ceea ce lăutarii români n-au făcut niciodată!), ca să suplinească sărăcia sau paloarea textului.

Tudor Gheorghe, o știm cu toții, cîntă altfel. El a rămas la viziunea folclorică, pur folclorică, „zicerea“ lui e și proaspătă, și străveche, spontană dar și canonică pînă la limită, pînă la incîntarea dar și deruta cercetătorului. Cu o observație: el nu e chiar un „folcloric“, un „lăutar“,

el nu înghină folclorul, el se confruntă cu el. Altfel zis, el are față de folclor nu doar o atitudine sentimentală, ci, poate în primul rînd, una suprem culturală, rafinată, meditativă.

— Spun unii că tot făcînd pe menestrelul — pardon, pe lăutarul — actorul care este Tudor Gheorghe se stinge încet-încet. Noi, care v-am văzut și în „Richard“ — ul lui Shakespeare, și în „A treia teapă“ a lui Sorescu, și în atîtea alte piese, spunem altfel. Dv. ce spuneți?

— Spun două lucruri. Întîi, că actul meu de a aduce pe scenă muzica și poezia românească mi se pare mai important decît acela de a juca nu știu ce rol într-o piesă oarecare. Al doilea, că trăirile pe care mi le dă un recital de muzică și poezie, cu treceri prin stări interioare mai multe și mai adînci ca în orice rol actoricesc, mă „antrenează“ enorm, mă simt oricînd apt pentru orice sarcină scenică, oricît de grea.

— Apropo de poezie, se mai zice despre dv. că sinteți o editură, editura Tudor Gheorghe, una fără rival în lansarea de poezie bună.

— Vedeți dv., cînd mă întorc la Podari din străinătate...

— Iertați-ne că vă intrerupem: cum vă simțiți la Podari cînd vă întoarceți din străinătate?

— De fiecare dată, dealul din spatele casei mi se pare mai mic. Nu fiindcă eu am ajuns „mai mare“, ci fiindcă s-a lungit distanța de cînd n-am mai dat pe acasă, modificînd perspectiva. Asta, pe de o parte. Pe de alta, mă simt la Podari teribil de bine. Țaranii mei m-au readoptat. Țaranii de pretutindeni, nu numai cei din Podari, care m-au văzut crescînd și care mă iubesc și mă respectă, știind de unde am plecat. Tata n-avea decît două hectare și jumătate și trei copii. Pasul spre iubirea țaranilor mei l-am făcut conștient, voit. Mi-am dat seama odată că trebuie, că sint dator să-l fac — și l-am făcut.

— Ce s-a întimplat de fapt atunci?

— S-a întimplat că inițial am fost doar în grațiile cărturarilor, era pe vremea cînd cîntam poezie cultă, autori culți, de la Dosoftei la Mircea Dinescu. Rareori mai strecuram ici-colo și cite-un cîntec popular. Am cîntat astfel de cîntece „culte“ și țaranilor și am văzut că ceva nu înțelegeau, că trebuia să trec un prag ca să ajung la ei. L-am trecut, punînd mîna pe cobză și intrînd mai adînc în folclor. N-am renunțat însă nici la poezia zisă „cultă“, cînt mult din poezii clasice, ii cînt și pe contemporani, pe Păunescu, pe Sorescu, pe mulți alții, unii puțin cunoscuți. De-ai a se spune că sint „editură“ și că lansez poezii.

— Cu predilecție, chiar numele citate de dv. ne-o spun, pe cei ai căror operă are un filon popular.

— Firește.

Totdeauna, Tudor Gheorghe aduce — sau readuce — în cunoașterea noastră artistică acest tulburător element, cel al creației de sorginte națională. Este vorba totdeauna, în ce ne cîntă și ne spune el, despre patrie, despre România, despre funcția magică a iubirii de vatră, văzută ca o forță ce transcende sentimentele, toate sentimentele noastre, ridicînd actul trăirii la o valoare rituală. În cîntecele și versurile spuse de Tudor Gheorghe (unele dintre ele creații originale) se străvede ca într-o lupă de cristal supunerea, necesitatea supunerii faptelor noastre la o idee ce transcende, la dragostea de patrie, văzută ca o bazilică a datinei. Poate că de aceea el ne place atît de mult. Pentru că dincolo de harul lui, el, cîntărețul Tudor Gheorghe, artist de apriță intransigență cu sine și cu arta lui dar și artist-patriot, artist-purtător al unui steag, știe să facă să vibreze acea celulă străfundă a ființei noastre care înseamnă iubirea de patrie. Document original și originar al unei sensibilități de excepție, cea a unui neam prea legat cu pripoane istorice de glia din care se naște și în care se îngroapă, arta lui Tudor este România care cîntă.

— Vedeți dv., Ilie Purcaru, eu am o soră, e sefă de fermă la Dobroțești, care vara, cînd se coace grîul, îmi zice că-i „place“, îi place grîul. Satisfacțiile ei artistice sint viața grîului, înflorirea și rodul grîului. Grîul cu boabe măscate, grele, ca și literele de poezie bună. Vara, după cules, după ce miriștile sint pascute cu vitele și întoarse cu plugul, pe fața cealaltă a țării lui țaranul scrie cu sîmînță nouă, cum face scriitorul pe fila de manuscris. Unde e viața, unde arta? În toate e țara.

— Nu v-am întrebat, cum ați făcut de v-ați împregnat într-atît de folclor?

— M-am născut în folclor, am crescut în el. Iar mai tîrziu, o dată cu creșterea mea — și intelectuală —, motivele folclorice s-au supradimensionat în conștiința mea, au devenit tot mai mari și mai obședante, astfel că, după o vreme, n-am mai umblat eu după ele, au început să umble ele după mine. Sigur, întîi eu am umblat după ele, 15 ani am tot scotocit prin folclor. Discul meu „Numai florile sint flori“, pe care mi-l va scoate în curînd „Electrocordul“, o să vă vorbească, cred, mai bine decît vorbele mele despre ideile lui Tudor Gheorghe privitoare la folclor și la ce se întimplă cu el.

— Mai spuneți-ne ceva despre țaranul român. Nu despre arta lui, despre viața lui.

— V-am spus că primește cu aviditate noul și că-l asimilează într-un ritm rapid. Multe s-au schimbat în viața lui, multe s-au cîștigat, multe altele au pierit. S-a păstrat însă, de pildă, dintre cele vechi, ideea de grajd.

— Ideea de grajd?

— Ascultați-mă. Discutam cu un văr de-al meu, care si-a făcut casă mare în Podari. Casă cu fîntînă în curte, cu flori

și alei pavate și cu grajd. Bine, vere, îl întreb, de ce-ți făcuși grajd, că vite n-ai? Lasă, bă, îmi răspunde, să fie acolo! Că dacă eu nu pot să țin vite, că-s novetist, poate că si-or lua și mici ai mei o vacă-două, cînd or crește. Și dacă nu si-or lua nici ei? Îl atîț eu. Nu-i nimic, zice vărul meu, grajd tot trebuie să fac, că altfel parcă-i goală curtea. Mă gîndesc să fac ceva si prin grădină, mi-a mai zis el, că vezi tu, cînd aveam glui de coceni și căpîte de paie era altfel, nu se vedea că-i loc mare, acum se vede și te doare inima că-i deșert. Ce voiam să vă spun? Ce știți si dv., si anume că țaranul nostru, chiar prins, uneori chiar încurcîndu-se în plasa noutăților de tot felul, tot țaranul nostru rămîne. Tot el, cu sufletul lui, ci, viața lui și cu arta lui.

— Iar ajunserăm la artă.

— Iar.

Discuțăm despre raporturile artă popu-lară — artă cultă și despre uriasul avans pe care l-a cucerit cea din urmă în defavoarea celei dintîi. Chestiunea este mai veche, opoziția între o largă masă autoare de literatură orală, dar ilitrată, și o elită creatoare de scriere cultă, dar care se destina unui număr minim de cititori, se străvede la întreaga ei dimensiune în veacul al XVII-lea, cînd la un pol strălucesc marile spirite artistice și enciclopedice (Dosoftei, Miron Costin, Cantemir, Ivireanu s.a.) iar la celălalt covirșitorul număr de analfabeti, stăpîniți unei culturi orale și etnografice de o măreție echivalentă. O cultură veche și continuă, venind spre veacul al XVII-lea de la geto-daci. Cantemir e cel dintîi care remarcă fenomenul, subliniindu-i nu doar existența, ci și particularitățile, calitatea specifică, prezentînd în „Descriptio Moldaviae“ cultura populară a epocii în opoziție cu cea scrisă. Nu bănuia, suride Tudor Gheorghe, că ideile sale se vor afirma peste două secole, cînd literatul erei romantice, molipsit de spiritul herderian, se vor apleca cu fervoare spre folclor, descoperindu-l și fructificîndu-l prin culegeri și imitații, încercînd totodată o primă unificare a celor două culturi. Unificare care nu s-a produs, contactele între cele două tipuri de literatură lărgindu-se doar unilateral. Literatura scrisă s-a extins, dezvoltarea scolii a adus spre ea mase de cititori, ceea ce, firesc, a făcut ca literatura și arta populară să intre în criză, cedînd terenul în favoarea celor „culte“. Dar, adaugă interlocutorul, raportul folclorului cu literatura scrisă și tipărită mai presupune o problemă, una de primă însemnătate, faptul că ultima, așa cum discutăm și mai înainte, nu se poate abstrage de existența primeia fără pericolul deperisonalizării și al avitaminizării ei. O literatură și artă cu adevărat reprezentative, ca expresii ale ethosului național, cunosc acest adevăr și procedează în consecință. Altfel spus, chestiunea definirii unui specific nu poate fi rezolvată în marginea ariei în care acesta s-a întenciat și s-a definit, deci dincolo de grandioasa creație anonimă prin care nația si-a vorbit sîesi și despre sine. O literatură (o poezie, subliniază Tudor, căci poezia îl interesează întîi și întîi) care ignoră mitologia națională, universul special pe care îl propun sistemele folclorice de reprezentări, s-ar azeza fără dubiu alături de circulație și perenitate, cel puțin pe o fundamentală direcție, cea a ethosului popular. Ar mai fi de reliefat și un alt aspect, inclus chestiunii de care ne ocupăm, și anume: ce se întimplă cînd autorul folclorului devine cititor, adică nu mai oferă, ci numai cere? Ce cere el? Cum îl vor cîștiga literatura și arta „culte“ pe acest proaspăt consumator, cel mai tînr și, de aceea, cel mai infometat de cunoaștere? Astfel de întrebări, care se ivesc inevitabil la răscurerea a două epoci, încă isi asteaptă răspunsul.

În ziua cînd am notat cuvintele de mai sus, într-o amiază din acest octombrie, l-am auzit pe Tudor Gheorghe cîntînd. A cîntat în fata unui public restrîns, de vreo 50 de oameni, directori și specialiști de mari uzine, veniți la Craiova la un schimb de experiență, tinut la întreprinderea de utilaj, greu. Toti ceruseră să-l vadă și să-l auză pe Tudor Gheorghe și li se îndeplinesc rugămintea. Fuseră poftiți în „sala mică“ a Naționalului craiovean, unde l-au văzut și l-au auzit pe Tudor. Tudor a intrat în sală în aplauzele celor 50, care apoi, brusc, s-au potolit, erau doar ochi și urechi. Ca într-o ceară, ai fi putut lua, pe placa sălii, pînă și amprentele respirației poftitorilor de Tudor. Tudor a cîntat cum cîntă el, cînd bărbătește și haiducește, cînd stringînd polen de pe aripi de fluturii scumpi și cernîndu-l și risipindu-l în așa chip încît să cadă în cuget ușor și cast, ca și fulgii primei zăpezi. Deodată s-a înterupt și i-a întrebat pe cei din sală dacă stie cineva din ce se compune un cal, adică elementele calului. Cei alți au rămas siderați. Tudor i-a certat (zîmbînd, firește) că nu mai știu decît din ce se compun masinile, după care a mărturisit că si lui, citeodată, i se întimplă să uite din ce-i vechi, frumos și etern al nostru. A uitat, de pildă, numele unei flori din grădina lui taică-său, nu mai știa cum se cheamă floarea aceea, noroc că i-a adus aminte bătrînel, se chema „cocorău“. Apoi iar a cîntat, azvîrînd peste sală, în cascadă, doine, balade, cîntece bătrînești, cîntece pe texte de poezi române.

Tudor Gheorghe: un artist prin care am reanexat artei și spiritualității noastre o lume, o lume tainică și răscolitoare, de cei mai tineri puțîn iscoduți, citeodată nebănuita, lumea din dedesubturi, tara din dedesubturi. „curtile dorului“ de sub pămînt. Tudor Gheorghe: omul care te infăsoară și te mistuie cu arta lui pînă la alb.

ILIE PURCARU

Fotografie de PAUL AGARICI

ROMÂNII PENTRU ETERNITATE

Aici, la Moisei, vin an de an, toamnă de toamnă, sute de tineri și virstnici, bărbați și femei, studenți, cercetători, istorici, jurnaliști, elevi și soldați, soții și copiii ai celor 29 de martiri ai neamului, bărbați adevărați care și-au jertfit viața pe altarul gliei străbune, al libertății și neamului. Ei vin pentru a le cinsti trează memoria și păstra curată amintirea jertfei. Căci faptele de tristă și incriminătoare amintire petrecute la Moisei și săbuite de către „Arhanghelii cruzimii”, cum i-a numit inspirat Geo Bogza, au intrat în conștiința lumii cu rezonanța cunoscută. Moiseiul fiind alăturat în istoria lumii de nume ca Guernica, Ip, Trăznea, Lidice, Leordina, Oradour sau Marzabatto. Aici, la Moisei, an de an vine și Vasile Petean, din comuna Palatca (Cluj), supraviețuitor dintre cei 31 împușcați prin ferestre la Moisei. Celălalt supraviețuitor, Vasile Ivașcu-Drăgan, „...a venit acasă pe la lăsatul serii, când se aprind lămpile în ferestre. S-a așezat în genunchi și s-a rugat că a scăpat cu viață și a sărutat clanta și ramele ușii”. 14 ani la rind a umbat desculț și cu mințile zburătăcite, plângându-și din sat în sat, din târg în târg, frații ucși la Moisei.

Memorabile momente evocative și cultural-artistice semnate în această duminică întomnată la Moisei. Artiști amatori din comună (formații de cor, grup vocal și folcloric, teatru etc.), elevi de la școlile generale din Moisei, Borșa și Baia Mare (se. gen. nr. 11) și-au adus pe deplin obolul la reușita acțiunii. Profesoara Irina Borcea a pus în scenă impresionante tablouri privind chiar vremea respectivă, filtrate prin colțul inimii dumisale. A fost prezent și radioul și televiziunea pentru a immortaliza clipa istorică. Au fost prezenți peste 500 de oameni, rude și prieteni ai martirilor de la Moisei, din satele mureșene Fărăgău, Mlăești, Voivodeni, Crăiești, Sintana, Mlășel, Sintmărtiniu de Cimpie, Pănet, Singeorgiu de Mureș, Sîncăi etc.), precum și din localitățile maramureșene Săcel, Vișeu de Sus și de Mijloc, Borsa, Baia Mare, cit și din județele Cluj, Bistrița-Năsăud, Sălaj și Satu Mare.

În simbăta de 14 octombrie 1944 prizonierii din lagărul de la Vișeu de Sus au fost urcați și duși, cu un camion cu prelată neagră, la Moisei. Iată declarația singurului supraviețuitor și trăitor, Vasile Petean din Palatca, consemnată de distinși istorici și cercetători Vasile T. Suciș și Gheorghe I. Borcea: „Am intrat

în casă. Ne-au poruncit să stăm jos. Noi am șezut. Pe urmă au închis ușa cu zăvorul și cenderii au stat afară. Pe urmă au strigat pe fereastră: „Spune-le românește că din motiv că au fugit din armata horthystă statul sfânt maghiar îi pedepsește cu moartea. Cei ce aveți țigări, puteți fuma”. Au ordonat să ne culcăm cu fața la pământ. Noi ne-am culcat cu toții pe scindura podelei; și ei au tras cu armele automate în noi, cam timp de 5 minute. Apoi ne-au căutat când cind peste noi cu bocancii și lovind cu baloneta pentru a vedea dacă mai trăiește cineva. Au vrut să aprindă casa dar nu li s-a aprins bricheta. Așa am scăpat neași. Eu am fost împușcat în cap și prin umăr. Casa s-a umplut de sînge cam de

în care erau două bucăți de zahăr înroșite cu sînge”. Toți cei 95 de coconi — așa le spun maramureșenii copiilor — au așteptat vreme îndelungată că doar-doar le va aduce tatăl lor din război fie și o bucată de zahăr cubic. Dar ei nu mai veneau și copiii trebuiau să fie mințiți într-un fel. Atunci femeile le spuneau că răzbelul nu s-a sfîrșit: dar copiii înțelegeau totul abia atunci cînd mamele lor le croiau din haina ori din pantalonii tatălui cite o hăinuță sau un pantalonăș. Nu o bine să folosești haincele mortului, spun maramureșenii, dar femeile au rămas sărăcite, flămînzite și fără de-adăpost.

Sfetea Toader-Bilișcău spune că în ziua masacrului de la Moisei „nu erau nemți la Moisei, ci numai horthyști”. Cei care

mai trainice și mai frumoase și mai arătoase. 2560 de familii moiseiene și-au durat case una și ana. Clădirile nu mai sînt din birne și acoperite cu șindrila ci au piatră la temelie, cărămidă în trunchi și țigla pe „coperis”. Moiseienii privesc realitățile imediate și de la etajul propriei lor case. În limbajul curat al butinării și păstorilor, al mincerilor și agricultorilor nu există desigur mitul păsării Phoenix. Oamenii aceștia loviți de o soartă vrăjmașă știu însă că au muncit pe brînci pînă au făcut ceea ce au făcut. Au nume simple cum simple și oneste le sînt viața și traiul: Dumitru Boga Bujor, Horj Ioan Berecsan, Ioan Baciu, Vasile Mihai, Dumitru Roman, Vasile Coman Șușcă (fost primar și actualmente vice), Ioan Coman, Ileana Tomoioagă Răzuș, Coman Grigore Vătăjelu alții. Tinăra ingineră Voichița Șustic venit să le dea o mină de ajutor, iar medicul veterinar Grigore Mihalca este om de-al casei. Satul este necooperativizat și cetățenii dețin vite multe și frumoase.

Care este, totuși, secretul acestei schimbări la față? Zestrea comunei s-ar putea etala în două cifre emblematice: anual moiseienii livrează statului produse agricole în valoare de peste 3 milioane de lei. Anual moiseienii cumpără produse în valoare de circa 30 de milioane de lei. Pe teritoriul comunei sînt 6 magazine mixte, trei magazine specializate; o cabană-restaurant cu locuri pentru cazare; 27 de secții prestatoare de servicii către populație; cofetărie, poștă, librărie la parterul unui bloc de locuințe. Nu fortăm cu nimic nota dacă spunem că realitățile Moiseiului se pot vedea acum de la înălțime. Primarului de ani al comunei, Vasile Coman-Iagăr, nu-i vine să-și creadă ochilor că s-a făcut ce s-a făcut într-un timp istoric atât de scurt. Așa e, cinstim memoria eroilor și prin înfăptuirile de azi! Admirabil efort constructiv de a ridica satul pe verticală. Care este, totuși, secretul schimbării la față a Moiseiului?

Dar mitul martirilor de la Moisei a fost mai întii realitate crudă, apoi a devenit istorie. Coloanele-statui au luat intruchiparea omului simbolizînd trecerea din viață în moarte, trecerea din ființă în ne-ființă. Apoi intimplarea tragică a devenit mit și mitul a luat locul istoriei. Apoi mitul martirilor de la Moisei circula din gură în gură și devine baladă. Și totuși, să nu uităm, niciodată să nu uităm jertfa curată a martirilor de la Moisei.

DORIN SĂLĂJAN

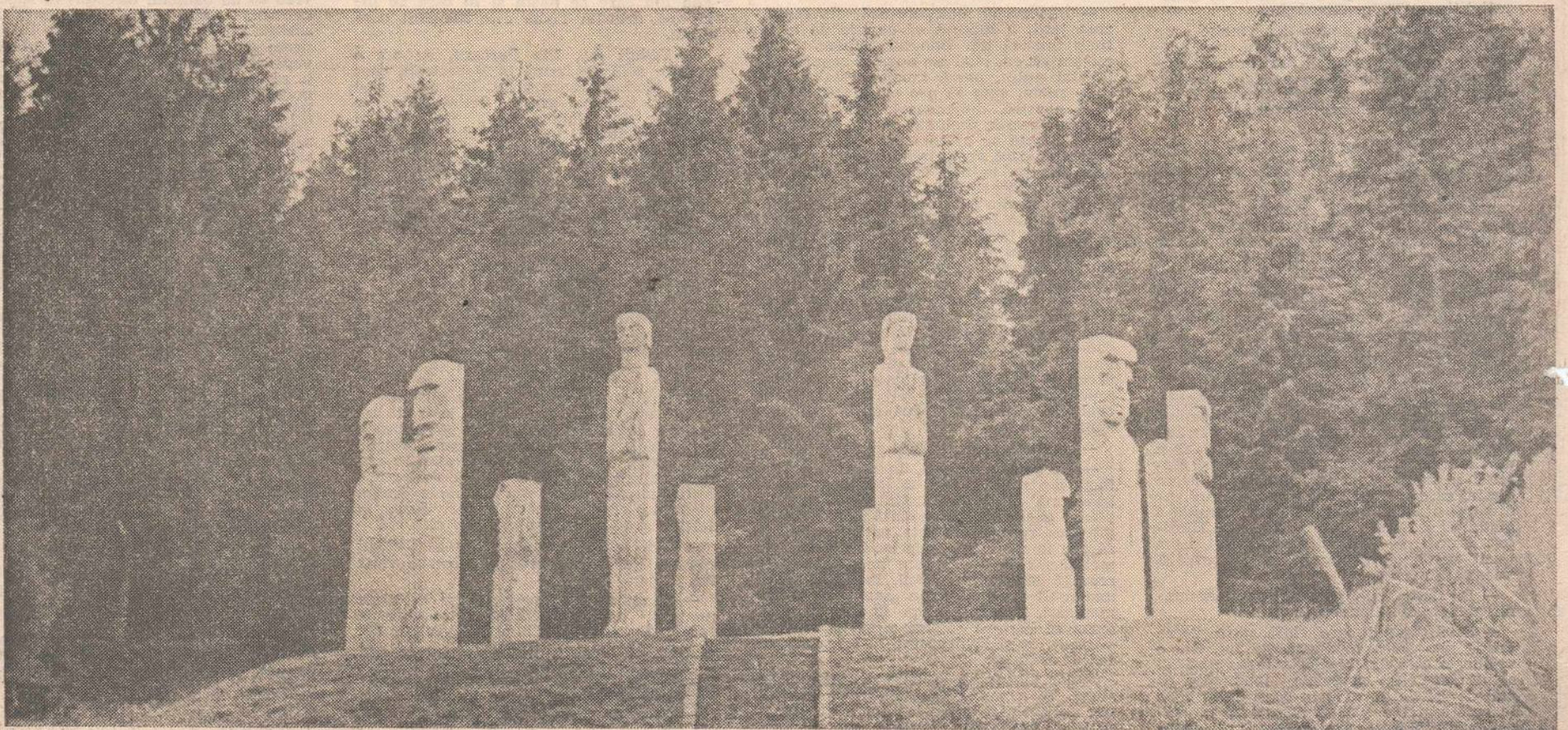
File din Pantheonul neamului românesc

4 degete. În momentul în care au tras în noi nici unul nu ne-am văitat și nu am încercat să ne luptăm cu horthyștii, deoarece am fost slăbiți, pentru că 21 de zile nu ne-au dat nici mîncare, nici apă”. Cuvinte stropite cu lacrimi ale moșului din Palatca, acum la 73 de ani.

De cîteva luni războiul se terminase. Oamenii veneau pe la casele lor. Trecuse vremea și în zadar femeile din satele mureșene și maramureșene, numite mai sus, își așteptau bărbații. Vasile Petean din Palatca anunță, în schimb, notarij și primarij, anunță prin țiguri despre înegurata veste. Radu Alexandru, fiul lui Radu M. Mihai din Voivodeni (Mureș) se duce pe jos la Moisei. Iată ce declarație tulburătoare găsim consemnată: „...luminările erau împlintate în pămînt, de căldura soarelui sau de jalea ce era, nu știu, dar s-au indoit de la mijloc și așa ardeau aplecate în jos”. În felul lor simplu și țărănesc și curat de-a se exprima găsești cuvinte de înțelegere pentru nevredniciile comise de horthyști: „Lasă, maică, așa-i războiu”. Maria Pop a găsit palaria soțului, cafenie, găurită de un glonte. Un frate al martirului poartă și azi cureaua ca un talisman. „Groparul din sat mi-a dat fotografia tatii și uioșul (haina-n.n.),

li păceau pe oameni în lagărul de muncă erau și consăteni de-ai lor, maghiari, inscriși voluntar în armată. Dar groparul Vasile Mihai își mai aduce aminte: „Cu boii n-am putut să car morții, deoarece miroseau prea puternic și boii nu vroiau să se apropie. M-am rugat de vecinul meu, Mihai Ioan Dărăba, să mă ajute. Să-mi dea calul și sania, aceasta deoarece nu se puteau ridica cu cearceaful corpurile care au intrat în putrefacție, la înălțimea căruței”. Așadar pînă și boii au dat îndărăt — ființe necuvîntătoare — infiorîndu-se de crima urît mirositoare a horthyștilor răzbanători și cu patima urii în sînge și în oase.

Apoi tribunalele județene Cluj, Mureș și Maramureș au emis sentințe în urma declarațiilor morții prezumate a „neingenuchițiilor” de la Moisei. A urmat monumentul lui Vida Geza durat la început în lemn (1966), iar mai apoi în piatră. El transpune și transfigurează jertfa curată a țărănilor de la Moisei. Sculptorul moroșan eternizează destinul martirilor într-o clipă de neuitare. Casa morții de la Moisei este acum casă-muzeu. Urmele crimei murdare se mai păstrează. Să nu uite tinăra generație. În locul celor 200 de case și gospodării care au fost date pradă focului și pirjolirii, s-au durat alte case și

Ioan Andreica-Vivat, Petru Bejan, Toader Blaga, Mihai Boieriu, Lazăr Buja, Vasile T. Curticăpeanu, Vasile V. Curticăpean, Augustin Ghiu, Simion Gorea, Gheorghe Grad a Beloaie, Vasile Hosu, Vasile Judecan, Vasile Oltean, Ioan Oșerhean, Iacob Pelea, Ștefan Pelea, Ioan Pop, Ion Pop, Vasile Puni, Mihai M. Radu, Mihai R. Radu, Alexandru Raica, Ioan Sabău, Simion Sabău, Nicolae Săcui, Ioan Strete, Vasile T. Savina, Gheorghe Ștefan, Ștefan Tomoioga-Șlică. Acestea sînt numele celor 29 de bărbați pe care istoria i-a înregistrat pe una din filele sale eroice. Parăind un poet, ei sînt morți, ei pentru țară nu mai pot muri, dar privindu-le chipurile din aceste fotografii, făcute parcă pentru pașapoartele spre viață, ai sentimentul că trăiesc, că neclintita pace de pe culmile Mara mureșului, din podișurile și cîmpiile de mai jos vine și se prelinge și de pe lor, ca un fluviu de tăcere și speranță care ne cuprinde viața.

Fotografii de : Gheorghe Robescu, Andrei Șuth și Andrei Fărcaș

Alburătoarea ecție

mai puțin de trei sute de secunde, ci, la 14 octombrie 1944, într-o sim-ploioasă, posomorită, rece, la Moisei, munții Maramureșului, 29 de vieți nești au fost răpuse brutal. Douăzeci două de soții au rămas văduve pentru restul vieții, iar 95 de copii orfani! Era încă o „operă” a horthystilor. Ul-crimă colectivă. O crimă odioasă, de-tremurătoare barbaric, săvîrșită față-9 de țărani români patrioți, după in-arca nereușită de a-i extermina prin-ție și tortură: timp de 21 de zile, e chiar mai multe, au fost înmuți ne-într-o casă-lagăr din Viscu! Și-ntul înainta și eliberarea acestui-vechi pămînt românesc era o chestiune-și-au imbarcat într-un camion, lundu-i în direcția Borsă. Acolo-și să-i asasineze! Și, ca toți crimi-t de rasă, voiau să nu lase urme, nu-i vadă nimeni: satele acestea de-ani maramureșeni erau de citva timp-uate! O comandă scurtă și camionul-este la Moisei. Treizeci și unu de oa-i privește îngrozii. Abia mai au pu-a să se lină pe picioare. Sînt, de fapt, e muribunzi. Discută în șoaptă. Schim-adrese. Își transmit ultimele gânduri-ru cei dragi. Și din nou un ordin: țărani români-patrioți sînt duși într-o, sub pădure. Merg greu. Sînt im-țiți cu arme și baionete. Sînt înjurați-ătjocorii. Cîteva clipe mai tîrziu răz-a vocea „umană” a criminalilor: eji mincare? Puteți minca!”, „Aveți-ri? Puteți fuma...”. Și, imediat, au por-rafalele. Multe. Imens de multe! Cîte-zeci pentru fiecare muribund. Numai că-nil români n-au primit rafalele de-ate cu gîndul la mincare sau țigări, a cei dragi și la venirea zilei cînd-inalii vor da socoteală! Și cînd nimeni-mai rămas în picioare, criminalii, 4-6 jandarmi, „lăbrii esendör” cu gra-de plutonier, călcînd peste cadavrele-plateau în balta de sînge, au trecut la-pungerea și sfîrtecarea lor cu baio-! Și imediat, în grabă, s-au întors-camion. Trebuiau să-și ducă „opera”-i la capăt și să raporteze mai marilor-că la Moisei e liniște... Cea mai apro-ă casa era a Ilieci lui Ilie (Ștețcu).-este și azi. Pe-atunci era evacuată-țozavlea, la vreo 25 de km de Moisei, reună cu tot satul. Și din nou rafale!-din nou crudul ritual bine știut de-tyști!

25 Octombrie — Ziua Armatei Republicii Socialiste România

Proiect de statuie

...Există, dincolo de Carei, în partea de nord-vest, a conturului nostru de inimă numit patrie un sat: Tiream. Cu poduri arcuite peste ape cristaline ce străbat un pămînt daruit cu toate roadele, cu oameni harnici și iubitori ai liniștii. Aici, în acel octombrie de foc s-au dat lupte grele pentru eliberarea ultimei brazde din teritoriul ocupat de inamic. Au căzut mulți ostași îmbrățișînd gîla și locul a rămas însemnat cu monumente. Aici, în acest sat, un om pe nume Mihai Cădar și-a adunat ban lingă ban și le-a ridicat celor ce-au trecut în amintiri morminte de marmură neagră și pe fiecare placă a încrustat: „Vie, recunoștința urmașilor, pentru jertfa voas-tră!”

...La Păuliș, în Cimpia Zarandului se-adună în fiecare an oameni cu templele cernite de vreme. Se strigă ostășește ape-lu și cu glasul tremurat se aude: „Elc-vul Ion Protopopescu — mort la dato-rie!”, „Căpitanul Ion Fătu — mort la dato-rie!”

...La Preden, în Dobrogea, în Moldova... Nu există loc din țara aceasta să nu simți luind în palme un bulgăr de pămînt caldă rasufflarea eroilor. Trăiesc urcînd cu roua spre roșul de maci, spre caratele spicului de grîu, în poamele toamnei. Mă gîndesc mereu la toate acestea cînd reporter-ostas-țîind mă aflu printre militari. Îi văd, îi știu bărbați tineri instruindu-se în săli de specialitate, în poligoane deprinzînd tai-nele măiestriei la școala maturității, ofe-îndu-și brațul întru apărarea liniștii ce-lor ce hărănesc în uzine sau pe ogoare.

Pe granită borne vîli la hotarul patriei, în aer piloți destoinici apărînd azurul ce-rului senin, pe creste carpatine, la frun-tariile de ape ale patriei sînt mereu la datorie. O singură deviză — eit mai bine pregătiți! Un singur crez, străluminat de cuvintele înscrise pe mătasea drapelului de luptă: „Pentru patria noastră, Repu-blica Socialistă România!” Și nu sînt ge-ruri, vînturi sau ploa să le înfrîngă voința. Într-o aplicație, pe o mare involburată un ostaș stă la timonă un cart după altul înlocuindu-și tovarășul bolnav, într-o apli-cație în munți un altul își ascunde cu bărbăție durerile ivite în urma unei cază-turi și participă pînă la capăt alături de tovarășii săi la succesul misiunii. Abia după aceea, la spital, medicii au constatat: fractură a tibiei. Undeva, în deltă, în plină iarnă, un ostaș grănicer, prins de un viscol neobișnuit pornit parcă din chingile iadului, rămîne în post la datorie aproape două zile. Cînd l-au găsit camarazii săi era troienit, parea o statuie de gheață, dar nu-și părăsise postul. Un altul... Un altul... Ostaș lingă ostaș, umăr lingă umăr... Ipos-taze obișnuite ale adevărului datoriei față de patrie. După cum obișnuită a devenit imaginea aplicațiilor în cîmpul de luptă alături de muncitori, de gărzile patriotice, de tinerii din detașamentele de pregătire pentru apărarea patriei. O cooperare strînsă, o dovadă că tînărul trecut, prin înalta școală a ostășiei păstrează adine in-țipărită în suflet chemarea comandantului nostru suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi oriunde și oricînd gata să apere glia strămoșească.

Și-i mai păstrează memoria mea în chi-pul cel mai firesc și pe cel mai pașnic front: al muncii, oglîndindu-și tineretea în bobul de sudoare, Transfăgărășanul, Canalul Dunăre-Marea Neagră, pe șantie-rele ce arcuiesc poduri peste bătrînul Da-nubiul, în avanposturile recoltei, pretutin-deni își pun semnătura trainic pe actele

de naștere ale viitorului. Palma păstrînd căldura stelului arcei mingie zidul, taie spații pentru zidurile ce se înalță, prinde mînerul secerii, trece de la levierele tancului sau cavilele timonei la manetele buldozerului sau asudă pe volanul bas-culantelor tîind fluvii de lumină și piine.

Îmi amintesc de ostașii care lucrau pe șantierul Magistralei albastre. Într-una din zile lama unui buldozer a scos la iveală o statuie. S-au oprit din lucru și cu multă precauție au dat grăunte cu grăunte pămîntul la o parte din jurul ei. Cînd au adus-o la lumină strălucea de dincolo de secole frumoasă, în toată splendoarea ei. Au predat-o muzeului județean. Acum, sculptura aceea înfăți-șîndu-l pe Marte, zeul războiului, se află în spatele unei vitrine de sticlă.

An de an, contingent după contingent, sub mătasea tricolorului, tineri, aceiași dar mercu alții, depun jurămint de credință patriei, partidului. Sînt frumoși, nostal-gici, îi încearcă dorul de casă, se des-tînd-ca niste arcuri în aplicații, își for-jează conștiința la temperatura educației comuniste. Poartă fiecare un nume topit în numele înaltei investiții: de a fi apărător al plaiurilor străbune, al mer-sului înaintea al unui popor ce întîmpină în această toamnă bogată marel forum al comuniștilor români: Congresul al XIII-lea.

S-au propus prin vreme multe proiecte pentru statuia ostașului. Cine-l cunoaște pe ostașul român, pe tînărul de astăzi în-rolat sub drapelul patriei nu și-l poate închipui decît intrupat de dragoste de țară. Dar acest sentiment nu poate fi săpat în piatră sau turnat în bronzul sta-tuilor. Ci trăiește, este viu în fiecare fiu și fiică a acestui pămînt cu conturul de forma unei inimi.

Căpitan de rangul III
MIHAI RAȘICA

Un muzeu in labirint

Fața calmă a zbuciumului

Th. Pallady. Autoportret

3.

Dacă nu m-aș teme că o asemenea mărturisire sună impertinent — dintre impertinenți îi suport doar pe cei care dau cu tifla slăbiciunilor noastre, destulului și morții — aș spune că perfecțiunea nu mă atrage, dimpotrivă mă agasează fiindcă îmi dă un soi de perplexitate. Imi zic: „Și apoi? Ce e mai departe? Ce se mai poate spera?” Dar n-am curaj să fiu atât de ritos. Spun numai că nu înțeleg perfecțiunea și că într-un fel ea mă sperie. Primul adevăr sacru de care mă lovesc în fiecare dimineață, viața, e un adevăr imperfect, din mo-

ment ce el e limitat, și de ce aș saluta ceva care privește de sus viața? Perfecțiunea e rece și distantă. Ea te face să te simți rușinat, smerit, diminuat, te ignoră fiindcă nu-i semeni. Ai impresia că o deranjezi. O tulburi. Nu-ți dăruiește nimic, fiindcă orice ar dăruia ar știrbi-o. Și nu primește nimic de la nimeni, fiindcă nu admite să fie completată. Are tot, cel mult poate primi ofranda unei admirații necondiționate. Nu te incită, nu te provoacă, nu-ți pune întrebări și nu te lasă s-o întrebi; pentru ea există doar monologul rece, anost, definitiv al perfecțiunii. În consecință, disprețuiește și emoțiile și intimitatea. Nepoliticoasă ca veșnicia, stă sfidătoare pe socul ei așteptând să treacă mai departe cu viața ta imperfectă.

În fața acestui afront, nu ne rămâne decât să ne elogiem imperfecțiunea și să spunem că, la urma urmei, nici pietrele nu sînt perfecte; ele se tocesc, se sfărâmă și ajung nisip, praf. Și nici măcar moartea. Un cimitir „perfect” ar fi un cimitir în care și mormintele au murit. Un cimitir cu morminte îngrijite, „vii”, e o limită impusă morții. Cei defuncți trăiesc încă în memoria celor vii, or faptul că mereu există cineva care își amintește de cineva face ca și moartea să fie imperfectă. Cu atât mai mult putem, fără complexe, să vedem un merit în imperfecțiunea operelor care ne îngăduie să ne reflectăm în ele, să discutăm cu ele, să le dăruim ceea ce avem ca spirit și sensibilitate pentru a le re-crea în noi, socotindu-le pînă la un punct ale noastre sau și ale noastre. Din fericire, nici un mare creator n-a ajuns să se creadă zeu, chiar cînd a fost srbătorit ca atare. Toți au rămas oameni, înțelegînd ceea ce într-o vreme se putea constata cu ușurință la Delfi, unde versurile dictate de Apollo și bolborosite de Pithia erau mai proaste decît ale unui poet mediocru, că perfecțiunea pierde șansa de a emoționa; ea înmărmurește în ea însăși, pentru ea însăși.

Sigur, Pallady are dreptate, „e mai ușor să te cantonezi în propria-ți mediocritate, să te complaci în ea... decît să-ți rupi șalele încercînd să te cațeri pe culmile care duc la ideal”. De aceea mă grăbesc să precizez că nu mă gîndesc la o imperfecțiune consolată, mulțumită de sine. Dimpotrivă, am în vedere acea imperfecțiune care nu se consolează nici măcar cu perfecțiunea, care vrea să spună mai mult despre spaima și minunea de a exista sub un cer instelat. Pallady însuși i-a ironizat pe cei care au invinut Odalisca lui Ingres că are două vertebre în plus, care i-au reproșat lui El Greco, apelînd la centimetri, că proporțiile figurilor sale sînt greșite, iar lui Michelangelo că a dat uneori trupurilor lungimea a nouă capete în loc de șapte cit cer canoanele clasice. În realitate tocmai cele două vertebre în plus sporesc frumusețea nudului Odaliscei și tocmai disproporțiile fac ca figurile lui El Greco să fie, cum le-a vrut pictorul, extatice. Slavă Domnului, ele sînt incorecte! Aș putea să-mi amintesc și aici că perfecțiunea Parthenonului e numai aparentă, că ea se bazează pe iluzii optice, coloanele fiind inegale pentru a părea egale și înclinat pentru a părea drepte, sau că Michelangelo ne-a lăsat în statuile sale neterminată dovada cea mai patetică a geniului său. Dar nu exemplele ne lipsesc pentru a înțelege de ce, în loc să fie un astru armonios și imposibil, soarele pictat de Van Gogh e un strigăt de iubire rănit, sau de ce un pictor atât de fascinat de absolut ca Pallady recunoaște în jurnalul său: „Mereu imi spun că totul depinde de o clipă (de un minut)... de: de faptul că ai mers la dreapta sau la stînga”.

Mărturisirea aceasta are un caracter intim, dar îmi place să văd în frecvența cu care Pallady întoarce mereu capul spre strictul cotidian, cum zice el, o dovadă în plus că absolutul e altceva decît un liman izbăvitor, unde clipa poate fi disprețuită, uitată și eventual iertată pentru imperfecțiunile ei. E adevărat, n-am putut să cred niciodată că zeita frumuseții poate fi nepăsătoare, că menirea ei e de a suride departe de rînilor lumii, că înțelepciunea ei e de a se vedea doar pe sine, de a nu suferi pentru nimic și chiar de a murmura noaptea cînd nu e nimeni la Luvru „Je m'en fiche”. Din contră, am fost mereu convins că însuși simbolul ei o obligă: fiindcă a înfruntat milenii medieval de pudibonderie, ieșind cea dintîi, goală, pe tărîmul Renașterii (vezi Botticelli), incitîndu-i pe artiști să redescopere trupul omenesc; fiindcă a înfruntat tribunalele Inchiziției care au transformat-o fără să vrea în zeită a libertății și fiindcă a trecut frumoasă și senzuală pe toate tărîmurile și pe toate pociile unde omul a simțit gloria relativă, dar unică a vieții. Ea e, în fond, cea mai puțin distantă dintre zei; cea mai vulnerabilă (dovadă că a și fost rănită la Troia!), cea mai puțin divină (dovadă că n-a putut împiedica moartea lui Paris și distrugerea Troiei) și cea mai apropiată de imperfecțiunea noastră vie și visătoare, dornică de o nemurire care nu minte... Iată de ce nu mă miră că Pallady care se credea „din ce în ce mai în afară de această viață” se privește, de fapt, conștient în oglinda ei. Cine îl caută acolo unde orice zbucium se stinge nu-l va găsi. El e acolo unde pictura devine jurnal intim, confesiune sinceră și necruțătoare. Nu cere nimic, nu acceptă nimic, pentru a-și păstra libertatea, în schimb are o mare bucurie să dea. Și intrucît e însetat pînă la suferință de absolut, l-am putea include în ceea ce zicea despre alții: dacă e vorba să cerem lămuriri, să ne adresăm celor care au mers pe culmi.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Livezi și podgorii

Dînd curs unei invitații pe care n-o voi uita atît de ușor a delicatului meu amic, merituosul inginer doctor Ilarie Isac — fiul exemplarului dascăl de țară și neînfricatului luptător democrat din tinerețea mea, Ion D. Isac, pe care l-am mai pomenit și cu alte prilejuri și a cărui amintire nu cunoaste oflirea în memoria celor care l-am știut și l-am pretuit — am vizitat în una din zilele de început ale acestui octombrie triumfal, poleit cu aur și smălțuit de irizările seninului. Stațiunea de cercetare și de producție pomicolă și viticolă „Strejesti-Simburești” din județul Olt, care înglobează în grăia, în pilduitoarea ei funcționalitate și administrare nenumărate alte ferme cu același profil, din același perimetru geografic.

E o srbătoare purificatoare pentru privire și pentru suflet, parcă cînd drumul cu masina, să vezi în stînga și în dreapta soselele asfaltate cum urcă în trepte pînă la temeliiile dealurilor podgoriile și livezile, inundate de lumină și culori, ca să-ți lase în ansamblu mirifica impresie că sînt acoperite parcă de o străveche, inimitabilă și gigantică țesătură oltenască, nu lucrată de mîini omenesti, ci fărînită de vrerile, de tainele și de dăruirile nevăzute și nepătrunse ale firii.

Privelistea — de care ochii nu se mai satură — este pur și simplu fabuloasă și te tîmăduiește de mihrurile, de contrarietățile și de ulcerările vieții. Și am făcut o haltă de cîteva bune ore la Strejesti bătînd cu pasul întinsul viilor și al livezilor de pruni și de meri, întovărașit de Ilarie Isac și de bravul și năsonatul director al stațiunii, inginerul Ionitza Nicolaescu, ambii — incintătoare coincidență — fosti studenți și mai apoi colegi de breaslă ai blindului și va-

lorosului meu prieten, profesorul universitar doctor docent Vasile Sonea, astăzi pensionat, dar care se poate mindri la ideea că si-a făcut cu prisosință datoria la catedra pe care a detinut-o în învățămîntul superior scotînd asemenea elemente de căpetenie în domeniul specialității lui.

Fîreste că în întreaga zonă predomină prunul și mărul, de cele mai variate și mai căutate soiuri, care se și exportă în cantități foarte mari. Asta nu înseamnă că celelalte specii de pomi, cum ar fi ciresul și visinul, caisul, piersicul și părul nu sînt prezente în livezile fermelor.

Sînt, nu însă pe întinderea suterelor de hectare de pruni și de meri, care au găsit aici — în sol și în climă — mediul propice de dezvoltare și de rodnicie, ca imediat după ei să se situeze — ca suprafețe — plantatiile viticole.

Recolta podgoriilor din regiune ia în principal calea Simbureștilor unde, într-o imensă uzină ultramodern utilată, strusurii sînt prelucrați în cele mai optime condiții, așa încît vinurile rosii de Simburești și cele albe de la Colibasi, Schitu și Iancu Jianu sînt solicitate de multe țări din Europa, ca de altminteri masivul export de prune proaspete în R.F.G., Anglia, Franța, Austria, Finlanda, Danemarca, Olanda, Suedia, Kuweit și Iordania.

La Strejesti sînt amplasate și cîmpurile de experiență ale laboratoarelor de cercetare, fiindcă — trebuie s-o spun — în nici un sector al pomiculturii sau al viticulturii nu se îngăduie improvizația și nu se concepe un cit de infim rabat științei și conștiinței profesionale.

Meritul este integral al inginerului Ionitza Nicolaescu, directorul complexei întreprinderi, care a știut, cu un ochi sigur și cu o mină fericit inspirată, să-și aleagă colaboratorii din stațiune și din unitățile anexate ei pe printriva lui, minăți de viul său exemplu de zi de zi și de oră de oră, ca să pună în lucrul cel-lau de făcut, pe lîngă agoniseala învățăturii și cumulările experiențelor, și căldura inimii

de care o împlică inexorabil orice act al zămisirii.

Ionitza Nicolaescu nu e cunoscut de publicul larg și nu rivnește la nici o celebritate. El personifică modestia și nu e preocupat decît să-și facă datoria; și l-am surprins fistic și vizibil jenat dacă încerci să-i elogiezi strădaniile și împlinirile. E oltean de baștină, din Suțești Vilcei, care nu se consideră decît un om — și-mi iau libertatea să folosesc o definiție cuprinzătoare a lui Unamuno, ghînditorul și scriitorul spaniol: „Nimic mai puțin decît un om întreg” — ceea ce este enorm, ceea ce este totul pe-tru speta umană și pentru societatea în care trăiește și care îl rezumă admirabil pe Ionitza Nicolaescu.

Cînd am ajuns la Strejesti și am început să calc livezile și podgoria, prunii erau culesi: frunzele lor de pe cite o creangă începuseră să capete galbenul maladiv din paleta lui Luchian. Via, însă, doldora de ciorchini, somnola sub mingirile soarelui tandru de debut de octombrie și, de asemenea, merii — superbi meri — încărcati de rod, care își așteptau sorocul strîngerii. Și, de jur-împrejur, o făcere pe care o asculti și, materializată, parcă o pipăi, ca să fie o terapeutică alinătoare pentru timpenele noastre citadine, molestate și stîlcite de zgomotele și stridentele — în întrecere — ale zilelor.

Un crîmpei de paradis terestru, visat și încheat de-un om (nimic mai puțin decît „un om întreg”) și m-am despărțit de inginerul Ionitza Nicolaescu și de „mosia” ce o gospodărește — care aduce statutului, anual, zeci de milioane de lei beneficii nete — cu regret și oarecum umilit de cită dragoste nescăpată e în stare să sădească în ficie faptă căreia trebuie să-i dea intruchipare și viață și cu sentimentul că așa isi va fi imaginat Edenul acela care a scris candida legenda biblică a mărului cu păcatul originar, pe care Eva i l-a dat — ca să-l ademenească — nestiutorului Adam. Cred că nu putea să fie mai ispititor decît acestea din livezile de la Strejesti-Simburești...

L. KALUSTIAN

Biblioteca in aer liber

Fără zarvă

Iată un nou număr al Revistei de istorie și teorie literară. Ce titlu lipsit de forță de atracție pentru cititorul obișnuit! Ținută grafică îngrijită. Tipar frumos. Punerea în pagină a studiilor și eseurilor este sobră, chiar monotonă. Doar nu e un prospect de reclamă, ci o revistă științifică! Într-adevăr, dar ce pasionantă e — pentru mine care nu sînt altceva decît un cititor obișnuit — lectura acestei minunate reviste, cu mai mult conținut (de idei, de sentiment), cu o mai marcată angajare în slujirea ideii de literatură română și a nobilei ideii de Literatură decît multe alte publicații binecunoscute. E ascunsă aci (și se dezvăluie tot aci) munca fără glorie și fără zarvă a unui grup de oameni care nu lucrează în dorul lelii, ci cu acel entuziasm fără de care faptă culturală demnă de acest nume nu poate fi. Am început cu un exemplu și voi reveni la el. Dar cite alte publicații cu aparență modestă și de excepțională valoare nu apar! Sînt ani și ani de cînd B. Elvin tipărește mereu interesanta revistă culturală numită Caietele Teatrului Național și nu-mi amintesc nici măcar un singur articol care să vorbească despre această muncă a lui. Val. Condurache îngrijește la Iași niște la fel de frumoase „caiete” (adevărate cărți) ale Teatrului Național de acolo. Ca să rămîn în domeniul teatrului, ziarul-program — cu o aparență amuzant-vestustă — al Teatrului Mic e o publicație pe care nu o mai lași din mîna pînă ce nu ai citit ultimul rînd. Autorul (din umbră) e probabil Dinu Săraaru sau Adriana Popescu. Au fost per drept cuvînt lăudați excelenții critici Dan Hăulică pentru Secolul 20 și Ion Pop, Marian Papahagi, Ion Vartic pentru Echinoxul clujean, dar despre Andrei Corbea — care supraveghează la Iași apariția Dialogului, o revistă studențescă tot atît de bună ca și Echinox — sau despre „autorul” mereu interesantului Amfiteatru, Stelian Moșiu, cine spune vorba de laudă pe deplin cuvenită? Nu despre cărțile semnate Dinu Săraaru, B. Elvin, Ion Pop etc. e vorba, ci despre munca fără glorie pe care au făcut-o sau o și fac nu ca scriitori ci, să zicem, ca simpli cetățeni intelectuali care se țin de treabă. (Cit de serioasă e această treabă să mă întrebați și pe mine care a trebuit să plătesc „suprapreț” pentru două bilete la o superbă reprezentare cu Ivona, principesa Burgundiei, în timp ce alte teatre — mai mici, mai mari? — oferă spectacole adesea mediocre cu imense săli pe jumătate sau pe trei sferturi goale...)

Unul dintre fenomenele pozitive

ale ultimilor ani mi se pare apariția fără tam-tam a unor publicații, în general de tiraj restrîns (între care și „caietele” Vieții românești), care au, toate, două caractere distinctive: sînt strict specializate și — fiind alcătuite cu trager de inimă și competență — nu sînt de loc specializate, adică pot fi citite cu plăcere de oricine. Reprezintă ele un fenomen marginal? Dimpotrivă, sînt o dovadă a bogăției și a complexității unui fenomen cultural mai larg. Așa cum se subliniază și în Revista de istorie și teorie literară, în introducerea anchelei Cultura română — coordonate valorice, personalitate, desîn creator, „Reluăm ancheta noastră, dedicată unei teme primordiale, ineputabile practic și care capătă în aceste momente marcate de evenimentele de epocală însemnătate din viața națiunii noastre socialiste — aniversarea a 40 de ani de la Eliberarea țării și întimpinarea Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român — o valoare cu totul specială. Discutarea periodică a aspectelor fundamentale ce țin de specificul socio-istoric și spiritual, de configurația intimă a culturii noastre, reprezentînd unul din obiectivele majore ale cercetării istorico-literare naționale.”

La una dintre întrebările anchelei („În climatul actual de dezvoltare al României socialiste, care considerați că sînt șansele — și cele mai eficiente căi — de afirmare a capacității creatoare românești?”) se dau răspunsuri dintre cele mai interesante. Iată-le, în ordinea propusă de revistă. Mircea Muthu: „Așezarea noastră, cum s-a afirmat, la confluența Occidentului cu Orientul, precum și romanitatea structurală (...) decid profilul culturii românești.” După părerea lui Mircea Muthu, „marile șanse” ar fi cultivarea eselui, precum „și romanul, dar pe linia fructificării eposului tradițional — poeziei irigată litic de inflexiunile Mioriței, etern rătăcitoare...” (Ar fi nedrept să polemizez cu Mircea Muthu, din care am citat puțin și trunchiat; mă mărginesc deci să-mi exprim mîhnirea că nu acordă nici o șansă poeziei...) Alexandru Paleologu: „Problema are pentru noi o importanță deosebită. Deși înregistrăm mereu prezențe culturale românești peste hotare, nu sîntem atît de bine cunoscuți și apreciați cum ar trebui să fim, conform valorilor incontestabile pe care le deține cultura românească. În mare parte noi purtăm vina acestei situații: sîntem prea lipsiți de îndrăzneală ca să impunem, în primul rînd în spațiul nostru național, ceea ce trebuie să impunem în sensul adevărului, al valorii certe. (...) Eu cred că în climatul actual o șansă eficientă de afirmare a capacității creatoare artistice românești o constituie cinematografia. Sîntem capabili să facem

filme foarte bune. Am și făcut câteva: Moara cu noroc, Pădurea spinuzărilor, Reconstituirea. Puține, ce-i drept, dar putem face!” (Nici un film de Danieliuc, Pița, Verou? Nu polemizez. Mă întreb.) Eugen Todoran: „Șansele pentru afirmarea capacității creatoare românești depind de căile eficiente în susținerea lor. În primul rînd o dreaptă înțelegere a factorilor istorici, cărora cultura le răspunde. Și cred că în acest caz nu de presiunea istoriei trebuie să vorbim, ci de o cerință istorică, în conformitate cu necesitățile fundamentale dinlăuntru al culturii române. Climatul nu poate fi impus decît de valori, iar șansa depinde de posibilitatea afirmării acestor valori. În ultimii ani acestea au apărut, constituînd planul superior al capacității creatoare a spiritului românesc, ele trebuie impuse și susținute pe singura dimensiune care asigură cultura națională adevăratul ei progres, aceea a culturii universale.” (Abia în ultimii ani — citiți? patru? cinci? — au apărut la noi opere reprezentative?)

Intrucît nu-mi propun să recenzez ultimul număr al revistei, ci mă mărginesc să-i semnalez calitatea, să pomenesc în încheiere numele a doi dintre „autorii” ei: Nicolae Florescu, redactor șef, Dan C. Mihăilescu, secretar de redacție, și să citez din amintirile lui D. I. Suchianu, îngrijite de harnicul cercetător Ion Orșian (autor între altele al citorva sute de pagini de Dicționar cronologic pentru care a fost certat de mulți, deși e vorba acolo nu numai de regretabile omisiuni, ci și de o muncă serioasă și competentă, fără zarvă, pe care nimeni n-a văzut-o). Povestește mereu seninul, „clasicul” (în toate sensurile) D. I. Suchianu: „Eram în autobuz. Mă pregăteam să-mi plătesc biletul. Ca să caut banii, depusesem pe tejghea Almanahul femeii, de curînd apărut. Tîndăra încasatoare nu s-a putut opri să nu exclame fascinat: «Ha! Almanahul femeii!»... Și a rămas citeva secunde pe gînduri. Atunci, instinctiv, i-am înmînat volumul și i-am spus: «Duduie, imi dați voie să vi-l ofer...» Alt moment, ceva mai lung, de tăcere. Pe care eu am rupt-o cerîndu-i un bilet. Pe care mi-l dă, în timp ce eu numărăm banii. Bani! (cincizeci) pe care ea n-a vrut să-i primească: «O, nu! Dați-mi voie să vi-l ofer eu...» Păstrez și astăzi acest bilet de autobuz. E cel mai frumos cadou pe care l-am primit vreodată... Și una din cele mai delicate plăceri pe care le-am simțit în viața mea. Ceva mai mult. Plăcuta întîmplare mi-a întărit o veche teorie. Întrebat odată care e cea mai mare plăcere dată omului, am spus: «Plăcerea de a face altuia plăcere.» O plăcere atît de mare, că aproape te face să te acuzi de egoism.”

FLORIN MUGUR

atelier literar

de G. Dumitrescu

I. Boldea : Pagini mai slabe, de data asta, mai puțin lucrate (sau mai puțin inspirate), cu o scădere a substanței nobile, etc. Nu putem cita decât „Cuvintele”. Citeva din celelalte („Poetul”, „Poem nevăzut”, „Arta de a muri”), deși conțin unele elemente demne de interes, n-ajung la împlinire (din motivele arătate). Proiectul dv. e foarte lăudabil; dacă ați reuși să-l realizați, lucrul dv. literar (dar și viața dv., în general) ar avea enorm de câștigat.

Bogdana : „Socoteala de-acasă” e o poveste pe cât de vorbărească și sfătoasă, pe-atât de superficială, schematică și năvă (dacă spionii reali ar fi atât de prostănaci, ar fi o joacă pentru poliție să-i prindă...).

D. Negru : „Despărțire”, în nota obișnuită, fără plus, nici minus. Problema pe care o puneți e veche, se pare fără leac (de-aici, necesitatea textelor dactilografiate, de care tot vorbim mereu...).

Claudiu Săftoiu : Se pot desluși unele aptitudini pentru poezie și se poate spune că aceste prime pagini (și mai ales „Citadin”, „Pedepse”, „O să vin”, „Nu striga”) prezintă un început promițător. Nu lipsesc însă ca la orice început, semnele inexperienței, sovăielile și naivitățile, pe care, desigur, le veți elimina cu timpul (nu fără un efort susținut și ambițios, în sensul pregătirii școlare, al lecturii și studiului). Așteptăm vești din ce în ce mai bune.

Angela Filip : Pagini ușor rarefiate, în ultimele

doă plicuri, pindite de inconsistență și calofilie. Citeva rămân la un nivel destul de bun: „Am demontat”, „Griul e aproape”, „Despărțire”, „Ascultă zgomotele”, „E un merit”, „Secvențe”.

Sandu Vasile : Personalități ca acelea la care vă referiți, primesc, fără doar și poate, sute de scrisori de la înși ca dv. plini de curiozități și de pretenții. Dar unde scrie că trebuie să-și piardă timpul, atât de limitat și prețios, citindu-le pe toate și răspunzându-le?... (Dacă ați vrea, să zicem, să deveniți un bun catolic, îi veți scrie chiar papei, ca să aflați cu ce mină și la ce biserică să vă închinați?... Deși, papa poate să vă răspunde, grație uriașului aparat ajutător, nesfârșitelor mijloace de care dispune, atât de puțin comparabile, desigur, cu mijloacele unui biet scriitor român, oricât de celebru...) Un iubitor de literatură, mai ales cînd e ispitit să-și încerce și el condeiul, începe prin a scormoni bibliotecile, librăriile, anticariatele, urmărirea avid revistele, din care poate afla o multime de lucruri utile uceniciei sale, între altele, și de existența unor rubrici ca a noastră (intitulată, cum se vede cu ochiul liber, „Atelier”, nu „Cercul literar”) care-i sînt special destinate (în multe din publicațiile noastre). Dacă ați fi procedat asemănător, n-ar fi fost nevoie să ne întrebați — „mură-n gură” — „unde se publică proză” etc. și ați fi aflat că, înainte de a clădi speranțe într-o carieră literară, înainte de a ieși în

lume cu scrisori, chestionare, reclamații, trebuie să ieșiți cu manuscrisele dv. (dacă le aveți și cînd le aveți), singurele care pot demonstra seriozitatea pasiunii dv. literare și eventualele înestrări de care dispuneți în acest domeniu, singurele la care veți putea primi un răspuns, o lămurire, un sfat. Restul e pierdere de vreme fără rost, pentru toată lumea.

N. Mirea : Povestea ghidului e, în fine, un lucru mai consistent, chiar bine făcut, capabil să rețină atenția și interesul cititorului (spre deosebire de alte pagini anterioare și de „Auto-distrugere”, o poveste lăliie, scrisă cam după ureche, din rumegușul unor lecturi cvasifantastice). E bine creionat, mai ales, personajul principal, o femeieșcă ușuratică, incapabilă de mari pasiuni și sacrificii, trăind oarecum în derivă, în voia impulsurilor și solicitărilor de moment etc. Stilul are încă nesigurante și mai ales neglijențe (cum se întâmplă de obicei cînd scriem fără o concentrare adecvată, cam „în dorul lelii”), dar textul e solid, echilibrat și merită să-l considerăm un adevărat început. În ce ne privește (aprope de scrisoare) ne vom strădui să vă ajutăm atât cît ne stă în putință (în măsura în care, firește, veți manifesta dorința de a renunța la modul dv. nonșalant, de răsfat și tinjeală...).

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

EXTEMPORAL LA MORALĂ

Pe iconostasul tablei de scris cineva uitase să șteargă cuvîntul „înălțare”, cu toate că buretele îmbibat în oțet era la îndemina oricui dorea să-și reamintească... În bănci, eumînți, ingeri blonzi dau extemporal asupra primei lecții de zbor :

„Datul din inimă”. Profesorul de morală a ațipit, iar ingerii copiază, cuvînt cu cuvînt, fiecare floare de tei. Pe perete, de strajă, icoanele a doi arhangheli ce zîmbesc cu indulgență : Eminescu și Caragiale ; singurii, care, dealfel, nu ies niciodată în recreații, nici măcar între orele de mecanică grea.

NICULAE ALEXANDRU VEST

POEM TÎRZIU

În septembrie cînd se risipesc culorile-n păduri eum penele fazanilor uciși prin umede poiene migrează bătrînii spre băi și-un timp nu-i mai adulmecă primejdiile cînd respirația se frînge la mijloc de străzi poștașii le vor strînge ziaarele și-n lipsa lor pendulele bat liniștea în cuie pînă cînd ei simțind că grijile n-au leac mînd cumpără amintiri pentru o viață și o moarte și se reintorc cu anii atîrînd mai greu în geamantanele uzate.

LIVIU CAPȘA

CEASUL

Am demontat ceasul piesă cu piesă incetul cu incetul pînă cînd am rămas cu timpul ca un fulg topit în palmă.

ANGELA FILIP

OCTOMBRIE

Gînduri albastre ca niște păsări cu aripi pătate de cer mă traversează de la un dor la altul și lingă sufletul meu

udă pînă la piele toarîna visează ciocirlii de brumă făcînd la glezna copacilor ca niște securi degerate.

EMIL ACHELARIȚEI

POEMUL

L-am așteptat îndelung cum vinătorul fiara din poveste. L-am vrut dur mare obraznic ceva care nu gîdă, nu mingie ci sfișie ci mușcă ci înșacă... Pe foaia de hirtie l-am hăituit îi striveam coastele sub elaptele mașinii de scris îi sfărîmam inima sub pleoape i-o pisam mărunt pînă cînd devenea un fel de ninsoare sau un fel de mirare ce-și ascutea metaforele sub ghilotinele grațioase ale ochilor mei... Îl trimiteam apoi să vă devore închipuirea

IULIAN BOLDEA

DEFETISM

Îmi retrag cuvintele armata invinsă de pe cîmpul de bătăie — învinge, cu albele, coala — în munții minții sub cortul pleoapei (încep să tac și nu mă mai opresc)

TRAIAN FIȚESCU

DESPĂRȚIRE

De piatră a fost secura care a tăiat pădurea de gînduri dintre noi în făgașul de-acuma secat fără ploi, mai adun cîteodată frînturi din chipul tău destrămat. Am știut cîndva amindoi

un cuvînt care poate lega gînd cu gînd... I-am văzut numele săpat de eurind pe lespedeaua unui mormînt cu pămînt înecă afinat. Fie blestemat cine l-a-ngropat !

DELIA NEGRU

GRIGORE AREORE

Decolari

Prima del tuo arrivo, carissima, nu s-a întimplat absolut nimic, a înghețat chipul tău în fereastra unui avion it snowed twice, sunny frost, hurry up, miine nu mă vei mai găsi deoarece viața mea este scurtă și singurul lucru efectiv ce-mi lipsește este copilul plimbîndu-se acum prin tine zimbitor în mijlocul orașului ciopotelor inverșunate.

Il faisait beau, je me souviens Du hâttest nicht Angst, soltanto che erai tacută și mă iubeai pe-o plajă unde întinericul a aterizat fără permisiune împins de braț de eleganta moarte.

What are you doing for, probabil miine vei reveni insieme alla nebbia, pe pista aceasta pustie pe care rătăcesc zilnic spintecat de roțile tuturor decolarilor.

Temistocle

La Salamina luptători pe plaje fac baie în armuri, se bucură de clipa decisă a-nfruntării, în timp ce Temistocle bea cu poezii-n cort întipărit cu buza lui pe marginile cupei ostracizării viitoare. Sintem cu toții de acord cu el, convingînd că libertatea stă în vîstle, că satrapii au corăbiile greoaie, de aceea ne este chiar indiferent dacă vor ataca acum sau către așteptata dimineață. Pînă atunci putem să perorăm despre moravurile ateniene, să ridicăm în slăvi strategul, să înotăm puțin către Atena spre a mai dezmiarda o curtezană, dar mai ales să-i spunem lui Aristide că-l considerăm un viitor strateg fără prihană.

Miine vom fi stăpîni pe mare ne mai amenință doar Sparta pe useat, deja e panică-n oraș și pentru a-i liniști pe cetățeni e cazul învingătorul să fie-n scurtă vreme exilat. Serviți-l deci iluștrii mei colegi cu vin de Pharos și poftiți-l să se odihnească pentru luptă în propria armură devenită pentru o vreme al cetății pat.

Șoimul

E șoimul meu legat cu un inel de o mînușă de oțel. De-atîta timp continuă a se zbate că aripile-s frînte jumătate. Ar vrea să urce lingă nori să vadă cum alte păsări își țintesc o pradă. Corbii și ulii, vulturii rotați îi par din depărtare liberi frați ; păduri, ogrăzi și ape un miraj pe care le-ar străpunge în picaj. Liber îl las o zi pe săptămîină cînd îmi dezleg inelul de pe mină. Fuge ca un nebun și se așază pe-a unui deal golaș spetează. De-acolo își alege o victimă plîpîndă și se ascunde în văzduh la pîndă. O fulgeră cu ciocul fără îndurare : triumfător mi-o readuce-n gheare. Încătușat din nou drept mulțumire

Îl las să ciugulească din iarba înălțată fără grabă în timp ce el era-n văzduh, la treabă. Și eu și el vom obosi treptat tot negăsind ce-avem de căutat. Am să-i mîngii la iarnă penajul său de fier și-am să-l arune spre stelele din cer crezute pentru o clipă zburătoare cîndva, la trista noastră vinătoare.

Fară tristețe

Anul a început. Nivelul pinzelor freatice se află la zeci de metri sub previziuni și se zvoneste că va fi o secetă cumplită în cîmpii, deși o lacrimă a reușit să umple lacul, derutînd pietrele morilor aflate-n așteptare. Drept pentru care ne aflăm aici și înălțăm o cupă rubinic în cinstea fiecărei nefericiri ce-adoce o schimbare. Fară tristețe viața devine o armonie fără sens; poți să te bucuri cu adevărat de raza lăucioasă de pumnal a primăverii doar cu un singur ochi, percepția totală e betie a simțurilor, pînăcîntul bruse ignorat de călărețul înaintînd vertiginos către liziera ascunsă sub placidul soare de ianuarie. Tu vino lingă mine! Atîtea dezacorduri în ritmul inimii imită căderea vîntului din vecele corăbiilor încet nu știu nici încotră să îmi îndrept prin neașa plumburie pasul. Desigur, undeva bate un elopot de lemn. Cu o vibrație surdă

ne cheamă la banchetul unde poetul născocoște steaua urmată de trei magi și unde precizarea belșugului se vinde contra unei suave rime: deja la zăngănitul ei ciulese urechea centurionii. Odată le-a fost de-ajuns. Anul a început.

Vara

Sînt uneori eu insumi un coșmar intrupat în vise colorate. Plec de aceea singur prin munți nelocuiți, mă scald în lacurile cristaline încercînd să smulg un strigăt lișițelor. Vara o iau aiurea pe cărări, înlînesc necunoscuți și lupul ce mă salută în trecere, grăbiț spre oala din stîna vecină. Mici familiarități am început să am chiar cu cocoșii sălbatici ascunși într-un brădet mai des de unde provoacă melancolici vinători lipsit exact de pana care a mai purtat trei înși într-o prăpastie aflată chiar întimplător după tufișul unde își pregăteau adăpostirea. Cînd mă întorc acasă înțeleg altfel ființa înzestrată cu o identitate ; stăm la colocoții lungi, vorbim despre

romane, ne recităm poezii cei mai triști, îi ștergem din controale pe cei duși, birfîm neamical sau amical pe cei rămași, lucrăm opt ore sau mai mult, iubim, sărbătorim Crăciunul, mergem la-nmormîntări, și iarăși mă apucă dorul de munte pe neașteptate.

Poate că v-aș lăsa pe toți și aș pleca din nou, nu mă-nțeleg însă deloc cu vulturul rotat ce zboară după stîrvuri zi și noapte. Am să-l impușc chiar eu cîndva, neapărat, în cuibul lui din crengi înmiresmate.

Batalie cu pasări

Ai îmbătrînit încercînd să extragi miera din gușile cîntătoarelor. Trilurile sînt acum pentru tine doar loviturie din plexul solar primite în celulele trupului : surprins în timp ce provoaci neliniște printre cuvînte onorabile, ai așteptat exilarea pe trotuarul de vizavi, lingă zgarda ciinelui dresat ce însoțește și acum orbul ilustru.

Poți continua să scrii liniștit încă trei secole și jumătate cu degetul apăsător pe butonul singeriu al semaforului. Soaima ta se numește lătrațul de la casa cu numărul 14 unde cineva teoretizează lupta între specii și se pregătește să publice. „Oricum adevărul va birui” — îți spui — dar nimeni nu mai trece strada de mult căci nu departe

era alt semafor și patrupelel de mult te țirise pe acolo, departe spre cîmp. Erai cît se poate de liber, aveai miinile impregnate în două culori și puteai flutura astfel două steaguri în fața armatei de păsări orînduite în aer pentru o ultimă bătălie.

Tranzit

Timpul închis în plicuri este oricum strivît de o ștampilă aruncată cu indiferență și măcinat de uruitul avioanelor orbecînd săptămînal între aceste două orașe ce nu s-au văzut vreodată.

Încerc să-ți dau iluzia că viața mea mai are și aspecte roz și de aceea adaug timbre cu simboluri ale provinciilor intrate în istoria galaxiei e-un sноп de griu, cu stupi sau cu crenelurile unor burguri treptat abandonate de locuitorii obosiți de vinzoleala fără sens din piețele unde spre seară poți să iei pe gratis monotonie orientală.

Prefer pe colț anticele imagini portuare, cu templele reduse la șiruri de fragmente de coloane — adăpostul inofensivei reptile a ruinei.

Probabil înțelegi mai bine desenul delicat al unei amfore, spărtura în zidul unor dealuri, erodată lumină de deasupra arcurilor de triumf decît rîndul meu schiop, închis între pereții hirtiei ca-ntr-o peșteră și maltratată de funcționari nervoși și binevoitori cu toate mărfurile-n tranzit.

De fapt spre tine zboară săptămînal un gol

seris reținut, cu caractere sobre ușor uzate ca și inima aceluia cine pierdut cu ani în urmă pe-un munte fără noimă de unde s-a întors sălbăticit cu totul, mulțumit de-a nu își fi uitat stăpinul.

Această stranie ființă o închid de fiecare dată-n plata gusei ornată cu emblema grabei par avion, expres, recomandat, și o încredințez anonimului deși poate ușor a fi ghicită de un veterinar mai vigilenț și familiarizat cu o mașină olivetti standard.

E incolor, inofensiv cîinele-trup e însuși gîndul, fără craniu, oricît aș vrea să-l pierd îl mai strivește cîte-o ștampilă pusă la-nțimplare într-un oraș unde din disperare îl lași să plece înapoi hoțeste.

Isicria noastră,
v. ața noastră

Marea ridicare țărănească de la 1784 În conștiința epocii (1)

„O importantă lecție” • „Tot ce nu e nobil e serv” • Neliniștile împăratului • Intenția lui Horea de a se uni cu Valahia

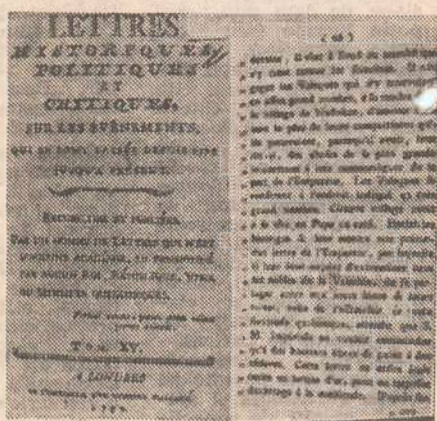
Reproducem în acest număr ecouri ale marii răscoală de sub conducerea lui Horea, Cloșca și Crișan în conștiința epocii. Vestea ridicării țărănilor din munții Apuseni s-a răspândit în tot Imperiul habsburgic și de acolo în Europa. Știrile se propagă însă cu întârziere și uneori cu amănunțite false sau denaturate. Publicațiile europene încearcă să le trieze cu atenție și să le comenteze în cunoștință de cauză asupra situației românilor din Transilvania. Lucru extrem de dificil deoarece principalele surse de informație sînt oferite mai cu seamă de publicațiile credincioase nobilimii. Evenimentele au preocupat însă sute de publicații care apar de-a lungul și de-a latul Europei, începînd de la Urali pînă la Oceanul Atlantic, din Peninsula Scandinavă pînă în Peninsula Iberică și Apenină. Pentru aproape toți comentatorii marea răscoală a lui Horea a fost preludivul mișcărilor revoluționare care au zguduit lumea secolului 18 și care au zdruncinat temeliele societăților feudale. Privind zilele timpului din perspectiva celor două secole care s-au surse de la răscoală, documentele publicate atestă faptul că în momentul declanșării conflictului și imediat după aceea conștiința lumii era trează și avizată asupra impărilor la care erau supuși românii în Imperiul habsburgic, admirînd lupta lor și ideile înaintate ale conducătorilor lor ce întrezăriseră „forme concrete de organizare a societății viitoare”.

Prima știre de presă privind ridicarea țărănilor din Apuseni apare în ziarul Siebenbürger Zeitung din Sibiu, în tipografia lui Martin Hochmeister. În ea se face referire la răspîndirea luptelor în Comitatul Zarand unde țărani „omîrînd mulți nobili, maltratîndu-i și prădîndu-le curțile și posesiunile” amenință întreaga nobilime. Într-un ziar tipărit la Weimar, purtînd titlul „Der Teutsche Merkur” se afirmă că „Răscoală românilor dă suveranilor o importantă lecție. (...) Ea confirmă observația că spiritul omenesc este cîmp pentru o răscoală generală în numele egalității, a dreptății”. Publicistul A. Fr. Geisler, care dedică răscoalei o broșură, cu mare circulație în epocă, susține că „în Transilvania românii au fost sclavi legați de pămînt, fără proprietate, fără drepturi și mai sînt încă și astăzi. Domnii lor de pămînt, cea mai mare parte, i-au tratat cu atîtă necrutare, încît niciodată nu le mai rămînea timp ca să-și poată lucra si propriul lor pămînt; pe aceea erau nevoite femeile lor înseși să-și lucreze pentru a-și putea susține biata familie. Real-Zeitung din Erlangen recunoaște drept „cauza cea mai adevărată a acestei ridicări a românilor faptul că diferiți stăpîni de pămînt s-au purtat dur și nemilos cu iobagii lor nenorociți, care în cele din urmă, disperati în privința situației lor, i-au omorît pe tirani”. Într-o corespondență din Viena ziarul elvetian „Journal historique et politique” susține că „Românii sînt poate singurii dintre toți supușii majestății sale imperiale, care n-au fost eliberați din servitute. În această țară tot ce nu e nobil e serb iar jugul servitului apasă cu atîtă greutate asupra capului acestor nenorociți popoare, cu cît stăpînii lor sînt tot atît de barbari și ignoranți ca și vasalii lor. Revoltați de a mai fi victima unei tiranii atît de degradante, în timp ce aproape toate popoarele care-î înconjoară și-au cîștigat, în sfîrșit, drepturile sfînte ale umanității, prin grija augustului principe care pune calitatea de om deasupra celei de suveran, — indemnăți, de altfel în secret de conducători abili care au știut profita de aceste sentimente de nobilă libertate, răscolatii au săvîrșit fapte reprobabile, cîțiva țărani s-au înteles și au antrenat și alții și numărul nemulțumirilor a crescut puțin cîte puțin, în așa măsură încît la începutul lui noiembrie erau atît de puternici pentru a se răscolii și a-și face dreptate ei înșiși pentru tratamentul rău pe care l-au îndurat prea multă vreme”. Aceste afirmații irită publicistii din redacția ziarului Magyar Hirmondo care declară că desî în Transilvania trăiesc la un loc iobagi români și unguri, aceștia din urmă „totuși, nu s-au încumetat la asemenea lucruri ca

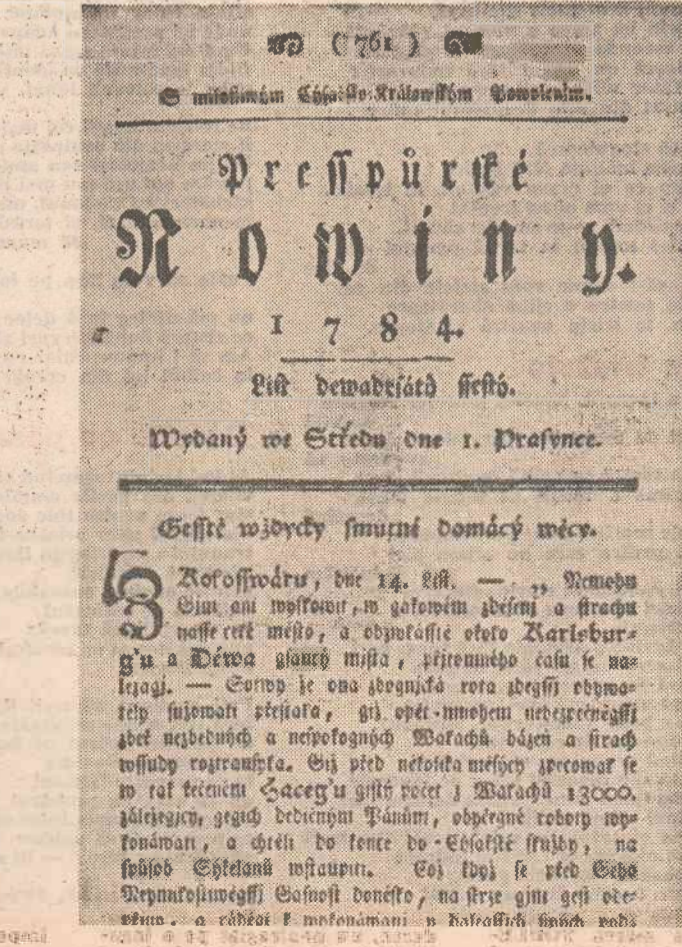

acești români ucigași. (...) Politisches Journal din Hamburg pune lucrurile la punct: „Acești români care nu-și pot ascunde singele lor roman, suferă sub apăsarea cea mai aspră a sistemului feudal (sistem care în Transilvania încă nu a fost atenuat și făcut suportabil, ca în Ungaria, printr-un urbariu omenesc) și din neștiința și duritatea rezultată din această. (...) Atunci se poate întrevădea foarte ușor posibilitatea ca o răscoală odată răbufnită la ei, a putut să se întindă atît de repede și să ajungă atît de nemițătoare”. Aceste afirmații sînt întărite printr-o statistică demografică exactă ce demonstrează că la 1772 românii reprezentau 766 306 de locuitori în Transilvania, în vreme ce numărul celorlalți locuitori aparținînd celorlalte naționalități era de numai 392 190 de suflete! Magyar Hirmondo reacționează coleric la aceste afirmații și se răfăiește în același timp cu ziaristii de la Siebenbürger Zeitung care împărtășesc o atitudine asemănătoare celor de la Erlangen privind cauzele răscoalei. Prilejul de rătălăla cu sasii din Transilvania: „Sasii, care venind (mai tîrziu în Transilvania) n-au vărsat nici un singe pentru pămîntul țării precum iluștrii noștri înaintași (maghiari), totuși pe dulcii (!) părinți ai patriei, pe domni și nobili în timpul acestei rebelii nu i-au

suferit în orasele lor. Se adevăreste proverbul: omenia săsească, foc de paie!”. Toate acestea referindu-se la faptul că adeseori sasii nu au admis pe refugiații nobilimii maghiare să se ascundă în orasele lor. În sfîrșit, profesorul german W.E. Christian va încerca o sinteză penetrantă asupra cauzelor răscoalei exprimate prin „asuprirea insuportabilă și tirania unor nobili și stăpîni feudali față de supușii lor și mai ales drepturile și libertățile prea mari ale nobilimii, la restringerea cărora împăratul lucrase mult, dar pînă atunci cu puțin succes... Ei (țărani) nu se bucură nici de proprietăți, nici de drepturi. Serviciile pe care trebuie să le presteze stăpînilor lor de pămînt nu le lasă nici măcar atîtă timp încît să-și cultive bucata mică de ogor care le este dată spre subsistență de domnii lor și pe lîngă aceasta nici nu se pot aștepta din partea tiranilor lor la cea mai mică crutare sau ușurare”. Magyar Hirmondo exclamă cu malicie: „Noul împărat al românilor, Horea, începe război împotriva împăratului roman. (Iosif al II-lea păstra și titlul de împărat roman) Aici să se tîna numai cineva să nu zîmbească”. Și, într-adevăr, nu a zîmbit nimeni! Între atîtea pagini tipărite, o filă de corespondență diplomatică aparținînd ambasadorului Venetiei la Viena: „Țărani vor să înlăture jugul antic al sclaviei la care sînt supuși de proprii lor stăpîni”. Le Courier (d'Avignon): „Răscoliații după afirmațiile capilor lor, n-au ca obiect decît să se răzbune pe nobili și să se pună în afara dependenței față de domni pămîntesii”. Politisches Journal din Hamburg face o afirmație fundamentală: „Intenția lui Horea este de a se uni cu tovarășii săi de credință, cu românii din Valahia și împreună cu ei să cucerească toată Transilvania și să reinvie vechiul Imperiu Roman din care își trag obîrsia”. Un semn desore unitate de simțire și de faptă a românilor din cele trei țări românești. Retinîm din pamfletul lui J.P. Brissot comentariile sale asupra Ultimatum-ului țărănimii răscolite în care se spune: „Nobilime să nu mai fie!”. „Nobilii să-și părăsească mosiile!”. „Fiecare să trăiască din slujba pe care i-o va da împăratul”, împreună cu concluzia: „Dacă aceste revendicări sînt nejuste, trebuie să spunem că declarațiile Statelor Unite ale Americii au fost de asemenea nejuste, deoarece sînt exact aceleași. Dacă americanii erau îndreptățiți să se revolte, deoarece nu voiau taxe fără consimțămîntul lor, eu atît mai mult aveam acest drept românii, care nu aveau nici proprietăți, nici libertate, care erau la bunul plac al stăpînilor nemilosi”. Un ziar de limbă slovacă din Bratislava, Presspurske Noviny produce un cuvînt al lui Cloșca: „Noi știm că nasul nostru va fi puternic deza-probat, dar noi ne mîngîim că va fi un indemn, să fie examinată purtarea acestora care ne-au înșelat atît de crud. Oricum, noi preferăm moartea unei vieți pe care o îndurăm; noi vom muri fericiți că exemplul nostru va garanta urmașilor noștri drepturile umanității”. Se afirmă aici ideea de consimțămînt la sacrificiul în numele generațiilor care vin, idee cu tradiții la români. Profesorul Nicolae Edroiu de la Universitatea din Cluj-Napoca rezumă expresiv în cartea sa Răsunetul European al răscoalei lui Horea corespondențele expediate de pe teatrul

de luptă din noiembrie 1784 publicate de ziarul Siebenbürger Zeitung. Acestea sînt cele mai limpezte dintre toate depozițiile obiective asupra evenimentelor: „Panica produsă de izbucnirea răscoalei a făcut ca în ziua de 4 noiembrie o mare parte a nobilimii să se refugieze în castelul de la Hunedoara și în cetatea Devei, așii, cîntînd un loc mai sigur, la Sibiu. Se relatează că tot atunci au sosit două companii de grăniceri, 50 de husari. Spre ora două noaptea, dîndu-se alarma la Deva, fiindcă s-a observat un conac nobiliar în flăcări la distanță „de vreo oră de Deva”, efectivele militare s-au concentrat pe malul Muresului, pentru a împiedica trecerea răscolitilor. În număr foarte mare”, pe malul stîng al Muresului. În cinci noiembrie se vedeau în flăcări alți „două sate”; efectivele militare din Deva sporesc la 300 soldați și sosesc încă 50 husari; în ziua de sîmbătă, 6 noiembrie, în oras și cetate se răspîndește vestea despre iminența atacului asupra Devei. În după-amiaza acestei zile se produce primul atac țărănesc asupra Devei, panica în cetate și oras fiind de nedescris: clopoțele băteau intruna, toboarii dădeau alarma pentru ca soldații să alerge la marginea orasului, răscoliații nefiind oprîri decît după ce soldații au tras în ei. Rezultatul acestei ciocniri — care a avut loc spre ora 8 seara — a fost retragerea oastei țărănești și „vreo patruzeci de morți” dintre ei. În cursul nopții de 6 spre 7 noiembrie soldații au stat înarmați, veghind la porțile orasului. Panica în care se găsea orasul Deva în cursul zilei de 7 noiembrie este astfel explicată de corespondentul ziarului Siebenbürger Zeitung: „spaima de acum au provocat-o 8 români din Muntenia, care însă aveau asupra lor pașapoarte sigure și au trecut în Transilvania”. Explicația e semnificativă pentru legăturile — de care se temeau autoritățile, cercurile politice și nobilimea din Transilvania — pe care țărani răscolii din Transilvania le puteau avea cu românii de peste Carpați. În urma ciocnirii care a avut loc, a doua zi, 7 noiembrie, între orele 2-3 după-amiază, 140 de țărani au rămas morți sau schilodiți, alții încindu-se în Mures, Unii s-au predat, și cei prinși au fost legați și duși în casa Haller din oras, fiind în vîrstă între 11-30 ani, bărbați și femei deopotrivă. În dimineața zilei următoare (8 noiembrie) prizonierii sînt duși în cetatea de sus a Devei, interogați, douăzeci dintre ei fiind judecați. Între ei se aflau și patru mineri nemci, care au declarat „că mulți alții au fugit din mine și se găsesc în rîndul răscolitilor”. La ora trei după-amiază s-a și executat sentința asupra lor: decapitate. Înainte de execuție ei au descriș îmbrăcămîntea conducătorului lor. În ziua de 9 noiembrie alți 14 țărani au fost executați și cadavrele lor îngropate lîngă drum”. Ziarele răspîndeau știri dintre cele mai fanteziste și contradictorii. Profesorul David Prodan spune: „cifre, bătălii închipuite”. Ca să dea pildă acesta selectează din noianul de întîmplări care hrăneau nevoia de senzational a epocii: „Ultima lor crimă, se spune serios, fu să atace o societate care dansa, să ucidă bărbați, să violeze femeile și să le înmormînteze de vii”. Pînă la urmă însă Journal politique de Bruxelles se îndoiește că relatările primite „via Viena” sînt chiar autentice: „Toate sînt foarte vagi și incerte. Trebuie privite mai curînd ca opinie a zilei, decît ca fapte verificate”. Kurze Geschichte dă asigurări: „Dar marea împărat, care este fatul supusilor, săl, caută acum să găsească cele mai bune măsuri pentru a consola pe nenorociți și a scuti pe viitor tara de asemenea neliniști. Cerul sî favorizeze intențiile sale generoase!”. A. Fr. Geisler în broșura Horja und Klotschka face un portret turburător al răscolitilor de la 1784: „Cea mai mare parte a acestor oameni sînt bărbați frumoși, tari, bine făcuți și de un gen foarte prolific, care fiind de viață romană nu usor pot ascunde singele cel înfocat al lor. Setea lor de libertate este neînvîșă și dorul mării strămoșești strălucește în vederat în ochii lor, chiar și sub apăsarea cea crudă a sistemului feudal și sub vîlul neștiinței și rudității ce urma din această sistemă”.

Colaj realizat de ADRIAN DOHOTARU

Înălțimea morală a satirei

Civilizația
timpului liber

● Uneltele fabulistului ● Povestiri superconcentrate ● Urzica redivivus ● Urmașii lui Cincinat Pavelescu ●

Leul potrivit la locul potrivit

Fabula, sora mai mică — modestă și fără pretenții intelectualiste, isteasă foc și rea de gură — a parabolei (pe care atât o iubim de la o vreme) este, comparativ cu aceasta din urmă, mult mai puțin „la modă”. S-ar părea că Esop și La Fontaine, Krilov și Alexandrescu (și citiți ori mai fi) ne ajung, că relele omește, o dată închise în blana cite unui dobitoc, stau bine acolo, ca la zoo, spre hazul nostru definitiv. Semn al unui veac care pare să fi temperat negrul în gri, murdărind însă, ce-i drept, și albul tot pină la stadiul mai suportabilei culori, dispariția fabulei nu înseamnă neapărat tocirea simțului nostru satiric, ci, poate, expansiunea lui către alte modalități de expresie. Cum însă, înțelept, fiecare timp își comandă singur formulele artistice care-i trebuie, nici o inovație și nici o revenire nu rămân întâmplătoare.

Faptul că un autor de suave elegii, de caligrafii tandre pe temele eterne ale poeziei — dragostea, nostalgia virstei de aur, a satului, sentimentul trecerii timpului —, dar nu mai puțin autor de poeme incisive, agitând o acută nevoie de repere morale: adevăr, dreptate, responsabilitate, loialitate, — l-am numit pe Nicolae Dragoș, încercând să rezumăm într-o biată frază o creație ce numără unsprezece volume de versuri — faptul că Nicolae Dragoș, deci, se întoarce la uneltele aproape uitate ale fabulistului nu e lipsit de semnificație. Părăsind tonul grav al satirei propriu-zise pentru grimasa afurisită, deșteaptă și de o ipocrită inocență a fabulei, autorul volumului de Fabule cu sau fără morală, apărut nu demult la Editura Eminescu optează în fond pentru „armele albe” ale ironiei.

Scrise colorat, dar fără abuz de invenție lexicală și fără rime chinuite (cum li se cam întâmplă unor fabuliști de ocazie), etalind o remarcabilă fluentă a versului, fabulele lui Nicolae Dragoș încântă, în primul rând. Vietăți modeste, dintre cele binecunoscute nouă (găina, porcul, broasca, vulpea, lupul, oaia, iepurele, ba chiar și „suflete” din lumea vegetală — urzica, popul, ciuperca, tuberoza) îmbracă hainele cusurilor omește, regizind o suită de tablouri alegorice. Pe primul loc nu stau, cum ne-am așteptat, ipocrizia și prostia sau alte clasice defecte, ci unul... specific timpului nostru, am zice: lipsa de măsură. O oaie „excentrică” se socotește mai cu moș și nesocotește cărările turmei. Dă iama prin grădinile oamenilor, aducând ciobanului numai pagube (Fabula oii șturlubatece). Fabulistul sancționează scurt: oaia devine pastramă. O frunză își căinează soarta care o ține la atîția metri de pământ și, tot zdrobindu-se de frământare, cade și e mîncată de un pașnic rumegător (Fabula frunzei). Un bondar boicotează agasant munca prea cinstită a unui bou, acuzându-l de ingustime de vederi și se alege („în sfîrșit” — sună morală) cu o mortală lovitură de coadă (Fabula moralei simple). Un șoarece angoasat încearcă zborul de la etajul unui castel și primește înțelepte lămuriri de la... o pisică (Fabula aripilor). Unele fabule sînt traducibile în sentențele unor proverbe celebre. Altele cutează chiar spirituale rescrieri ale unor texte celebre (Fabula veche în haină nouă). În sfîrșit, nu lipsește fabula „melancolică” (Fabula idilei triste), cea filozofică (aici ghilimelele ar fi vulgarizat”. (Fabula lui Sisif), cea despre o mină care spală pe alta (Fabula lupului voiajor) și chiar fabula... sceptică (Fabula dopului perfect).

Textele acestui plăcut volum nu cîștigă nimic prin inventarierea temelor lor, cu atât mai puțin prin povestire. Consemnarea de față este, implicit, o invitație la lectură. Cert e însă un lucru: la sfîrșitul ei, fiecare din noi se va alege cu o înțeleaptă învățătură: în viață e foarte important să pui... leul potrivit la locul potrivit.

TANIA RADU ■

Decade epigrama?

Încă de prin anii '20, Cincinat Pavelescu constata într-o conferință — Ce este o epigramă și cum se face? — că „vechile forme literare tind să dispară, înghițite de noua sensibilitate...”. Și totuși, în acea perioadă, situația epigramei la noi nu justifica încă îngrijorarea celui care risipise cu generozitate atîtea strălucitoare vorbe de duh în dueluri epigramatice urmărite cu sufletul la gură de marele public. Cine ar mai ști astăzi de Nigrim, de pildă, dacă nu i-ar fi fost o țintă preferată a atacurilor? Să ne amintim una din epigramele pe care i le-a închinat: „Ai fost nedrept, amice, cînd ai spus / că pe Nigrim e-un vers l-aș fi distrus. / Un rol contrar în viață i-am jucat: / Nigrim era nimic și l-am creat!”

Ce-ar mai zice însă astăzi maestrul de necontestat la noi al acestui gen? În aparență, există o mulțime de epigramiști. Creațiile lor — cu mult mai abundente ca odinioară — apar în publicații destul de frecvent. Le întîlnim în special în numerele de anul nou ale revistelor sau în almanahuri. Dar ele nu mai stîrnesc același interes de altădată, chiar dacă uneori apar grupate în volume de sine stătătoare. Sînt chiar cenacurii care promovează cu insistență acest gen și totuși... Ceva s-a schimbat în gustul contemporanilor încît ei nu mai agreează cu aceeași pasiune epigrama. Una dintre cauze este chiar cea enunțată de Cincinat Pavelescu: genul nu mai corespunde sensibilității moderne. De aceea scriitorii nu-l mai cultivă. Publicului nu i se mai oferă delicioasele incrușări de floretă care se practicau odinioară prin intermediul epigramei. Epigrama pare a fi mai curînd a altei epoci, în care era mai mult timp și în care se simțea din partea literaților nevoia unei comunicări pline de haz, mai mult sau mai puțin sarcastice. Era, într-un fel, echivalentul pe scurt al scrisorilor dintre scriitori. Paradoxal, deși, concisă, epigrama e mai puțin conformă cu modul de viață al omului grăbit din acest secol. El nu mai are răbdarea să stea la cafea și să improvizeze pe un petec de hîrtie o replică spontană la ceea ce-l irită din realitate. Apoi, epigrama, fiindcă dezvăluie în general o singură trăsătură de caracter al omului luat în zeflemea nu mai e credibilă. Cine mai acceptă, aidoma clasicilor, că persoana umană poate fi redusă la o singură ipostază a ei?

E un declin în clipa de față al epigramei? Cu siguranță că da, oricît de mulți

s-ar exersa în acest domeniu — în general oameni mai în vîrstă, grupați în cenacurii a căror activitate e privită uneori cu un zîmbet ușor condescendent. De altfel, pe bună dreptate, deoarece epigrama a intrat într-un impas, fiind construită în virtutea unor șabloane pe care în clipa de față prea puțini se străduiesc să le spargă. Deobicei, ținta ei este acum

Încă din antichitate, tipul poetului învidios, Zoil, a stîrnit vehemența confrăților. Iată în acest sens o epigramă a lui Martial socotit supremul maestru al tuturor epigramiștilor.

Zoile, minți cînd îți dai titlul de vițios.
Tu nu ești un om vițios, Zoile, ești vițiu!
însuși!

Iată o replică la aceeași temă, de data asta la noi. Povestește Cincinat Pavelescu: „Poetul neîntrecut al Noștilor a adresat o epigramă bardului de la Mircești cînd, reprezentîndu-se Fîntîna Blanduziei, actorul de la Teatrul Național care juca pe Zoil își făcuse masca lui Alexandru Macedonski:

Orbit de-al gloriei nesafiu,
Albit de ani, dar tot copil,
E lesne să mă faci Zoil
Cînd singur tu te faci Horatiu!

minoră. Inventarul cusurilor umane s-a făcut de mult și parcă mai curînd preferi să afli ce zicea un Cincinat Pavelescu, sau un Topircanu despre cutare defect omeșesc. Epigramiștii noștri de azi și-au cam pierdut umorul sau plutesc într-un aer de generalitate. Nu înseamnă că nu trebuie să încurajăm genul, dar nu trebuie în nici un caz să credem că el va căpăta vigoare din nou peste noapte, printr-un prizac.

Decade deci epigrama? Unii susțin că da, ca istoricul și criticul literar Șerban Cioculescu, care crede că principalul motiv al intrării genului într-un con de umbră e faptul că îl practică prea mulți dintre care unii fără nici o chemare, crezînd că e la îndemîna oricui să fie antologic. Acestora le amintim tot un gînd al lui Cincinat: „epigrama e ca un copil; se face mult mai lesne decît se poate explica în detaliu cum s-a făcut”.

GEORGE ARION ■

Înălțimea morală

satirei

...plus umorul

Inventarul păcatelor capitale e mai cuprinzător decît se crede ideobște. E un păcat să n-ai umor, e un mare păcat să gîndești că persoanele posomorite sînt neapărat și profunde. În general vorbind, săvîrșește un păcat tot omul care nu știe ori nu vrea să vadă și partea comică a lucrurilor. Un filozof de odinioară spunea că cel mai greu și mai greu e să cauți o pisică neagră într-o cameră întunecoasă, mai ales cînd înăuntru nu se află nici o pisică. Amintindu-ne de zicerea cugetătorului — al cărui umor privește fondul chestiunii, adică proprietatea oricărei întreprinderi — putem conchide că păcatul păcatelor îl săvîrșesc cei și cele care, avînd ca indeletnicire satira și umorul, tratează cu ușurință troburile satirei și ale umorului: teatrele de profil, publicațiile de profil, felurile galerii și saloane de profil. Și cum un teatru, o re-

vistă ori o galerie înseamnă, pînă la urmă, niște oameni, să discutăm despre oameni. Revista de satiră și umor „Urzica” are mînia mare și onorantă de a arăta starea umorului la români. Misie mare, întrucît românul are cu prisosință această înzestrare, și o are la toate felurile de umor: școlit și naiv, gros și subțire, specializat și popular, alb și negru, absurd și just. Cum, din nefericire, profesioniștii umorului au obiceiul să mai ostenească și cum osteneala lor se vede mai repede decît la profesioniștii unor domenii unde corectitudinea poate să treacă drept inspirație, s-a întîmplat că revista „Urzica” cerea o primenire: a țelurilor, a mijloacelor și, desigur, a condeielor. Poetul Nicolae Stoian izbutește, într-un timp remarcabil de scurt, să pună satira și umorul în toate drepturile lor și încă în chip destul de simplu, invitîndu-i, adică, să scrie la „Urzica” pe scriitorii de meserie. Efectul direct al acestui fapt a fost că în revistă n-a mai rămas loc pentru făcătorii de „texte umoristice”. Se înțelege, nu e vina nimănui că o publicație se trezește, la un moment dat, copleșită de „textieri”. Ironiștii autentici se urnesc mai greu, fiindcă debordanța disponibilitate a veleitarilor cau-

zează — cum frumos zic gospodarii cartierului în care m-am născut — autenticității.

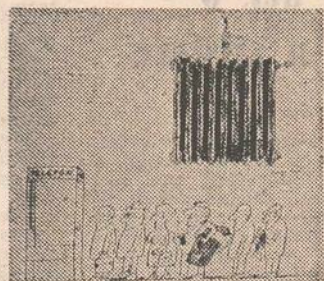
Mediocritatea e tenace și, cum, necum se instituționalizează mai repede decît valoarea. E o realitate că în „Urzica” nu-i mai aflăm pe „textieri” și, în consecință, nu mai aflăm nici „texte”. E o realitate că generațiile se schimbă și e ușor de constatat că în paginile „Urzicii” generațiile chiar s-au schimbat: aici semnează Mircea Horia Simionescu și Mircea Nedelciu, Nicolae Dragoș și Ioan Buduca, Ion Băeșu și Ștefan M. Găbrian, Nikolaus Berwanger și Alex. Ștefănescu, Tudor George și Dumitru Radu Popa, aici scriu cînd au îndemn la ironie Haralamb Zîncă, Bajor Andor, Iosif Naghiu, Mircea Simțimbreanu, Ștefan Cazimir, Ioan Masoff, Constantin Culeșan. E o realitate că temele care-i preocupă pe colaboratorii și redactorii revistei sînt temele mari ale satirei. Colecția pe ultimii doi ani a „Urzicii” are calitatea de a putea fi citită ca o carte. Poetul Nicolae Stoian este un bun făcător de gazete și foarte mult din tinerii și mai puțin tinerii publiciști și scriitori ce fac, la rîndu-le, gazete li dă-torează așezarea în profesie. El are darul, nu tocmai la îndemînă, de a recu-

noaște și promova pe oamenii cu talent la scris. Îi face pur și simplu plăcere să aducă talentul în față și să-l vorbească de bine. O practică de gazetar al chestiunilor importante ale zilei îl orientează, la „Urzica”, spre „cestiune”, cum ar spune nenea Iancu. Revista publică anchete, foiletoane, note cu lîmpede adresă socială. O veritabilă resurrecție cunoaște epigrama — un gen în care literatura română a produs valoare. Un interes aparte arată „Urzica” problemelor specifice ale caricaturii de presă. Adevărul este că tot ce i-am putea reproșa revistei, în treaba atât de gingașă a promovării caricaturii bune, vine de la aceea că revista promovează cu program caricatura bună. Avem acum o școală românească de caricatură, avem un număr impresionant de saloane regionale și naționale, avem o colecție excepțională de premii la mari saloane ale caricaturii în lume, iar spațiul pe care publicația îl poate acorda desenului satiric e, oricum l-ai măsura, foarte măsurat. Dacă există destui cititori care speră mai mult de la revistă, nu-l mai puțin adevărat că revista poate să răspundă speranței lor numai consolidîndu-și reușitele.

TUDOR OCTAVIAN ■

Inteligența surisului

Mihai Stănescu face parte din categoria acelor caricaturiști ale căror producții își rămîn timp îndelungat în memorie, aidoma anecdotelor. Și nu întâmplător facem această afirmație, întrucît majoritatea caricaturilor sale au, datorită cuvintelor ce însoțesc desenul, un insolit aer anecdotic. Astfel, un desen înfățișînd o sală de ședințe, văzută din spate, cu zeci și zeci de oameni, iar în fața lor, pe o scenă, o masă de prezidiu, dar la care n-a luat încă nimeni loc, nu poate să spună aproape nimic. Dar unul dintre cei aflați în sală rostește următoarele cuvinte: „Eu zic să mai așteptăm cincî minute și dacă nu mai vine nimeni, propun să începem ședința”. Sau, tot astfel, un desen înfățișînd un miriapod, un miriapod desenat cît se poate de simplu, chiar naiv, am putea zice, ca un morcov sau ca o franzelă cu ochi, dar care are, bineînțeles, o sumedenie de piciorușe, iar nu poate să spună

el însuși prea mult. Numai că și de-această dată apar, firește, cuvintele: „Ca să ieșim din această situație zice miriapodul, ar trebui să punem, toți, mină de la mină...”. Și, tot astfel, ne-aducem aminte un alt desen, tatăl și fiul mergînd pe stradă: în fața lor, un gunoier cu un cărucior pe care sînt așezate niște tomberoane. Tatăl privește spre tomberoane. Copilul, însă, privește, în spate, spre un Shop în vitrina căruia vede ciocolată marca TOBLERONE. Tată, zice fiul, vreau și

eu niște toberone. Fiule, răs-punde tatăl, se zice tomberoane, nu toberone. Din acest ultim desen, cuvintele aproape că puteau lipsi, așa cum, din alte caricaturi, chiar și lipsese: un zid înalt și trei oameni care vor să știe ce e dincolo de zid, drept pentru care urcă unul pe umerii celuilalt. Ultimul care urcă, al treilea, ajunge să poată privi dincolo de zid, numai că, se vede clar, al treilea poartă ochelari negri, de nevăzător. Sau, un alt desen, un naufragiat pe o insulă mică, nu mai mare decît o

palmă, zărește un vapor în depărtare, drept pentru care strigă clasicul S.O.S. Vaporul se apropie și, în loc să-l ia, îl lasă un foarte amănunțit plan de... achiziții. Nu mai vorbim despre acel excelent desen cu care Mihai Stănescu a cucerit la un concurs de caricaturi desfășurat în Japonia un foarte prețios premiu: o mulțime de oameni infierbîntați se străduiesc să treacă dincolo de poarta minusculă a unui uriaș zid. Unul dintre ei reușește, dar, stupoare, dincolo de zid se află o imensă prăpastie, în timp ce lumca vrea neapărat să treacă dincolo...

Deci, eu etveva mic (dar mari, ca valoare satirică în sine) excepții, caricaturile lui Mihai Stănescu sînt, mai degrabă, un fel de povestiri superconcentrate al căror haz rezidă în luarea peste picior, ca să-l zicem așa, a automatismelor verbale, în surprinderea comicului de situație văzut însă dintr-un unghi modern, absurd, adeseori imposibil, dar cu o pronunțată doză de zeflemea spirituală. A-

ceastă atitudine eminamente satirică este slujită de atenția mărită pe care artistul o acordă problemelor majore ale vieții cotidiene, refuzînd, parcă de la bun început, să bată căi comune (a se citi teme și subiecte comune) aflate la îndemîna mai tuturor caricaturiștilor. Vrînd neapărat să fie original și inteligent, pentru că nu se poate caricatură bună fără originalitate și inteligență și reușind din plin să atingă această performanță, Mihai Stănescu a devenit, totodată, unul din cei mai cunoscuți (a se citi populari) și apreciați caricaturiști ai noului val, mutînd ținta acestei arte, dintr-o zonă minoră, călduță și blînd surizătoare, într-o zonă majoră, activă, cu un suris vîlent și corosiv. Atitudinea sa nu este nici pe departe nonsalantă, cum ne-au obișnuit, de multă vreme, alți caricaturiști, ci, dacă vreți, necrutătoare, intransigentă, adică, altfel spus, lucrătoare întru binele nostru, întru ascuțirea puterii noastre de analiză.

VICTOR NIȚA ■

● Un amănunt care devine cheia rezolvării cazului ● Calitatea de tată se dobîndește ●

Tatăl cel voios

Anina, 25 Iulie 1984

Stimată redacție,
Să-mi fie tertat că vă deranjez, dar consider că și revista „Flacăra” e locul unde poți să bați la ușă și să sperii într-un ajutor, colaboratorii revistei susținând ferm ideea sau idealul de DREPTATE.

Vă rog, deci, să mă ajutați să scoatem adevărul la lumină, iar la urmă la răbojul faptelor bune să mai treceți o liniuță.
Dar, deși scrisoarea va fi mai lungă, pentru a fi cit mai explicit, să trec la ceea ce mă doare de fapt. Mă numesc Bălan Vasile, locuiesc în orașul Anina, str. Școlii nr. 26 și muncesc ca ajutor minor la I.M. Anina.

La terminarea liceului agricol (și absolvirea lui bineînțeles), în vara lui 1974, m-am căsătorit în comuna Ciacova, jud. Timiș, cu o fată pe nume SOKTOR ECATERINA. Am urmat apoi stagiul militar, iar prin natura firească a faptelor la trei luni după terminarea stagiului militar eram deja tată a doi copii (nu gemeni) Ramona născută în 9 aprilie 1975 și Daniel născut la 15 mai 1976.

Lăsat la vatră m-am angajat imediat la moara Ciacova întâi ca muncitor necalificat apoi prin disponibilizarea unuia post, ca laborant. Meserie frumoasă mai ales laborant, dar eu fiind la începutul căsniciei și cu doi copii aveam nevoie de bani. Ori venitul meu era mic, așa că am căutat o meserie mai bănoasă. Și am găsit. Acolo unde și tata și unchiul mei lucrau, adică la mină la Anina. Deci începând cu 3 ianuarie 1979 lătam acolo unde copilarisem de mic, gata să mă bat cu muniții și adincurile. Și-am reușit, cel puțin în privința mijloacelor materiale. Alta e problema însă. Venind la mină la Anina mi-am adus și soția și băiatul, fetița rămînînd la socri la Ciacova.

Toate bune și frumoase pînă în vara anului 1980, cînd îmi surprind soția cu un individ și cînd de fapt affu că de fapt lucrurile nu erau tocmai roze cum credeam. Eram de fapt doi soți diferiți. Eu cu ideea de a munci și a agonisi pentru a crea o situație bună, ea bani avea, îmbrăcată cu lux și cu gust era, urîtă nu era, deci avea nevoie de distracție. Bineînțeles, ne-am despărțit, cum era și normal la atare situație. (Încet ne apropiem de miezul problemei). Dar problema nu e deloc simplă. În decembrie 1980, plecată fiind de la mine, ea naște o fetiță de 7 luni, pe care o abandonează în spital, acesta cedînd fetița leagănului de copii din Timișoara. Fetita era Pamela (era serialul la televizor cu Pamela et comp.). Eu nu recunosc fetița după cele întimplite în vară și odată sau mai bine zis paralel cu procesul de divorț întenez proces de tăgadă a paternității. Legea nu-mi dă dreptate, copilul trebuie să aibă un tată, iar noi nefiind încă despărțiți, codul familiei spune clar că: „soțul mamei e tatăl copilului”. Fetita Pamela rămîne deci abandonată la Leagănul de copii, iar noi prin sentința de divorț definitivă din 3 ianuarie 1982 liberi să ne trăim viața fiecare cum crede de cuviință.

În vara lui 1982 Leagănul de copii Timișoara dă copilul abandonat de mamă — pe Pamela — bunicilor fetei, adică părinților fostei soții. Aceștia (și de aici începe de fapt problema mea cea mare) în septembrie 1982 deschid acțiune împotriva mea și a fiicei lor pentru obținerea unei pensii de întreținere. Într-un fel aveam dreptate. De ce? Pentru că deși legea stabilise ca băiatul să stea la mine și fetița Ramona să stea la mama ei, iar Pamela la Leagănul de copii, fosta soție se căsătorește și abandonează pe fetița Ramona la părinții ei, iar în momentul cînd le este adusă și Pamela, ei normal că deschid acțiune de judecată. În cadrul acțiunii de judecată eu intruc de fetița Pamela nu mă leagă nici un sentiment, iar faptele dovedesc că tatăl ei nu sint eu, am cerut să-mi fie încredințată mie minora Ramona care este fiica mea, și care poate locui la mine împreună cu fratele ei. Dănuț intrucit am condiții foarte bune de locuit, o soție care îmi iubeste copilul și ar dori să o crească și pe ea. Văzînd această situație părinții fostei soții întorc foaia pe partea cealaltă. Își modifică acțiunea spunînd că ei mă cheamă numai pe mine în judecată și că fiica lor s-a împăcat cu ei, iubirea fiind mare în familie. Era ceva cusut cu ață albă. Totuși a prins. Două martore mincinoase care au susținut că fosta soție locuiește împreună cu părinții ei au fost destul. Și în baza art. 100 Cod. fam. instanța de judecată a dat verdictul. Scor general și egal: 1-1. Adică voi bunicilor noavînd calitate procesuală nu aveți dreptate, iar tu Bălan Vasile (adică eu) nu fi-o dăm pe fiica ta ție, deși ai dreptate, deși ai condiții mai bune, deși ea, adică Ramona ar putea locui cu fratele ei împreună, ar putea merge la școală împreună; mai bine să stea la bunicii ei care unul e navetist — pleacă dimineața vine seara — iar bunica este suficientă de un picior (putem spune înfirmă) amîndoi fără școală și să fie educată de mama ei care n-a terminat 6 clase. Mai bine așa: 1-1. Ce pot să spun? Adică ce puteam? Am zis că dacă tu Judecătoria Deta nu-mi dai dreptate, cum dreptatea nu poate să moară, mă mai adreșez Tribunalului județean care oricum e județean nu e un orașel. Care

Tribunal județean Timișoara a analizat dosarul și faptele de s-a spetit. E o exprimare mai directă, dar așa calific eu comoditatea de care a dat dovadă o instanță județeană. Deci încă o dată: 1-1. Scor general: 2-2. Deși obținusem două puncte în deplasare mă aflam în situația de parcă pierdusem patru puncte acasă. (Chestia cu punctele e pentru că sint eu mare microbist: am 1,74 m !)

Deci ce-mi mai rămînea:
Tribunalul Suprem. Prin avocatul meu am făcut un memoriu Tribunalului Suprem la care n-am primit încă răspuns. Cînd am spus: „am făcut” mă bazez pe faptul că avocatul meu mi-a dat toate asigurările că a „compus” el memoriul și l-a expediat.

Acum nu că n-aș avea încredere în Tribunalul Suprem, dar după ce m-am fript de două ori, vorba ceea: „sufiu și-n iaurt”.

Ce aș dori eu de fapt de la revista „Flacăra”, de la dv. stimate tovarășe care te-am zăpăcit de cap cu atita scris? O anchetă desfășurată abil, fără surle și fanfare în comuna CIACOVA jud. Timiș, pe strada Voitegului nr. 24 unde locuiește fetița mea Ramona, unde locuiesc de fapt bunicii ei, adică foștii Socri, anchetă care, zic eu, va dovedi că de fapt mama ei (fosta soție) nu locuiește împreună cu fata și cu părinții ei, că de fapt fosta soție locuiește la Blocul S.M.A. și nu se ocupă de Ramona așa cum ar trebui ci se ocupă de Ștefania — fetița creată în noua căsnicie.

Prin sentința civilă nr. 2370/1981 a judecătorei Oravița, căsătoria părinților a fost desfăcută, iar minorul a fost încredințat spre creștere și educare părinților și minorele au fost încredințate reclamantei Soktor Ecaterina.

Prin aceeași sentință piritul a fost obligat să plătească pe seama minorei Ramona-Manuela o contribuție în sumă de 300 lei lunar. După rămîncerea definitivă a sentinței reclamanta Soktor Ecaterina și-a încredințat minorele părinților săi, reclamantilor Soktor Francisc și Soktor Iuliana, ea intrînd în relații de concubinaj, relații din care a mai dat naștere unui copil.

Reclamanta Soktor Ecaterina nu este încadrată în cimpul muncii, iar marțorele Rașa Ana, și Raicu Florica relatează împrejurarea că cele două minore sint bine îngrijite de bunicii lor, și reclamanta Soktor Ecaterina care îi ajută, și care își petrece întreaga zi la domiciliul reclamantilor Soktor Francisc și Soktor Iuliana, alături de cele două minore.

Minorul Daniel Cristian este foarte bine îngrijit la locuința piritului, așa cum reiese din ancheta socială, coroborată cu declarația martorei Taubner Malvina și Murky Ginter, respectiv că dispune de condiții bune de locuit, iar actuala soție a piritului manifestă grijă față de copil.

Cu privire la minora Pamela Izabela, piritul a făcut cerere de tăgadă paternității, cerere care i-a fost respinsă

tutelle de judecată făcute de părți vor fi compensate.

Pentru aceste motive,
IN NUMELE LEGII
HOTARAȘTE

Respinge acțiunea reclamantilor SOKTOR FRANCISC și SOKTOR IULIANA, domiciliati în comuna Ciacova, str. Voitegului, nr. 24, jud. Timiș, împotriva piritului BALAN VASILE, domiciliat în Anina, str. Școlii nr. 22, jud. Caraș Severin și SOKTOR ECATERINA, domiciliată în Ciacova, str. Voitegului nr. 24 pentru majorarea contribuției de întreținere, stabilirea contribuției de întreținere și a alocației de stat, ca neîntemeiată.

Respinge ca neîntemeiată acțiunea reconvențională a piritului Bălan Vasile, împotriva reclamantilor Soktor Francisc și Soktor Iuliana, precum și a piritului Soktor Ecaterina, pentru reîncredințarea minorei.

Compensează cheltuielile de judecată.

Cu drept de recurs în termen de 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședința publică din 3

ianuarie 1983.

Bunicii Romonei și Pamelei cheamă în judecată pe mama fetelor, fiica lor, și pe semnatarul scrisorii, Bălan Vasile, în calitate de tată, pentru a-i obliga să contribuie material la întreținerea copiilor. Sigur, — ei nu știu că nu au calitate procesuală. Știu că doi copii se cresc cu cheltuieli și numai nevoia îi împinge către o instanță străină neamului lor. Ce zultă de aici? În primul rînd că afirmația martorei Rașa Ana și Raicu Florica cum că mama fetelor își petrece întreaga zi la domiciliul bunicilor, alături de cele două minore, trebuie pusă sub semnul îndoielii. Demersul bătrînilor spune mai clar decît orice martor că Ramona a fost de fapt abandonată la ei și prin asta, cererea lui Vasile Bălan — tatăl — de a-și crește propria fiică alături de frate, și pare nu numai îndreptățită, dar și necesară. Cum să lași un copil dor să trăiască departe de părinți, lingă niște bunicii care manifestă public greutățile pe care le au în creșterea lui, cînd tatăl doarește și are toate condițiile să-l țină și să-i asigure o educație corespunzătoare?

De aici și tonul voios, simplu și clar al scrisorii lui Vasile Bălan și parcă redactarea sentinței e făcută înadins să-i stimuleze elocința prin subțirimea argumentelor ce-au inspirat-o. Desigur, desprinderea Romonei de bunicii ar fi durosă mai ales pentru aceștia din urmă. Dar o instanță apără în primul rînd interesele copilului, nu ale bunicilor. Procuratura generală, nu încapă îndoială, va introduce în analiza pe care o va face toate acele date de care instanța nu a ținut cont.

Intervine însă un amănunt. Il amintesc chiar Vasile Bălan fără să-i acorde importanța cuvenită. Zice: Venind la Anina, mi-am adus soția și băiatul, fetița rămînînd la socri, la Ciacova. Ramona a fost crescută deci în exclusivitate la Ciacova de către bunicii, chiar și atunci cînd V.B. era căsătorit cu prima soție. Instanța are acum dreptate: interesele Romonei sint legate de mediul în care s-a dezvoltat. Familia tatălui îi este străină. Ramona trebuie cucerită spre noul mediu. Cu răbdare, tact și în timp. Trebuie să fii foarte încrezător în persoana ta, să-ți inchipui că un copil poate fi smuls din lumea în care a copilărit și căreia îi aparține prin educație și cunoaștere și transplantat într-un mediu nou exclusiv printr-o hotărîre judecătorească.

NICOLAE CRISTACHE

Omul, interioare de conștiință

Concluziile anchetei, cred eu, ar fi cea mai de netăgăduit dovadă la Tribunalul Suprem că realitatea este așa cum este și nu cum este expusă de fosta soție și părinții ei.

În numele dreptății și al dorinței de a fi împreună cu fiica mea, de a o crește așa cum trebuie și educa așa cum se cere vă rog mult, mult să mă ajutați. Am scris mult în dorința de a arăta cit mai bine starea de fapt a lucrurilor, chiar cu scopul de a plictisi la un moment dat.

Deci, vă rog și sper să mă ajutați. În caz că este nevoie pentru relații suplimentare dacă mă chemați pot veni pînă la București.

Mulțumindu-vă anticipat de sprijin, rămîn cu speranța de a fi ajutat.

Aștept răspunsul dv.

Cu stimă, Vasile Bălan

P.S.

Pentru o dreaptă vedere asupra lucrurilor anexe o copie după hotărîrea judecătorească.

Judecata

În deliberare constată că, la 9.XI.1982 reclamantii SOKTOR FRANCISC și SOKTOR IULIANA, au chemat în judecată pe piritul BALAN VASILE și SOKTOR ECATERINA pentru ca prin sentința ce se va pronunța aceștia să fie obligați la plata contribuției de întreținere pentru minorele Bălan Pamela Izabela și Bălan Ramona Manuela.

În motivarea cererii se arată că reclamantii sint bunicii minorelor, iar piritii divorțați și-au abandonat copiii în grija reclamantilor și că nu participă cu nimic la întreținerea lor și că mama copiilor — Soktor Ecaterina — raliată în concubinaj, nu este încadrată în cimpul muncii.

La data de 6.XII.1982, reclamantii și-au modificat acțiunea arătînd că înțeleg să-l cheme în judecată în calitate de pirit doar pe Bălan Vasile și că reclamanta alături de el este și Soktor Ecaterina, modificîndu-și obiectul cererii, în sensul de a fi obligat piritul la plata contribuției de întreținere pentru minora Pamela Izabela, să se dispună majorarea contribuției de întreținere, pentru care piritul o plătește pentru minora Ramona Manuela și să fie obligat la plata sumei de 4.800 lei alocație de stat, restantă pentru minora Bălan Pamela Izabela, pentru ianuarie 1981—decembrie 1982, inclusiv.

La 24.XI.1982 piritul a introdus cerere reconvențională prin care a solicitat stabilirea minorei Bălan Ramona Manuela la locuința sa, motivînd că din căsătoria părinților, desfăcută în prezent, au rezultat 3 copii, că prin sentința de divorț cele 2 fetite au fost încredințate mamei lor, iar băiatul Bălan Cristian, piritului și că minorele nu sint îngrijite de piritul Soktor Ecaterina, care le-a abandonat în grija părinților săi și că piritul dispune de condiții dintre cele mai bune pentru creșterea și îngrijirea copiilor.

Reclamantii nu au fost de acord cu admiterea cererii reconvenționale, arătînd că acesta nu urmărește altceva decît să paralizeze acțiunea lor, pentru contribuția de întreținere.

Din actele și lucrările dosarului, rezultă următoarea stare de fapt:
Reclamanta Soktor Ecaterina și piritul Bălan Vasile sint părinții copiilor Bălan Ramona-Manuela, născută la 9.IV.1975, Bălan Pamela Izabela, născută la 8.XII.1980, și Bălan Daniel Cristian, născut la 15.V.1976.

prin sentința civilă nr. 1192/1981 a Judecătorei Oravița.

Din întreg materialul probator administrat în cauză, rezultă că Soktor Ecaterina nu are calitatea de reclamantă, ci este necesar introducerea unei cereri prin care se pretinde ceva, ori se observă că prin acțiunea introductivă la instanță Soktor Francisc și Soktor Iuliana sint cei care pretind ceva de la piritii Soktor Ecaterina și Bălan Vasile.

Conform principiului disponibilității modificarea de acțiune prin care piritii Soktor Francisc și Soktor Iuliana își modifică obiectul cererii, precum și părțile pentru care se poartă procesul, este admisibilă în sensul că numita Soktor Ecaterina nu mai are calitatea de pirită. Prin această modificare de acțiune însă, Soktor Ecaterina nu poate dobîndi automat calitatea de reclamant, doar din voința reclamantilor, din moment ce ea însăși nu și-a manifestat dorința de a-l cheme în judecată pe piritul Bălan Vasile.

Cererea reclamantilor Soktor Francisc și Soktor Iuliana împotriva piritului Bălan Vasile, pentru contribuție de întreținere și majorare de contribuție de întreținere, precum și alocație de stat, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, ei neavînd calitate procesuală.

Singura îndreptățită să formuleze pretenții cu privire la contribuție de întreținere împotriva piritului, pentru cele două minore este mama copiilor, aceea căreia prin sentința judecătorească i s-au încredințat minorele spre creștere și educare.

De la vîrste mici cele două fetițe au fost îngrijite de bunicii lor ajutați de mama Soktor Ecaterina, aceștia au un imobil corespunzător de locuit și minorele sint bine îngrijite, interesul pentru cele două fetițe fiind să crească în continuare împreună, în mediul în care au fost deja obișnuite.

În baza art. 100 Cod. fam. instanța va respinge cererea reconvențională a piritului, ca neîntemeiată.

În baza art. 276 cod. pr. civil. chel-

E-n aer o
urzeală-n sîșiere

(Urmare din pag. 13)

cîmpli de la noi trecea urlînd crivățul, pîdeam o seară cu asfințit de lup, — văditul ritual al întoarcerii unei seri de vară din moarte, durînd numai cit o clipă de spaimă — coboram malul și mă lungeam pe gheața cu zăpada măturată de vînt și așteptam trecerea a doi cerbi suînd dinspre Siret către munții Buzăului. Ei veneau pe dedesubt de ape înclătate de ger, veneau ca un spor al colîndelor, cu botul bătut în pietre rare, cu frunțile iluminate de luceafăr, în dreptul casei noastre scoteau capul prin coacă și respirau fumul prelus de pe gura hornurilor, lepădau citeva fire de iarbă descîntată și un muget îndurerat din vechimea Moldovei și plecau în galop, ducînd între ramurile cornelor cite o lostriță. Mergeau ca să se scuture de viscol și să se aprindă cu abur de floare de măr din lezerul Voiculescului.

Se poate, Mircea, ca doi oameni să trăiască aceeași întimplare peste timp?! Sint dator să cred în repetările miraculoase, fiindcă astăzi, iată, îmi aflui poveștile copilăriei în umblietul versurilor tale — ca o dovadă fundamentală că într-un solștițiu de iarnă amîndoi am alergat cu doi cerbi, pe sub gheața Buzăului, spre Impecabilul Necunoscut: „De jos te rog, alege-mă: vin singur, / deși, la pas, avarul joc de-a umbra / și umblietul e încă o-ntimplare / spre locul unde-asteptîi întins pe chivot: / careu după careu lășînd în urmă, / uit șase uși mereu mai strîmte-n umeri / și cînd m-apropiu de patratul ultim / cu dreapta caut cheia-n cîngătoare — / de-aici te rog, de unde cade seară / și-amurgul nu se schimbă pe nimic: / incinta-neape, dincolo, venimul / cu nume stracojiu — și dira lină / a stelelor o tremură și-mparte / în sunete și unde cu-ntunerice. / (Aici e noapte, spun, și-acolo doarme / făptura Lui tinută-n laturi nalte. / or cum de unde vin e roasă piatra / sub sorții trași, or cum îmbracă altul / armura grea de care m-am dezis, / cu vocea mea de-acum să geamă Domnul.)“

Fiecare om are dreptul la justiție, așa cum are dreptul la aer

Cu simțul datoriei față de cetățean

● Proces pentru un mormint ● Cine scrie și cine semnează ? ● Generoșii din umbră ●

Viii cu viii

Pînă în 1981, nimeni nu s-a îngrijit de mormintul soților Maria și Năstase Badea din cimitirul parohial Potcoava. Urmașii acestora, Filofteia Meșină, acum în vîrstă, se mutase de multă vreme în alt sat și-i venea peste mină să se mai întoarcă pentru a strînge iarba și urzicile care năvăliseră peste mormint. S-a consolat cu o veche zicală și-a lăsat natura să lucreze mai departe. În 1981 însă, cînd Marin Săraru din aceeași localitate își construiește un cavou în vecinătatea mormintului amintit, Meșină Filofteia devine brusc interesată de memoria părinților săi și, în ciuda vîrstei, sesizează cazul Consiliului popular al comunei Potcoava, pretinzînd că proprietarul a construit fără autorizație și a ocupat o porțiune din locul mormintului cu pricina. Consiliul popular îi întocmește lui Marin Săraru un proces verbal de contravenție, căci într-adevăr n-avea autorizație, și-l amendează cu 1000 lei, sumă achitată conform chitanței nr. 141/12.01.1982. Totodată, considerînd cauza meschină și lipsită de orice miză, comisia de judecată de pe lângă Consiliul popular încearcă să rezolve litigiul însă fără nici un rezultat, deoarece Filofteia Meșină, înțarțită de niște rude pătimate, refuză să se impace. Prin urmare, îl acționează pe pîrit în judecată, la Judecătoria orașului Slatina, proces ce va constitui obiectul dosarului nr. 8004/1981.

Procesul s-a desfășurat după o procedură cu totul bizară și superficială. Reclamanta aduce în instanță pe martorul Mihai Dincă (pîritul a intrat cu 60 cm pe lo-

cul mormintului, depășind poteca), iar pîritul pe Mihai Ciufu (construcția cavoului n-a afectat terenul reclamantei, bordura fiind amplasată pe potecă). Fără alte probe, instanța de fond dă cîștig reclamantei, prin sentința civilă nr. 647/26.02.1982, în care se spune că instanța a dispus efectuarea unei cercetări locale („întocmind în acest sens un plan-schiță, deșus la dosarul cauzei”), reținîndu-se că bordura de beton a cavoului e amplasată pe proprietatea reclamantei. Pîritul e obligat la demolarea bordurii, spre a lăsa în deplină și liniștită posesie suprafața de 1,95 m x 2,50 m. Din păcate, la dosar nu se află nici un plan, cum pretinde instanța, ceea ce arată limpede că sentința s-a dat în baza unei schițe inchiuite, și e limpede că așa e, fiindcă la o cercetare a locului s-ar fi observat că bordura acoperă numai poteca iar nu mormintul, ceea ce ar fi constituit. În cel mai greu caz, obiectul unui alt proces, între inculpat și parohie.

Ce va fi îndreptățit completul de judecată să dea cîștig de cauză reclamantei e greu de spus. S-a dat credit martorului unei singure părți, fără nici o explicație, ocolindu-se abil problema actului concesiional, prin care Filofteia Meșină ar fi trebuit să facă dovada proprietății. Acest act nu există și nici nu i-l-a cerut nimeni. În fine, instanța mai obligă pe pîrit să plătească o sumă destul de mare reclamantei, ca cheltuieli de judecată, în baza unei liste neautentificate, în fața căreia instanța a închis ochii. Meschinăria reclamantei abia acum iese la iveală. Nemulțumită de sentință, ca și pîritul de altfel, ea cere recurs la Tribunalul județean Olt, dar din dosarul nr. 621/1982 se deduce că acesta a fost respins ca nefondat. Filofteia

Meșină devine și mai aprinsă și, ajutată de aceleași rude dedate intrigilor, cere recurs extraordinar care, spre stupeora tuturor, se aprobă. Reclamanta nu era mulțumită cu dărîmarea bordurii. Voia dărîmarea cavoului. Se declară așadar recurs extraordinar iar dosarul nr. 1795/1982 se încarcă de noi probe: adeverința nr. 31/15.10.1982, eliberată de Parohia Potcoava, în care se spune că reclamanta are loc de mormint în Parohia Meșinești iar mormintul în cauză a fost părăsit de 25 de ani, el devenind în acest caz loc liber, conform art. 35-38 și 40 din *Regulamentul pentru organizarea și funcționarea cimitirelor*; o schiță neautentificată, deșus de reclamantă, care exagerează în chip vădit dimensiunile reale, verificate și de noi; note scrise ale reclamantei, în care acuză că i-a fost ocupată o porțiune de 0,40 m din mormint.

Procesul se judecă din nou la Judecătoria din Slatina și devine cauza dosarului nr. 1219/1983. În pofida probelor care nu pledau cituși de puțin pentru cauza reclamantei, instanța hotărăște ca pîritul să lase în deplină liniște și posesie mormintul cu dimensiunile de 2,50 m x 1,95 m, obligîndu-l totodată să demoleze partea de cavou care afectează mormintul (0,12 m) și autorizînd-o, în caz contrar, pe reclamantă să o demoleze pe cheltuiala pîritului, ceea ce o ni se pare o invenție în materie de jurisprudență. Din sentința nr. 126/1983 trebuie să reținem cel puțin două erori de fond care au viciat dreapta soluționare a cazului. Întîi, netemeinicia pretențiilor reclamantei care își pierde dreptul de folosință, intrucît lășase mormintul în paragină, netemeinic dovedită prin regulament. Apoi, mistificarea situației reale care infirmă ocupa-

rea locului de mormint prin construirea cavoului, lucru care poate fi verificat de către orice om de bună-credință la fața locului.

Intrucit declarațiile martorilor n-au nici o relevanță, ele excluzîndu-se unele pe altele, singura posibilitate ar fi rîmas verificarea documentației și confruntarea regulamentului cu realitatea. Ceea ce s-a făcut se numește însă cercetare tendențioasă. Pîritul solicită un nou recurs, respins și de astă dată, prilej cu care mai administrează o probă, respectiv procesul verbal nr. 1.05.1983, încheiat de Consiliul parohial din Potcoava, în care se menționează, printre altele, că Marin Săraru și-a construit cavoul pe locul său de veci, că reclamanta și-a pierdut dreptul de folosință asupra mormintului și că bordura fusese construită pe suprafața potecii. Nu i se aprobă pîritului nici recursul extraordinar așa încît va trebui să dărîme 12 cm din cavou și să plătească reclamantei 4050 lei, reprezentînd cheltuielile de judecată, sumă pentru care nu depune nici un act doveditor.

Voindu cu orice preț să arate de ce e în stare, ca o nouă Mita Baston, Filofteia Meșină plantează un gard de fier în jurul mormintului, blocînd intrarea cavoului, deși nimic nu-i permitea acest lucru. Trezînd peste cauza meschină a acestui litigiu, în care organele de justiție s-au lăsat antrenate, nu putem trece cu vederea peste netemeinicia hotărîrilor care n-au făcut decît să transforme cimitirul într-un teatru al înfruntărilor penibile, sub ochii îngăduitori ai justitiei. Dacă ar afla sturjenia acestor procese, probabil că și mortii s-ar răsuci în mormint.

RADU G. ȚEPOȘU

O anonimă semnată

Am primit la redacție o scrisoare pe care, citînd-o, am fost cuprinsă de indignare. Nici nu este de mirare, pentru că, se zicea, „albastru pe alb”: „Tovarășul Stan Gheorghe în loc să lucreze 8 ore cit este programul de lucru, el lucrează 2-3 ore la schimb I, iar la schimb II, sint zile din săptămîină cînd nu lucrează, dar își ia halatul de vinzător și merge în piața Obor pentru a vinde zarzavat la I.A.F.L. Dolj. De unde acest muncitor devine totodată salariat și la întreprinderea de pompe Aversa și la I.A.F.L. DOLJ”.

Intocmit pe o coală de hîrtie mare, cam cit o jumătate de față de masă, scrisoarea continua în același fel, țîtînd amascarea neregulilor existente în legătură cu acest „tov. Stan”, acoperit — se pretindea — de toți șefii, de la mic la mare, șefi care, sustin cei care au întocmit scrisoarea, își asigură în acest fel zarzavatul pentru supa cea de toate zilele.

Mi-am făcut un calcul, cam ce ar însemna 2-3 ore din schimb I și pe la orele 10,30 am picat în piața Obor, să-l văd și eu pe cel incriminat vinzînd ceapă, ardei, morcovi, gogoșari și altele de-ale toamnei, în loc să stea la mașina sa de lucru. Nu mi-a fost greu să găsesc standul la care vindeau doljenii (deși denumirea nu era cea specificată în scrisoare) și, pentru cîteva momente am admirat bogăția și frumoasa prezentare. Apoi am întrebât de „nea Stan”, Gheorghe Stan. Vinzătorul s-a uitat mirat la mine, mi-a răspuns că la el nu-i nimeni cu numele ăsta.

Din piață, nu mi-a mai rămas decît să traversez strada și să pic pe capul portarului de la intrarea numărul 2 a întreprinderii de pompe „Aversa”.

Vă mărturisesc, cu mina pe inimă, că am făcut tot ce a fost posibil pentru a vă găsi, stîmți tovarășii principali și mai ales, curajoși! Pentru mine, și cred cu tărie că nu numai pentru mine, curajul civic este egal cu curajul moral! O grămadă de Anghel, Ștefănescu, Cristescu mi-au fost prezentați, o sumedenie de telefoane s-au dat, o mulțime de oameni s-au oprit din lucrul lor. Scrisoarea cu pricina a fost citită, răsцитă, pipăită, sucită și răsucită dar, inutil! Autorii ei nu s-au găsit! Gheorghe Stan lucrează, într-adevăr, la secția a III-a S.M.E., iar pe șeful de atelier îl cheamă, așa cum menționam, Ion Bratu. Da, da! M-am interesat. Am văzut și fișele de pontaj ale lui Stan și foile de prezentă. A fost, într-adevăr, așa cum afirmați, în concediu medical o parte din luna iulie. Dacă a vindut însă pepeni în acea perioadă, așa cum afirmați, asta n-am putut afla. De v-aș fi găsit, dacă ați fi avut curajul de a mă privi în ochi pe mine, dar mai ales colectivul pe care l-ați denigrat, poate mi-ați fi spus dumneavoastră unde sint pepeni copti la 15 iulie! Nici cu Gheorghe Stan n-am vorbit, dar numai pentru că omul este acum în concediu său legal de odihnă. Nu știu cum și-l petrece, dar, v-am spus mai sus, în piață, nu era! Am fost la el în secție, am văzut mașina pe care lucrează de obicei, am stat de vorbă cu vreo doi tovarășii de muncă de-ai lui. I-am întrebât și dacă au lucrat vreodată în contul retribuției lui Gheorghe Stan. M-am gîndit că e de datoria mea să pun toate întrebările necesare. Pînă la capăt. S-au uitat la mine, că zău, mi-a fost rușine — rușine pentru dumneavoastră, semnatarii... cum să zic... „din umbră” ai acestei scrisori.

Mai există o speranță în sufletul meu: poate aveți niște pseudonime! O să vă rog însă, în încheiere, ca mie să-mi permiteți să mă semnez cu numele meu ade-vărat.

LIANA MOLNAR

Dincolo de aparențe...

Invizibilele miini ale omenirii

La cei 82 de ani de viață, Cornelia Gheorghiu din municipiul Tulcea, str. Libertății nr. 73, văduvă de mult și fără copii, țîntuită la pat de o boală apăsătoare, suportă greu, evident, starea fizică în care se află, dar ceea ce o „doare” mai mult decît boala și bătrînețea este singurătatea, absența cuiva mai apropiat sufletește, mai înțelegător, poate, decît un vecin, oricît de binevoitor ar fi acesta, sau decît o cunoștință, mai mult sau mai puțin întîmplătoare, de la care nu poți pretinde prea mult și față de care nu-ți poți destăinau chiar toate întîmitățile.

Altceva ar fi dacă, așa ca prin minune, s-ar mai găsi pe lume vreo rudă, chiar mai îndepărtată.

Dar ce speranță să mai poată avea Cornelia Gheorghiu, cînd ea, din timpul războiului, cînd i-au fost împrăștiate, care încotro, toate rudelile apropiate, despre care n-a mai auzit decît nimic, absolut nimic, de peste patruzeci de ani?!

„Și totuși... Dacă măcar Sergiu, nepotul... o măi fi pe undeva”, și-a zis bătrîna, în răscolitoarea sa încercare de a reînnoia firul unor vechi și dureroase amintiri ale despărțirilor din anii urgiei.

Și a încropit, așa cum a putut, două scrisori; una către Consiliul Național al Societății de Cruce Roșie din R.S.R. și alta către Inspectoratul General al Miliției — Direcția evidenței populației.

„Cu lacrimi în ochi, vă rog a dispune verificarea și aflarea adresei lui Sergiu...” scrie octogenara și indică, din cite își mai aduce aminte, numele de familie, cu aproximație anul nașterii (1917—1919), localitatea natală, ca și cea spre care ple-

case acesta cînd s-au văzut pentru ultima dată.

Două scrisori, emoționante prin conținutul lor, dar cuprinzînd indicii atît de vagi și de puține pentru a găsi pe cineva despre care nu mai știi nimic de patruzeci de ani...

De la „Crucea Roșie”, scrisoarea Cornelinei Gheorghiu a ajuns cu o adresă la Direcția evidenței populației din I.G.M. „Vă rugăm să dispuneți...” — solicită semnatul adresei, cîntînd pe posibilitățile specifice și promptitudinea celor de la miliție.

Și, într-adevăr... Rugămîntea bătrinei din Tulcea a găsit ecou: verificări imediate și atente în evidența centrală, țîtînd seama și de eventualele schimbări de nume, de erorile posibile ale petiționarei, ca și de suita de localități prin care ar fi putut să domicilieze cel căutat. Da, apare în evidență cineva cu prenumele Sergiu, dar cu un alt nume de familie decît cel indicat de Cornelia Gheorghiu, însă avînd aceeași localitate natală, ceea ce ar putea să constituie o premisă a stabilirii eventualei relații de rudenie.

O adresă către Miliția orașului Sebiș, județul Arad: „Stabiliți dacă Sergiu Pruhoveanu, cu domiciliul în localitatea dumneavoastră, str. Republicii nr. 23, a avut rude pe care nu le-a măi văzut din timpul războiului.”

Raport către I.G.M. Direcția evidența populației: „La ordinul dumneavoastră... raportăm că Sergiu Pruhoveanu, în prezent pensionar, în vîrstă de 64 de ani, precizează că are rude de care nu mai știe nimic din timpul războiului.”

Adresă către Miliția Tulcea: „Comunicați Cornelinei Gheorghiu că nepotul pe care îl caută se află...”

Convorbirea telefonică cu Miliția orașului Sebiș: „Comunicați lui Sergiu Pruhoveanu că este căutat de o matusă, pe care n-a mai văzut-o de peste patruzeci de ani și locuiește în Tulcea...”

Approape de nesperat și totuși miinile invizibile ale omenirii...

MIHAI GROZAVU

Nordul și Sudul

(Urmare din pag. 13)

are pictură. Arhitectura [...] e oribilă. În ce privește sculptura...”

E suficient să intri însă într-un mare muzeu german și să vezi pictura religioasă (de un patetism, i-aș zice, al solemnității) sau pictura expresionistă în care culorile explodează, pur și simplu, din tablou pentru a-ți da seama că, avînd profunzimea concepției, nemții au și simțul culorii și al construcției plastice. Nu e, iarăși, sigur că nordul, cu o lumină mai slabă decît sudul, nu are apetență pentru pictură. Olanda, țară de nord, are o mare pictură. Anglia, cu condiții de existență aproape identice, nu o poate concura. Grecia, care nu duce deloc lipsă de lumină, nu s-a afirmat în nici un fel în artele plastice (dacă ignorăm pictura religioasă și-l excludem pe cretanul Domenikos Theotokopoulos, zis El Greco, simbol al artei iberice). Nu e, așadar, o lege că sudul are o civilizație (și o artă) a privirii, iar nordul Europei numai o civilizație (și o artă) a auzului. Regula, în privința culturilor, este abaterea de la regulă. E suficient să apară într-o cultură o mare personalitate (cazul Shakespeare) pentru ca toate previziunile și prejudecățile să cadă.

Ralea stabilește și o altă caracteristică (a treia) a spiritului german: **impersonalitatea** („Nici o revoltă, nici o indignare; nici măcar remanere, căci și remanerea e o formă de revoltă; ascultare pur și simplu: ascultare pornită din venerație pentru stat și autoritate...”). La această propoziție scandaloaasă, sociologul aduce imediat corectivul: lipsa de personalitate colectivă facilitează apariția, din cînd în cînd, a personalităților de excepție. Iată în ce mod întoarce el lucrurile: „Se poate zice că celelalte țări pot produce talente. Germania e patria genilor. Kant, Beethoven, K. Marx, Goethe, Nietzsche sint unici în lume. Dar ei absorb toată energia națională, devin mari prin nulitatea celorlalți, consumă economia cetățenilor ordinari”. Sint multe de obiectat față de această judecată. E sigur, de pildă, că filozofia resemnării domină spiritul german? Dar Luther care a provocat cel mai important act de rebeliune în Europa secolului al XVI-lea? El în ce categorie intră și ce mentalitate reprezintă? Cele 95 teze de la Witenberg au schimbat fața spirituală a Germaniei și, în genere, a lumii creștine. Venerația pentru autoritate n-a împiedicat, în acest caz, resurecția spiritului. Și odată resurecția pornită, n-a mai putut fi oprită. O lume nouă a spiritului s-a constituit (protestantismul) și implicațiile ei în arta europeană sint enorme. Iată, dar, unde

poate duce obediența germanilor...

Rămîne cealaltă problemă: geniele care consumă energia națională. Dacă această causalitate este reală, întrebarea e dacă ea acționează numai în lumea germană. Cu certitudine că nu. Geniul reprezintă, oriunde ar apărea, exponentul unei spiritualități colective și, în același timp, este o imensă sfidare a spiritului comun. Cînd apar într-o epocă mai multe spirite excepționale (cazul epocii lui Kant, Mozart, Goethe), se schimbă ordinea valorilor și se modifică stîlul de a gîndi al unei culturi. Geniile absorb, poate, „energia națională” la un moment dat, dar pot stimula, în același timp, apariția altor energii spirituale. După Kant, Goethe, Mozart și Beethoven a urmat un secol extraordinar pentru Germania spiritului. Văzînd ce s-a petrecut în filozofia, poezia și muzica germană în secolul al XIX-lea, n-am putea spune atît de ușor că geniele dinainte au consumat toate energiile nației. Mai degrabă le-au descătusat...

Ralea se înșală, deci. El caută o psihologie specifică și cade pe trei atribute care sint, în fond, general umane. N-am observat, în 1983, ca berlinezii să fie în chip special abătuti, posomoriti, fără chef de viață. I-am văzut, chiar la masă, rîzînd cu poftă. Restaurantele sint pline de oameni care mîncăcă bine și vorbesc tare între ei, puțin chiar prea tare. Se pare că moravurile, obiceiurile se

mai schimbă din fericire. Altfel am rămîne mereu duioși sau exuberanți după cum vine peste noi soarele sau crivățul. Cred enorm în influența marii culturi asupra stîlului (spiritului) național. Și cultura germană merge, de la Goethe încoace, spre „acea seriozitate atotcuprinzătoare” a spiritului care cuprinde în interiorul ei și critica seriozității... Înaintea lui Baudelaire, E.T.A. Hoffmann preconizează în artă principiul corespondențelor. Deosebirea este că el pornește de la muzică. Muzica este arta care face ca universurile să se întîlnească și să comunice: „Cînd ascult muzică, găsesc o analogie și o întîlnire intimă între culori, sunete și parfumuri. Mi se pare că toate lucrurile au fost zămislite de către aceeași rază de lumină și că ele trebuie să se reunească într-un minunat concert” (Kreiseriana, 1814).

Există, desigur, o gravitate a spiritului german, sesizabilă în muzica, filozofia, poezia și chiar în pictura acestui popor ce stă, în cumpănă, între lumea slavă și lumea latină, dar spiritul german nu este închis în cercul acestei gravități. Există o filozofie a ironiei pe care tot ei, nemții, au inventat-o ca să-și cîștige libertatea de a judeca în libertate spiritul și felul lor de-a fi...

*) Scrisori din Germania, reprodus în Scriseri, III, Ed. Minerva, 1981.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

„Timp de 28 de ani am suferit de o boală cumplită: psoriazis. Îmi erau atacate minile, picioarele și spatul. Citind în revista dumneavoastră despre succesele obținute de farmacistul Alexandru Torjescu de la farmacia nr. 68 din Brăila în tratarea psoriazisului m-am adresat și eu acestuia. Urmind tratamentul indicat, am avut marea bucurie să constat că boala a început să regreseze rapid.

După mulți ani de suferință am îndrăznit acum pentru prima dată să îmbrac o cămașă cu minecă scurtă. Nu îmi mai este rușine de oameni. Doresc să-i mulțumesc pe această cale farmacistului Alexandru Torjescu ca și celor care au manifestat interes și grijă față de cercetările sale permițându-i deschiderea unui cabinet în cadrul policlinicii județene din Brăila.” (Gheorghe Hoca din Timișoara.)

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ **Viorel Suciu**, tehnician mecanic la brigada geologică complexă „Pădurea Craiului” din comuna Suncuius, județul Bihor, semnează o scrisoare în numele mai multor navetiști. El ne sesizează că de mai mult timp stațiile C.F.R. din zonă nu mai eliberează abonamente lunare C.F.R., motivând că lipsesc imprimările. Credem că Regionala C.F.R. Cluj care, din câte înțelegem din conținutul scrisorii, administrează și acest traseu poate găsi o rezolvare eficientă a problemei.

■ „Părinții mei locuiesc în comuna Purani, satul Siliștea, județul Teleorman. În ultimele trei luni sătenii nu au mai avut posibilitatea să se aprovizioneze cu alimente și articole de îmbrăcăminte de la cooperativa de consum din localitate deoarece gestionarul s-a pensionat și nimeni nu a fost numit în locul său.” (Mihăela Brad din București, B-dul Muncei nr. 68). Să fi fost oare vechiul gestionar de neînlocuit?

■ „În trei camere și în bucătăria apartamentului pe care îl ocup nu funcționează nici un calorifer încă de la darea în folosință a blocului, în 1982. Adresându-mă I.J.C.V.L.-ului Sibiu, sucursala Medias, am fost vizitat de niște specialiști care au stabilit că este vorba de o greșală de proiectare. Ultima oră când mi s-a promis că defecțiunea va fi remediată, eventual prin legare separată a apartamentului meu de conducta de încălzire, a fost în martie anul acesta. Nici până acum, în octombrie, când vă scriu această scrisoare lucrarea nu a fost începută.” (Geza Palazs din Medias, str. Blaiului nr. 6, bl. 12).

■ **Comitetul de Cultură și Educație Socialistă** al județului Vrancea ne informează că sesizarea tinerilor din satul Bofirlău, comuna Vulturul, privind unele aspecte negative ale activității căminului cultural din localitate, a fost analizată și găsită justă. Ca urmare s-au luat măsuri de organizare a unor activități politico-educative și cultural-artistice pe măsura vârstei și preocupărilor acestor tineri.

■ **Asociația locatarilor din blocul 27/A, strada Cuza Vodă nr. 152, sector 4**, ne aduce la cunoștință că atelierul de croitorie al Cooperativei „Îmbrăcămintea” situat la parterul clădirii a devenit în ultimul timp o permanentă sursă de zgomot. Motivul? În urmă cu circa trei luni în atelierul respectiv au început să fie lucrate confecții cu capse, pentru montarea acestora fiind necesare ciocanul și nicovala. Intervențiile asociației la conducerea cooperativei nu s-au soldat cu nici un rezultat concret.

■ Despre o situație similară ne scrie și asociația de locatari nr. 5 de pe strada Dr. Petru Groza, bl. 2 din Călan, județul Hunedoara: „În blocul nostru, la scara A, au fost închinate apartamentele 1 și 2 cooperativei „Strelul” și secției de industrie mică din localitate. Lucrările celor două ateliere folosesc în activitatea lor ciocane, dăști și un nicoval de mare turație care produc, evident, un mare zgomot. Înțelegând situația, Biroul executiv al Consiliului popular a dispus mutarea celor două ateliere. Din păcate decizia a rămas doar pe hârtie.”

■ **I.J.C.A.P. Cărlărași** a soluționat favorabil cererea Mariei Tudor din satul Artari, comuna Ileana. S-a dispus întocmirea dosarului de pensionare, petiționara fiind ajutată să se deplaseze la Comisia de expertiză medicală a județului care a stabilit gradul de invaliditate. Începând cu luna aceasta Maria Tudor va primi pensia de invaliditate retroactiv de la data accidentului. Mulțumim pentru înțelegere și operativitate.

■ „De o lună de zile I.T.B.-ul a luat măsura mutării stației autobuzului nr. 102 de pe B-dul Energeticienilor colț cu Calea Vitan cu circa 100 de metri mai departe, spre C.E.T. Sud. Nu mutarea stației ne deranjează, ci locul unde a fost ea amplasată: o limbă de pământ mărginită de un șant.” (Jenica Chebelescu din București, str. Drisior nr. 229). Propunem în consecință găsirea unui alt loc care să servească atât interesele I.T.B.-ului cât și pe cele ale călătorilor.

■ „În luna anului 1977 apartamentul în care locuiesc a fost inundat în urma unei avarii a caloriferului. Eu fiind la serviciu, vecinii au fost nevoiți să sângereze ușa de la intrare pentru a remedia defecțiunea. Am înlocuit provizoriu ușa cu alta din interiorul apartamentului. Totodată am plătit contravaloarea unei uși noi la I.J.G.C.L. Gorj. Nu știu dacă ați reținut anul când s-au petrecut toate acestea: 1977. Deci acum șapte ani. Dar nici până astăzi ușa nu mi-a fost adusă.” (Nicolae Pirtea din Tirgu Jiu, Aleea Plopilor, bl. 20, sc. 2, ap. 1). Noi am reținut data. Cum se face însă că nu o rețin cei de la I.J.G.C.L. care, în cazul de față, se joacă de cam mult timp de-a promisiunile.

■ Analizând propunerile referitoare la îmbunătățirea condițiilor de la popasul Năvodari cuprinse în scrisoarea inginerului Aurel Năvodari din București, Ministerul Turismului ne comunică: „Centrala O.N.T. Litoral în administrația căreia intră acest popas a luat măsuri ca în 1985 să fie betonate și asfaltate noi locuri de parcare pentru autoturisme, să se sistematizeze mai bine suprafețele de campare, să se extindă posibilitățile de racord la curentul electric și să fie amenajate spații speciale pentru jocurile copiilor.”

■ **Gheorghe C. Ginga**, om al muncii la atelierul din Moreni al întreprinderii de reparații utilități electrice, automotrizare și radiocomunicații cu sediul în Cîmoina, a dorit să-și continue studiile înscriindu-se

în clasa a XI-a la seral. Pentru completarea dosarului avea nevoie și de o adeverință din partea întreprinderii pe care însă nu a reușit să o obțină pe motiv că nu i se poate asigura frecvențarea cursurilor atunci când orele de școală coincid cu desfășurarea programului în atelier. Credem, totuși, că s-ar fi putut găsi o soluție care să nu prejudicieze nici activitatea productivă dar care să vină și în sprijinul acestui tânăr dornic să-și completeze pregătirea.

■ „În urmă cu trei ani am suferit un accident la locul de muncă, pierzându-mi auzul. Am mers din doctor în doctor fără nici un rezultat. În cele din urmă m-am adresat medicului Vasile Iacob din Sibiu care a început să-mi aplice un tratament prin acupunctură. Spre marea mea bucurie mi-a revenit curind auzul aproape de valorile normale. Doresc să-i mulțumesc pe această cale celui care mi-a redat întreaga capacitate de muncă.” (Mihai Uța din Dorna Arini, județul Suceava).

■ În urma notei apărute în numărul 31 al revistei noastre, Direcția generală pentru construcții de locuințe și administrație locativă a municipiului București ne informează că I.C.R.A.L. Giulești, prin S.G.L. 8, a reparat coloana de apă care producea infiltrații în apartamentul 16 din blocul 39 de pe bulevardul Păcii nr. 168.

■ Așa cum reiese din scrisoarea lui **Gheorghe Niculescu** din comuna Murgeni, județul Vaslui, locuitorii zonei străbătute de calea ferată Birlad-Fălcu sunt pur și simplu contrariați de modul cum s-au atribuit numele unor stații. Astfel: stația Horga se află la kilometri buni de localitatea respectivă în timp ce stația din Horga se numește Suletea. Lingă Epureni se află stația Bursucii iar stația Epureni se găsește aproape de satul 23 August. O mai corectă armonizare a numelor localităților cu stațiile C.F.R. ar duce sigur la evitarea unor confuzii, mai ales pentru cei care nu sînt de prin partea locului.

■ M-am născut în Tg. Ocna. Abia împlinisem 7 ani când am rămas orfană și încă de la vârsta de 12 ani am fost silită să-mi părăsesc locurile natale pentru a-mi câștiga existența. Firavă și neajutorată am întâmpinat mari greutăți de pe urma cărora m-am ales cu boală și suferință dar m-am strădui să nu mă las doborât de vicisitudini. Îndirjită și plină de optimism am trecut peste ele până la vârsta de 50 de ani, când puterile m-au părăsit și boala m-a învins. Deznădăjduită am început să bat pe la ușile spitalelor. De la Spitalul Filantropia am ieșit cu următorul diagnostic: ENTEROCOLONOPATIE CRONICĂ, HIPOCHIEZIE BILIARĂ, HEPATITĂ CR. PERSISTENTĂ, DISCOPIE LOMBARĂ, ADENOM MAMAR, MASTOZA CHIȘTICĂ, STARE DEPRESIVĂ, HIPOTIROIDIE.

În revista Flacăra am citit articolul despre metoda dr. Zavergiu. Am telefonat la București. Plin de amabilitate și generozitate doctorul Zavergiu a răspuns rugămintii mele și în câteva zile am fost în posesia metodei bătute la mașină de Domnia Sa.

Am început s-o practic cu răbdare și perseverență. La început mi-a fost destul de greu. Insomniile mă epuizaseră dar treptat am generalizat automasajul și-am început să fac gimnastică, să merg pe stradă. După un an de zile eram restabilită 80 la sută. Mi-au mai rămas bolnave ficatul și colecistul.

Marcela Mosoreanu
P.S. Referitor la cuvintele dictate de ing. Popa Valeriu prin care Domnia Sa pretinde acte certe de la medicii cu precizarea că respectiva boală nu mai poate fi tratată pe cale medicală, mă îndoaiesc că se vor găsi mulți s-o facă. Parcă-i și aud vociferând: „Este inuman să-ți demoralizezi pacientul spunându-i adevărul în față”. În cazul în care scrisoarea va fi dată publicității, și eu doresc acest lucru, aș vrea să mă folosesc și de acest prilej pentru a-i transmite și dr. Zavergiu calde mulțumiri și profundă recunoștință pentru marea bine făcut.

■ **Centrala pentru desfacerea produselor petrolifere „PECO”-București** a soluționat favorabil cererea lui Nicolae Mușat din comuna Rușetu, județul Buzău. Petiționarului i s-a aprobat livrarea contra cost a unei butelii de aragaz bure în schimbul celei care i-a explodat la domiciliu.

■ **Gelu Jurea** din satul Luncoșul de Sus, județul Hunedoara, ne scrie în numele mai multor săteni plîngîndu-se că activitatea culturală din localitate este aproape inexistentă. Și aceasta nu din lipsa unui local adecvat. Dimpotrivă. În anul 1983 a fost dat în folosință cu contribuția voluntară a cetățenilor un cămin cultural nou. Clădirea nu a rămas însă decât rareori cîte o seară de dans iar în ultimul timp ea a fost folosită pentru adăpostirea viermilor de mătase. În aceste condiții cum se mai poate oare numi clădirea „cămin cultural”?

■ „În martie 1982 am fost pensionat cu gradul II de invaliditate avînd un diagnostic foarte sever: encefalopatie pseudotumorală cu hemipareză stîngă și leucovraxită. Pentru a-mi fi luată în calcul pensiei și perioada lucrată între 1 noiembrie 1958 și 31 decembrie 1962, perioada trecută în cartea mea de muncă, D.P.M.O.S. Reșița mi-a cerut să prezint două declarații de martori. Am nominalizat persoanele dar după aproape doi ani de căutări prin arhive n-am reușit să dau decît de urma uneia din ele. Forțată de împrejurări am propus un alt martor. Ce-

rea mea a fost însă respinsă. Motivul? Înlocuirea martorului ar necesita efectuarea unei noi reconștituirii, posibilă, însă, doar dacă aș mai fi încadrat în muncă. Cum eu nu mai am această calitate de doi ani...” (Cornel Mioc din Oravița, Zona Gării, bl. C2, ap. 1, județul Caraș Severin). Sperăm într-un sprijin, desigur legal, din partea Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Caraș Severin pentru ca acest om foarte bolnav să intre în drepturile ce i se cuvin.

■ Verificînd sesizarea Asociației locatarilor din blocul 29 C, str. Cușcuș Sanđu nr. 4, sector 2, **Centrala antrepriză generală construcții montaj București** ne trimite următorul răspuns: „Antrepriza construcții montaj nr. 3 a început lucrările de eliminare a fenomenului de condens la bloc conform soluției elaborate de I.P.B. Cu această ocazie se vor rezolva toate problemele ce condiționează recepția finală a clădirii. Lucrările vor fi terminate pînă la 31 mai 1985.”

■ În martie a.c. televizorul lui **Ion Drăgan** din Turheș-Săcele, strada Muncitorilor nr. 24, județul Brașov, s-a stricat. Vina o purta, se pare, o biată lampă care i-a și fost schimbată de cooperativa de reparații din localitate. Adus acasă, televizorul s-a stricat însă numai după 10 minute de funcționare. Deci a trebuit dus din nou la cooperative. Acum nu mai era „de vină” lampa ci un condensator. Dar și de data asta „încăpățînatul” televizor n-a mers mai mult de 10 minute. Care o fi defecțiunea lui reală? Mister. Clar rămîne numai faptul că există o „defecțiune” în activitatea cooperativei.

■ **Ioan Cristian** din Anina, județul Caraș Severin, ne scrie: „Sînt născut în comuna Mocerș dar nașterea a fost înregistrată în Lăpușnicu Mare. În toate actele mele (buletin de identitate, livret militar, diplome) este înscris ca loc de naștere Mocerș. Anul acesta cînd m-am căsătorit am avut surpriza să aflu din certificatul de căsătorie că de fapt m-am născut la Lăpușnicu Mare. Sesizînd situația, mi s-a răspuns că actul a fost completat corect. Mă tem că neconcordanța dintre datele înscrise în documentele mele să nu-mi aducă neplăceri viitoare”. Temearea corespondentului nostru este, credem, justificată și o uniformizare a mențiunii cu pricina este necesară.

■ În octombrie 1982, cînd s-au mutat în blocul nr. 26 din B-dul Gh. Gheorghiu-Dej din Sibiu, locatarii au încheiat cu O.J.C.V.L.-ul din localitate un proces-verbal de recepție provizoriu. Cauza? Existența unor lucrări rămase neexecutate. Am primit zilele treite la redacție o scrisoare în care sîntem sesizați de **Aurelia Popovici**, locatara de la apartamentul nr. 1, că lucrările respective sînt și astăzi în același stadiu. Enumerăm numai cîteva: tencuiala exterioară prevăzută în deviz nu a fost executată, trotuarul de protecție a rămas nebituminat, dalele de beton fiind așezate numai provizoriu, uscătoria blocului nu poate fi folosită. Așteptăm nu justificări, ci măsuri din partea Cooperativei Constructorilor din Sibiu.

■ **Marin Barbu** din București, B-dul Metalurgiei nr. 6, ne semnaleză că de cîteva luni a dispărut din farmacia sarea fără sodiu, produs atât de necesar cardiacilor. Transmitem la rîndul nostru această sesizare direcției de resort din Ministerul Sănătății care sîntem convinși va fi receptivă și va găsi o soluție promptă.

■ **Consiliul popular al județului Iași**: „Urmare scrisorii lui Vasile Fintinaru din Iași, str. 16 Februarie nr. 15, cu privire la neajunsurile determinate de modul cum este folosit terenul de sport din vecinătatea locuinței sale, s-a dispus beneficiarilor acestuia (Clubul sportiv Nicolina, Grupul școlar profesional Nicolina și Uzinele mecanice Nicolina) să ia următoarele măsuri: 1) repararea împrejurimii și mutarea porții de acces pe latura opusă locuinței de la nr. 15; 2) suprăîntărirea cu 3 m a gardului din plasă de si-mă astfel încît mingile folosite în jocurile sportive să nu mai cadă în curțile particulare; 3) supravegherea permanentă a activităților ce se desfășoară pe acest teren.”

■ **Constantin Tătaru** din Galați ne scrie că în magazinele de specialitate din localitate nu se găsesc simeringuri pentru mașinile de soălat Alba Lux 9 deșit însoțite de bușcă. Costul simeringului este de 2,50 lei iar al bușcii de 44 de lei. „Cum simeringurile se strică mai des nu este oare păcat — se întreabă — pe bună dreptate corespondentul nostru — să arunci de fiecare dată o bușcă bună?”

■ „În iunie a.c. am achitat — cu chitanța 101 288 — contravaloarea a 1800 kg de cărbuni. Din această cantitate care mi-a fost livrată, 300 de kg erau de fapt praf de cărbune. Sesizînd depozitul I.C.L. Combustibilul nr. 601, cele 300 de kg, mi-au fost ridicate din fața casei urmînd să primesc o cantitate echivalentă de cărbuni buni. De atunci au trecut patru luni în care depozitul nu și-a onorat promisiunea.” (Florea Vlăscănu din București, str. Buturugeni nr. 20, sector 5).

■ „În luna august 1981 în munții Retezat am găsit un aparat de fotografiat. Developînd filmul am mîrit o poziție.

Fotografia reprezintă un grup numeros de elevi. Sper că o dată cu apariția acestor rînduri voi avea ocazia să-i înapoiez în cazul aparatului.” (ing. Victor Gheorghiu din București, Drumul Sării nr. 11, sc. A, ap. 8, sect. 6). Să pierzi un aparat de fotografiat tocmai în Retezat și să mai ai și șansa să fie găsit constituie într-adevăr o performanță.

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Dimbovița** ne informează că cele sesizate în scrisoarea lui Ion I. Popescu din comuna Brănești, s-au confirmat. În consecință, de comun acord cu factorii de răspundere de la Uzina electrică Doicești, s-a stabilit ca: orele prestate de petiționar peste programul normal de lucru să fie compensate cu timp liber corespunzător, iar inginerul care a cerut muncitorilor diferite sume pentru acoperirea unei contravenții să fie sancționat disciplinar.

■ **Lui Adrian I. Ștefănescu**, om al muncii la Cîrcul de Stat București, i-a dispărut în ziua de 26 septembrie a.c. în personalul 4005, între localitățile Comarnic și Poiana Tapului, o geantă sport. Cum în ea se aflau documente importante (o mapă cu multe acte ale cercului, un scenariu de film și circa 200 de fotografii) corespondentul nostru face apel la cel care eventual le-ar găsi să i le trimită pe adresa Cîrcul de Stat București, Aleea Cîrcului nr. 15, sector 2.

■ „De trei luni ne confruntăm cu o situație deosebit de grea. Apa curentă nu mai ajunge deloc la etajele trei și patru ale blocului în care locuim. Numeroasele noastre sesizări au primit un singur răspuns: „lipsește presiunea”, răspuns care nu constituie însă și o rezolvare a problemei.” (Constantin Bălan din Buzău, str. Ciocinescu, bl. 5 B, ap. 16, et. 4). Ați căra apa din vecini cu găleata este un fapt anormal. Oare cei de la I.J.G.C.L. Buzău nu sînt de aceeași părere?

■ Deși a achitat un abonament pe anul în curs la revista Flacăra, **Vasile Fătu** din Agigea nr. 182, județul Constanța, nu a primit pînă acum măcar un exemplar. Oficiantii din Agigea motivează că nu li s-a trimis chitanța nr. 122477 seria F emisă de oficiul P.T.T.R. 6 Constanța unde abonamentul a fost plătit. La rîndul său, oficiul 6 se justifică cu recomandata nr. 1206 din 27 decembrie 1983 prin care chitanța a fost transferată la Agigea. Rugăm Direcția ju-dețeană a poștelor și telecomunicațiilor să clarifice situația. Mai bine mai tîrziu decît niciodată.

Pagină realizată de
ALEXANDRU ȘERBAN

Poșta redacției

■ **Grup de contabili de la C.A.P. — Păunești (Vrancea)**: S-a procedat legal. Ca retribuiți, îndeplinind funcții economice la nivelul C.A.P., aveți obligația de a efectua lucrări agricole reprezentînd 25—50% din volumul de muncă stabilit de adunarea generală a C.A.P. pentru un membru cooperator. ■ **Ioan Florin Curt** — Cluj-Napoca: Cu peste 12 zile învoiri și absențe nemotivate nu vi se dă alocația de stat pentru copii. ■ **Anica Popa** — Turnu-Măgurele: Deținînd două imobile, conform prevederilor legale, în termen de un an trebuie să instrăinați unul.

■ **Elena Ralis** — București: Apa consumată pentru spălatul autoturismelor se include pe lista de plată numai posesorilor de autoturisme în cazul în care sînt locuri special amenajate în acest scop.

■ **Nicolae Văcărescu** — București: Întrucît au trecut douăzeci de ani de la absolvirea facultății, nu mai puteți beneficia de o nouă repartizare. ■ **Maria Bolșau** — Comana (Giurgiu): Articolul 4 din Statut, la care faceți referire, prevede că au dreptul la lot cei care au lucrat în anul anterior și se angajează să lucreze și în anul în curs. ■ **Maria Vlădescu** — Pitești: Prin hotărîre judecătorească, pot fi evacuați din locuințele ce le dețin din fondul locativ de stat numai cei care nu plătesc cu rea-credință trei luni consecutiv chiria sau cota parte a cheltuielilor ce le revin.

■ **Iosif Achim** — Timișoara: Vă sfătuim să vă adresați cooperativei în cadrul căreia ați muncit să vă întocmească dosarul cu actele necesare în vederea pensionării.

■ **Viorica Marinescu** — Iași: Adresați-vă întreprinderii de produse ortopedice și de protezare din București. ■ **Elena Rășuceanu** — Schitu (Giurgiu): Nu vi s-a atribuit lot în folosință pentru că, deși sînteți membră cooperatoare din anul 1961, nu aveți realizat volumul de norme stabilit de adunarea generală în nici un an.

■ **M. Desanca** — Arad: Nu se recalculază.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

„Norocul cere virtuți mai mari decât nenorocirea“

Cu simțul datoriei față de cetățean

La Rochefoucauld

● Un interpret nemuritor pentru Petruchio ● O secundă cu 80 de kilometri la oră ● Consecințele neatenției ●

Bulfu

Greu să se mai nască actor de trampa lui Romald Bulfinsky ! De-l caut între cei mari care au slujit cu abnegație și credință cele șase Naționale existente, într-o anumită vreme, la noi, cum și între protagoniștii companiilor particulare, nu-i găsim asemănare. O alcătuire ieșită din comun, masivă în tot și toate. Năpraznică diversă înzestrare. Fizie de gladiator, dominator vijelios în bătăliile teatrale. Noblete seniorială, modestie, caracter de oțel, omenie. O simplitate de viață și un cult al prieteniei, cuceritoare. Priten la toartă al turturora. L-am cunoscut bine și pe lângă mânia în care a trecut înfășurată în teatrul românesc, am trăit încântătoare clipe, de explozie ferice. M-au făcut praf atâtea rămășaguri ciștigiate de el cu scindurile scenei... Atitea reminiscențe ale adincurilor răstălmăcite de artistul de rasă care era. Prototipul actorului, împreună cu Iancovescu. În ruptul capului nu l-ai fi putut imagina în altă postură. Pentru asta se născuse și privit chiar în viața de toate zilele, oricine ar fi exclamat dintr-o mie : ACTOR ! Hărăzit acestui blestem, a purtat până la urmă, urias, ovara tuturor transfigurărilor, fără s-o schimbe pe realitatea goală, s-o negociem. Măsura harului i-a acoperit domeniul infinit al teatrului dintr-o răsuflare ! Juisor al artei și vieții, pe dimensiuni uriașe. În totul, pilastru de bază al teatrului românesc ci va fi fost să-l susțină superbul edificiu ! Încercând să-i reînsoțesc imensa activitate de artist dramatic și să-i slăvesc numele, uluit de tot ce a dăltuit magnific trecerea lui pe scenele Naționalelor, din București, Iași și Craiova, cum și în Companiile Davila, Ventura, Mic, Scita, Filotti, cutez a spune că fără a sale grandioase intruchipări, gloria teatrului nostru ar fi fost lipsită de esențiale biruințe, focare ale unor pietre prețioase încrustate în splen-

didă diademă, pe vecie... Fiul unui carețas polonez, Romald Bulfinsky a văzut lumina zilei la Craiova. Tatăl, destul de înstărit, confecționa, în strada Regele Ioanini, rapide cărioare pentru lăptari, trăsuri birjerești, dar și elegante landouri destinate avutei protipendade. Din liceu, viitorul mare actor evidențiază înclinații artistice. Posedă o frumoasă voce de bas, determinându-l pe tatăl meu — profesor de muzică la școlile craiovene — să-l ia în corul lui de la biserica Sf. Ilie. Așa l-am descoperit, în copilăria mea, în casa părintească, trecut într-un bătrîn catastif cu scoarțe roșcate. Într-o trupă improvizată, condusă de Constantin Radovici și Victor Antonescu, se face prima oară remarcat pe o scenă bucureșteană, Romald Bulfinsky. Piesă ocazională, „Drama de la Belgrad“ (Regina Draga) dă în vileag asasinarea regelui Alexandru I. Obrenovici al Serbiei și soției, de către un grup de ofițeri, la 1903. Spectacol cu singe și cruzimi spre care din totdeauna năvălește publicul... Grădina Rașca este neîncăpătoare. Mai e o atracție : Victor Antonescu, cel ce dă viață suveranului ucis, nu poate fi deosebit de acesta, seamănă leit... În rolul principalului conspirator, colonelul Mașin, tânărul Romald Bulfinsky scoate din răbdări afluența spectatorilor, aceștia reacționând cu cumplită ură și dirză indignare, la intruchiparea-i nefastă. Într-ait s-a identificat cu personajul, că la lăsarea ultimei corfine este obligat să se ascundă. Bătând pînă și ultimul tirg de provincie, cu aceeași piesă, publicul nu se comportă altfel. Ba în centrele cu populație sîrbească ura îl acoperă într-așa măsură pe Mașin-Bulfinsky, că parte din sală e gata să sară pe scenă și să-l ia de gît... Nu poate eși după teatru la restaurant ; strecurat la hotel, mîncîncă din jurnal, „hrană rece“... Scăpat teafăr și revenit în București, „Drama de la Belgrad“ avînd și mai mare căutare, Bulfinsky insingerează nu mai puțin de nouăzeci de spectacole la sala Eforie. Personalitatea lui capătă relief de la reprezentările la reprezentări. Cu totul neadevărat că artistul mare se formează pe parcurs. Este sau nu de la început ! Așa că îl găsim, foarte repede, pe Romald Bulfinsky — Bulfu cum i se spune — între societarii Naționalului ieșean. De acolo îl ia Alexandru Davila, la 1909, tre-

cîndu-l printre protagoniști cînd înființează faimoasa companie. Începe marea carieră a marelui înzestrat ! Intră cu toată robustețea în furia artistică a lui Davila. Joacă în mai toate piesele ; dramă, comedie, cu aceeași ușurință, culminînd cu Manasse — rol creat de meșterul Nottara — Irod („Salomeea“), Petre din „Puhoiul“ de Max Halbe. Rămîne la Davila două stagii, după care, adus la Naționalul craiovean de către Emil Gârleanu, rostuieste pe imensa-i dăruire un repertoriu de neuitate seri, axat în special pe eroii dramaturgiei clasice. (Firește, fără teatru clasic la bază nu există actor mare !). Tot Davila, adus a doua oară director la Naționalul bucureștean, știe cită nevoie are prima noastră scenă de singularitatea lui, trecîndu-l-o în chezușia serilor triumfale ale prestigioasei instituții. Nu întîrzie impresionante diverse creațiuni, una mai reliefată ca alta, atîngînd perfecțiunea, făcînd din Romald Bulfinsky unul din stîlpii bătrînului glorios teatru. Noian, incredibil, de roluri susțin întreaga suflare românească, ce-l trece între cei mari. De la Creon („Antigona“) la Satin („Azilul de noapte“) ; de la notarul Văleanu („Domnul Notar“) la Theseu („Visul unei nopți de vară“) ; de la Castris („Patima roșie“) la Silvestru Trandafir („Dezertorul“) ; de la Isidor Lechat („Bani“) la sir Toby („A douăsprezecea noapte“). Compune și joacă magistrat : Mefisto („Faust“), Don Cezar de Bazan („Ruy Blas“), „Macduff“ („Macbeth“), Don Basil („Bărbierul din Sevilla“), Regele Claudiu („Hamlet“), Scaur („Fintina Blanduziei“), Falstaff („Nevestele vesele din Windsor“), Petruchio („Femeia îndărătnică“), poate cea mai mare creație din carieră. Primăvara încărcată de iluzii... Soarele aureolează fruntea bătrînului glorios Național, făcînd din el frunte de patriarh. Superbul lăcaș de artă adăpostește seri memorabile, în care, ilustrîndu-le, Bulfinsky e unul dintre cei mari. Dar vine o dispoziție a Ministerului care obligă angajații teatrului să prezinte dovedea studiilor de la Conservator. Chiar condiționează viitoarea activitate de diploma de absolvire. Cel ce realizează atîtea mari creațiuni ; pe care Ventura adora să-l aibă partener ; corifeul care adăugase prinos de plînatate la zestrea

„marei generații“ ; n-are cum produce inutila țidulă. Se sesizează Maestrul Nottara, dascălul atîtor generații, urmașul lui Ștefan Vellescu la Conservator, de la 1893. Urcă la cabină într-una din seri, la „Femeia îndărătnică“, tocmai cînd Bulfinsky revine din scenă, însoțit de iuresul aplauzelor... Cu marea-i autoritate, stăpînit de eternele-i gânduri constructive, fără explicații, magistrul se adresează malcom stranicului Petruchio : — Bulfule, o lei pe Zimniceanca de mină și mine dimineață ești la oră la mine, la Conservator. Dimineața următoare, junețea studioasă de la clasa Nottara nu știe ce să creadă la apariția marelui protagonist... Bulfinsky se rînduiește, asemeni învățăceilor, modest, în ultima bancă, împreună cu excepționala parteneră de la Național. Venerația tinerilor îndreptată celor doi renumiți artiști, n-are cum tălmăci surpriza... Sosește însă Maestrul : costum negru, plastron, guler tare, părul proaspăt întinerit. Clasa se ridică în picioare, cu protagoniști cu tot... Ștefan cel Mare din „Apus de soare“ deschizînd catalogul, de formă, strigă : — Bulfinsky Romald ! Haide sus ! Masivitatea carierei interpretului lui Petruchio, de aseară de la Național, abia o susține micuța estradă... — Și partenera ! adaugă meșterul. Cînd Zimniceanca e lângă Bulfinsky, magistrul dictează : — „Femeia îndărătnică“, actul IV, scena 5 ! Tinerețea încordată din clasă nu mai are respirație. Și vocea lui Petruchio atacă : — Hai, hai ! Ce Dumnezeu ! Să ne grăbim... — Destul, mulțumesc Bulfule ! Treci mine și ridică-ți diploma semnată de mine, cu premiul I de tragedie și comedie, pe care ai uitat-o acum 30 de ani la Conservator... Pe mai departe, te aibă teatrul în paza lui ! Pentru el te-ai născut. Și-n vreme ce venerabilul dascăl îmbrățișează premiantul înlăcrimat, aplauzele clasei și ale Mărioarei Zimniceanu răsună, în soarele de primăvară, slobozite ca dintr-un corn al abundenței... GABY MICHAILESCU ■

Cronica șoselei

Ce inseamnă o clipă

În condițiile circulației aglomerate și a tressurilor la care este supus omul contemporan, atenția la volan capătă o importanță deosebită. Vom vedea, însă, că și drumurile puțin circulare, citeodată aproape pustii, pun probleme de atenție. Noțiunea de neatenție în conducere, cum obișnuim să spunem, e doar în parte corectă, deoarece, de fapt, pilotul e atent la altceva. El nu poate fi totalmente neatent, ori cum s-ar zice, neatent la nimic. Atenția lui se îndreaptă în altă parte, la altceva, decît la conducerea mașinii, la drum, la circulație. Obiectul atenției lui mai mare decît trebuie, poate fi, de pildă, partenera de călătorie, radioul, zborul unui avion, o mașină ultramodernă care rulează în fața sa, un peisaj fermecător etc. Cel mai adesea nu avem de-a face cu abaterea totală a atenției pilotului de la conducerea mașinii. Nu am întîlnit decît extrem de rareori șoferi care să scape complet din atenție pilotajului și să-și întreprindă atenția, să zicem, spre radio-casetofonul mașinii. E vorba, de fapt, despre concentrarea ceva mai mult decît trebuie asupra unor alte activități ori spre alte obiecte mobile sau imobile aflate în raza de vizibilitate a pilotului. Caracterul lipsei de atenție asupra pilotajului, drumului, circulației este deci în covîrșitoarea majoritate a cazurilor, parțial. În statistica accidentelor — de circulație există, e drept, o cauză de eveniment rutiere denumită neatenția în conducere, dar încadrarea exactă a faptelor în „țigărele“ acestei cauze este de multe ori extrem de dificilă. Sînt situații clasice cînd, de pildă, pilotul atent la altceva, părăsește șoseaua și intră în decor ori într-o mașină staționată, care pot fi încadrate la cauza „neatenție în conducere“, dar de multe ori, lipsa de atenție a pilotului în conducerea autovehiculului se asociază și cu alte cauze de accident. Rezultat de multe ori o asociere a cauzelor evenimentelor rutiere, ca de pildă : insuficient de atent la șosea, pilotul nu observă că din sens opus se apropie un autovehicul și se angajează în depășire, intrînd în coliziune frontală cu cel care circula regulamente din sens contrar. Sau în alt caz, rînd cu viteză excesivă, pilotul ratează o curbă, cauza fiind insuficienta concentrare a atenției asupra drumului care nu i-a dat posibilitatea să aprecieze valoarea curbei respective, ce s-a dovedit a avea raza mai mică decît se așteptase șoferul. Studii laborioase ale cauzelor neatenției la volan s-au făcut și concluziile lor sînt interesante, edificatoare. Paleta factorilor care provoacă neatenția la volan

este extrem de diversă. Există cauze principale ale neatenției, după cum sînt și factorii de importanță secundară care pot provoca clipe de neatenție. Printre cauzele principale ale neatenției la volan, se numără oboseala, consumul de alcool ori de medicamente contraindicate pentru conducerea auto, suferințele șoferilor din cauza unor boli etc. Frecvent, neatenția la volan este provocată de frămîntări sufletești, gânduri, preocupări privind rezolvarea unor probleme de serviciu sau familiale, stări de spirit euforice ca urmare a unor succese ori dimpotrivă, de îngrijorare, de neliniște datorate unor insuccese. În alte cazuri, neatenția la volan este determinată de temperamentul pilotului. Filtul testelor de tot felul nu reușesc în toate cazurile să împiedice pătrunderea în rîndul șoferilor a unor poaze oameni de valoare, dar superficiali, distrați cînd se află la volan și societatea plătește tributul unor asemenea erori. Sînt și cazuri cînd oamenii n-au fost învățați să-și educe atenția. Pare curios, dar e adevărat. Încă în timpul cursurilor de conducere auto, instructorul trebuie să-și instruiască și să-și educe elevii să fie atenți. Aceasta nu simplist, la modul general. Ei trebuie învățați efectiv, cum să-și distribuie atenția. Ce „parte“ din ea trebuie consacrată zonei din fața mașinii, celor laterale sau din spate. Oamenii cei mai bine intenționați și serioși, fără a fi obosiți, băuți etc., pot greși la acest capitol de importanță vitală, atenția la volan. De pildă, un șofer rînd noaptea, își concentrează totalmente atenția asupra zonei din fața a mașinii și scapă din atenție partea laterală dreaptă de unde un autovehicul vine din dreapta și îl surprinde din față, nînd de pe un drum de cîmp îi apare neașteptat. El nu mai poate evita coliziunea. Există o sumedenie de cauze care pot determina un moment de neatenție. Tipătel puternic al copilului așezat lângă mama sa pe fotoliul din spate, a făcut ca tatăl, aflat la volan, să întoarcă brusc capul spre micul fecior neastîmpărat. În timp ce-l dojenea (preț de citeva secunde) mașina a deviat spre stînga, ajungînd cu partea din față la citeva metri de un autocamion care rula din sens opus. Emoții din fire, șoferul s-a pierdut și n-a mai fost în stare să redreseze autoturismul. Coliziunea s-a produs, în accident pierzîndu-și viața soția pilotului. Așa cum spunea, există probleme de atenție ori de neatenție și pe drumurile pustii, goale, cu circulație extrem de redusă. Aici apare la șoferi falsa impresie că lipsa de circulație este egală cu lipsa de pericol. În consecință, îl conduc cu viteze mari, periculoase, rulează pe mijlocul arterelor rutiere, se inscriu în viraje stînga, nu au în vedere apariția unor obstacole, a unor situații periculoase. Atenția scade, încep să conducă neglijent etc. În asemenea condiții, au avut, și din păcate, au loc, numeroase accidente.

Cred că ar fi mai mult decît necesar ca distanțele parcurse de un autoturism, în timpul unei secunde, la diferite viteze, să fie cunoscute de cîți mai mulți piloți. Iată cum stau lucrurile : la o viteză de 100 de km pe oră, el parcurge 28 m, la 80 km/h, 22 m, la 60 km/h, 16 m, la 40 km/h, 11 m. În aria celor 22 m cît parcurge autoturismul la 80 km/h, se pot afla multe : un autovehicul staționat ori în mișcare, un om, un atelaj, un biciclist etc. Deci în acel scurt interval de o secundă, tot ce se află pe o distanță de 22 m poate fi „luat cu asalt“. Un rol nefast îl pot avea uneori și pasagerii. Deseori ei atrag pilotul la discuții, la povestiri de bancuri ori spre alte preocupări care pot îndrepta atenția șoferului în alte direcții decît conducerea mașinii. Recent, un șofer profesionist aflat la volanul autoturismului propriu, rula pe șoseaua București—Constanța. Era atît de concentrat să rețină bancurile „bune“ spuse, de altfel cu haz, de colegul său de serviciu, care ocupa locul din dreapta sa, încît la o curbă n-a fost în stare să rotească la timp și cît trebuie volanul, intrînd în plin într-un pom. Povestitorul și-a pierdut viața. Multe accidente au avut loc și pe fondul incitării șoferului de a fi atent la altceva, aflat în interiorul sau în exteriorul autoturismului. „Uite ce model frumos de rochie“ (sau de bluză ori de pantofi). Mai ales cînd exclamația e însoțită de un reproș (de genul „Pe tine nu te interesează cum umbli îmbrăcată soția ta“), soțul, aflat la volan, devine curios să vadă ce obiect vestimentar atît de teribil este omis din garderoba soției și își întoarce capul spre albumul cu pricea. „Ia uită-te tu mai bine pe hartă, Ionele, că eu nu mă descur la capitolul ăsta“, și pilotul întoarce capul spre dreapta ori chiar spre fotoliul din spate pentru a încerca să dea curs cererii soției. Ajunși în locuri necunoscute ori cînd revăd peisaje care le-au incîntat ochii cu ani în urmă, e firesc ca pasagerii să-și exprime admirația „Vai ce colorit splendid“, „Vai ce contrast minunat între cerul azuriu și verdele crud al pădurii“, „Uite un cîrd de căprioare“, „Unde i dragă, că nu le vîd“, „În dreapta ta, Mișule“, „Tot nu le vîd“, „Priveste cu atenție între picul de pomi și poieniță“. Și cum se zice, din aproape în aproape, atenția pilotului se concentrează spre altceva decît conducerea mașinii, urmările fiind diferite, uneori o derapare, o nevinovată lovire a unei aripi, dar în alte cazuri, coliziuni de pomi, intrări în decor, în autovehiculele care rulează din sens opus etc. Încercarea de a face mai multe lucruri deodată se soldează cu neplăceri chiar și în condiții casnice, dar mi-te cînd rulezi cu 80 de km. pe oră. Un biet om a provocat recent moartea a doi bicicliști. Nevasta, grijulie, a scos, oul din pachet, a presărat pe el sare și piper și l-a îndreptat spre gura pilotului. Cînd aceasta a mușcat, o parte din gîlbenuș s-a prelins pe cămașa de un alb imaculat a pilotu-

lui. Pentru a împiedica scurgerea mai departe a proteinelor în stare lichidă, pe veșminte, șoferul a luat mina de pe volan și a dus-o la gură, timp în care autoturismul a deviat spre dreapta, lovînd mortal pe cei doi bicicliști. Multe necazuri provoacă piloților și încercarea de a conduce, concomitent cu manipularea diverselor aparate care se găsesc la bordul autovehiculelor. „Caută caseta cu Romina și Albano, Puiuule !“, „N-o găsec“, „Dacă ar fi o brunetă ai găsi-o imediat (sic). Uite caseta aia albastră“. Și pilotul, în dorința de a pune punct conversației pe cale de a lua o turnură neplăcută, se căzneauțe s-o găsească, străduindu-se, concomitent, să păstreze direcția mașinii. Ceea ce nu întotdeauna îi reușește. În alte cazuri, șoferul invită butonul pentru a depista postul preferat ori se uită îndelung la aparatele de bord pentru a vedea dacă acul termometrului nu a trecut de limita critică sau dacă presiunea uleiului indicată e normală. Un șofer, posesor de Oltcit, și-a contemplat atît de mult elegantul ceas electronic, situat după cum se știe, deasupra parasolarului, încît a uitat pentru citeva clipe de mașina care, rînd cu peste 100 de km/h, a acroșat o căruță. Insectele la rîndul lor pot face ravagii atunci cînd nimeresc în habitacul mașinilor. Atenția pasagerilor se îndreaptă spre capturarea ori măcar alungarea din mașină a inoportunele insecte. De multe ori, făcînd abstracție de faptul că pilotul ar putea fi conturbat de zgomotul, țipetele, risetele lor, pasagerii reușesc să angreneze în vîntoarea lor, care poate deveni periculoasă, și șoferii. În asemenea situații s-a ajuns nu rareori, la pierderea controlului mașinilor și, implicit, la accidente. Aceste citeva cuvinte privind neatenția în conducerea auto pot fi completate cu sute de exemple fără a exista riscul repetării. Nenumărate tragedii s-au întîmplat în nu mai mult de o clipă. Moartea nu-i lovește numai pe cei fără experiență, așa cum îndeobște se crede. Nu, deseori, cad victime imprudenței de o secundă și piloți cu state vechi de serviciu, oameni cu sute de mii de kilometri la volan, sportivi încercați. Un regizor inspirat și-a intitulat filmul documentar de circulație „Anatomia unei clipe“. Pelicula demonstrează convingător ce multe se pot petrece în nu mai mult de o secundă, modul în care o clipă poate schimba nu un destin, ci mai multe. O decizie salutară care salvează de la o catastrofă, se ia într-o secundă, tot așa cum, pentru o decizie greșită a omului de la volan care declanșează o catastrofă, nu e nevoie de mai mult timp. Să învățăm să cunoaștem și, mai ales să prețuim, valoarea unei clipe. VICTOR BEDA ■

CÎNTÎND LIBERTATEA, PE GARANTUL EI, PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU,

Mizil : Mii de tineri într-o Horă a Unirii de o frumusețe fără seamăn. După 125 de ani tinerii României sînt mai uniți ca niciodată.

Pitești : „Trăiască Ceaușescu / Partidul și Poporul / Trăiască România / Trăiască Tricolorul”.

Elminic Vilcea : Pacea lumii — un deziderat pe care tineretul României îl afirmă cu toată ființa sa

Tebea : „Cimpia Libertății spune / Că Avram Iancu sîntem toți”

Cugir : Fantastică noapte cu eroi tineri cîntînd bucuria.

Cluj-Napoca : „Vrem liniște-n țară și pace în lume / Dar dacă-ar veni vreun blestem / Carpații și frații sări-vor ca unul / Urmind comandantul suprem”

Hunedoara : Sub falduri roș-galben-albastre, cîntînd libertatea acestui pămînt.

Cimpeni : Istoria de ieri și de azi într-o continuitate firească.

Alba Iulia : Străvechea cetate a țării, într-un ceas de pace și sărbătoare a sufletului.

Cluj-Napoca : Partidul și țara sînt una mereu.

Făgăraș : Ca un soare răsărind din mare, stema țării luminează chipurile tinerilor.

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, îi anunță pe iubitorii săi că va întreprinde în perioada următoare un nou turneu prin țară, astfel :

BUCUREȘTI, 27 octombrie, orele 16, stadionul Republicii ; URZICENI, 28 octombrie, orele 16 ; TURNU SEVERIN, 29 octombrie ; ORȘOVA, 30 octombrie ; HUNEDOARA, 31 octombrie ; BEIUȘ, 1 noiembrie ; DR. PETRU GROZA, 2 noiembrie ; ORADEA, 3 noiembrie ; MARGHITA, 4 noiembrie, orele 16 ; SALONTA, 5 noiembrie ; ARAD, 6 noiembrie ; SÎNNICOLAU MARE, 8 noiembrie ; DETA, 9 noiembrie ; TIMIȘOARA, 10 noiembrie ; LUGOJ, 11 noiembrie, orele 16 ; TÎRGU JIU, 12 noiembrie.

Așadar, iubitorii Cenaclului Flacăra din București sînt invitați la o nouă manifestare care va avea loc sîmbătă, 27 octombrie, pe stadionul Republicii.

Spectacolele vor avea loc de preferință în aer liber sau, în caz de timp nefavorabil, în cele mai mari săli.

Toate spectacolele vor începe, cu excepția celor special menționate, de la orele 18.00.

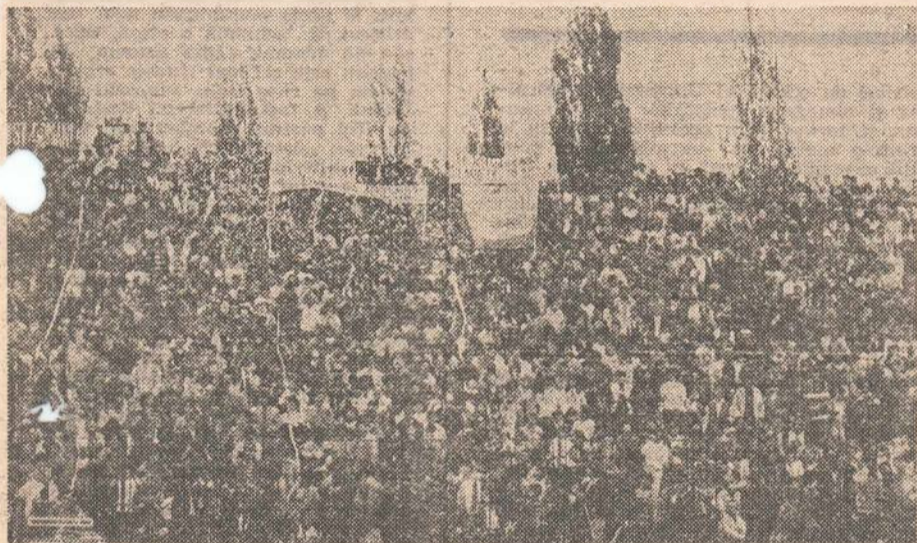
PE UN TRASEU DEDICAT CONGRESULUI AL XIII-LEA

Sibiu : Flacăra speranței arde mai puternic în ceasurile de libertate.

București : „Pentru toți românii care-și sînt stăpîni / Soarele răsare de la București”.

Brașov : Cea mai entuziastă manifestare a spiritului revoluționar, un public fulminant care a primit nota 101.

București : Era tineretului și păcii va dura infinit.

Giurgiu : Dați păcii o șansă și ea va dura.

Fotoreportaj de VICTOR RĂDULESCU

Buzău : Un vot din inimă pentru o pace planetară, pentru România și pentru libertatea ei.

Tîrgoviște : Trei idei la care sufletul tînar aderă meru : lumină, luptă, libertate.

Alexandria : Din amfiteatrele muncii în amfiteatrele artei drumul e scurt iar oamenii aceiași.

Galați : Fluviul tutelar și fiii săi — o singură inimă.

● Rezultat bun pentru Universitatea Craiova ● Dinamo — șanse pentru meciul retur ●

Fără entuziasm, dar cu încredere

(Urmare din pag. 32)

plăcut starea de realism a tuturor celor ce înconjoară echipa. Singurul supraréalist am fost eu. Eu am crezut că putem să-i batem pe greci cu câteva goluri diferență și mi-era teamă că dinamoviștii vor pierde îngrozitor la Bordeaux. Dar realismul a folosit la ceva. Apropiatii Craiovei n-au căzut din vis după meci, ci au fost cam la nivelul a ceea ce speraseră. Sigur, speranțele lor se bazează pe cruda realitate, că 6-7 jucători care erau în teren nu erau valizi. Nici Geolghău, nici Țicleanu, nici Ungureanu, nici Cîrțu, nici mai ales Negrilă, nici Tilihoi, nici Beldeanu și bineînțeles nici Balaci nu sînt mai sus de 20 la sută din potențialul lor. Mi-a mai plăcut la Craiova concepția mai nouă pe acele meleaguri, că fotbalul e totuși o industrie și angajarea, cu arme și bagaje, cu inspirație și inteligență a președintelui C.J.E.F.S., profesorul Kinderiu, în bătălia pentru reconstrucția echipei fanion a fot-

balului românesc este un semn excelent. Pentru craioveni deja Europa este parcă o componentă a județului Dolj. Continui să cred că dacă ne pica o echipă mai grea, angajamentul craiovenilor era mai puternic. Sigur, nutresc toate speranțele pentru meciul de la Pireu. Acolo Craiova ar putea da proba noii ei maturități. Acolo renașterea „campioniei unei mari iubiri” ar putea deveni fapt împlinit. Dar recentul exemplu pe care l-a dat în campionatul intern remarcabila echipă Gloria Buzău nu trebuie uitat. Nu există jucători tineri și jucători bătrîni, decît situații în care contextul în care trăiesc ei îi determină să fie așa. Fostul craiovean Dumitru Marcu a jucat la Brașov — și nu împotriva oricărei echipe, ci împotriva unei echipe bune, F.C.M. Brașov — un meci mare, cum ar fi putut juca și la Craiova, miercuri 24 octombrie 1984, dacă rămînea la Craiova, împotriva echipei Olympiakos Pireu. Aleargă Bicu mai mult decît Marcu? Nu am impresia. Așa cum nu am impresia

că Dudu Georgescu e un jucător terminat. Dimpotrivă, și el a dovedit că într-un climat de dragoste pentru valori, cum e cel de la Buzău, renașterea și continuitatea spiritului de performanță sînt fapte posibile. În reconstrucția noii echipe a Craiovei nu cred că trebuie mers numai pe soluții radicale și pe chirurgii în carne vie acolo unde lucrurile se pot rezolva prin inteligență, finețe și cointerese. Sînt convins că într-o echipă din care nu au voie să lipsească Octavian Popescu și Mănăilă, cu care se poate începe fără nici o temere, Ștefănescu, Balaci, Beldeanu pot avea rolul trunchiului pe care se așază altoiturile. Și mi-a mai plăcut la Craiova perfectă organizare. De la locurile în tribună și pînă la rapida desfășurare de forțe de ordine cînd situația a impus, totul a funcționat excelent.

Și mi-a mai plăcut la Craiova faptul că am învins. Fiind lucid cu privire la ce trebuie făcut, critic cu privire la delăsările existente, fără entuziasm față de ceea ce am văzut, acum, cred în continuare în renașterea „campioniei unei mari iubiri”.

Craiova, 24 octombrie (prin telefon de la trimisul nostru). Iată că anticipările noastre s-au adevărat: Universitatea a avut astăzi un meci foarte greu cu Olympiakos Pireu! Dificultățile au provenit deopotrivă din valoarea adversarilor, roboști, bine înfiți pe picioare, obraznici (nu doar în sensul bun al cuvîntului) și decisi să plece de aici cu un rezultat cit mai strîns, cit și din propriile slăbiciuni datorate absențelor mai multor titulari. Dacă Irimescu și Cămătaru au privit partida din tribună, fiind suspendați, dacă nici Adrian Popescu, a cărui recuperare mai durează, n-a făcut altceva, s-a mai întimplat ca și o serie de alți jucători craioveni să se accidenteze în cele 90 de minute. Datorită unei contracturi musculare pe gambă, Balaci s-a văzut nevoit să renunțe după o primă repriză, și aia terminată într-un picior, iar Negrilă, Tilihoi și Țicleanu, incomplet restabiliți, n-au evoluat decît la jumătate din randamentul lor obișnuit, rămînînd pe teren numai printr-un efort de voință remarcabil. Cu toate acestea, mai ales în primele 45 de minute, Craiova a dominat cu autoritate și s-a îndreptat, poate că mai puțin sigură ca altădată, din motivele amintite, spre o victorie absolut meritată, ce-i lasă larg deschisă poarta calificării. Pentru că 1-0, chit că putea fi majorat, reprezintă un succes, un scor nu o dată suficient pentru calificare. Ștind asta, însuși antrenorul grecilor, Georg Kessler, nu se arăta prea satisfăcut după meci, declarînd: „0-1 e, pentru noi, un rezultat mulțumitor, dar nu liniștitor. Îmi dau perfect de bine seama că nu ne va fi ușor să-i marcăm Craiovei, o formație cu mult echilibru și multă experiență, două goluri fără să primim vreunul”.

Ziccam că, la pauză, diferența de pe tabela de marcaj putea fi și, judecînd după raportul de forțe din teren, net fa-

vorabil gazdelor, trebuia fi mai netă decît acea 1-0 datorat golului lui Cîrțu. Nu s-a întimplat însă acest lucru, dorit din tot sufletul de superba galerie oleeană (care nu numai că și-a încurajat favoriții, dar și-a păstrat calmul și decența la nenumăratele provocări ale supporterilor greci, în număr de 3-4 000), pentru că pe de o parte Sarganis a apărut excelent (ce mince a salvat el în minutul 36 la „bomba” lui Cîrțu!) și pe de altă parte că atacanții

Victorie prețioasă

craioveni au ratat o sumedenie de ocazii, una mai mare și mai clară decît cealaltă. În minutul 42, de pildă, Geolghău (mai șters ca oricînd și tocmai de aceea înlocuit) a sutat pe limbă stîlpul porții lui Sarganis dintr-o poziție ideală, iar două minute mai tîrziu Cîrțu a preferat (nu-mai imaginația lui putea inventa o asemenea soluție!) o „foarfecă” unei reluări simple care ar fi însemnat, probabil, gol.

Sigur, au existat în jocul craiovenilor și momente mai slabe. O anumită șovăială s-a simțit în repriza secundă, cînd și oboseala și-a pus vizibil pecetea peste randamentul nerefăcuților Negrilă și Țicleanu. Echipa parcă s-a rupt în două și, deși Octavian Popescu și Mănăilă s-au zbatut să iuțescă fazele, ultimul reîntreat după o mai lungă accidentare, s-a pasat cu exagerată prudență în spate, oferindu-se apărării grecești prelungi momente de respiro. Una peste alta însă,

spiritul de echipă al Universității, dăruirea și abnegația jucătorilor ci s-au impus, și tocmai prin aceste calități, ca și printr-o mobilizare exemplară (în condiții, repetăm, vitrege) ni se pare că trebuie explicată această victorie care, deși la limită, conferă „campioniei unei mari iubiri” prima șansă în bătălia pentru calificare. Nu ne îndoiim că la Atena va fi și mai greu, căci grecii vor încerca toate variantele pentru a trece ei în turul III al Cupei U.E.F.A. Numai că vor reîntra Irimescu, Adrian Popescu și Cămătaru, al căror aport va avea să dea o altă față întîlnirii retur. Fără probleme de buletin medical, în alcătuire completă, matură și experimentată, Universitatea n-are de ce să se sperie de Olympiakos! Să nu uităm că nici în sezoanele trecute, cînd și-a dobindit, prin talent și sudoare, un frumos prestigiu pe scena fotbalului continental, Universitatea n-a pierdut niciodată în deplasare, cînd a pierdut, la o diferență mai mare de un gol. De ce-ar face-o peste două săptămîni, cînd formația greacă, chiar dacă dotată din punct de vedere fizic și ambițioasă pînă peste limitele regulamentului, n-are clasa unui Bordeaux sau unei Benfica?!

După opinia noastră, fără a mai lungi vorba, după cele 90 de minute de fotbal care tocmai s-au terminat, nu rămîn decît victoria, prețioasă și la limită, precum și speranța calificării. Cit avem 1-0, și-l avem, de ce să ne facem noi marile probleme și să nu le lăsăm, așa cum ar fi firesc, pe seama lui Kessler și a jucătorilor săi? Să felicităm Craiova pentru minunatul ei spirit de echipă, pentru abnegația ei împinsă pînă la sacrificiu și să-i ținem pumnii strînși în perspectiva întîlnirii de la Atena.

OVIDIU IOANIȚOIA

De la trimisul nostru special la Bordeaux

Dinamo — Girondins Bordeaux 0-1, dar

repriza a doua se joacă la București!

de meci, domnul Jean-Pierre Hourcade, vicepreședinte și trezorer al clubului, la încercarea mea de a-i sugera, prin rostirea numelui Universității Craiova, că soarta calificării în turul următor e implicată în două partide, mi-a replicat: „domnule, trebuie să știți, ca marxist, istoria nu se repetă”.

Partida pe care ați privit-o la televizor sau căreia i-ați urmărit desfășurarea în transmisiile radio a fost, înainte de toate, o partidă de puternic angajament. Jucătorii dinamoviști i-au făcut pe girondini să înțeleagă chiar din start că lupta va fi grea. Pregătiți temeinic, înarmați cu o gândire de joc sigură, lucidă, în conformitate cu datele problemei și cu scopul urmărit, gîndirea datorată, evident, conducerii tehnice și în primul rînd antrenorului Cornel Dinu, fotbalistii dinamoviști au jucat fără complexe, de la egal la egal cu adversarii lor, reușind, cu nume abia de curînd intrate pe listele europene, să țină piept cu brio visurilor de mîrire ale unei echipe formată din jucători hrăniți mult, foarte mult, peste cotele firescului, de ideea superlativului.

Dinamo, cum avea să concluzioneze de altfel însuși antrenorul ei, n-a jucat la limita de sus a potențialului său, jucătorii au aplicat strict tactica stabilită, neîngăduindu-și să adauge și corecțiile

de inspirație, de inventivitate pe care situațiile de joc le făceau posibile și, totuși, Bordeaux n-a putut obține această victorie la diferența minimă decît printr-o eroare de apărare a dinamoviștilor și foarte multe greșeli de arbitraj. Nu știu în ce măsură operatorii francezi au dat claritate unor astfel de faze, dar, consemnez aici nu doar opinia personală, ci mărturia mai multor oameni care și-au petrecut viața pe stadioane, că rareori s-a mai văzut un arbitraj atît de atașat gazdelor cum a fost cel practicat de austriacul Franz Wöhrer în repriza a doua și mai cu seamă în finalul prelungit al partidei, cînd a făcut tot ce i-a stat în putință — și ceva pe deasupra — pentru a-i împinge pe girondini spre avantajul unui al doilea gol. Un merit aparte au dinamoviștii în comportarea din această perioadă cînd, străduindu-se să anihileze atacurile adverse cit mai departe de careul de 16 metri, au izbutit să nu lase nici un firicel de apă la moara domnului Wöhrer, care parcă atît aștepta.

Dacă judecăm după starea jocului, dacă luăm în calcul procentul de șansă al golului reușit de Müller în minutul 38 și pripeala în care s-au irosit câteva contraatacuri tăioase la poarta lui Dropsy, Dinamo n-a realizat ceea ce ar fi putut realiza. Dar, nepermițînd adversarilor

La peluză

Victoria

Apela încep a se limpezi, intracitva și la Steaua și una din aspirațiile supporterilor ei, aceea de a putea recita ca odinioară numele jucătorilor într-o formație standard e pe cale să se împlinească. Ciudat este că Jenei, care tindea la sfîrșitul anului trecut spre același obiectiv și era chiar pe punctul de a-l concretiza, revine dispecer la echipa care l-a consacrat ca jucător și antrenor după o absență de câteva luni, dar nu reia lucrurile de unde le-a lăsat el, ci de unde le-a lăsat cel pe care l-a schimbat și care fusese vehement contestat tocmai din pricină că distrusese ce căduse el anul trecut. Nu repune în funcțiune mecanismul la care lucrase, fiind pe punctul de a-i găsi perfecțiunea, ci preia mecanismul nou, cel criticat, îi schimbă o piesă, două, și-i dă drumul. Lipsa aceasta de orgoliu este cel mai frumos orgoliu public pe care l-am cunoscut în fotbal. A fost titularizat Radu II, au fost păstrați Bumbescu și Bărbulescu, „oamenii fostului antrenor”, întîrzie să-l pună pe rol pe mulț cerutul Belodedici, merge cu Băbăni împotriva impresiei generale că acesta este greu adaptabil stilului unei echipe cu multe vedete și după un penibil joc, cu Sportul Studențesc, în meciul cu Jiul Steaua pare a-și fi găsit brusc sufletul și clarviziunea, și chiar formula standard. Iar supporterilor care pînă mai ieri se smiorcăiau că ei ar dori ehiar și o Steaua înfrîntă dar strălucind cu Balint, Lăcătuș, Majuru, Belodedici, copiii lor de suflet, iară nu cu „împrumurații” unor victorii greoaie și fără frumusețe, iată că nu le mai este peste mină să-l acleme pe „venerabilul” Radu II, iar Bumbescu și Bărbulescu să nu mai fie, „lăcătușii de lemne de peste Ol”, ci băieții noștri și nimeni să nu se mai gîndească (timp de o săptămînă), la Petcu, Belodedici, Pîjurea și compania, jucătorii standardului anului trecut. Ce să însemne asta? O, zeii. Chiar așa este. Nu există suferințe, nedreptăți sau ranchiune pe care VICTORIA să nu le ștergă într-o clipă de parcă nici n-ar fi existat. Iar mie, pe cit de fascinant și îmbătătoare pe atît de neliniștitoare mi se pare această disponibilitate a sufletului omenesc, Victoria este uitarea noastră. Infringerea — condiția memoriei. Victoria este risipitoare. Infringerea — intransigentă și moralizatoare.

NICOLAE CRISTACHE

Girondinii au intrat pe teren cu un singur gînd, mărturisit fără înconjur în mai toate declarațiile de dinaintea partidei: să-și asigure un retur cit mai lesnicios, să-și creeze adică, condițiile unei calificări sigure din prima manșă. Prognosticurile începeau de la „trois — zero” în sus, și cineva care, mai avizat asupra rotunjimii balonului pus în discuție, avea indulgența să coboare diferența indiscutabilă la cifra doi, era privit de sus ca un ignorant demn de dispreț. Și-mi dau seama acum, la câteva ore după încheierea partidei, că în optimismul acesta, așăz, cum se spune, pe toate gardurile, era, într-un fel, și o încercare de a-și ascunde, aici la Bordeaux, niște temeri, iscate nu alit de starea de incertitudine pe care o naște vrînd-nevrînd orice partidă de fotbal, cit de un motiv aparte pe care jucătorii, diriguitorii sau spectatorii pur și simplu încearcă, dacă nu să-l ștergă cu desăvîrșire, măcar să-l îngroape cit mai adînc.

Il bănuieți, desigur, Craiova, subiect sensibil, de care bordelezi se ferece ca de un vis urît, și pe care nici acum nu-l descifrează sau nu vor să-l descifreze obiectiv, punînd eliminarea lor de către craioveni pe seama unor motive inventate și extrasportive.

Dinamo, campioana noastră de azi, pornea să se înfrunte nu doar cu echipa campioană a Franței, cu o echipă ai cărei jucători, în majoritate, au fost încununăți între timp cu titluri de campioni ai Europei și olimpici, deci un moral și o coeziune superioară, ci cu o echipă sever avertizată asupra faptului că fotbaliiștii români trebuie priviți cu atenție. Au luat toate măsurile — sportive, administrative și propagandistice, vizibile și invizibile, pentru a face ca deplasarea la București să fie o simplă formalitate sau un voiaj de plăcere. Mulți ne-o spuneau fără menajamente, ca o concluzie decurgînd, implacabil, din matematica datelor puse în calcul. Cu cinci ore înainte

desprinderea pe care o urmăreau, au transferat „dosarul” cu problema calificării „juriului” din București. Partida retur va fi, indiscutabil, o partidă la fel de dificilă. Ba chiar și mai dificilă. Pentru că ei îi va aparține decizia finală privind promovarea în turul III, Bordelezi, a declarat-o Jacquet, antrenorul lor, se pregătesc pentru un cu totul altfel de joc. Dinamoviștilor noștri le stă în putere să găsească formula de echipă, formula de joc care să anuleze diferența de un gol și să-și îndeplinească în continuare condiția trecerii spre faza următoare a competiției europene. Propunîndu-ne să revenim, asupra partidei și a ambianței în care s-a desfășurat, vom nota că jucătorii dinamoviști au făcut dovada unor calități fizice și tehnice cu nimic mai prejos în cazul unora dintre ei, celor recunoscuți adversarilor lor precum Giresse, Tigana, Lacombe, Battiston ș.a. Orac, Suci, Rednic, Andone, Moraru au produs o bună impresie, și dacă, la eforturile lor și ale celorlalți s-ar fi adăugat un plus de concentrare și de atenție, citeva momente favorabile le-ar fi putut deschide o perspectivă și mai împede pentru retur. Avem credința că o vor face în cea de-a doua repriză care se va juca la București.

Spre sfîrșitul meciului, înainte de a lua drumul spre aeroport, bordelezi, care la masa presei ne arătau exploziile de arti-ficii și petarde (în pofida interdicțiilor aducătoare de amenzi) explicîndu-ne că vom asista la un carnaval, ne iscodeau cu vădită îngîndurare: „La București cum e?” Cum să fie? Ca la Craiova, le-am zis. Mi-am dat seama că au priceput. Iar eu abia aștept să treacă două săptămîni și să-i pot spune stimatului vicepreședinte și trezorer de la Girondins de Bordeaux Fotbal Club: „Ei, vedeți, domnule? Cel puțin în fotbal, istoria se repetă, totuși!”

NICOLAE ARSENI

Cine acceptă succesul, acceptă și riscul

Timp liber

● Boxul — stare staționară ● „Bătrînii” Gloriei Buzău ●

Naționalele s-au încheiat.

Pregătiți ringul, urmează Centura de aur

Apreciind așa cum se cuvine cucerirea unui titlu național de box, adresînd, cu alte cuvinte, sincere felicitări și întreaga noastră admirație tuturor celor ce-au intrat în posesia mult rîvnitei centuri de campion, vom da glas, totuși, citorva rezerve privind calitatea boxului pe care l-a etalat turneul final din acest an, cu precădere galele ultimelor trei zile, adică semifinalele, desfășurate în două runde, și finala propriu-zisă. Cu atât mai mult ne simțim datori să atragem atenția asupra unor neajunsuri, cu cit, în confruntările internaționale, unde altădată boxul românesc avea un foarte important cuvînt de spus, reprezentanții noștri ies din competiție tocmai datorită unor deficiențe de ordin tehnic, tactic și stilistic. Cu cîteva rare excepții, n-am avut prilejul de-a constata că semifinaliștii și finaliștii actualii ediții ar fi, așa cum era de așteptat în posesia unui cit mai complet arsenal pugilistic. Cei mai mulți dintre ei fie că lovesc năprasnic, fie că sînt deosebit de combativi (a se citi rezistenți, cu o condiție fizică ieșită din comun), fie că au stîința (a se citi șiretenia) de-a duce pînă la capăt, adică pe picioare, un meci în care adversarul este, evident, mai bun. Uneori am văzut executîndu-se, tactic, clasică directă de stînga, cea teribilă armă de preîntîmpinare cu care un boxer tehnic poate stopa atacurile oricărui pîncheur. La fel de rar am văzut, după două-trei directe de stînga, cea contră de dreapta, lovitură atît de necruțătoare, altădată, a boxerului român. Au lipsit upecururile, croșeele, jaburile, dar au abundat lovirile laterale, impresionante pentru public, dar atît de ușor de evitat de un boxer cu un bun joc de picioare. În ring, în locul disputei boxerul se ncleștează într-o luptă în care pînchește doar lovitura de grație. Și cum adversarul nu urmărește decît aceeași lovitură decisivă, este limpede că spectacolul, disputa propriu-zisă, se transformă într-o suită de clincuri la capătul cărora unul dintre combatanți reușește cite un croșeu, cite un upecut, iar mai apoi, spre final, unul dintre combatanți va reuși lovitura mult așteptată, cea care să-l doboare pe adversar, sau, cel puțin, să-l clatine, să-i macine forțele fizice. Acest lucru se întîmplă, am văzut, la noi, dar nu și într-o competiție internațională de anvergură,

Ne-aducem aminte de vechii noștri stilști, adevărate mitraliere de pumni, posesori ai unor uimitoare eschive, boxeri care încințau prin dansul jocului de picioare. Pe pieptul lor străluceau, cucerite cu efort și talent, medaliile celor mai prețioase confruntări internaționale, dar și medaliile de campioni naționali ai României, titluri cucerite la capătul unor meciuri care ridicau sălile în picioare. Ne este dor să vedem evoluind astfel de boxeri, precum cei ce-au trezit în iubitorul de sport din România dragostea pentru acest sport bărbătesc în care primează, totuși, nu numai forța, ci și inteligența tactică. Cu cîteva excepții, și nu le vom nominaliza tocmai pentru a nu-l demobiliza pe semifinaliștii și finaliștii recent încheiatului turneu, final, astfel de boxeri lipsesc. Sau, dacă nu lipsesc, dacă ei, totuși, sînt, aceștia, din cauza mizei, din cauza tonului general pe care l-au dat pîncheșterii, nu și-au putut etala calitățile, cunoștințele. Este, credem, de datoria federației, a antrenorilor și-a tuturor forurilor de resort să depisteze noi talente și să le formeze în spiritul renașterii acestui sport. Altfel, boxul românesc va staționa la nivelul actual al turneului final, nivel care, o spunem cu tristețe, nu este la nivelul posibilităților.

În ordinea categoriilor, Dumitru Șchiopu redevine campion național, trecînd cu ușurință de tînărul Viorel Pop Ecean, dar, la această categorie, semimuscă, nu există, deocamdată, nici un alt candidat care să emită pretenții. În schimb, la categoria muscă, grație directe de stînga, dar și unui eficient joc de picioare, Constantin Tișoiu, o valoare ce poate fi împinsă pe un drum ascendent, cîștigă în fața puternicului Marin Vișan. Dar să nu uităm, același Marin Vișan l-a învins acum citeva luni, într-un meci de verificare, înainte de limită. O altă muscă, de valoare, Alexandru Șchiopu, învins în semifinale de Vișan, întregeste cele trei nume ale categoriei și ne îndreptățește să sperăm că unul din acești boxeri ar putea ajunge la valoarea de altădată a acestei categorii care a avut în boxul românesc reprezentanți strălucitori. La categoria cocoș s-a impus, fără merite deosebite, Relu Nistor. Ceilalți trei „cocoși” urcați pe podium, Marian Finăan, Cristian Gheorghior și Dumitru Cipere, au evoluat dezlinat, surprinzător de înceți pentru o categorie de viteză, și parcă lipsiți de vlagă. Din acest punct de vedere, Dumitru Cipere, o fostă mare speranță, a deziluzionat prin lipsa de angajare și prin condiția fizică precară. Un alt campion care nu ne-a convins, în pofida pumnilor săi de dinamită, este Nicolae Talpoș, care a avut șansa să-l scoată din competiție pe Costin Stancu, în semifinale, singura „pană” cu calități stilistice, dar din păcate pentru el, a plătit scump o clipă de

neatenție. Îl felicităm pe Nicolae Talpoș, dar îl preferăm și mizăm în continuare pe Costin Stancu. Următoarele două categorii, semiușoara și ușoara, au dat cîștig de cauză dinamoviștilor Ion Stan și Dragomir Ilie, boxeri puternici, dar nu și posesori ai unei tehnici deosebite. Un merituos învins, severineanul Dorel Stănculescu, tînăr și necopt, parcă, dar cu reale șanse de a urca în valoare. În semifinalele categoriei semimijlocie, Rudel Obreja, surpriza noastră de la Los Angeles, a executat un fulgerător jab cu pas înainte și adversarul a căzut fulgerat. În finala cu prahoveanul Leontin Sandu a boxat, însă, șters, fără orizont, cu puterile parcă diminuate, dar, pentru o anume superioritate tehnică, evidentă, a fost preferat pe folle de arbitraj. Credem în evoluția viitoare a acestui tînăr de numai 19 ani, apreciat a fi „copilul teribil” al boxului nostru, dar, de-adevăratelea, viitorul este numai și numai în mîinile lui, așa cum, acum cîțiva ani, și Dumitru Cipere avea în fața sa întreg viitorul unei frumoase cariere sportive. Atenție, Rudel Obreja! La mijlocie mică, Nicolae Motrogan redevine campion, dar, după părerea noastră, nici la această categorie n-avem încă o valoare propriu-zisă. O finală pe care o așteptăm plini de speranțe, cea a mijlociilor, nu s-a disputat, întrucît Dumitru Sencuc (extraordinară victoria sa din semifinale în fața experimentatului Doru Maricescu) nu s-a putut prezenta, avînd mîna fisurată. Campion, Vasile Florian. Aflat la sfîrșitul unei strălucite cariere, gălățeanul Georgică Donici a avut un meci foarte greu în semifinale, unde a suportat asaltul tînărului Miklos Paisz. Finala sa cu Marcel Marcu a fost, față de semifinale, o simplă formalitate. Cel ce va domina această categorie este, atenție antrenori, Miklos Paisz, un boxer a cărui contră de dreapta nu lucrează, deocamdată, cu promptitudine. În rest, acest boxer are cam tot ce-i trebuie pentru o frumoasă carieră internațională. Cam multe cuvinte despre Paisz cînd ele ar fi fost mai nimerite pentru Georgică Donici, dar campionul, după victoria sa din semifinale, știe mai bine ca oricare altul că Paisz le merită și că va fi un demn urmaș al său la această dificilă categorie a semigreilor. La grea, Ion Cernat, un specialist al upecururilor, a fost depășit de directe și croșeele lui Dorin Răcaru, dar nici la această categorie n-avem deocamdată boxeri care să emită pretenții. Aceeași situație, dar și mai lipsită de perspective imediate, la super-grea, unde s-a impus Gheorghe Preda.

Acestea fiind zise, să așteptăm Centura de aur, cînd pronosticurile noastre vor fi, ca orice pronosticuri, infirmate sau confirmate.

VICTOR NIȚĂ ■

FAIR PLAY

Inventar alarmant

În campionatul național de handbal masculin, trei antrenori respectabili au primit „cartonase rosii” din partea arbitrilor fiind obligați să părăsească banca asistentei tehnice. Presa de specialitate atrage atenția asupra faptului că antrenorii echipelor noastre divizionare au devenit în ultima vreme extrem de nervoși, protestează la fiecare decizie care nu le convine, provoacă discuții cu publicul și cu oficialii de la masa secretariatului, strigă la jucătorii proprii, admonestîndu-i adesea într-un mod prea puțin civilizant. La campionatele naționale individuale de tenis s-au dictat 27 de sancțiuni. Au participat 106 jucători și jucătoare. Deci, un sfert dintre cei care au intrat pe teren au fost sancționați. Motivele: injurături, vociferări, contestații repetate, aruncarea rachetel, lovirea fileului cu racheta, țipete repetate, aruncarea mingii în și peste gard, refuzul de a participa la salutul final, ironii repetate la adresa adversarului etc.

Pînă și în campionatul de oină, unii jucători și antrenori au devenit atît de nervoși, încît provoacă discuții cu conducătorii de loc la fiecare decizie care nu le convine. Un antrenor a ajuns pînă la a-si retrage echipa de pe teren!

Comisia de disciplină a federației de fotbal are de judecat dosare peste dosare cu fejurite „sprăvi” de orin campionatele de diverse categorii. Nu le mai insirăm că nu ne-ar ajunge nici o pagină de revistă.

Iată numai o parte a inventarului actual. Sugerăm conducerii sportului românesc să nu neglijeze acest aspect al întrecerilor sportive (unele nici nu-si mai merită denumirea de SPORTIVE fiindcă sînt trucate). Nu asistăm cumva, majoritatea indiferenți, la o degradare a eticii sportului? Oare fair play-ul este o idee anacronică pe cale de dispariție din sport? Poate că vom căpăta răspunsuri la aceste întrebări.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Tradiție la Skopje

În runda a treia echipa de mari maestri a Iugoslaviei întrece echipa noastră: Gheorghiu pierde la Marjanović, Șubă dispune printr-o nouă teorie de Cebalo, Stoica remizează cu Djurić după întrerupere, Bărbulescu pierde o poziție de remiză din cauza unei crize mari de timp, Pavlov reușește să scape avantajul în fața lui Hulak, iar Ghitescu și-a examinat îndelung adversarul, pe marele maestru Rajković într-un final de turnuri de mare rafinament, partida încheindu-se remiză. Întrucît Albania nu a fost reprezentată în turneele juniorilor și feminin, cele două echipe române au fost libere. În runda a patra atenția generală, atît a numerosului public cit și a jucătorilor, a fost atrasă de partida dintre marele maestru Mihai Șubă și tenacele jucător albanez Sejtai. În Deschiderea catalană,

cu albele, jucătorul român a sacrificat un pion pe coloana g pentru a se lansa într-un atac necruțător asupra regelui negru. Efectuînd mereu cele mai bune mutații de apărare, jucătorul albanez a avut un moment de respiro cînd, de bunăvoie, fostul nostru campion a închis coloana g printr-un schimb de figură pe cimpul g3. Sacrificînd noul pion apărut pe coloana buclucașă și apoi o calitate pe cimpul g4, M. Șubă a realizat ideea sa de a da imparable mat, negrul avînd de ales doar cimpul pe care regele său avea să fie sufocat. Fără a aștepta mutarea de mat Sejtai a cedat în aplauzele spectatorilor amuzați de maniera originală de realizare a deznodămîntului. Partida a fost distinsă în finalul competiției cu premiul de frumusețe la aprecierea unanimă a juriului de arbitri și jucători. Jucătorii români au dispus de echipa albaneză cu 3,5—1,5. În aceeași rundă Iugoslavia a întrecut echipa Bulgariei și astfel soarta primului loc era ca și pecetluită în favoarea gazdelor. În turneul feminin continua lupta pentru acumularea a cit mai multe puncte: Petrović întrecea pe Nika, Markov pe Kondou, iar Vojska pe Yilmaz și Vitanova pe Biliz. La juniori echipa iugoslavă încerca să reducă din avantajul tinerilor juniori români, Bulgaria și Turcia luptînd încă pentru un loc pe podium.

În ultima rundă echipa iugoslavă se distanțează. Jucătorul Abramović care „nici nu se bărbărește, nici nu se tunde”

pînă nu ajunge mare maestru, a realizat prima victorie în meci a echipei sale împotriva echipei elene, întregindu-și buchetul de 100%. O dispută dirză între România și Bulgaria a avut loc la mesele seniorilor, după întrerupere fiind consensată egalitatea în meci și astfel și ordinea în clasamentul final. Bulgaria menținîndu-și locul al doilea. După victoria la limită în fața echipei feminine a Iugoslaviei, echipa României rămînea simplu spectator la duelul dintre Iugoslavia și Bulgaria. Victoria la limită a jucătoarelor iugoslave nu a fost suficientă pentru a modifica ordinea în clasament. Meciul nostru cu echipa elenă a fost un rezultat al tensiunii nervoase rezultate din schimbarea de situații avantajoase în disputa rivalelor. Jucătorii noștri și-au asigurat locul întii prin victoria cu 2,5—1,5 asupra Greciei aducînd României prin A. Ardeleanu, M. Marin, C. Cozma și C. Navrotescu medalia de aur. Argintul pentru echipa feminină și bronzul pentru seniori sînt medaliile României la cea de-a XVI-a ediția a Balcaniadei, competiție premergătoare Olimpiadei. Echipel noastre au dovedit fluctuații de formă într-o competiție ce lansează și ea deviza „Gens una sumus”, demonstrînd că jucătorii nu au intrat încă în maximum de formă. Pînă la Olimpiada de la Salonic a mai rămas ceva mai bine de o lună...

MARGARETA MUREȘAN ■

Virstele

Nu-mi propun să disez victoria obținută, duminică, de Gloria Buzău la Brașov. Ar fi multe de spus. Dintre acestea însă, m-aș opri asupra unui singur aspect: cel al prezenței „bătrînilor”. Dudu Georgescu și Marcu sub culorile Gloriei, prezență care, aliată cu excelența evoluție a celor 2 (fiecare a și înscris un gol), vine să spulbere, o dată în plus, una dintre cele mai grave prejudecăți ale fotbalului nostru, prejudecata virstei.

Am mai scris pe această temă și nu voi conțeni s-o fac: pînă la virsta de 20 de ani și după cea de 30, fotbalul românesc și-a privit și continuă să-și

privească jucătorii cu o condamnabilă lipsă de înțelegere, judecîndu-i nu după posibilități și formă, ci după data nașterii din buletin. Automat, primii sînt socotiți prea cruzi și trimiși, zice-se pentru „călire”, în diviziile inferioare, unde cel mai adesea se pierd. Ceilalți sînt socotiți prea bătrîni și, de regulă, lăsați la vatră, fără măcar să li se mulțumească, în majoritatea cazurilor, pentru serviciile aduse. Ce reprezentau, ca să fiu concret, Dudu și Marcu la ora la care Buzăul a avut „curajul”, luat în deridere de mulți, de a-i legitima la 34 de ani împliniți? Fosta „gheată de aur” a Europei mai mult nu juca decît juca la Bacău, iar Marcu aproape că abandonase activitatea competițională, intrînd ici și colo, citeva minute, la o divizionară B (Mecanica fină) la care

era și antrenor. E sigur că încrederea ce li s-a arătat i-a stimulat, le-a dat aripi. După cum la fel de sigur e, răsturnînd moneda, că pe serviciile lor nu se va mai putea conta decît, să zic, un sezon, două. Dar imi permițiți să recurg la o matematică simplă? Ce-au făcut cei 2 de la 30 la 34 de ani? Mai degrabă au stat, pierzînd atît ei, cit și, la fel de dăunător, fotbalul nostru în ansamblu.

Asta am vrut, în esență, să spun: că fotbalul românesc are obligația, învîtînd și din pilda „bătrînilor” Gloriei Buzău, să-și revizuiască atitudinea față de virstele jucătorilor, renunțînd la o prejudecată păgubitoare. Virsta unui fotbalist e cea din teren, nu cea din buletin. Greșesc?

OVIDIU IOANIȚOAI ■

Vă invităm la Operă

RIGOLETTO — luni 29 octombrie (ora 18) la Opera Română din București. Sub bagheta dirijorului Constantin Petrović vor evolua Silvia Voinea, Vasile Martinoiu, Florin Georgescu. **HORIA**, opera lui Nicolae Bretan, avînd în rolul titular pe Nicolae Florei, se va reprezenta pe scena Operei miercuri 31 octombrie (ora 18). Este un spectacol închinat comemorării a două veacuri de la evenimentul răscoalii transilvane. Joi 1 noiembrie (ora 18) **NUNTA LUI FIGARO**, una din cele mai prețioase bijuterii mozartiene. Ca principalii interpreți, de notat: Șabă Șandru, Elena Grigorescu, Mihaela Agachi, Nicolae Urziceanu, Marcel Roșca. **LUCIA DI LAMMERMOOR**, cîntată de Kristina Goranceva din R.P. Bulgaria, alături de Vasile Martinoiu și Ionel Voinea, vineri 2 noiembrie (ora 18). Sîmbătă 3 noiembrie (ora 18) se va reprezenta una din capodoperele wagneriene, **WALKIRIA**. În rolurile principale: Cornelia Pop, Mariana Stoica, Corneliu Fănățeanu, Pompei Hărășteanu. Dirijor Cornel Trăilescu. **POVEȘTEA MICULUI PAN**, un eveniment plăcut pentru toți copiii Bucureștiului, duminică 4 noiembrie (ora 11). **BOEMA** de Puccini, duminică, seara, la ora 18. Vor cînta Elena Simionescu, Lucia Tibuleac, Ludovic Spiess, Nicolae Urziceanu. La pupitru Constantin Petrović.

Necesitatea așezării pe baze noi a relațiilor economice internaționale

● Argonauții anului 1984 ● „Apa din depărtare nu stinge focul din apropiere” ● Feriți-vă de mușcătura... pisicii ! ●

Un pas înainte

Nu o dată, cind a fost vorba de posibilitățile globului pămîntesc de a-și hrăni locuitorii, în locul unor studii și concluzii aprofundate omenirii i s-au servit fraze și lozinci optimiste. Dar aceasta nu înseamnă că oamenii de știință, alte persoane interesate, unele foruri internaționale specializate nu s-au străduit să afle adevărata stare a lucrurilor, pentru a vedea ce măsuri se impun. Astfel, un raport al F.A.O. ajunge la concluzia că în anul 2000 țările în curs de dezvoltare, orice fel de agricultură ar practica, nu-și vor putea hrăni, toate, locuitorii, unele fiind nevoite să și importe produse alimentare. Potrivit studiului, în cazul practicării unei agriculturi extensive nu se vor putea autoaproviziona cu alimente 65 de țări din lumea a treia; o agricultură intermediară ar reduce acest număr la 56 de țări, iar una intensivă la 39.

Analizînd raportul, unii specialiști în problemele dezvoltării au apreciat că datele pe care documentul le oferă sînt încă mult prea optimiste față de realitate. Așa, de exemplu, autorii raportului pornesc de la premisa că marea majoritate a terenurilor cultivabile vor fi ocupate de plante ali-

mentare. Or, dacă ei tin cont de suprafețele afectate unor scopuri ne-agricole (industrie, locuințe, căi de comunicație), ignoră în schimb terenurile destinate producerii de lemn de foc, de ceai, cafea, legume și mai ales pe cele destinate culturilor tehnice. Pentru că și în ceea ce privește produsele nealimentare, mai ales îmbrăcămintea și încălțămîntea, va avea loc o reîntoarcere la natură. Diminua-

Comentariul săptămîinii

rea zăcămintelor de petrol și gaze — și, în consecință, scumpirea tot mai accentuată a acestor materii prime — va duce la micșorarea ponderii materialelor sintetice, în favoarea celor naturale. Aceasta înseamnă însă ocuparea unor suprafețe tot mai mari de teren cu culturi nealimentare. O altă carență a raportului, aprăciază experții, constă în faptul că toate calculele sînt făcute luîndu-se în considerație doar rația calorică minimă, fără a se ține cont de cererea crescîndă de carne și de produse lactate și presupunîndu-se o repartitie egală a necesităților și a consumurilor alimentare.

Pentru a corecta aceste erori, susțin specialiștii, va trebui ca suprafața cultivabilă avută în vedere să se reducă cu o treime.

În același timp, documentul menționat omite să compare densitatea potențială a populației cu previziunile demografice pentru perioadele posteroare anului 2000. Căci spre anul 2150, dată la care populația globului ar urma să se stabilizeze, numărul locuitorilor ar putea să fie cu 70 pînă la 150 la sută mai mare decît în anul 2000.

Din toate aceste motive, perspectivele pentru secolul următor apar nu într-un totîmbucurătoare. Două eventualități ar putea totuși să schimbe lucrurile: fie o scădere mai rapidă decît s-a prevăzut a ratei de sporire a populației, fie o creștere substanțială a productivității în ramura produselor alimentare datorită unor noi progrese în tehnica agronomică, aplicabile în condițiile așezării pe baze noi a relațiilor economice internaționale. În acest context, pentru că ajută țările să-și cunoască limitele resurselor lor și să-și elaboreze politica alimentară în funcție de ele, pentru că dă posibilitatea fixării unor obiective realiste, studiul amintit reprezintă un însemnat pas înainte, față de materialele anterioare pe această temă.

ION D. GOIA ■

Mapamond '84

Studierea experimentală a aurorelor polare

S-a efectuat cel de-al treilea experiment curent conform programului canadiano-american „Waterhole”, al cărui scop este studierea aurorelor polare. În timpul aurorei polare, în straturile superioare ale atmosferei a fost aruncată, cu ajutorul unei rachete, o încărcătură de azot-hidrogen și azotat de calciu cu o masă de 200 kg, care prin explozia sa și prin evacuarea vaporilor de apă a distrus structura arcului aurorei. Moleculele apei, intrînd în interacțiune cu plasma ionosferică, au redus considerabil densitatea acesteia.

A scăzut nu numai densitatea plasmelor dar s-a modificat și distribuția particulelor în plasmă; s-au observat schimbări caracteristice în structura aurorei. Datele despre toate aceste modificări au fost obținute cu ajutorul rachetei geofizice lansată în „gaura” formată în aurora polară după explozia încărcăturii.

Prelucrarea datelor observațiilor a dat posibilitatea să se confirme teoria conform căreia aurorele polare sînt provocate de particulele care creează curenții electrice. Acești curenți se scurg în ionosferă din magnetosferă. S-a observat formarea noilor cimpuri electrice înaintea restării structurii plasmelor distruse de explozie.

Pe lângă importanța pur teoretică, cercetările au și o importanță aplicativă, intrucît aurorele polare influențează asupra distribuției undelor radio și asupra funcționării liniilor de înaltă tensiune pentru transportul energiei electrice și probabil și asupra unor fenomene din natură.

Bacteriile — vitamine pentru oameni ?

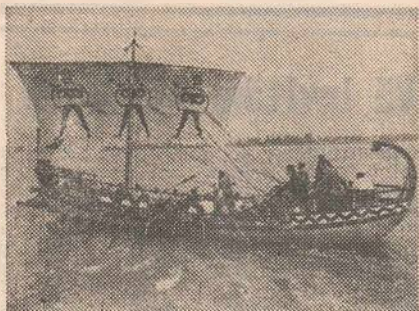
Se pare că unele substanțe de origine bacteriană sînt indispensabile anumitor funcții biologice ale mamiferelor. Cercetările efectuate de un colectiv al C.N.R.S. la Institutul Pasteur din Paris, sub conducerea lui Louis Chedid, demonstrează că există o analogie între structura chimică a fragmentelor de peptidoglican din membranele bacteriene și structura unor factori care intervin în anumite reacții fiziologice. Unul din acești derivați prezente în membranele bacteriilor — o neuzamil-peptidă — este identic cu factorul care favorizează una din fazele somnului, somnul lent. Acestă substanță provine din degradarea bacteriilor care sînt în mod normal prezente în organism (mai ales în tubul digestiv, de către macrofage și este, se pare, stocată în aceste celule.

Autorii sugerează că factorul care favorizează somnul lent, ca și alte substanțe care provin din degradarea fiziologică a peptidoglicanilor bacterieni ar putea fi considerate drept un nou tip de „vitamină” — substanțe indispensabile organismului, dar pe care el nu le poate sintetiza.

De pe toate meridianele

Noii argonauți

Fermeătoarea istorie a călătoriei lui Iason și a celorlalți eroi greci care, la bordul lui „Argo”, corabia cu nouă perechi de visle, au pornit în căutarea lîinii de aur, a trezit interesul nu numai al amatorilor de mitologie, ci și al oamenilor de știință din mai multe domenii. Printre ei s-a aflat și cunoscutul explorator englez Tim Severin. Pentru a proba veridicitatea legendarei călătorii, Tim Severin a hotărît să refacă traseul argonauților exact în condițiile de atunci, din secolul al XIII-lea înainte erei noastre. Corabia, botezată, se înțelege, tot „Argo”,

o galeră cu 10 perechi de visle, a fost concepută ca o copie fidelă a ambarcațiunilor care străbăteau Marea Mediterană acum mai bine de trei milenii. La construirea lui „Argo” — a fost făcută din pin grecesc — nu s-a folosit nici un cui metalic, ci numai piroane de lemn. Paramele au fost împletite din tulpini tari de cîneapă, iar vela pătrată a fost făcută din pinza de in. Partea de sub apă a corăbiei a fost acoperită cu catran. Pentru ca „Argo” să alunece ușor pe ape, chila și părțile laterale au fost unse cu seu de oaie și cu rășină, după o rețetă străveche. Dimensiunile corăbiei: lungimea — 16,6 metri; lățimea — 3 metri. Tim Severin a alcătuit un echipaj internațional, cu navigatori din Anglia, Irlanda, Canada și Danemarca. În apele teritoriale grecești au vizitat grecii, în cele turcești vislele au fost preluate de turci, iar în apele sovietice la bordul corăbiei s-au urcat cetățeni ai U.R.S.S. Noua „Argo” a pornit în temerara-i aventură din insula grecească Volos, a pătruns prin Dardanele și Bosfor în Marea Neagră și a ajuns cu bine în punctul final al călătoriei, riul georgian Rion (reamintim că vechii greci numeau litoralul transcaucasian al Mării Negre Colhida, iar actualul riu Rion purta numele de Fasis). Fotografia noastră — transmisă de Agenția A.P.N. — îi înfățișează pe membrii expediției la bordul noului „Argo”.

rană acum mai bine de trei milenii. La construirea lui „Argo” — a fost făcută din pin grecesc — nu s-a folosit nici un cui metalic, ci numai piroane de lemn. Paramele au fost împletite din tulpini tari de cîneapă, iar vela pătrată a fost făcută din pinza de in. Partea de sub apă a corăbiei a fost acoperită cu catran. Pentru ca „Argo” să alunece ușor pe ape, chila și părțile laterale au fost unse cu seu de oaie și cu rășină, după o rețetă străveche. Dimensiunile corăbiei: lungimea — 16,6 metri; lățimea — 3 metri. Tim Severin a alcătuit un echipaj internațional, cu navigatori din Anglia, Irlanda, Canada și Danemarca. În apele teritoriale grecești au vizitat grecii, în cele turcești vislele au fost preluate de turci, iar în apele sovietice la bordul corăbiei s-au urcat cetățeni ai U.R.S.S. Noua „Argo” a pornit în temerara-i aventură din insula grecească Volos, a pătruns prin Dardanele și Bosfor în Marea Neagră și a ajuns cu bine în punctul final al călătoriei, riul georgian Rion (reamintim că vechii greci numeau litoralul transcaucasian al Mării Negre Colhida, iar actualul riu Rion purta numele de Fasis). Fotografia noastră — transmisă de Agenția A.P.N. — îi înfățișează pe membrii expediției la bordul noului „Argo”.

500 de kilometri prin deșert

„Pentru Asia Centrală — se spune într-un foto-comentariu transmis de agenția sovietică de presă TASS — una din direcțiile fundamentale de dezvoltare a economiei naționale este cucerirea pustului”. În deșert, precizează aceeași sursă, lucrează deja sute de oameni — geologi,

geografi, meteorologi, prospectorii de gaze, constructori, amelioratori, crescători de animale. Însă condițiile de viață și de muncă în deșert, specifice și de regulă foarte grele, sînt și foarte puțin cunoscute. Tocmai pentru a afla cit mai mult despre deșert, un grup de șapte cercetători, sub conducerea doctorului Nikolai Kondratienko, au hotărît să străbată pustul Kara-Kum. La organizarea expediției lor, denumite „Omul și pustul”, au luat parte numeroase institut și centre de cercetare științifică din U.R.S.S. Membrii expediției au străbătut, sub soarele dogoritor și prin nisipul fierbinte al deșertului, peste 500 de kilometri. Ei au făcut cercetări medico-biologice, meteorologice și ecologice. În fotografie: membrii expediției „Omul și pustul” înaintea startului.

ION CODRU ■

Roza vînturilor

Cugetări nipone

Dacă ești grăbit, fă un ocol.
Cine se pricepe la scris frumos, scrie frumos și cu o pensulă proastă.
Cine crede că le știe pe toate, nu știe nimic.
Chiar dacă înțeleptul ți-e dușman, nu-ți fă din prost un prieten.
Cu cit mai înalt copacul, cu atît mai gelos vîntul.
Peștii mari nu trăiesc în heleșteie mici.
Corbul care imită cormoranul trebuie să inghită multă apă.
Broasca din fîntină habar n-are de întinderea mării.
Cu cit mai multe flori, cu atît mai puține fructe.
Cîinele aleargă deșelindu-se, iar șoimul apucă prada.
Un cazan mare fierbe domol.
Un șoim înțelept își ascunde ghearele.

Pînă și maimuța cade din copac.
Peștele scăpat e întotdeauna cel mai mare.
O maimuță ride întotdeauna de fundul altora.
În loc să gonești pisica, iulătură blidul.
Apa vărsată nu se mai întoarce în strachină.
Nimic mai scump decît ceea ce primești pe gratis.
Cîinele flămînd nu se teme de bită.
La piciorul farului e beznă.
Cel care fură un blid ajunge la spinzurătoare, cel care fură o țară ajunge rege.
Al mîncat otrăvă, mîncă nu-maidecît și furturia.
Oaspeții și bitlanii oferă priveliștea cea mai frumoasă cînd se ridică.

Atîta timp cit nu le-ai mincat, nu știi ce gust au porumbelul și gisca.
Dacă ți-ai ales o femele desfrenată, recoltele tale-s pierdute pe sute de ani.
Din prea multă iubire se naște lesne ură insuțită.
Vorbînd de anul viitor, ride diavolul.
Gura e poarta nenorocirii, iar limba rădăcina ei.
Nu spune tot ce știi, nu minca tot ce ai.
Nu întrebarea altuia, ci propria ta vorbărie te azvirle-n nenorocire.
Ceea ce știi tref, știe curînd întregă lume.
Apa din depărtare nu stinge focul din apropiere.

În românește de
PETRE STOICA ■

Lumea se amuză

După „N.B.L.”

Universalizarea dreptului la pace

Univers

● „Războiul mediului inconjurător” ● Și stelele de primă mărime își pierd strălucirea ● O nouă terapie împotriva cancerului ●

Sub semnul vitalității unui mod de a gândi

Cu un an și jumătate în urmă, vizitator la Beijing, aveam privilegiul de a discuta cu tovarășul Hu Yaobang, secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez. Vrem, sublinia atunci domnia sa, ca până în anul 2000 să putem dubla de două ori valoarea producției noastre industriale, aflându-se astfel unul din termenii fundamentali ai perspectivei chineze. Reperul de maximă acuitate al dezvoltării ce definește sfârșitul de secol. Mi s-a oferit riletui să stau de vorbă cu autoritatea în materie pe tema prefacerilor posibile în cotidianul chinez, în lumina hotărârilor de partid și de stat din ultima vreme. Modernizarea economiei și mai ales reorganizarea întregii activități pe coordonatele de poziție ale eficienței maxime au devenit cu constanță, semnalul preocupărilor de adâncime și cu bătaie largă.

Regăsesc, în documentele plenarei recente a Comitetului Central al P.C. Chineze, definiții, cristalizări, puse în mișcare vectorii perfecționării în acest imens ompartiment al societății, chemați să înflorească în climatul de specificitate, articularizator sub toate unghiurile.

Sub reflector se află cu precădere restructurarea complex și complicat al activităților industriale orășenești, considerată a fi resursa esențială a progresului general. Încadrarea principală și directă a resurselor revine întreprinderilor din mediul urban. Motivată unei astfel de abordări este circumstanțializată prin faptul că ele constituie principala sursă care determină creșterea forțelor de producție și încurajarea progresului economic și tehnologic. Puse alături, imenziunile și profiturile acestora constituie peste 80 la sută din veniturile statului. Măsurile angajate de planarea tinută de urând la Beijing au în vedere vitalizarea acestui complex național, articularea lui a potențialele existente, dezvoltarea și utilizarea lui în consens cu nevoile generale de progres ale societății. Revigorarea întreprinderilor din mediul urban a devenit o deviză, un mars spre mai bine, o speranță menită să capete profiluri și contururi palpabile în perioada imediat următoare. Căile de acces, butoanele considerate demne să forțeze uși încă plătite de oxidul ineficienței sunt evocate, definite, abordate pornindu-se de la parametrii specifici, de la modul propriu de a fi și a gândi al chinezului, de la identificarea rezervelor, a latentelor, a posibilităților. Se subliniază la un moment dat în hotărârea plenarei, în această ordine de idei, că izvorul vitalității întreprinderilor rezidă în inițiativa, inteligența și creativitatea muncitorilor și specialiștilor intelectuali. Experiențele de succes în mediul rural autorizează să se pună în stimularea interesului muncitorilor față de eficiența întreprinderii și să se așeze corectă a relațiilor dintre întreprinderi și muncitori. Scotind în evidență că relația dintre întreprinderile socialiste este mai întâi de toate relație de cooperare și sprijin reciproc, hotărârea plenarei atrage atenția că aceasta nu exclude concurența, chemată să stimuleze ansamblul economiei și să aducă beneficii societății. Întreprinderile sunt autorizate să elaboreze în termeni clari cerințele fiecărui loc de muncă și îndatoririle fiecărui muncitor sau conducător, astfel încât să se realizeze învierea activității întreprinderilor, creșterea simlului de răspundere al tuturor, să fie pusă pe deplin în valoare inițiativa, entuziasmul, spiritul creator. Un accent aparte îl capătă sporirea responsabilității cadrelor de conducere, concomitent cu îmbunătățirea sistemului de tinere a îndurărilor generale ale oamenilor muncii, în întreprinderi, atrage atenția textual documentul, diferențele între salariile prevăzute pentru diverse activități trebuie să fie mai mari decât cele de nivel aplicat principiului stimulării hărniciei și calității și al penalizării leneșiei, prosoasă calități, urmându-se acordarea de remunerații mai mari pentru muncă mai multă și remunerații mai mici pentru muncă mai puțină, pentru a se reflecta înosebirea dintre munca complexă și cea simplă, între cea calificată și necalificată, între munca grea și cea ușoară.

Îmi revin atenția, în aceste notații, inevitabil obligate la concizie și deci la omisiuni, următoarele sublinieri aflate de hotărârea plenarei: Nu trebuie să renunțăm niciodată la valoroasa tradiție a muncii susținute a construirii țării prin hărnicie și cumătare. În noua perioadă istorică această tradiție înseamnă în primul rând spirit de muncă intensă și sfidarea tuturor dificultăților, atașament față de patrie și popor, erozitatea față de orice acțiune ce implică pierdere de materiale și fonduri ale statului și evitarea deciziilor eronate ce ar putea duce la risipă.

În mod logic, impunătorul suvoi de probleme ce își așteaptă rezolvarea este conectat la cerința pregătirii cadrelor, a priceperii și inițiativei pe măsură, el este pus să se însoțească cu urgenta necesitate a reorganizării structurilor științifice, tehnice și învățămîntului, adus în relație directă cu întărirea conducerii de partid.

NEAGU UDROIU

Cultura și diplomația păcii (II)

Tema atât de actuală atunci ca și astăzi a raportului dintre triumful păcii și căile de făurire a fericirii umanității, tratată în cuvintul academicianului Horia Hulubei, va fi reluată în intervenția rostită de tânărul scriitor Titus Popovici, care declara în fața plenului Adunării Reprezentanților Mișcării pentru Pace din România că demnitatea și fericirea nu sint apanajul nici unui popor, al nici unei rase: **fericirea și demnitatea sint patrimoniul comun al umanității** ginditoare care are dreptul și are mai mult decit dreptul, are datoria să apere pacea. În incheiere, oratorul exclamă: „Pace celor care trăiesc — pace celor care vor veni — o spunem calm, încrezător, cu calmul și încrederea celor care știu să-și apere viitorul, până la capăt”.

Într-o scrisoare adresată în 1962 înaltei Adunări a Reprezentanților Mișcării pentru Pace din România de academicianul Ion Agârbiceanu de la Cluj se arată că păstrarea neștirbită a păcii în lumea întreagă constituie cel mai înalt și mai stringent imperativ al zilelor noastre. Scriitorul ardelean releva cu fermitate: „Socotesc criminală orice propagandă sau măsură care ar putea primejdi cel mai înalt bun al omenirii: pacea, singura creație de bunuri spirituale și materiale”.

Punind în lumină locul și rolul intelectualității române în mișcarea mondială pentru pace, precum și aportul său specific la promovarea idealurilor nobile ale înțelegerii și cooperării, filosoful Athanase Joja, membru al Academiei române, primul reprezentant permanent al țării noastre la Organizația Națiunilor Unite, arată că întreaga contribuție a oamenilor de știință și de cultură „este un act pentru pace, un act pentru socialism, este un act pentru umanismul socialist, adus în mod conștient și metodic de cei mai buni reprezentanți ai intelectualității noastre”.

Printre opiniile exprimate în favoarea apărării păcii de oameni de cultură din țara noastră un loc aparte îl ocupă scrisoarea poetului Tudor Argezei adresată Adunării Reprezentanților Mișcării pentru Pace din România. Pentru originalitatea și densitatea ideilor sale, acest veritabil document umanist, prea puțin cunoscut astăzi, nefiind publicat încă în seria de scrieri ale lui Tudor Argezei, merită a fi citit mai larg cunoscut. Academicianul Tudor Argezei (calitate indicată în presa vremii) scria: „Intențiile războinice nu încetează a încoții, cind într-un continent, cind într-altul, cind mai la iveală și cind pe furis, mascate de cite un principiu făgarnic. Otrăvitoarea bucuriană trebuie stărpită pretutindeni din rădăcini. Rădăcina ei trebuie căutată în capul nebun al demenților pitești în cite o falsă filosofie, ba rasistă, ba albă, ba neagră, ba cafenie, ba nazistă, ba fascistă, ba militaristă. Această spurcată și odioasă calamitate în loc să descrească, a sporit agravată de cind cu născocirile științifice, puse în slujba războiului. Alienatții mentali își pun speranțele patologice în armele nucleare, uitind că odată cu toată lumea pier și ei printre cei dintâi... **Remediul e unul singur. Voința dirză și activă de pace. Nu voința abstractă, omenirea e să-**

tuță de vorbe goale, ci voința aplicată, voința — fapt, voința — acțiune”.

Trei dintre oratorii evocați mai sus (Mihail Ralea, Athanase Joja, Tudor Vianu) au fost și practicieni ai diplomației, iar reflecțiile lor inspirate și de activitatea lor profesională din trecut, sint cu atât mai actuale cu cît diplomația are astăzi mai mult decit oricind rolul de înaltă responsabilitate de a contribui la cordonarea și armonizarea eforturilor tuturor națiunilor pentru împlinirea unei aspirații comune vitale — edificarea, menținerea, consolidarea și apărarea păcii și securității internaționale, **universalizarea dreptului la pace și la existență liberă a oamenilor și al națiunilor.** Este indeobște recunoscut că dincolo de orice cîșeu simplificator, de orice etichetă unilaterală și limitativă, diplomația se recomandă, prin lucrarea timpului, ca o disciplină distinctă care prin obiect și metodă, prin osmoza funcțională dintre mandatul ei și pace, își capătă o individualitate aparte.

Aflată într-o permanentă și necesară sincronizare cu întregul proces dialectic al mișcărilor atestate de viața internațională a zilelor noastre, diplomația este chemată să-și sporască necontenit capacitatea efectivă de a descifra cu luciditate, inteligență și promptitudine cele mai adecvate soluții practice în fața multor probleme pe care le ridică cooperarea multilaterală și multiformă dintre națiuni, iar prin înseși esența și valențele sale intrinseci ea trebuie să-și dovedească deplină utilitate în apianarea pe căi exclusiv pasnice, prin negocieri, a oricăror diferende apărute în raporturile dintre statele lumii.

Situată statornic sub semnul consolidator al dialogului prin intermediul ideilor, la care oamenii de cultură au avut și au o contribuție dintre cele mai semnificative, diplomația redobindește noi dimensiuni într-o perioadă atât de încercată ca cea a prezentului, cind catalogul supranărcat al vieții internaționale, realitățile ei fluide stau măturte ca logica și realismul politic, spiritul de conlucrare pălesc și riscă să fie tot mai mult înlocuite de capcana neîncrederii, fiind grav afectate de fenomenul tensiunii și confruntării.

Omenirea a reușit timp de aproape 40 de ani să împiedice un nou război mondial. În prezent, ne găsim însă într-o situație gravă. În atari împrejurări, fiind profund ostilă cultului violenței și forței, adevărata diplomație este chemată să dea o expresie specifică și mai puternică adeziunii ferme a tuturor națiunilor la înaltele idealuri de pace, respect reciproc și comprehensiune, acționind ca factor propulsator și catalizator al voinței și aspirațiilor de pace, progres și prosperitate ale tuturor popoarelor. Oamenii de știință și cultura animați de idealuri umaniste, ca participanți dintre cei mai activi ai marilor mișcări pentru pace, au avut și au o contribuție de preț la armonizarea voinței politice a membrilor comunității internaționale, la vertebrearea și orientarea acțiunii diplomatice pentru triumful cauzei păcii și cooperării, pe temelii granitice al dreptului, justiției și echității.

IOAN VOICU

Vremea în cizme

Există vulcani care mormăie, dar nu amenință, există nori negri care umbresc pământul, dar nu îl scufundă sub puhoie verticale, există deșerturi care mai ascund, lacuri subterane într-o adîncă noapte a speranței. Și mai există colosale erupții de lavă, revărsări incandescente care pirjolesc și astupă, ploaie asazine și deșerturi în stare să usuce viața pe orizontală și pe adînci verticale. Geografia lăsată la voia ei este un cadou și o capcană, o fastuoasă mixtură de paradis și de infern lăsată omului în grijă pentru a o lua în stăpînire după cum îl duce mintea și îl ajută brațele.

Pe alocuri oamenii au transformat deșerturile în ogoare, au fabricat fluvii și lacuri, au împădurit coamele golașe, au gospodărit geografia și chiar vremea. Și tot oamenii au băgat clima pe țeva tunului în încercarea (reușită) de a pune trăgaci grindinei, descărcărilor electrice, secetei și uraganelor. „Războiul mediului inconjurător” — deocamdată proiectat și experimentat cu discreție — reprezintă introducerea în cizme a naturii și încalzarea ecologiei, un-doi, pentru a deveni un inamic disciplinat al omenirii. Geografia este pusă să pîndească, să atace și să sfarme geografia aidoma omului care a învățat cu rivnă și împotriva vrierii sale să se pîndească și să se năruie cu un succes care ar trebui să-l dezguste în vecii vecilor. S.I.P.R.I. anunță: „O bombă nucleară de una pînă la 10 kilotone care penetrează la o adîncime de 100 de metri într-un vulcan activ poate provoca o erupție explozivă de lavă și gaze și, probabil o infestare violentă a atmosferei. Explozii nucleare relativ reduse pot fi utilizate pentru crearea de vibrații ale scoarței terestre care pot provoca lichifierea temporară a solurilor lor argiloase, cauzînd alunecări de teren de tipul celor din Anchorage, Alaska, la cutremurul din 1961. Bombele convenționale pot fi, de asemenea, folosite pentru a provoca inundații dezastruoase. Astfel, dacă la 150 km nord de gurile rîului Mississippi ar avea loc explozii, atunci cursul celui mai mare rîu din America ar fi imediat deviat, provocînd inundații în Louisiana și distrugînd marele port al orașului New Orleans”.

Faptul că mediul inconjurător, devenit armă, poate acționa — la comandă — împotriva omenirii atestă depășirea unui prag de civilizație. Omul a învins vremea pentru a se lăsa pustii, cu premeditare, de vremuri.

RADU BUDEANU

Noutăți pe frontul cancerului

O nouă terapie anticancer se află în prezent în atenția lumii medicale. Este vorba de extragerea celulelor canceroase din măduva osoasă cu ajutorul unor magneți speciali. Procedul a permis tratarea unui lot de 20 de copii, printre care o fetiță din Franța de numai 4 ani, considerată de specialiști drept victimă sigură a cumplitei maladii, a anunțat la Londra „Institutul Imperial de cercetări asupra cancerului”. Procedul, pus la punct de prof. John Kemshead în colaborare cu „Jet Propulsion Laboratory” din Pasadena (S.U.A.), este descris în ultimul număr al revistei medicale britanice „The Lancet”. Noua tehnică constă în magnetizarea celulelor canceroase ale măduvei cu ajutorul unor perle de polistiren fabricate în Norvegia, izolate apoi de măduva sîmătoasă. După prof. Kemshead, echipamentele necesare sint foarte puțin costisitoare — circa 1500 de lire sterline — iar fiecare operațiune de „curățire” a măduvei costă nu mai mult de 100 de lire. Procedul va putea fi aplicat în viitor tuturor maladiilor care afectează măduva osoasă și, ceea ce este deosebit de încurajator, sfera lui de acțiune poate fi extinsă și la tumorile plămînilui și gîtului. Profesorul englez a precizat că cea mai mare parte a pacienților erau atinși de un tip de cancer denumit neuroblastom, care afectează în fiecare an circa 100 de copii numai în Marea Britanie. El a aplicat această terapie revoluționară în iulie 1983 fetiței de 4 ani din Lyon, Claire, a cărei măduvă a soldului a fost extrasă și transportată la Londra. După tratament, măduva copilei a fost congelată și reexpediată în Franța unde a fost reintrodusă în corpul acesteia. Operația, care trebuie efectuată în cel mult 24 de ore de la prelevarea măduvei, a permis restabilirea rapidă a micuței. Ea a părăsit spitalul o lună mai tirziu, scăpată de amenințarea unui trist și inexorabil sfîrșit.

Iată deci vești îmbucurătoare din Marea Britanie, iată că încă o modalitate de luptă împotriva acestei blestemate maladii care este cancerul, a fost inventată și aplicată cu bune rezultate de specialiștii englezi. Cercul se stringe. Boala secolului este încolțită de medicii mapamondului și îndrăznim, să sperăm, îndrăznim să credem, nu va mai trece mult pînă va fi definitiv învinsă.

IOAN ROȘCA

B. B. + Sophia Loren = un veac

Vai, cit de repede trece timpul! 50 de ani, o vîrstă de la care maturitatea își intră în drepturi depline, o vîrstă care nu este tocmai cea a unui star de cinematograf ce vrea să reprezinte farmecul tinereții, mai ales dacă este vorba de o actriță. Și, totuși, aceasta este vîrsta pe care au împlinit-o zilele trecute Brigitte Bardot și Sophia Loren. Fiecare în parte, desigur. Deci a trecut aproape un secol de cînd B.B. și Sophia își impart îngustul spațiu de sub reflectorul actualității artistice feminine. Și cîte vise nu le-au avut ca personaj principal!? Iubirile lor au provocat agitație în rîndul celortoriilor de „senzații de ultimă oră”. Frumusețea lor a uluit spectatorii. Și nu numai pe ei. Dar, nimeni nu scapă mersului inexorabil al timpului. Și viața nu este doar o bătaie cu flori. B.B. și Sophia au aflat acest lucru. Nimic nu este simplu: cinematograful (cu regizorii lui), fiscalul (cu indiscrețiile sale), pasiunile (cu meandrele lor), etc., etc. Și, apoi, frumusețea a fost întotdeauna un lux periculos. Ca un superb fluture, ea sîrșește prin a-și arde aripile cînd lumina devine mai puternică.

În ce-o privește, Sophia Loren continuă să ducă viața de actriță-star. Drept cadou de aniversare regizorul Maurizio Ponzi i-a oferit rolul principal în noul său film „Aurora”. Și pentru a se simți în familie, partenerul ei nu este altul decît Eduardo, fiul ei.

Nu același lucru se poate spune despre Brigitte Bardot care declara melancolică: „Nu-i prea vesel să ai 50 de ani”. Și totuși cu citeva decenii în urmă ea afirmase: „De ce să mă tem de ziua cînd voi îmbătrîni? De cînd m-am năs-

cut tot îmbătrînesc”. Mai recent ea relevă că cinematograful nu a fost un lucru prea important în existența ei. De altfel actrița s-a retras din această gigantică competiție a staturilor care este cinematograful la 39 de ani, vîrstă cînd alții abia reușesc să urce prima treaptă spre celebritate. Acum trăiește la proprietatea sa „La Madrague” de la Saint Tropez. Dar, așa cum se confesa într-un interviu televizat „izolarea este un mare lux”. Poate de aceea „La Madrague” a devenit una din capitalele mișcării ecologice europene. B.B. zboară în ajutorul micilor foci, protestează împotriva capcanelor cu dinți de prins animale, salvează păsări amenințate de dezastru ecologic. E mult de cînd la carnavalul din Rio o sută de mii de oameni dansau o samba care nu avea drept text decît numele și prenumele ei: sau de cînd Gunter Sachs comanda trei tone de trandafiri pentru a fi presărați din elicopter deasupra casei lui B.B.... Dar glasul frumoasei actrițe continuă să se facă auzit. Pentru a condamna opusul frumuseții — brutalitatea. Mai ales împotriva celui slab.

N. ROMEO

Fără entuziasm, dar cu încredere

(Craiova, prin telefon). Grea e reconstrucția unei echipe, vlaguitoare, iritantă, amară. Acolo unde nu s-a semănat la vreme în brazdă, e firesc să se petreacă drame și recolte să fie detestabile. Dar acolo unde s-a semănat, n-ar trebui să existe probleme la cules. La Craiova s-a semănat și totuși meciul Universitatea Craiova - Olympiakos Pireu, câștigat de olteni spre bucuria noastră a tuturor, e drept doar cu 1-0 prin golul marcat de Cârțu, n-a convins cu privire la continuitatea de fond a problemei fixării de noi jucători la Craiova. Firește, în comparație cu alte cluburi, care au condiții cu mult mai bune și le folosesc aiurea. Universitatea Craiova este o pildă pozitivă. Așa cum am mai spus, Craiova n-a dărmărit echipe ca să-și facă ea echipă și n-a ajuns la cinismul de a-și face ea echipă și de a nu lăsa pe alți parteneri să-și facă echipe. Craiova a jucat curat chiar dacă și Ștefănescu al ei și Lung al ei, după cum urlă toată Oltenia, au mai jucat și ei la adversar cind ne era lumea mai dragă și demnitatea mai greu încercată. La Craiova s-au format jucători, dar și Craiova are nevoie de o largă bază de masă, de un fotbal județean valoros pentru ca în cazuri de criză a efectivului să aibă la ce recurge, să nu mai împrumute la alte cluburi jucători pe care să nu-i mai poată lua înapoi. Să trăiască, cum se zice, din autoaprovizionare și autogospodărire. Se impune categoric redresarea întregului fotbal din județul Dolj. E necesar, cred, și un ajutor efectiv dat de Craiova fotbalului din județul Mehedinți și din județul Gorj, județe care ar putea rămâne sateliți credincioși, cinstiți ai unei Craiove de elită. Dar asta imediat. Este surprinzător cit de prost merge echipa de tineret a Craiovei și ce puțin contează juniorii Craiovei în campionatul național al celor mai tineri. Las, după cum se poate observa, o bună știință la o parte discutarea ajutorului aproape inexistent (cind nu s-a transformat în șicană) pe care l-a primit Craiova din partea forurilor sportive și fotbalistice. Dar țaria celor nedreptățiți este să-și facă ei „jucării” acolo unde nu li se dau. Craiova a făcut de multe ori gesturi eroice împotriva direcției vințului. Acum se impune o nouă înviore a fotbalului oltean. Prin cooperare cu Vilcea și cu Oltul, cu Mehedințiul și cu Gorjul și cu toate cluburile de care se simte legată prin afinități firești, întărind prietenia cu Sportul Studențesc și Rapid, cu Petrolul și Corvinul, cu Jiul și Baia Mare, cu Politehnica Iași și Universitatea Cluj, cu Timișoara și cu oricine

dorește cooperare reală, Craiova ar putea deveni o mare echipă din nou. Căci la această oră Craiova nu mai este o mare echipă. Așa cum a jucat ea meciul de la Craiova cu Olympiakos Pireu, creându-mi o stare de tensiune și de amărăciune cum rar am trăit la un meci, Craiova a invins, dar nu a convins. Firește, îi lipseau mulți titulari. Dar tot atât de adevărat este că în pregătirea de dinaintea începerii campionatului ne puteam aștepta cu toții, inclusiv diriguitorii echipei craiovene, la această situație. Eu mai cred că renaște Universitatea Craiova. Dar jocul cu Olympiakos Pireu m-a uzat cit un campionat de box profesionist în care aș fi primit numai pumni în cap.

Am să încep prin a spune ce nu mi-a plăcut la Craiova în jocul Universității. Cu excepția golului și a citorva faze - 2-3 în repriza întâi, 3-4 în repriza a doua - nu mi-a plăcut absența unei idei de joc. Nu mi-a plăcut incapacitatea celor din teren de a se adapta la noile condiții. De fapt, inteligența tactică înseamnă și adaptarea la noile condiții. Cum o să joci cu mingea pe sus cind adversarul asta așteaptă iar tu nu ai în teren decit jucători medii și scunzi, lipsindu-ți chiar Cămătaru, cel pentru care mingile pe sus au o importanță la fel de mare ca și mingile la semiînălțime? Pe de altă parte, lipsa de fantezie în faze în care numai fantezia ar fi putut rezolva favorabil Craiovei acțiunile de atac este tristă. Dintre jucătorii tineri, Craiova l-a avut în teren de la început numai pe Bicu. Lui parcă nu i-a plăcut să se joace și el cu mingea. Nu uit desigur marea responsabilitate a unui nou lansat într-o echipă pretențioasă. Dar faptele sînt fapte. Acest tînăr bătaios, iar altă dată și inspirat, Bicu, a fost una dintre marile erori ale Craiovei în meciul cu Olympiakos. O eroare a fost în general linia de mijloc. Dacă Universitatea va ofta după ocaziile în care ar fi putut să se detașeze decisiv și să se califice fără probleme în etapa următoare, una dintre sursele de suspine ar trebui să se numească Bicu. Vreau să reamintesc iubitorilor Craiovei că și Balaci a fost tînăr ca Bicu, dar defectul lui era altul: îi plăcea prea mult mingea. Nu vreau să-l strivesc pe Bicu în critici, dar nici nu pot să nu observ că marea încredere care i s-a acordat de a intra de la început în echipă îl trebuia s-o răsplătească într-un mod mai bărbătesc și mai eficient. Nici galeria Craiovei nu a strălucit de această dată. Deși numeroasă, ea nu pare a avea repertoriu. Cei 3000 de greci prezenți într-un colț al stadionului s-au auzit mai puternic decit cei 40000 de olteni. Sigur, nimănui nu i-a plăcut faptul că suporterii greci au pro-

voat încăerări, precum ne-a blocat pe toți spiritul lor de harță, exprimat și prin petardele pe care ei le-au aruncat în teren, în accese de ciudată violență la adresa organelor de ordine, cu atacuri inconștiente și turmentate asupra gardului despărțitor dintre teren și tribune pe care îl mușcau cu miinile, cu dinții, cu picioarele. Dacă m-a plăcut spiritul de solidaritate și frumusețea emoționantă a galeriei grecilor, care își încurajau echipa, n-am să uit niciodată scenele de cea mai jalnică extracție pe care le-am văzut în viața mea pe un stadion, scene aparținind tot acestor suporterii, U.E.F.A. ar trebui să analizeze probele existente și să suspende terenul echipei din Pireu pentru comportarea provocatoare, de o gravă lipsă de fair play a suporterilor care au însoțit organizat echipa Olympiakos la Craiova. S-a ajuns pînă acolo încît aruncindu-se cu obiecte tari din partea de sus a galeriei grecilor spre forțele de ordine care, cu o extraordinară răbdare și cu un exemplar calm dar și cu fermitate au încercat și au reușit să stăpînească pînă la urmă situația, nepermițînd năvala grecilor beți în teren, dintre tinerii suporterii ai echipei Olympiakos au fost loviți cițiva, situați în partea de jos a tribunei. Ce rost au toate acestea? Ce fel de a susține echipa e acesta? A fost nevoie și de intervenția salutară a unei persoane din Grecia, o doamnă bine crescută și doritoare de sportivitate, care, reprezentînd interesele clubului Olympiakos, le-a adresat de la generosul microfon al stadionului în limba elenă cuvinte de liniștire și de chemare la sportivitate. Mi-au displicut alteori simularile, protestele și lipsa de fair play. Așa ceva pe stadioanele noastre eu n-am văzut. Ei bine, nici n-avem nevoie de așa ceva. Dar de o susținere mai acută, mai bărbătească, mai dătătoare de puteri pentru cei din teren avem nevoie. Galeria craioveană a fost bună, dar n-a depășit echipa care și ea a fost bună, dar n-a mai fost mare. A fost o zi mediocră. Pe de altă parte, Olympiakos Pireu e o echipă mai bună decit ne așteptam. Realmente, unii dintre jucătorii ei și jocul în ansamblu nu mi-au displicut citeodată. Sarcina Craiovei la Pireu nu va fi deloc ușoară. Se mizează pe reintrea lui Cămătaru, a lui Irimescu, pe regăsirea puterilor celor accidentați și pe elanul și talentul acestor foarte dotați tineri care sînt Octavian Popescu și Mănăilă. Dar să nu uităm că pînă la Pireu mai sînt jocuri în campionatul intern și că se poate întâmpla orice în orice meci.

Și-acum ce mi-a plăcut la Craiova. Mi-a

(Continuare în pag. 28)

Trăsura

Din patru direcții și chiar din mai multe Un foșnet și-un zangău de pași
Trăsura cu domnul Mihai Eminescu
Se-aude venind către Iași.

Dar doamne al nostru ce vii de departe,
Ce palid la față mai ești
Și ce mai e doamne prin cer și prin stele
Și ce e pe la București.

Sau vii dinspre casa natală, poete,
Sau vii dinspre morți către vii
Și spune-ne dacă sînt numai iluzii
Și spune-ne dacă-ntrîzii.

Se-aude pe piatră un ritm de copită
Ce plinge ciudat în urmași,
Trăsura cu domnul Mihai Eminescu
Se-aude venind către Iași.

Dar nu mai ajunge, vai, nu mai ajunge
Și unii se nasc, alții mor,
De seamă acesta dau vaiere plopii
Și teiul mai plinge de dor.

Și teamă mi-e, teamă, că totul așa e,
La limita fizicii reci
Trăsura cu domnul Mihai Eminescu
Venind, nu ajunge în veci.

Ea vine mereu, se aude că vine.
E-atît de aproape acum,
Dar n-are deloc consistență trăsura
Și caii sînt parcă de fum.

Oricum, cit va fi pe pămînt România,
Odată cu ultimii pași,
Trăsura cu domnul Mihai Eminescu
Veni-va mereu către Iași.

Fiți gata să-l faceți primirea înaltă
Chiar dacă simțim tristul gînd
Că veșnic veni-va trăsura aceasta
Și nu-va ajunge nicieind.

Vă propunem pentru

amuzament și meditație

Pentru evitarea confuziilor, pentru eliminarea urii, pentru păstrarea secretului, pentru ieșirea oamenilor din încordarea psihică la care sînt supuși în campionatul de fotbal, ar trebui stabilit și mai exact cine să fie campioană, cine să ia cupa, cine să retrogradeze și cine să nu fie campioană, cine să nu ia cupa, cine să nu retrogradeze. O reglementare urgentă se impune în acest haos în care uneori deși ai aflat dinainte care va fi rezultatul. Unii jucători, conducători de cluburi, antrenori și arbitri își joacă atît de prost rolurile încît periclitează rezultatul stabilit. Poate ar fi cazul ca să nici nu mai fie atite echipe de fotbal ci una, maxim două, iar meciurile să se desfășoare la telefon. Astfel partidele internaționale nici n-ar trebui să aibă loc, spre a nu se da impresia că noi vrem să ieșim în față, fără lipsă de modestie. Arbitrii n-ar mai fi huiduiți de public, iar spectatorii ar putea participa de bună voie, împărțindu-se fiecare după preferințe, la acțiunile menite să satisfacă unele nevoi materiale ale jucătorilor, antrenorilor, conducătorilor de cluburi și arbitrilor. La echipa națională, jucătorii ar putea fi chemați în ordinea alfabetică. Și de fapt nici n-ar trebui fi chemați, fiecare ar putea juca în echipa națională rămînînd acasă și trimițînd la întîlnirile internaționale pe masele lotului reprezentativ, deghizat, spre a vedea cu ce alifii se dau adversarii în cazul în care joacă și cu ce alifii în cazul în care nu joacă. E doar un prim capitol la proiectul nostru de reorganizare a fotbalului românesc.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Observații de viață

204. Virgula e punctul care plinge.
205. Pe cine caută cu deznădejde aceste frunze ale toamnei care cad?
206. Schizofrenia mugurilor cruzi într-un marasm de stări normale.
207. 1 rață sălbatecă = 1 rață domestică = 1 soție de vinător.
208. Folosirea prafului de scărpinat de către ciungi nu dă cele mai bune rezultate.
209. Nu te-am mai văzut de mult, îi zise orbul surdului.
De ce nu mi-ai dat măcar un telefon? vru să răspundă surdul.
210. Unii sînt dispuși să creadă că Ovidiu a venit în concediu la Marea Neagră.
211. Luptele dintre romani și dacii s-au dat în limba latină. Victoriile romane au fost comunicate de asemenea în limba latină. Jalea s-a efectuat și continuă să se efectueze în limba dacilor.
212. În fiecare triumf de cocori care pleacă sînt și cîteva curci deghizate, care să poată gîgii la întoarcere ce-au făcut cocorii acolo unde și-au petrecut iarna.
213. Nu există lacrimi pe lume care să poată acoperi, spăla și liniști singurătatea unei femei bătrîne.
214. Cînd eram foarte tînăr scriam scrisori de dragoste. Acum primesc scrisori de dragoste. Ce greu merge poșta.
215. Intrucît eu am plecat cu mașina încoace și ei au venit cu căruța, aș vrea să știu dacă s-au întors mocanii care duceau mere în satele din sud, să le pot

- mulțumi pentru bunătatea lor care mirosea a munte plecat după bucate la șes.
216. Paradoxal, dar trăiesc tot mai mulți oameni, în vreme ce mor tot mai mulți oameni.
217. La prima vedere părea un timpit. Dar numai dacă-l cercetai mai adînc, dacă-l priveai mai atent, dacă-l înțelegeai în toată complexitatea lui, îți dădeai seama ce idiot era.
218. Mai ușor am învățat să fac nodul la ștreang decit nodul la cravată.
219. În miera bolnavă din florile salci-milor poluați stă ecuația nesăbuiței „dezvoltării” fără grija față de om.
220. Un copil a observat astă-vară ceea ce mai nici unul dintre maturi nu înțelesese. Că marea merge pe apă.
221. După ce că face pe tehnocratul, nu e nici măcar tehnician.
222. Se poate înota din ce în ce mai greu în bazinele fără apă.
223. Sînt curios cînd va avea loc prima emigrare a unui cosmonaut în alt cer.
224. Lucratul pămîntului nu e mai ușor decit lucrutul cerului.
225. Dacă fiecare om s-ar simți părtaș la cauza generală ca la avutul propriu n-ar mai fi nevoie de paznici.
226. Cred că așezarea plaselor înaintea porților ar scuti multe apărări de goluri nedorite.
227. Minutul și atît de reprezentativul învățător al satului meu, Atanasie (Sache) Guran, a încercat să mă convingă în clasele primare că tabla din clasă are gro-

- sime. Aș avea eu oare răbdarea să-i explic în termeni credibili această realitate unui copil ciudat cum eram eu?
228. Speranța e mai puternică decit realizarea ei.
229. Nici un progres tehnologic nu trebuie însoțit de un regres psihologic.
230. S-a făcut scena pentru că actorii de la curtea regelui Angliei jucau atît de bine rolul regelui, încît servitorii și armata nu mai știau finalmente cui să se închine.
231. Cît a fost mare în București, nu l-am putut vedea nici o secundă. Cum o ajuns mai mic într-un județ, cum am început să ne revedem ca vechi prieteni.
232. Continui să cred că nu poate fi un cîntec de „mase” cîntecul pe care să nu-l poți cînta și la masă, între prieteni.
233. Unii au scaune sub fund pentru că nu au scaune la cap.
234. Dacă fiecare pasăre călătoare ar purta în ea o pîrticică de bombă nucleară, cea mai mare putere a lumii ar fi neamul păsărilor.
235. Cînd l-au arestat pe harpist nu și-au închipuit că va fi în stare să facă din gratiile celulei o altă harpă.
236. Plecînd cu entuziasm să mulgă vaca, o fetiță de la oraș s-a mirat că degeaba trage de coarnele ei că nu iese nici un pic de lapte.
237. Nici un om nu-i atît de vinovat încît să nu mai merite un recurs, un recurs fie el dinainte pierdut.

Flacăra. Redacția: București. Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. arhete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu. PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. George Arion, Victor Niță — 1457; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgente—sport) — Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 2128; mir. Elena Ghera, Sorin Postolache — 2123, 2569, 2072, 1453; secretar responsabil de 2124; redactor șef 2002, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”. Import presă. P.O. Box 12-201, telex 10376. Prsfir București, Calea Grivitei nr. 64-66.

Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scriso I—audiențe—Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 2542, 2130, 2558; Gora, Liviu Timbus — 2566; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — Ovidiu Ioanțoiaș, Ilie Purcoru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constanti-PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Drago-redacție — Nicolae Cristache — 2143; redactor șef adjuncți — Nicolae Arsenie — Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul expor-

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

